Parlamentul
Republicii Moldova

CEB-6 nr. 434
18 decembrie 2019

Comisia economie, buget şi finanţe

RAPORT
asupra proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte legislative *(nr.280 din 28.11.2019), II lectură*

Comisia economie, buget şi finanţe în contextul avizelor prezentate de Comisiile parlamentare, Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului, amendamentele deputaţilor şi avizul Guvernului Republicii Moldova pe marginea acestora a examinat proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte legislative pentru lectura a doua.

Proiectul de lege prevede ajustarea cadrului legal în vederea consolidării capacităţilor instituţiilor statului la colectarea veniturilor bugetare şi eficientizării administrării fiscale şi vamale asigurând reguli clare de impozitare bazate pe echitate fiscală, extinderii bazei impozabile, creării unui mediu investiţional atractiv precum şi stimulării unor procese economice întru dezvoltarea ţării.

Ţinem să menţionăm că pe marginea proiectului de lege au fost înaintate amendamente la care a fost solicitat avizul Guvernului Republicii Moldova în contextul respectării prevederilor articolului 131 alin.(4) şi (6) din Constituţie.

Amendamentele şi propunerile înaintate precum şi opinia Guvernului Republicii Moldova pe marginea acestor amendamente au fost examinate în cadrul şedinţei Comisiei fiind expuse în anexa la prezentul raport.

Pornind de la cele menţionate şi ţinând cont de majoritatea avizelor pozitive ale Comisiilor permanente, Direcţiei generale Juridice a Secretariatului Parlamentului şi avizului Guvernului Republicii Moldova, Comisia propune proiectul de lege Parlamentului spre examinare şi adoptare în a doua lectură ca fiind finală, luînd în consideraţie obiecţiile şi amendamentele relatate în anexă la raport.

Vladimir GOLOVATIUC,
Preşedintele Comisiei

Republica Moldova, MD-2004, Chişinău
Bd. Ştefan cel Mare şi Sfînt 105

info@parlament.md
www.parlament.md

Proiect redactat
(nr. 280/2019)

L E G E

cu privire la modificarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul fiscal nr. 1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 5:

la punctul 15) litera a), după textul „o filială, o reprezentanţă," se introduce textul „o sucursală,";

punctul 32):

se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) datoria în mărime de până la 1000 de lei are termenul de prescripţie expirat."

după textul „în cazurile specificate mai sus," se introduce textul „cu excepţia lit. g),".

2. Articolul 9 se completează cu enunțul: „În privința entităților specificate la art. 162 alin. (1) lit. d), acțiunile de administrare fiscală se aplică doar în cazul în care sunt expres prevăzute de prezentul cod."

3. La articolul 14 alineatul (3), textul „şi 10^{2}" se substituie cu textul „ ,10^{2} şi 10^{3}".

4. La articolul 15^{2} alineatul (3) litera a), cuvintele „al Legii cu privire la asociaţiile obşteşti" se substituie cu textul „din Legea nr. 837/1996 cu privire la asociaţiile obşteşti, art. 5 din Legea nr. 581/1999 cu privire la fundații".

5. Articolul 18:

la litera f), textul „ , art. 31 alin. (6)" se exclude;

la litera f^2), după cuvântul „împrumuturilor" se introduce textul „ , ratelor de leasing".

6. La articolul 19, litera d) va avea următorul cuprins:

„d) suma dobânzii, determinată reieşind din diferenţa pozitivă dintre rata dobânzii aplicată la creditele noi acordate persoanelor fizice pe un termen ce depăşeşte 5 ani (rotunjită până la următorul procent întreg), stabilită de Banca Naţională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune, şi rata dobânzii calculată pentru împrumuturile acordate de către angajator salariatului. Prevederile prezentei litere nu se aplică creditelor acordate de bănci și organizații de creditare nebancare angajaţilor acestora în condiţiile generale în care acestea acordă credite persoanelor terțe;".

7. La articolul 20:

litera i) se completează cu textul „ , cu excepția donațiilor efectuate conform art. 90^1 alin. (3^1)";

articolul se completează cu literele z^{15}), z^{16}) şi z^{17}) cu următorul cuprins:

„z^{15}) plăţile suportate de către beneficiarii de lucrări pentru hrana și transportarea zilierilor, în mărimea stabilită de Guvern;

z^{16}) compensația achitată din contul Fondului de compensare a investitorilor conform Legii nr. 171/2012 privind piața de capital;

z^{17}) venitul aferent provizioanelor neutilizate care nu au fost deduse în scopuri fiscale la momentul formării acestora."

8. Articolul 21:

la alineatul (3) punctul 2), după textul „în valută străină," se introduce textul „cu excepția avansurilor acordate/primite pentru procurări/livrări de active și servicii,";

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Persoana fizică care nu desfăşoară activitate de întreprinzător se consideră drept persoană care a obţinut venit în mărimea sumei mijloacelor băneşti donate, în partea în care suma totală depăşeşte venitul pe parcursul perioadei fiscale

în care a fost făcută donația. Prevederile prezentului alineat nu se extind asupra persoanelor care fac donaţii persoanelor care au calitatea de rudă, afin de gradul I, precum și calitatea de soț/soție."

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Agentul economic care face o donaţie sub formă de bunuri se consideră că a vândut bunul donat la un preţ ce reprezintă mărimea maximă dintre valoarea neamortizată în scopuri fiscale și valoarea de piață la momentul donării."

9. La articolul 24:

alineatul (8) se completează cu enunțul: „În sensul prezentului alineat, pierderea reprezintă diferența dintre suma anuală a costului vânzărilor și suma anuală a venitului din vânzări, înregistrată în evidența contabilă pentru întreaga perioadă fiscală, în relație cu o persoană interdependentă."

alineatul (13) se completează cu textul „ , dar fără a depăși limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului pentru produsele din tutun de la pozițiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403 și pentru produsele din alcool etilic de la pozițiile tarifare 2207 și 2208, precum și limitele stabilite de Ministerul Economiei și Infrastructurii pentru produsele petroliere";

articolul se completează cu alineatele (19^2) și (24) cu următorul cuprins:

„(19^2) Fără a aduce atingere prevederilor din prezentul articol, se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru orice plăți efectuate în folosul angajatului, în raport cu care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și au fost reținute primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit din salariu, datorate de angajator și angajat."

„(24) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de către beneficiarii de lucrări pentru transportarea și hrana lucrătorilor zilieri, conform modului stabilit de Guvern."

10. La articolul 25 alineatul (2), cuvintele „de către agenţii economici" se substituie cu cuvintele „de către agenţii economici debitori", iar textul „(cu excepţia instituţiilor financiare, a organizaţiilor de microfinanţare şi a companiilor de leasing)" se substituie cu textul „(cu excepţia entităților din sectorul financiar)".

11. Articolul 26^1:

la alineatul (2), cuvântul „folosită" se substituie cu cuvintele „care este prevăzută a fi utilizată";

alineatele (8) și (9) se abrogă;

alineatul (10) va avea următorul cuprins:

„(10) Atribuirea cheltuielilor/costurilor ulterioare aferente reparației sau dezvoltării la cheltuieli curente sau la cheltuieli care urmează a fi capitalizate se efectuează în conformitate cu Standardele Naționale de Contabilitate sau ale IFRS. Cheltuielile aferente întreținerii, asistenței tehnice nu reprezintă cheltuieli de reparație și se atribuie la cheltuieli curente."

la alineatul (14), cuvintele „bazei valorice" se substituie cu cuvintele „valorii de intrare";

alineatul (16) se abrogă;

alineatul (18) va avea următorul cuprins:

„(18) Valoarea de intrare a mijloacelor fixe se stabilește în conformitate cu prevederile Standardelor Naționale de Contabilitate sau ale IFRS, care nu contravin prevederilor din prezentul cod."

12. La articolul 42, alineatul (1) se completează cu litera i) cu următorul cuprins:

„i) valoarea activelor de capital obținute fără plată, în cazul în care din valoarea respectivă a fost achitat impozitul pe venit."

13. Articolul 46 se abrogă.

14. La articolul 52:

alineatul (1) se completează cu litera a^1) cu următorul cuprins:

„a^1) asociația de coproprietari în condominiu – conform Legii condominiului în fondul locativ nr. 913/2000;"

la alineatul (2) litera d), cuvintele „cu excepția plăților salariale îndreptate în favoarea acestuia" se substituie cu textul „cu excepția plăților salariale sau a altor plăți reglementate de legislația muncii, îndreptate în favoarea acestuia";

alineatul (7) se completează cu enunțul: „Aplicarea prezentului alineat exclude aplicarea alin. (6) din prezentul articol."

15. Articolul 54^1:

la alineatul (3) litera a), textul „din activitatea operațională din livrări scutite de T.V.A. sau din livrări scutite şi impozabile cu T.V.A. în sumă de până la 1,2 milioane de lei, cu condiția că livrările scutite de T.V.A. depăşesc 50% din cele impozabile cu T.V.A." se substituie cu textul „din livrări scutite de T.V.A. fără drept de deducere sau din livrări scutite de T.V.A. fără drept de deducere şi impozabile cu T.V.A. în sumă de până la 1,2 milioane de lei, cu condiţia că livrările scutite de T.V.A. fără drept de deducere depăşesc 50% din totalul livrărilor";

la alineatul (3^1), textul „scutite de T.V.A." se substituie cu textul „scutite de T.V.A. fără drept de deducere".

16. Articolul 54^2:

la alineatul (1), cuvintele „din activitatea operațională" se substituie cu textul „determinat conform contabilității financiare,";

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În obiectul impunerii nu se includ:
a) veniturile din subvenții;
b) veniturile din recuperarea prejudiciului material;
c) veniturile din plusurile de active imobilizate şi circulante, constatate la inventariere;
d) veniturile din decontarea datoriilor cu termen de prescripţie expirat faţă de persoanele interdependente;
e) veniturile din dividende;
f) veniturile din compensarea pierderilor în urma calamităţilor şi altor evenimente excepţionale;
g) veniturile rezultate din restituirea sau anularea unor dobânzi și/sau penalități de întârziere, care au fost cheltuieli nedeductibile la calculul venitului impozabil în perioada aplicării regimului general;
h) veniturile rezultate din diferenţa de curs valutar."

17. Articolul 54^4:

la alineatul (1), cuvintele „venitului din activitatea operaţională" se substituie cu cuvintele „obiectului impunerii";

la alineatul (2^1), textul „din activitatea operaţională,” se exclude.

18. În textul capitolului 7^1 din titlul II, cuvintele „din activitatea operaţională” se exclud.

19. La articolul 58, alineatul (3^1) va avea următorul cuprins:

„(3^1) În cazul în care, în urma reorganizării, mijloacele fixe se transmit de la agentul economic supus reorganizării către alt agent economic în reorganizare, valoarea de ieşire/intrare a acestora reprezintă valoarea neamortizată în scopuri fiscale a mijloacelor fixe transmise nemijlocit înainte de reorganizare.”

20. La articolul 59 alineatul (2), litera a) va avea următorul cuprins:

„a) valoarea de ieşire a proprietăţii agentului economic reorganizat se consideră valoarea neamortizată în scopuri fiscale a acestei proprietăţi nemijlocit înainte de reorganizare;”.

21. La articolul 69^{11} alineatul (2), cuvintele „maşinii de casă şi de control utilizate” se substituie cu cuvintele „echipamentului de casă și de control utilizat”.

22. La articolul 69^{12} alineatul (2^1), după cuvintele „Pentru contribuabilii care” se introduc cuvintele „iniţiază sau”, iar cuvintele „în care a desfăşurat activitate” se substituie cu textul „ , pe parcursul căreia persoana a fost înregistrată ca subiect al impunerii potrivit art. 69^7”.

23. Titlul II se completează cu capitolul 10^3 cu următorul cuprins:

„Capitolul 10^3
REGIMUL FISCAL AL PERSOANELOR FIZICE
CARE DESFĂŞOARĂ ACTIVITĂŢI ÎN DOMENIUL ACHIZIŢIILOR
DE PRODUSE DIN FITOTEHNIE ŞI/SAU HORTICULTURĂ
ŞI/SAU DE OBIECTE ALE REGNULUI VEGETAL

Articolul 69^{14}. Sfera aplicării

Prezentul regim fiscal se aplică doar activităţilor de achiziţii şi vânzare a produselor din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau a obiectelor regnului vegetal, recoltate pe teritoriul Republicii Moldova.

Articolul 69^{15}. Subiecţii impunerii

Subiecţi ai impunerii sunt persoanele fizice rezidente care, fără a constitui o formă organizatorico-juridică pentru desfăşurarea activităţii, achiziţionează produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau obiecte ale regnului vegetal de la persoanele fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător, în scopul vânzării ulterioare a acestora către agenţii economici. Venitul din vânzarea produselor din fitotehnie şi horticultură şi a obiectelor regnului vegetal către agentul economic nu va depăşi suma de 1,2 milioane de lei pe parcursul anului calendaristic.

Nomenclatorul de produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau de obiecte ale regnului vegetal se stabileşte de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului.

Articolul 69^{16}. Metode de evidenţă şi aplicarea acestora

(1) Asupra subiectului nu se extind cerinţele privind prezentarea dărilor de seamă financiare şi statistice, ţinerea evidenţei contabile şi financiare, efectuarea operaţiilor de casă şi a decontărilor, cu excepţia cerinţelor prevăzute la alin. (3).

(2) Documentarea tranzacţiei între agentul economic achiziţionar şi subiect se realizează conform modului stabilit de Ministerul Finanţelor.

(3) Documentarea cantităţii şi a locului achiziţionării de către subiect a produselor de la persoanele fizice se efectuează conform modului stabilit de Ministerul Finanţelor.

(4) Agentul economic nu poartă răspundere pentru depăşirea de către subiectul impozabil a plafonului stabilit la art. 69^{15}.

Articolul 69^{17}. Obiectul impunerii

Obiect al impunerii este venitul din vânzarea produselor din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau a obiectelor regnului vegetal către agentul economic.

Articolul 69^{18}. Cota de impozit

(1) Cota impozitului pe venit constituie 5% din obiectul impunerii.

(2) Agentul economic care procură de la subiecţii menţionaţi la art. 69^{15} produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau obiecte ale regnului vegetal reţine final la sursa de plată impozitul stabilit de prezentul articol din plăţile efectuate în folosul subiectului.

(3) Responsabilitatea pentru corectitudinea reţinerii, raportării şi achitării impozitului prevăzut de prezentul articol se pune în sarcina agentului economic care a achiziţionat produsele de la subiect, fiind respectate prevederile art. 92.

Articolul 69^{19}. Evidenţa subiectului

(1) Serviciul Fiscal de Stat organizează ţinerea evidenţei subiecţilor impunerii.

(2) Pentru desfăşurarea activităţii prevăzute de prezentul capitol, subiectul se înregistrează la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază de activitate se află domiciliul indicat în buletinul de identitate.

(3) Înregistrarea şi încetarea activităţii de către subiect se efectuează în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat.

(4) Dovadă a înregistrării fiscale serveşte confirmarea luării în evidenţă fiscală."

24. Articolul 71 alineatul (1):

la litera c), cuvintele „din vânzarea proprietăţii imobiliare aflate în Republica Moldova" se substituie cu cuvintele „de către persoanele fizice nerezidente care nu desfăşoară activitate de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova";

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) veniturile obţinute de persoanele juridice nerezidente, sub formă de creştere de capital, determinate conform art. 40 alin. (1)–(4), din vânzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a activelor de capital specificate la art. 39 alin. (1);"

la litera f), cuvântul „creanţele" se substituie cu cuvântul „obligaţiile".

25. Articolul 90 va avea următorul cuprins:

„Articolul 90. Reţinerile în prealabil din alte plăţi efectuate
în folosul rezidentului

(1) Impozitul pe venit la sursa de plată se reţine, în mod obligatoriu, de către orice:

a) persoană (contribuabil) care desfăşoară activitate de întreprinzător, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător şi a persoanelor care desfăşoară activităţi independente conform cap. 10^2 şi activităţi în domeniul achiziţiilor de

produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau de obiecte ale regnului vegetal conform cap. 10^3;

b) reprezentanţă conform art. 5 pct. 20);

c) reprezentanţă permanentă;

d) instituţie;

e) organizaţie, inclusiv orice autoritate publică şi instituţie publică.

(2) Impozitul pe venit ce se reţine în prealabil, ca parte a impozitului, constituie 12%.

(3) Impozitul conform alin. (2) se reţine din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător, a întreprinzătorilor individuali şi a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), a persoanelor menţionate la cap. 10^1, 10^2 şi 10^3, pe veniturile obţinute de către aceasta conform art. 18.

(4) Nu se reţine impozitul conform alin. (2) din:

a) plăţile efectuate în folosul persoanei fizice pe veniturile obţinute de către aceasta, conform art. 20, 88, 89, 90^1 şi 91;

b) înstrăinarea mijloacelor de transport rutier;

c) înstrăinarea valorilor mobiliare;

d) suma arendei terenurilor agricole şi/sau înstrăinării activelor de capital ale persoanelor fizice cetăţeni ai Republicii Moldova conform contractelor de leasing, lease-back, gaj, ipotecă şi/sau în cazurile de înstrăinare forţată a activelor de capital;

e) plăţile la lichidare în formă nemonetară, în cazul lichidării agentului economic.

(5) Prin derogare de la alin. (3), în cazul plăţilor la lichidare, impozitul pe venit se reţine din diferenţa dintre suma îndreptată spre achitare şi valoarea de depunere a cotei de participare în capitalul social al agentului economic aflat în proces de lichidare."

26. Articolul 90^1:

la alineatul (3), după textul „locaţiune, arendă, uzufruct" se introduce textul „ , superficie";

alineatul (3^1) se completează cu o liniuţă nouă cu următorul cuprins:

„ – 6% din mărimea sumei mijloacelor băneşti donate persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător."

la alineatul (3^4), în enunțul întâi, după textul „locațiune, arendă, uzufruct" se introduce textul „ , superficie", iar după cuvintele „din valoarea" se introduc cuvintele „lunară a"; în enunțul al doilea, cuvintele „subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază sunt deservite" se substituie cu sintagma „Serviciul Fiscal de Stat"; în enunțul al treilea, textul „ , sau în avans" se substituie cu textul „sau în avans, în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat"; în enunțul al patrulea, după textul „locațiune, arendă, uzufruct" se introduce textul „ , superficie", iar în enunțul al șaselea, cuvintele „uzufruct al proprietății imobiliare și" se substituie cu cuvintele „uzufruct, superficie privind proprietatea imobiliară și al";

la alineatul (3^5), textul „întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier)" se substituie cu textul „întreprinzătorilor individuali, a gospodăriilor țărăneşti (de fermier) și a persoanelor fizice care desfășoară activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal conform cap. 10^3".

27. Articolul 92:

la alineatul (1), textul „art. 88–91" se substituie cu textul „art. 69^{18} și art. 88–91";

la alineatul (3), textul „art. 88–91" se substituie cu textul „art. 69^{18} și art. 88–91, cu excepția impozitului reținut pentru câștigurile de la loterii și/sau pariuri sportive în partea în care valoarea câștigurilor nu depășește scutirea personală stabilită la art. 33 alin. (1),";

la alineatul (13), după textul „locațiune, arendă, uzufruct" se introduce textul „ , superficie".

28. La articolul 93, punctul 19) se abrogă.

29. Articolul 94 se completează cu literele d) și e) cu următorul cuprins:

„d) nerezidenții care desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova, care prestează servicii prin intermediul rețelelor electronice și obțin venituri de la persoanele fizice rezidente ale Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător, precum și nerezidenții care desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova, prin intermediul cărora are loc achitarea de către persoanele fizice rezidente ale Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător a serviciilor de care beneficiază prin intermediul rețelelor electronice de la alți nerezidenți, al căror loc de livrare se consideră a fi Republica Moldova;

e) persoanele juridice şi fizice care practică activitate de întreprinzător şi procură pe teritoriul Republicii Moldova proprietatea întreprinderilor înregistrate în calitate de plătitori de T.V.A., declarate în proces de insolvabilitate în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr. 149/2012."

30. Articolul 94 se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) persoanele juridice şi fizice care practică activitate de întreprinzător şi procură pe teritoriul Republicii Moldova proprietatea gajată, proprietatea ipotecată, proprietatea sechestrată de la întreprinderile înregistrate în calitate de plătitori de T.V.A."

31. La articolul 95:

alineatul (1) se completează cu literele d) și e) cu următorul cuprins:

„d) livrarea serviciilor prin intermediul rețelelor electronice, efectuată de către nerezidenții care desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova în adresa persoanelor fizice rezidente ale Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător;

e) procurarea proprietății subiecților impozabili declarați în proces de insolvabilitate în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr. 149/2012."

articolul se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins:

„(1^1) În sensul prezentului alineat, servicii prestate prin intermediul rețelelor electronice de către subiecții impozabili specificați la art. 94 lit. d) se consideră serviciile prestate prin rețelele informaționale de telecomunicații, inclusiv prin rețeaua internet, în mod automatizat, cu utilizarea tehnologiilor informaționale. La astfel de servicii se atribuie:

a) acordarea dreptului de utilizare a programelor pentru calculatoare (inclusiv a jocurilor de calculator), a bazelor de date prin rețeaua internet, inclusiv prin oferirea accesului la distanță la acestea, de asemenea a dreptului de upgrade și de extindere a posibilităților funcționale ale acestora;

b) acordarea serviciilor de publicitate în rețeaua internet, inclusiv cu utilizarea programelor pentru calculatoare și a bazelor de date ce funcționează în rețeaua internet, precum și acordarea spațiilor de publicitate în rețeaua internet;

c) acordarea serviciilor de plasare a ofertelor privind procurarea (comercializarea) mărfurilor (serviciilor), a drepturilor patrimoniale în rețeaua internet;

d) prestarea prin rețeaua internet a serviciilor privind acordarea posibilităților tehnice, organizaționale, informaționale și a altora, efectuate cu utilizarea tehnologiilor și a sistemelor informaționale, pentru stabilirea contactelor și

încheierea tranzacțiilor dintre vânzători și cumpărători (inclusiv acordarea spațiilor de comerț ce funcționează în rețeaua internet în regim on-line, în care cumpărătorii potențiali propun prețul lor prin intermediul procedurii automatizate și părțile sunt notificate referitor la comercializare prin mesajul remis ce se formează automatizat);

e) asigurarea și/sau susținerea existenței comerciale sau personale în rețeaua internet, susținerea resurselor informaționale ale utilizatorilor (a site-urilor și/sau a paginilor din rețeaua internet), asigurarea accesului la acestea al altor utilizatori ai rețelei, oferirea utilizatorilor a posibilităților de modificare a acestora;

f) stocarea și prelucrarea informației cu condiția că persoana ce acordă această informație are acces la ea prin rețeaua internet;

g) acordarea în regim on-line a puterii computaționale pentru plasarea informației în sistemele informaționale;

h) acordarea numelor de domeniu, prestarea serviciilor de hosting;

i) prestarea serviciilor de administrare a sistemelor informaționale, a site-urilor în rețeaua internet;

j) prestarea serviciilor acordate în mod automatizat prin rețeaua internet la introducerea datelor de către cumpărătorul serviciilor, prestarea serviciilor de căutare, selectare și sortare a datelor la cerere, acordarea acestor date utilizatorilor prin rețelele informaționale și de telecomunicații (în special, prezentarea în timp real a rapoartelor de la burse, traducerea automată în timp real);

k) acordarea prin rețeaua internet a drepturilor de utilizare a cărților (edițiilor) electronice și a altor publicații electronice, a materialelor informaționale, pentru instruire, a prezentărilor grafice, a pieselor muzicale cu text sau fără text, a pieselor audiovizuale, inclusiv prin acordarea accesului la distanță la acestea pentru vizualizare sau ascultare;

l) prestarea serviciilor de căutare pentru beneficiar și/sau de acordare beneficiarului a informației privind cumpărătorii potențiali;

m) acordarea accesului la sistemele de căutare în rețeaua internet;

n) ținerea statisticii pe site-urile din rețeaua internet;

o) transmisia digitală a programelor de radio sau de televiziune;

p) acordarea accesului la conținutul audiovizual.

În sensul prezentului alineat, la serviciile prestate prin intermediul rețelelor electronice nu se atribuie următoarele operațiuni:

a) realizarea mărfurilor (serviciilor, lucrărilor) dacă, la comandarea prin rețeaua internet, livrarea acestora se efectuează fără utilizarea rețelei internet;

b) realizarea (transmiterea dreptului de utilizare) produselor informaționale pentru calculatoare (inclusiv a jocurilor de calculator), a bazelor de date pe suport material;

c) acordarea serviciilor de consultanță prin poșta electronică."

32. La articolul 95, alineatul (1) se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) procurarea proprietății gajate, proprietății ipotecate, proprietății sechestrate de la subiecții impozabili."

33. Articolul 95 alineatul (2):

la litera a), după cuvintele „în interiorul zonei economice libere" se introduce textul „ , Portului Internațional Liber „Giurgiulești", Aeroportului Internațional Liber „Mărculești"";

alineatul se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) livrarea proprietăţii întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr. 149/2012."

34. La articolul 95, alineatul (2) se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) livrarea proprietății gajate, proprietății ipotecate, proprietății sechestrate."

35. Articolul 97 se completează cu alineatele (6) și (7) cu următorul cuprins:

„(6) Valoarea impozabilă pentru serviciile prestate prin intermediul rețelelor electronice de către subiecții impozabili specificați la art. 94 lit. d) reprezintă valoarea achitată de cumpărători (fără T.V.A.).

(7) Valoarea impozabilă la procurarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr. 149/2012, reprezintă valoarea procurării proprietății achitată sau care urmează a fi achitată (fără T.V.A.) de către cumpărător."

36. Articolul 97 se completează cu alineatul (8) cu următorul cuprins:

„(8) Valoarea impozabilă la procurarea proprietăţii gajate, proprietății ipotecate, proprietăţii sechestrate reprezintă valoarea procurării proprietății achitată sau care urmează a fi achitată (fără T.V.A.) de către cumpărător."

37. Articolul 101:

la alineatul (1), după textul „art. 94 lit. a)" se introduce textul „și e)";

alineatul (3) se completează cu enunțul: „Pentru contribuabilii care au depus dezacord împotriva actului de control, restituirea se efectuează într-un termen ce nu va depăși 60 de zile de la data depunerii cererii de restituire."

articolul se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins:

„(4^1) Subiecţii impozabili stipulaţi la art. 94 lit. e) calculează T.V.A. pentru procurările indicate la art. 95 alin. (1) lit. e) prin aplicarea cotei corespunzătoare a impozitului, stabilită pentru proprietatea procurată, la valoarea procurării lor."

la alineatul (5), după textul „nu depăşeşte 45 de zile" se introduce textul „ , iar în cazul contribuabililor care au depus dezacord împotriva actului de control – într-un termen ce nu va depăși 60 de zile de la data depunerii cererii de restituire";

alineatul (6) se completează cu enunțul: „Pentru contribuabilii care au depus dezacord împotriva actului de control, restituirea se efectuează într-un termen ce nu va depăși 60 de zile de la data depunerii cererii de restituire."

articolul se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:

„(9) Subiecţii impozabili stipulaţi la art. 94 lit. d) sunt obligaţi să declare și să achite la buget, pentru fiecare perioadă fiscală stabilită conform art. 114 alin. (1^1), suma T.V.A. care se include în valoarea achitată de cumpărători."

38. Articolul 101:

la alineatul (1), textul „art. 94 lit. a) şi e)" se substituie cu textul „art. 94 lit. a), e) şi f)";

la alineatul (4^1), după textul „lit. e)" se introduce, în ambele cazuri, textul „și f)".

39. La articolul 101^1 alineatul (2), după textul „nu depăşeşte 45 de zile din data depunerii cererii" se introduce textul „ , iar în cazul contribuabililor care au depus dezacord împotriva actului de control – într-un termen ce nu va depăși 60 de zile de la data depunerii cererii de restituire".

40. Articolul 102:

la alineatul (1), în enunțul al doilea, textul „ , serviciile" se exclude, iar în final alineatul se completează cu enunțul: „Pentru serviciile importate, procurate de către subiecții impozabili pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul

desfășurării activității de întreprinzător, deducerea sumei T.V.A. se permite pentru sumele T.V.A. achitate sau care urmează a fi achitate la buget."

la alineatul (4) litera b), cuvintele „până la un semn după virgulă" se substituie cu cuvintele „până la două semne după virgulă";

la alineatul (5), textul „d) şi f)" se substituie cu textul „d), f) și g)";

alineatul (8) se completează cu enunțul: „Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pentru produsele din tutun clasificate la pozițiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403 și pentru produsele din alcool etilic clasificate la pozițiile tarifare 2207, 2208, care au constituit deșeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, și pentru produsele petroliere care au constituit deșeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Economiei și Infrastructurii nu se deduce şi se raportează la costurile sau cheltuielile perioadei."

alineatul (10) se completează cu litera a^1) cu următorul cuprins:

„a^1) de documentul de plată care confirmă achitarea T.V.A. la buget pentru procurarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr. 149/2012;"

alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Subiecții impozabili stipulaţi la art. 94 lit. e), înregistrați ca plătitori ai T.V.A., au dreptul la deducerea sumei T.V.A., achitată la buget, pentru mărfurile procurate."

alineatul (16) se abrogă.

41. La articolul 102 alineatul (5), textul „d), f) și g)" se substituie cu textul „d), f), g) și h)".

42. La articolul 102, alineatul (10) se completează cu litera a^2) cu următorul cuprins:

„a^2) de documentul de plată care confirmă achitarea T.V.A. la buget pentru procurarea proprietății gajate, proprietății ipotecate, proprietății sechestrate;".

43. La articolul 102 alineatul (11), după textul „lit. e)" se introduce textul „și f)".

44. Articolul 103:

alineatul (1):

la punctul 4), după textul „rețelele de gaz," se introduce textul „sistemele de alimentare cu apă și de canalizare, sistemele centralizate de alimentare cu energie termică,";

la punctul 10), după textul „aprobate de Guvern;" se introduce textul „scaunele cu rotile (poziția tarifară 8713),", iar textul „mijloacele tehnice, inclusiv transportul auto, folosit" se substituie cu cuvintele „mijloacele tehnice folosite";

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere plasarea și comercializarea mărfurilor în magazinele duty-free. Mărfurile supuse accizelor, plasate în destinația magazinul duty-free amplasat în zona intrării pe teritoriul Republicii Moldova, în magazinul duty-free pentru deservirea corpului diplomatic, după comercializare, la încheierea destinației vamale, sunt plasate sub regimul vamal de import cu perceperea drepturilor de import."

la alineatul (9^3), cuvintele „valoarea în vamă" se substituie cu cuvintele „valoarea intrinsecă";

la alineatul (9^7), cuvintele „mărfuri cu valoarea în vamă" se substituie cu cuvintele „mărfuri cu valoarea intrinsecă", iar textul „și care nu include cheltuielile prevăzute la art. 11 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie distincte" se exclude.

45. La articolul 104, litera h) va avea următorul cuprins:

„h) mărfurile livrate în magazinele duty-free;".

46. Articolul 108 se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins:

„(9) Data obligației fiscale la procurarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate se consideră data efectuării plății, inclusiv a plății prealabile pentru proprietatea procurată, sau data primirii proprietății de către cumpărător, în funcție de ce are loc mai înainte."

47. Articolul 108 se completează cu alineatul (10) cu următorul cuprins:

„(10) Data obligației fiscale la procurarea proprietății gajate, proprietății ipotecate, proprietății sechestrate se consideră data efectuării plății, inclusiv a plății prealabile pentru proprietatea procurată, sau data primirii proprietății de către cumpărător, în funcție de ce are loc mai înainte."

48. La articolul 109 alineatul (2), textul „data efectuării plății, inclusiv a plății prealabile pentru importul de servicii" se substituie cu textul „nu mai târziu de data depunerii declarației privind T.V.A. pentru perioada fiscală în care a avut loc importul serviciilor sau achitarea acestora, în funcție de ce are loc mai înainte".

49. Codul se completează cu articolul 109^1 cu următorul cuprins:

„Articolul 109^1. Data obligației fiscale pentru serviciile prestate prin intermediul rețelelor electronice de către nerezidenți pentru persoanele fizice rezidente

Pentru serviciile prestate de către subiecții impozabili stabiliți la art. 94 lit. d), termenul obligației fiscale se consideră data efectuării plății, inclusiv a plății în prealabil."

50. Articolul 111 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Locul livrării serviciilor prevăzute la art. 95 alin. (1^1), prestate de către nerezidenții care desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova pentru persoanele fizice rezidente ale Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător, se consideră Republica Moldova dacă este îndeplinită cel puțin una dintre următoarele condiții:

a) reședința persoanei fizice este în Republica Moldova;

b) sediul instituției financiare în care este deschis contul utilizat pentru achitarea serviciilor sau sediul operatorului de mijloace financiare electronice, prin intermediul căruia are loc achitarea, este în Republica Moldova;

c) adresa în rețea (IP) a dispozitivului utilizat de către cumpărător pentru procurarea serviciilor este în Republica Moldova;

d) prefixul telefonic de țară utilizat pentru procurarea sau achitarea serviciilor este atribuit Republicii Moldova."

51. Articolul 112^1 va avea următorul cuprins:

„Articolul 112^1. Înregistrarea în calitate de subiecți impozabili a nerezidenților care desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova

(1) Nerezidentul care desfăşoară activitate de întreprinzător fără deţinerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova şi prestează servicii prin intermediul reţelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente ale Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător sau prin intermediul căruia are loc achitarea de către persoanele fizice rezidente ale Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător a serviciilor de care beneficiază prin intermediul reţelelor electronice de la alţi nerezidenţi se consideră înregistrat în calitate de plătitor al T.V.A. din ziua în care i-a fost atribuit codul fiscal în conformitate cu art. 163 alin. (7^1)."

52. Articolul 114 se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins:

„(1^1) Perioada fiscală privind T.V.A. pentru subiecţii impozabili stipulaţi la art. 94 lit. d) constituie un trimestru calendaristic."

53. Articolul 115:

la alineatul (1), textul „art. 94 lit. a) şi/sau lit. c)" se substituie cu textul „art. 94 lit. a), c) şi/sau lit. e)";

articolul se completează cu alineatul (1^2) cu următorul cuprins:

„(1^2) Fiecare subiect impozabil specificat la art. 94 lit. d) este obligat să prezinte declaraţia privind T.V.A. pentru fiecare perioadă fiscală în care au avut loc livrări impozabile. Declaraţia se întocmeşte conform formularului aprobat de Serviciul Fiscal de Stat şi se prezintă în mod obligatoriu, prin metode automatizate de raportare electronică, prin intermediul cabinetului electronic personal al contribuabilului, în termen de până la data de 25 a lunii care urmează după încheierea perioadei fiscale."

la alineatul (2):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) pentru serviciile importate, a căror achitare se face la data de 25 a lunii următoare celei în care a fost importat sau achitat serviciul, în funcţie de ce a avut loc mai înainte;"

alineatul se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) pentru procurările specificate la art. 95 alin. (1) lit. e), achitarea T.V.A. se efectuează nu mai târziu de data predării (transmiterii) mărfurilor cumpărătorului

(beneficiarului), eliberării facturii fiscale sau la data la care se efectuează plata, parțial sau în întregime, în funcție de ce are loc mai înainte."

articolul se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:

„(2^1) Pentru fiecare perioadă fiscală, subiecții impozabili specificați la art. 94 lit. d) trebuie să verse la buget suma T.V.A., în una dintre valutele MDL/USD/EUR, cel târziu la data stabilită pentru prezentarea declarației pe această perioadă."

54. Nr. 53 La articolul 115 alineatul (1), textul „art. 94 lit. a), c) și/sau lit. e)" se substituie cu textul „art. 94 lit. a), c), e) şi/sau lit. f)".

55. Nr. 54 La articolul 115 alineatul (2) litera c), după textul „lit. e)" se introduce textul „și/sau lit. f)".

56. Articolul 118^1 se abrogă.

57. Articolul 123:

în denumire, cuvintele „și termenele de achitare" se exclud;

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Subiecţii impunerii specificaţi la art. 120 lit. a), care expediază (transportă) mărfuri supuse accizelor din antrepozitul fiscal, calculează accizele pornind de la volumul mărfurilor în expresie naturală sau de la valoarea acestora (în funcție de cotă – în sumă absolută sau *ad valorem* în procente)."

la alineatul (2), textul „precum și în cazul deplasării în alt mod a mărfurilor din antrepozitul fiscal," se substituie cu textul „în cazul deplasării în alt mod a mărfurilor din antrepozitul fiscal, precum şi în cazul pierderilor și perisabilităților, peste limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului, la produsele din tutun clasificate la pozițiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403 şi la produsele din alcool etilic clasificate la pozițiile tarifare 2207, 2208,";

la alineatul (6):

litera (c) va avea următorul cuprins:

„c) mărfurile supuse accizelor, plasate în regimurile vamale tranzit, antrepozit vamal, admitere temporară, magazin duty-free;"

alineatul se completează cu litera (d^1) cu următorul cuprins:

„(d^1) mărfurile pentru care nu se achită sau nu urmează a fi achitată acciza;"

la alineatul (10), textul „în mărime de 2% din" se substituie cu cuvintele „suplimentare aplicate la", iar textul „1,5 milioane" se substituie cu textul „600 de mii".

58. La articolul 124:

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Accizele nu se achită la plasarea, livrarea de pe teritoriul vamal în magazinele duty-free și comercializarea de către acestea a mărfurilor supuse accizelor, precum și la introducerea mărfurilor supuse accizelor pe teritoriul vamal și plasarea acestora sub regimurile vamale de tranzit, transformare sub control vamal, antrepozit vamal, sub destinațiile vamale de distrugere, abandon în folosul statului. Mărfurile supuse accizelor, plasate în destinația magazinul duty-free amplasat în zona intrării pe teritoriul Republicii Moldova, în magazinul duty-free pentru deservirea corpului diplomatic, după comercializare, la încheierea destinației vamale, sunt plasate sub regimul vamal de import cu perceperea drepturilor de import."

alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Suma accizelor achitată la introducerea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor străine supuse accizelor în regim vamal de import se restituie la scoaterea acestora de pe teritoriul vamal, la plasarea lor sub destinație vamală magazin duty-free amplasat în zona plecării de pe teritoriul Republicii Moldova, la plasarea lor sub destinație vamală zonă liberă, în modul stabilit de Guvern."

la alineatul (10^1), după textul „în interiorul zonei economice libere," se introduce textul „Portului Internațional Liber „Giurgiulești", Aeroportului Internațional Liber „Mărculești",", iar în final alineatul se completează cu textul „și cele efectuate între rezidenții Portului Internațional Liber „Giurgiulești", rezidenții zonelor economice libere ale Republicii Moldova și rezidenții Aeroportului Internațional Liber „Mărculești" unul altuia";

la alineatul (11^2), cuvintele „mărfuri cu valoarea în vamă" se substituie cu cuvintele „mărfuri cu valoarea intrinsecă", iar textul „și care nu include cheltuielile prevăzute la art. 11 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie distincte" se exclude;

alineatul (18) se completează cu enunțul: „Cota accizei se micşorează cu 25% pentru autoturismele de la pozițiile tarifare 870340, 870350000. Scutirea în mărime de 25% din cota accizei nu se aplică vehiculelor de tip micro hybrid şi mild hybrid."

articolul se completează cu alineatul (19^1) cu următorul cuprins:

„(19^1) În cazul produselor de la poziţia tarifară 240311000, cota accizei se stabileşte în mărimea procentului de tutun din compoziţia produsului, stabilită de producător, dar nu mai puţin de 20% din cota accizei stabilită pentru anul de gestiune la poziţia tarifară 2403."

59. Articolul 125:

la alineatul (3), textul „specificate la alin. (4) din prezentul articol" se substituie cu cuvintele „stabilite de Guvern", iar în final alineatul se completează cu enunțul: „Pentru contribuabilii care au depus dezacord împotriva actului de control, restituirea se efectuează într-un termen ce nu va depăşi 60 de zile de la depunerea cererii de restituire."

la alineatul (3^2), cuvintele „subiect al impunerii cu accize" se substituie cu cuvintele „antrepozitar autorizat", iar textul „specificate la alin. (4^1) din prezentul articol" – cu cuvintele „stabilite de Guvern"; alineatul se completează cu enunțul: „Pentru contribuabilii care au depus dezacord împotriva actului de control, restituirea se efectuează într-un termen ce nu va depăşi 60 de zile de la depunerea cererii de restituire."

la alineatul (4^1), cuvintele „subiect al impunerii cu accize" se substituie cu cuvintele „antrepozitar autorizat".

60. La articolul 126^1, alineatul (4) se abrogă.

61. La articolul 127 alineatul (3), după cuvintele „achitarea accizelor" se introduc cuvintele „şi să achite accizele".

62. În anexa nr. 2 la titlul IV, poziția „8703 Autoturism de lux" va avea următorul cuprins:

8703	Autoturism de lux	Suma cotei accizei suplimentare, aplicată la valoarea în vamă, după cum urmează:	
		Valoarea în vamă a autoturismelor (lei)	Cota accizei suplimentare (%)

		Minimum	Maximum	
		600 000	700 000	2%
		700 001	800 000	3%
		800 001	900 000	4%
		900 001	1 000 000	5%
		1 000 001	1 200 000	6%
		1 200 001	1 400 000	7%
		1 400 001	1 600 000	8%
		1 600 001	1 800 000	9%
		1 800 001		10%

"

63. La articolul 129, punctul 11^1) va avea următorul cuprins:

„11^1) *Vizită fiscală* – instrument de administrare fiscală cu scop de asigurare a conformării voluntare prin acordarea consultațiilor, analiza activității, acumularea unor date despre activitatea contribuabilului."

64. La articolul 129^1 alineatul (2), textul „unei persoane cu funcţie de răspundere din primărie sau preşedintelui asociaţiei locatarilor de la domiciliul destinatarului," se exclude.

65. La articolul 132^3:

alineatul (2) se abrogă;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public, directorul Serviciului Fiscal de Stat se numeşte în funcţie de către ministrul finanţelor."

la alineatul (4), în partea introductivă, textul „până la expirarea termenului de 5 ani" se exclude;

articolul se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins:

„(4^1) Acţiunea Legii nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public se extinde asupra raporturilor de serviciu ale directorului Serviciului Fiscal de Stat în măsura în care acestea nu sunt reglementate de prezentul cod."

la alineatul (6), cuvintele „Nu poate candida la" se substituie cu cuvintele „Nu poate fi numit în";

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Modificarea, suspendarea şi încetarea raporturilor de serviciu ale directorului Serviciului Fiscal de Stat se efectuează de către ministrul finanţelor în condiţiile legii."

66. Articolul 144[1]:

la alineatul (8), textul „portalul unic al serviciilor publice (www.servicii.gov.md)" se substituie cu textul „portalul guvernamental al datelor deschise (www.date.gov.md)", iar textul „(www.fisc.md)" – cu textul „(www.sfs.md)";

în textul articolului, cuvintele „maşini de casă şi de control", la orice formă gramaticală, se substituie cu textul „maşini de casă şi de control/imprimante fiscale" la forma gramaticală corespunzătoare, iar textul „CAT MCC" se substituie cu textul „CAT MCC/IF".

67. La articolul 160, alineatul (2) se abrogă.

68. La articolul 162, alineatul (1) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) nerezidentului care desfăşoară activitate de întreprinzător fără deţinerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova şi care prestează servicii prin intermediul reţelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente ale Republicii Moldova care nu desfăşoară activitate de întreprinzător."

69. Articolul 163 se completează cu alineatele (6^1) şi (7^1) cu următorul cuprins:

„(6^1) Codul fiscal al persoanelor indicate la art. 162 alin. (1) lit. d) reprezintă codul de identificare din ţara de reşedinţă a acestora."

(7^1) Persoanele indicate la art. 162 alin. (1) lit. d) depun cererea prin intermediul serviciului electronic pus la dispoziţie de către Serviciul Fiscal de Stat, pe parcursul primei perioade fiscale în care survine obligaţia de calculare şi achitare a T.V.A., până la prezentarea declaraţiei."

70. La articolul 164 alineatul (2), după enunţul al patrulea se introduce enunţul: „Codurile fiscale ale persoanelor indicate la art. 162 alin. (1) lit. d) sunt

trecute automat în Registrul fiscal de stat, la data depunerii cererii, prin intermediul serviciului electronic pus la dispoziție de către Serviciul Fiscal de Stat."

71. Articolul 171 se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Stingerea obligației fiscale de către persoanele indicate la art. 162 alin. (1) lit. d) se efectuează în monedă națională sau în valută străină EUR/USD, conform procedurii stabilite de Ministerul Finanțelor."

72. La articolul 175, alineatul (3) se completează cu enunțul: „Pentru contribuabilii care au depus dezacord împotriva actului de control, Serviciul Fiscal de Stat întocmeşte documentul de plată şi îl transmite Trezoreriei de Stat spre executare în termen de până la 45 de zile de la apariţia circumstanţelor respective sau de la primirea cererii contribuabilului."

73. La articolul 176 alineatul (3), cuvintele „pentru perioada cuprinsă între data primirii cererii şi data compensării de către Trezoreria de Stat" se substituie cu textul „majorată cu 5 puncte, împărţită la numărul de zile ale anului şi aproximată conform regulilor matematice până la 4 semne după virgulă".

74. La articolul 187, alineatul (2^1) se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) de la data luării în evidenţă fiscală (atribuirii codului fiscal) – de către persoanele indicate la art. 162 alin. (1) lit. d), indiferent de numărul de angajați."

75. La articolul 193, litera d) se completează cu textul „ , cu excepția obligației fiscale calculate după intentarea procedurii de insolvabilitate, în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr. 149/2012".

76. Articolul 200 se completează cu alineatul (15^1) cu următorul cuprins:

„(15^1) În cazul sechestrării bunurilor supuse înregistrării în registrele de publicitate cu caracter constitutiv, în absența contribuabilului, actul de sechestru este semnat de funcţionarul fiscal, exemplarul al doilea fiind expediat recomandat contribuabilului."

77. La articolul 203, alineatul (1) se completează cu enunțul: „Comercializarea bunurilor sechestrate ale persoanei fizice se efectuează de către executorul judecătoresc în conformitate cu prevederile Codului de executare."

78. La articolul 206 alineatul (1), litera b) se completează cu textul „ , cu excepția obligației fiscale calculate după intentarea procedurii".

79. La articolul 226^{6}, alineatul (5^{1}) va avea următorul cuprins:

„(5^{1}) La determinarea venitului impozabil, venitul obţinut din activitatea în baza patentei de întreprinzător ce nu depăşeşte mărimea prevăzută la art. 18 alin. (3) din Legea nr. 93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător, venitul obţinut din activitatea prevăzută în cap. 10^{2} din titlul II al prezentului cod ce nu depăşeşte mărimea prevăzută la art. 69^{7} alin. (1) şi venitul obţinut din activitatea prevăzută în cap. 10^{3} din titlul II al prezentului cod ce nu depăşeşte mărimea prevăzută la art. 69^{15} alin. (1), proporţional perioadei de activitate, se vor considera venituri neimpozabile."

80. Articolul 226^{11} alineatul (5):

la litera h), după cuvintele „persoana fizică" se introduce textul „ , pe parcursul unui an fiscal,";

la litera i), după cuvântul „cumulativ" se introduc cuvintele „pe parcursul unui an fiscal".

81. La articolul 231 alineatul (4), cuvintele „suma impozitului sau taxei" se substituie cu textul „suma impozitului, a taxei, a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi a contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, stabilite în cotă procentuală,".

82. La articolul 254, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Încălcarea regulilor de utilizare a echipamentului de casă şi de control (efectuarea încasărilor băneşti în numerar în lipsa echipamentului de casă şi de control în cazul în care actele normative în vigoare prevăd folosirea acestuia, efectuarea încasărilor băneşti în numerar fără utilizarea echipamentului de casă şi de control existent, neasigurarea emiterii la echipamentul de casă şi de control a bonului de casă de valoarea sumei real încasate/primite, neasigurarea bilanţului numerarului în echipamentul de casă şi de control, care constă în formarea unui excedent de numerar nejustificat documentar mai mare de 50 de lei, utilizarea echipamentului de casă şi de control defectat, care constă în neactivarea memoriei fiscale sau imposibilitatea de identificare a softului instalat, utilizarea echipamentului de casă şi de control care nu este sigilat de Serviciul Fiscal de Stat în modul stabilit, utilizarea echipamentului de casă şi de control care nu este înregistrat la Serviciul Fiscal de Stat în modul stabilit) se sancţionează cu amendă de la 5000 la 15000 de lei."

83. Articolul 254^{1}:

la alineatul (1), textul „emis de maşina de casă şi de control a agenţilor transportatori, a agenţiilor de vânzare a biletelor, a agenţiilor turistice" se substituie cu textul „emis de echipamentul de casă şi de control al agenţilor transportatori, al agenţiilor de vânzare a biletelor, al agenţiilor turistice";

la alineatul (2), cuvintele „maşina de casă şi de control sau" se substituie cu cuvintele „echipamentul de casă şi de control sau", iar cuvintele „maşina de casă şi de control cu memorie fiscală" – cu cuvintele „echipamentul de casă şi de control".

84. La articolul 260:

în denumire, textul „ , precum şi neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale" se exclude;

alineatul (4^1) se abrogă.

85. La articolul 261:

în denumire, cuvintele „şi taxelor" se substituie cu textul „ , a taxelor, a primelor de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi a contribuţiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, stabilite în cotă procentuală";

la alineatul (4), după cuvintele „de stat obligatorii" se intoduce textul „ , stabilite în cotă procentuală,";

la alineatul (5), după textul „plata impozitelor," se introduce textul „a taxelor,".

86. La articolul 281^1 alineatul (1), textul „25 iulie" se substituie cu textul „25 septembrie", iar textul „30 iunie" – cu textul „25 septembrie".

87. Articolul 282:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În cazul bunurilor imobiliare existente şi/sau dobândite până la data de 25 septembrie inclusiv a anului fiscal în curs, impozitul pe bunurile imobiliare se achită de către subiectul impunerii la bugetele locale ale unităţilor administrativ-teritoriale, unde sunt amplasate obiectele impunerii, nu mai târziu de data de 25 septembrie a anului curent."

la alineatul (4), textul „30 iunie" se substituie cu textul „25 septembrie".

88. La articolul 286, textul „cel târziu cu 60 de zile până la expirarea primului termen de plată a impozitului" se substituie cu textul „cel târziu până la 15 iunie a anului fiscal în curs", iar textul „30 iunie" – cu textul „25 septembrie".

89. Articolul 295 se completează cu litera j) cu următorul cuprins:

„j) tuturor taxelor locale – subiecții care desfășoară activități conform cap. 10^3 din titlul II al prezentului cod."

90. Articolul 302 va avea următorul cuprins:

„Articolul 302. Subiecții impunerii

Subiecţi ai taxei pentru apă sunt persoanele fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător şi persoanele juridice care:
a) extrag apă din sursele de apă de suprafaţă şi din cele subterane;
b) utilizează apa potabilă din orice sursă în scopul îmbutelierii;
c) extrag apă minerală naturală;
d) utilizează apa la hidrocentrale."

91. Articolul 303 va avea următorul cuprins:

„Articolul 303. Obiectul impunerii

Obiect al impunerii îl constituie:
a) volumul de apă extrasă din sursele de apă de suprafaţă şi din cele subterane;
b) volumul de apă potabilă utilizată din orice sursă în scopul îmbutelierii;
c) volumul de apă minerală extrasă;
d) volumul de apă utilizată de hidrocentrale."

92. La articolul 305 alineatul (1), cuvintele „extrase sau de la volumul apei utilizate de hidrocentrale" se substituie cu textul „extrase și/sau utilizate".

93. Anexa nr. 1 la titlul VIII va avea următorul cuprins:

„Anexa nr. 1

Cotele taxei pentru apă

Taxa pentru apă se percepe în următoarele mărimi:
1) pentru fiecare 1 m^3 de apă extrasă din sursele de apă de suprafaţă şi din cele subterane (exceptând apa minerală naturală extrasă, apa potabilă extrasă şi/sau utilizată în scopul îmbutelierii) – 0,3 lei;

2) pentru fiecare 1 m^3 de apă minerală naturală extrasă în scopul îmbutelierii – 16 lei;

3) pentru fiecare 1 m^3 de apă minerală naturală extrasă şi utilizată în alte scopuri decât cele prevăzute la pct. 2) – 2 lei;

4) pentru fiecare 1 m^3 de apă potabilă extrasă din sursele de apă de suprafaţă şi din cele subterane în scopul îmbutelierii – 16 lei;

5) pentru fiecare 1 m^3 de apă potabilă utilizată în scopul îmbutelierii – 15,70 lei;

6) pentru fiecare 10 m^3 de apă utilizată de hidrocentrale – 0,06 lei.

Subiecţi ai taxei prevăzute la pct. 5) sunt persoanele fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător şi persoanele juridice care îmbuteliază apa potabilă extrasă de alt subiect.

Subiecţi ai taxei prevăzute la pct. 2) şi 4) sunt persoanele fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător şi persoanele juridice care extrag şi îmbuteliază apă minerală naturală şi/sau potabilă."

94. În textul codului, cu excepţia articolului 144^1, cuvintele „maşină de casă şi de control", la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „echipament de casă şi de control" la forma gramaticală corespunzătoare.

Art. II. – Articolul 24 din Legea nr. 1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I şi II ale Codului fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

la alineatul (7), textul „până la 1 ianuarie 2020" se substituie cu textul „până la 1 ianuarie 2021";

la alineatul (23), cifra „7" se substituie cu cifrele „12";

alineatul (31) va avea următorul cuprins:

„(31) Pentru perioada fiscală 2018–2019, agenţii economici pot alege modul de calcul al amortizării şi cheltuielilor pentru reparaţia proprietăţii conform art. 26 şi 27 din Codul fiscal nr. 1163/1997, în vigoare la 31 decembrie 2018, sau conform art. 26^1 din Codul fiscal nr. 1163/1997, în vigoare la 31 decembrie 2019.

Alegerea regimului fiscal se realizează prin indicarea lui în politica de contabilitate a agentului economic."

Art. III. – Legea nr. 1380/1997 cu privire la tariful vamal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 23 alineatele (1) și (2), textul „declarația pe factură/" se exclude.

2. La articolul 24^1:

denumirea va avea următorul cuprins:

„Articolul 24^1. Declarația de origine a mărfii";

la alineatele (1) și (2), textul „Declarația pe factură a mărfii/declarația de origine a mărfii" se substituie cu textul „Declarația de origine a mărfii";

la alineatul (3), textul „declarației pe factură a mărfii/declarația de origine a mărfii" se substituie cu textul „declarației de origine a mărfii".

3. Legea se completează cu articolele 24^3 și 24^4 cu următorul cuprins:

„Articolul 24^3. Atestatul de origine

(1) Atestatul de origine este o dovadă de origine, întocmită de exportatorul mărfurilor, în cadrul Sistemului Generalizat de Preferințe acordat Republicii Moldova, prin care acesta confirmă pe propria răspundere originea mărfurilor.

(2) Atestatul de origine poate fi emis de către persoanele juridice exportatori, ca urmare a înregistrării acestora în sistemul exportatorilor înregistrați – sistemul REX.

(3) Înregistrarea exportatorilor în sistemul REX se efectuează de către Serviciul Vamal. Procedura de înregistrare în sistemul REX se stabilește de către Serviciul Vamal.

Articolul 24^4. Declarația furnizorului/declarația pe termen lung a furnizorului

(1) Prin declarația furnizorului, întocmită de furnizor, acesta oferă exportatorului informațiile necesare pentru a determina caracterul originar al mărfurilor, conform dispozițiilor care reglementează schimburile comerciale preferențiale între Republica Moldova și anumite țări sau teritorii.

(2) Cu excepția cazului menționat la alin. (5), furnizorul întocmește o declarație separată pentru fiecare livrare de mărfuri.

(3) Furnizorul atașează declarația la documentul comercial privind trimiterea respectivă, în care descrierea mărfurilor este suficient de detaliată pentru a permite identificarea lor.

(4) Furnizorul poate întocmi declarația în orice moment, chiar și după livrarea mărfurilor.

(5) În cazul în care un furnizor livrează regulat mărfuri de același tip unui exportator, iar caracterul originar al acestora este același, furnizorul poate întocmi o singură declarație pentru livrările ulterioare, denumită declarația pe termen lung a furnizorului. Aceasta poate fi întocmită pentru o perioadă de valabilitate de până la 2 ani de la data eliberării.

(6) O declarație pe termen lung a furnizorului poate fi întocmită cu efect retroactiv pentru mărfurile livrate înainte de întocmirea declarației. O astfel de declarație pe termen lung a furnizorului poate fi întocmită pentru o perioadă de valabilitate de până la un an înainte de data eliberării. Perioada de valabilitate se încheie la data la care a fost întocmită declarația pe termen lung a furnizorului.

(7) Furnizorul informează imediat exportatorul sau comerciantul vizat în cazul în care declarația pe termen lung a furnizorului nu este valabilă pentru unele sau pentru toate trimiterile de mărfuri livrate și pentru cele care urmează a fi livrate.

(8) Modelul declarației furnizorului/declarației pe termen lung a furnizorului este stabilit de Guvern."

4. La articolul 25 alineatul (1), textul „/declarația pe factură" se exclude.

5. Articolul 28:

la litera q^1), cuvintele „valoare în vamă" se substituie cu cuvintele „valoare intrinsecă";

la litera q^3), cuvintele „mărfuri cu valoarea în vamă" se substituie cu cuvintele „mărfuri cu valoarea intrinsecă", iar textul „și care nu include cheltuielile prevăzute la art. 11 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, cu condiția ca aceste cheltuieli să fie distincte" se exclude.

6. În anexa nr. 2, la poziția 1 coloana 2, după textul „în regim de import," se introduce textul „în magazin duty-free,".

Art. IV. – Articolul 4 din Legea nr. 1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova,

ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (13^8) cu următorul cuprins:

„(13^8) Agenţii economici care sunt înregistraţi în calitate de subiecţi ai T.V.A. şi care importă şi/sau achiziţionează mărfuri, articole de completare, utilizate ca materie primă sau materiale la producerea pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor care cad sub incidenta art. 103 alin. (1) pct. 27^1) din Codul fiscal nr. 1163/1997, au dreptul la restituirea sumei T.V.A. aferente acestor importuri şi/sau achiziţii, achitată furnizorului sau organului vamal prin intermediul contului bancar, cu condiţia reflectării valorii materiei prime sau materialelor utilizate, la costul mărfii fabricate de la art. 103 alin. (1) pct. 27^1) din Codul fiscal nr. 1163/1997. Restituirea sumei T.V.A. se efectuează în modul stabilit de Guvern."

Art. V. – Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1–4, art. 2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5 alineatul (1) litera b), după textul „supuse accizelor," se introduce textul „persoane fizice care desfăşoară activităţi în domeniul achiziţiilor de produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau de obiecte ale regnului vegetal,".

2. În anexa nr. 1, la rubrica „Categoriile de plătitori şi de asiguraţi", poziţia 1.7 se completează cu o liniuţă nouă cu următorul cuprins:

„– persoanele fizice care exercită activităţi în domeniul achiziţiilor de produse din fitotehnie şi/sau horticultură şi/sau de obiecte ale regnului vegetal".

Art. VI. – Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149/2000 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În textul codului, textul „declaraţia pe factură/", la orice formă gramaticală, se exclude.

2. La articolul 30 alineatul (6), după textul „lit. d)" se introduce textul „şi e)".

3. La articolul 50, alineatul (2) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) a mărfurilor pentru comercializare sau, în cazul în care nu s-au comercializat, destinate scoaterii din/plasării în destinaţia vamală prevăzută la capitolul II secţiunea a 14-a, fără aplicarea drepturilor de import şi a măsurilor de politică economică."

4. Articolul 93:

la alineatul (1), cuvintele „şi porturile", „şi navelor" se exclud;

alineatul (1^1) se abrogă;

la alineatul (3), textul „ , precum şi persoanelor care se află în străinătate – în cazul navelor" se exclude.

5. La articolul 94, alineatul (3^1) va avea următorul cuprins:

„(3^1) Mărfurile supuse accizelor, plasate în destinația magazinul duty-free amplasat în zona intrării pe teritoriul Republicii Moldova, în magazinul duty-free pentru deservirea corpului diplomatic, după comercializare, la încheierea destinației vamale sunt plasate sub regimul vamal de import cu perceperea drepturilor de import."

alineatul (3^2) se abrogă.

6. La articolul 95^1:

alineatele (1^2) şi (1^3) se abrogă;

la alineatul (3), litera f) se abrogă;

la alineatul (3^1), textul „precum şi pentru activitatea barurilor şi restaurantelor duty-free la bordul navelor, pentru comercializarea produselor alimentare gata cu consumare în local, vânzarea băuturilor cu consumare în local, cu sau fără program distractive" se exclude.

7. La articolul 1 punctele 22 şi 32, în denumirea secţiunii a 14-a, în denumirile articolelor 94, 95 şi 95^1, la articolul 93 alineatele (2) şi (3), articolul 94 alineatele (1), (3) şi (4), articolul 95 alineatele (1) şi (2), articolul 95^1 alineatul (3) litera d), alineatele (4), (6) şi (9), articolul 96 şi articolul 185 alineatul (1) litera f), cuvintele „bar şi restaurant", la orice formă gramaticală, se exclud.

8. La articolul 129 alineatul (6), cuvintele „efectuare a altor operațiuni vamale" se substituie cu cuvintele „plasare a mărfurilor și/sau mijloacelor de transport în destinații vamale".

9. La articolul 141^4 alineatul (1), cifra „6" se substituie cu cifra „3".

10. Articolul 175 alineatul (4), după textul „240220," se introduce textul „240399900,".

11. La articolul 186^4 alineatul (5), cuvintele „de selectare la Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „de selectare la aparatul central al Serviciului Vamal".

12. La articolul 232 alineatul (2), textul „pentru declarațiile vamale repartizate pe culoarele galben sau roşu de control vamal," se exclude.

13. La articolul 273 alineatele (2) şi (4), sintagma „Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatul central al Serviciului Vamal".

14. La articolul 274 alineatul (1), cuvintele „în Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „la aparatul central al Serviciului Vamal", iar sintagma „Serviciului Vamal" – cu cuvintele „aparatului central al Serviciului Vamal".

15. În textul articolului 275, sintagma „Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatul central al Serviciului Vamal".

16. La articolul 277 alineatul (1), cuvintele „la Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „la aparatul central al Serviciului Vamal", iar sintagma „Serviciului Vamal" – cu cuvintele „aparatului central al Serviciului Vamal".

17. La articolul 279 alineatele (1) şi (2), sintagma „Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatul central al Serviciului Vamal".

18. La articolul 288, articolul 290 alineatul (2), articolul 291 alineatul (1), articolul 292 alineatul (1), articolul 293 alineatul (2), sintagma „Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatul central al Serviciului Vamal".

19. La articolul 294^1:

la alineatul (1), sintagma „Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatul central al Serviciului Vamal";

la alineatul (3):

în partea introductivă, sintagma „Serviciului Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatului central al Serviciului Vamal";

la litera a), cuvintele „şefii direcțiilor Serviciului Vamal" se substituie cu cuvintele „şefii direcțiilor aparatului central al Serviciului Vamal";

la alineatul (8), sintagma „Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatul central al Serviciului Vamal";

la alineatul (10), sintagma „Serviciului Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatului central al Serviciului Vamal", iar sintagma „Serviciul Vamal" – cu cuvintele „aparatul central al Serviciului Vamal".

20. La articolul 300 alineatul (1), sintagma „Serviciul Vamal" se substituie cu cuvintele „aparatul central al Serviciului Vamal".

Art. VII. – Legea nr. 1056/2000 pentru punerea în aplicare a titlului VI din Codul fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 4:

la alineatul (2), cifrele „2020" se substituie cu cifrele „2022";

alineatul (7):

la litera a), textul „25 iulie" se substituie cu textul „25 septembrie inclusiv", iar textul „1 iulie" – cu textul „25 septembrie";

la litera b), textul „cu 60 de zile până la expirarea primului termen de plată a impozitului stabilit la lit. c) din prezentul alineat" se substituie cu textul „până la 15 iunie a anului fiscal în curs", iar textul „30 iunie" – cu textul „25 septembrie inclusiv";

litera c) va avea următorul cuprins:

„c) persoanele specificate la lit. a) şi b) din prezentul alineat achită impozitul funciar în bugetul local, conform locului de amplasare a terenurilor, nu mai târziu de data de 25 septembrie a anului curent, iar în cazul achitării sumei integrale a impozitul funciar până la data de 30 iunie a anului respectiv, aceste persoane beneficiază de dreptul la o reducere cu 15% a sumei impozitului ce urmează a fi achitat. Avizele de plată a impozitului funciar, înmânate subiecţilor impunerii, se întocmesc ţinându-se cont de acest drept. Pentru terenurile dobândite după data de 25 septembrie a anului fiscal în curs, achitarea se efectuează nu mai târziu de data de 25 martie a anului următor anului fiscal de gestiune;"

alineatul (9):

la litera a), în enunțul al doilea, textul „30 iunie" se substituie cu textul „25 septembrie inclusiv", iar textul „25 iulie inclusiv a perioadei fiscale respective, cu achitarea impozitului în două părți egale – cel târziu până la 15 august și, respectiv, 15 octombrie" se substituie cu textul „25 septembrie inclusiv a perioadei fiscale respective, cu achitarea impozitului la bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale, unde sunt amplasate obiectele impunerii, nu mai târziu de 25 septembrie a anului curent"; în enunțul al treilea, textul „30 iunie" se substituie cu textul „25 septembrie";

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) pentru persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, calcularea sumei anuale a impozitului pe bunurile imobiliare și perfectarea avizelor de plată a impozitului se efectuează, conform instrucțiunii aprobate de Guvern, de către serviciile de colectare a impozitelor și a taxelor locale ale primăriilor. Avizele de plată a impozitului pe bunurile imobiliare se înmânează subiectului impunerii cel târziu până la 15 iunie a anului fiscal în curs. Persoanele menționate achită impozitul pe bunurile imobiliare, conform locului de amplasare a bunurilor imobiliare, la bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale, unde sunt amplasate obiectele impunerii, nu mai târziu de 25 septembrie a anului curent, iar în cazul achitării sumei integrale a impozitului până la data de 30 iunie a anului respectiv, aceste persoane beneficiază de dreptul la o reducere cu 15% a sumei impozitului ce urmează a fi achitat. Avizele de plată a impozitului pe bunurile imobiliare, înmânate subiecților impunerii, se întocmesc ținându-se cont de acest drept. Pentru bunurile imobiliare dobândite după 25 septembrie a anului fiscal în curs, achitarea se efectuează nu mai târziu de 25 martie a anului următor anului fiscal de gestiune. În cazul bunurilor dobândite după 25 septembrie a anului fiscal în curs, avizele de plată se înmânează subiecților impunerii cel târziu până la 1 februarie a anului următor anului fiscal de gestiune;".

Art. VIII. – Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 18–19, art. 57), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 23 alineatul (4), textul „pct. 1 lit. a), b), d) și d^1)" se substituie cu textul „pct. 1 lit. a), b), d), d^1) și f)".

2. În anexa nr. 2, punctul 1 se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) persoanele fizice care exercită activități în domeniul achizițiilor de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal."

Art. IX. – Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66–75, art. 132) se modifică după cum urmează:

1. La articolul 24 alineatul (4), după textul „Dispoziţiile prezentului articol" se introduce textul „şi ale art. 658 alin. (2) din Codul civil nr. 1107/2002".

2. Articolul 29:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Superficiarul care deţine superficie legală în temeiul alin. (1) lit. d) sau e) este obligat să achite în bugetul de stat sau, după caz, în bugetul local o redevenţă anuală, determinată în modul stabilit de Guvern, pentru terenul care aparţine statului sau determinată de autoritatea publică locală, pentru terenul care aparţine unităţii administrativ-teritoriale, dar care nu va fi mai mică decât plata anuală minimă de arendă a terenurilor proprietate publică, stabilită conform art. 10 alin. (11) din Legea nr. 1308/1997 privind preţul normativ şi modul de vânzare-cumpărare a pământului. Această obligaţie incumbă şi dobânditorului subsecvent al bunului înregistrat separat şi al dreptului de superficie."

articolul se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins:

„(2^1) De plata redevenţei anuale prevăzute la alin. (2) se scutesc:

a) autorităţile/instituţiile bugetare finanţate de la bugetul de stat, autorităţile/ instituţiile publice la autogestiune fondate de autorităţile administraţiei publice centrale, întreprinderile de stat şi societăţile comerciale cu capital integral de stat – în privinţa terenurilor proprietate a statului pe care sunt amplasate imobilele acestor subiecţi;

b) autorităţile/instituţiile bugetare finanţate de la bugetul local, autorităţile/ instituţiile publice la autogestiune fondate de autorităţile publice locale, întreprinderile municipale şi societăţile comerciale cu capital integral ale unităţii administrativ-teritoriale – în privinţa terenurilor proprietate a unităţii administrativ-teritoriale pe care sunt amplasate imobilele acestor subiecţi;

c) asociaţiile de coproprietari în condominiu, cooperativele de construcţie a locuinţelor, asociaţiile de proprietari ai locuinţelor privatizate, cultele religioase şi părţile lor componente, administratorii cimitirelor – în privinţa terenurilor proprietate a statului sau a unităţii administrativ-teritoriale asupra cărora acestea au un drept de posesie sau folosinţă;

d) proprietarii locuinţelor (încăperilor) din blocurile locative, ai caselor de locuit cu mai multe apartamente privatizate, care nu constituie blocuri, ai caselor de locuit (casă individuală, casă de vacanţă), ai anexelor gospodăreşti şi grădinilor – în

privința terenurilor proprietate a statului sau a unității administrativ-teritoriale pe care sunt amplasate imobilele acestor subiecți."

Art. X. – Legea nr. 302/2017 cu privire la Serviciul Vamal (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 68–76, art. 143), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 6:

alineatul (2) se abrogă;

la alineatul (4), cuvintele „Nu poate candida la" se substituie cu cuvintele „Nu poate fi numit în";

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Prin derogare de la prevederile Legii nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public, directorul este numit în funcţie de către ministrul finanţelor."

la alineatul (6), în partea introductivă, textul „înainte de expirarea termenului de 5 ani" se exclude;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Modificarea, suspendarea şi încetarea raporturilor de serviciu ale directorului se efectuează de către ministrul finanţelor, în condiţiile legii."

2. La articolul 54 alineatul (3), cuvintele „ca urmare a concursului" se exclud.

Art. XI. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În textul articolului 293^1, cuvintele „mașina de casă și control", la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „echipament de casă și de control" la forma gramaticală corespunzătoare.

2. Articolul 295 se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins:

„(3^1) Neîntocmirea actului de achiziționare a produselor din fitotehnie și/sau horticultură și/sau a obiectelor regnului vegetal și/sau includerea în acesta a datelor neveridice

se sancţionează cu amendă de la 20 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice şi persoanei responsabile de întocmirea, semnarea şi prezentarea actului."

Art. XII. – La articolul 8 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 230–232, art. 840), cu modificările ulterioare, alineatul (3) se abrogă.

Art. XIII. – Articolul 12 din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcţii de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 194–196, art. 637), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins:

„(1^1) Prin derogare de la prevederile alin. (1), persoana care deţine funcţia de secretar de stat are dreptul de a exercita activitate remunerată în cadrul consiliului de administraţie al întreprinderii de stat şi în cadrul consiliului societăţii pe acţiuni în care statul deţine o cotă parte din capitalul social."

Art. XIV. – La articolul 19 alineatul (1) din Legea nr. 278/2007 privind controlul tutunului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 258–261, art. 489), cu modificările ulterioare, în partea introductivă, după cuvintele „produselor din tutun" se introduce textul „ , cu excepţia celor comercializate în magazinele duty-free şi a ţigărilor din tutun tăiat, cu capete tăiate sau muştiuc,".

Art. XV. – Legea nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 364–370, art. 618), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. În textul legii, cuvintele „pe suport electronic" se exclud.

2. La articolul 2, noţiunea „tichet de masă pe suport de hârtie" se exclude.

3. La articolul 4 alineatul (1), cifrele „45" se substituie cu cifrele „55".

4. La articolul 5:

alineatul (1) se abrogă;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Valoarea totală a tichetelor de masă transferată pe cardul de plată al salariatului ce desfăşoară munca în schimburi trebuie să fie egală cu numărul total

de ore lucrate pe parcursul lunii precedente împărţit la opt, înmulţit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului. Rezultatul se aproximează, conform regulilor matematice, până la un număr întreg."

5. La articolul 9:

alineatul (5) se abrogă;

la alineatul (6) litera c), cuvintele „suporturilor electronice ale" se exclud;

alineatul (7) se abrogă.

6. Articolul 10:

alineatele (1), (2), (3) se abrogă;

alineatul (4):

la literele e) şi f), cuvintele „a suportului electronic" se exclud;

la litera g), cuvântul „ELECTRONIC" şi cuvintele „pe rectoul suportului electronic„ se exclud.

7. La articolul 14, literele b), d) şi e) se abrogă.

8. La articolul 17, cuvintele „a tichetelor de masă pe suport de hârtie şi" se exclud.

Art. XVI. – Legea nr. 244/2017 cu privire la comitetele sectoriale pentru formare profesională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 441–570, art. 748), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 5:

alineatul (1^1) se abrogă;

la alineatul (2), textul „ , cu excepţia comitetelor sectoriale din industria prelucrătoare" se exclude.

2. Articolul 6:

la alineatul (5), textul „ , cu excepţia comitetelor sectoriale din industria prelucrătoare" se exclude;

alineatul (5^1) se abrogă.

Art. XVII. – Articolul 1592 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 66–75, art. 132), se modifică după cum urmează:

la alineatul (3):

litera b) va avea următorul cuprins:

„b) cazarea care este realizată în alt scop decât cel rezidențial;"

alineatul se completează cu literele c^1) și c^2) cu următorul cuprins:

„c^1) asigurarea medicală de călătorie peste hotare;

c^2) servicii de consultanță/asistență în perioada aflării în străinătate;".

la alineatul (5), textul „a), b) și c)" se substituie cu textul „a)–c^2)".

Art. XVIII. – Articolul 66 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2018, nr. 462–466, art. 766) se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins:

„(7) Distribuitorii de servicii media audiovizuale nu au dreptul să plaseze publicitate sau teleshoping în serviciile media audiovizuale retransmise și vor acoperi publicitatea și teleshopingul din serviciile media audiovizuale străine retransmise".

Art. XIX. – (1) Prin derogare de la prevederile art. 56 alin. (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2020, cu excepția art. I pct. 28 lit. d), pct. 30 lit. d), alin. (1^1), pct. 34 alin. (6), pct. 36 alin. (9), pct. 48, pct. 49, pct.50, pct. 51, pct.52 alin.(1^2), (2^1), pct. 67, pct. 68, pct. 69, pct. 70, pct. 73, care se pun în aplicare la 1 aprilie 2020, cu excepția art. I pct. 29, pct. 31, pct. 33, pct. 35, pct. 37, pct. 38, pct. 41, pct. 42, pct.43, pct. 46, pct. 53 și pct. 54, care se pun în aplicare la 1 ianuarie 2021, precum și cu excepția art. XII și art. XIII din prezenta lege, care intră în vigoare la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta.

(3) Prevederile aferente abrogării plafonului de 200000 de lei pentru calcularea amortizării autoturismelor în scopuri fiscale se aplică asupra autoturismelor înregistrate în evidența contabilă a contribuabilului începând cu 1 ianuarie 2020. Pentru autoturismele înregistrate în evidența contabilă până la 31 decembrie 2019 se aplică prevederile art. 26^1 din Codul fiscal nr. 1163/1997, în vigoare la data de 31 decembrie 2019.

(4) Tichetele de masă pe suport de hârtie, emise de către operatori până la 31 decembrie 2019 inclusiv, vor fi utilizate de către beneficiari și acceptate de către unitățile comerciale/de alimentație publică până la valorificarea acestora, în conformitate cu prevederile Legii nr. 166/2017 cu privire la tichetele de masă în vigoare la 31 decembrie 2019.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

SINTEZA
rezultatelor examinării amendamentelor, propunerilor şi obiecţiilor la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte legislative (nr.280 din 28.11.2019) (*politica fiscală şi vamală pe anul 2020), lectura II*

Denumirea legii, numărul şi conţinutul articolelor, care se propun spre modificare sau completare	**Propunerile de modificare şi completare**	**Comisiile parlamentare, deputaţii şi Direcţia generală Juridică, conţinutul obiecţiei sau propunerii**	**Avizul Guvernului Republicii Moldova**	**Rezultatele examinării**
1	2	3		
Codul fiscal nr.1163-XIII din 24.04.1997	**Art.I.** – Codul fiscal nr.1163-XIII din 24 aprilie 1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:			
	1. Pe tot parcursul textului cuvintele „maşina de casă şi de control", la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „echipamentul de casă şi de control" la forma gramaticală corespunzătoare, cu excepţia cazurilor stabilite de art.144[1] din Codul fiscal.	***Comisia economie, buget şi finanţe*** Propunerea de modificare nu în toate cazurile se potriveşte, din care considerente din punct de vedere redacţional unele modificări la unele articole din Codul fiscal vor fi expuse separat.		**Se susţine.**
		Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament Pe tot parcursul textului, termenul "servicii profesionale" se substituie prin "activităţi profesionale independente", termenul "activităţi independente" se substituie prin "activităţi comerciale independente", iar termenul "factura fiscală electronică (e-factura)" se substituie prin "e-factura" la forma şi modurile cuvenite;	Amendamentul RM nr.101-R din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I din proiectul de lege, ce vizează substituirea în tot textul Codului fiscal a cuvintelor „servicii profesionale" prin cuvintele „activităţi profesionale independente", cuvintele „activităţi independente" prin cuvintele „activităţi comerciale independente", iar textul „factura fiscală electronică (e-factura)" prin textul "e-factura" nu se susţine, deoarece regimul fiscal aplicat	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

			activităților menționate supra este unul distinct pentru fiecare tip de activitate.	
Articolul 5. Noţiuni generale Următoarele noţiuni se aplică în scopul impozitării, fără modificarea statutului juridic al persoanelor juridice şi fizice prevăzut de legislaţia în vigoare: 15) *Reprezentanţă permanentă sau bază fixă* – loc fix de afaceri prin care nerezidentul desfăşoară, integral sau parţial, activitate de întreprinzător în Republica Moldova, fie direct, fie printr-un agent cu statut dependent, inclusiv: a) un loc de conducere, o filială, o reprezentanţă, o secţie, un oficiu, o fabrică, o uzină, un magazin, un atelier, precum şi o mină, o sondă petrolieră sau de gaze, o carieră sau orice alt loc de extracţie a resurselor naturale sau de cultivare a culturilor agricole; 32) *Datorie compromisă* – creanţă care este nerambursabilă în cazurile în care: a) agentul economic lichidat nu are succesor de drepturi; b) persoana juridică sau fizică care desfăşoară activitate de întreprinzător, declarată insolvabilă, nu are bunuri; c) persoana fizică care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi gospodăria ţărănească (de fermier) sau întreprinzătorul individual nu are, în decurs de 2 ani din ziua apariţiei datoriei, bunuri sau este în insuficienţă de bunuri ce ar putea fi percepute în vederea stingerii acestei datorii; d) persoana fizică a decedat şi nu mai există persoane obligate prin lege să onoreze obligaţiile acesteia; e) persoana fizică, inclusiv membrii gospodăriei ţărăneşti (de fermier) sau întreprinzătorul individual, care şi-a părăsit domiciliul nu poate fi găsită în decursul	2. La articolul 5: punctul 15) litera a), după textul „o filială, o reprezentanţă" se introduc cuvintele „o sucursală"; punctul 32): se completează cu litera g) cu următorul cuprins: „g) datoria în mărime de pînă la 1000 de lei a cărei termen de prescripţie a expirat."; după textul „în cazurile specificate mai sus," se introduce textul „cu excepţia lit.g) ".	***Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament*** Articolul 5 se modifică după cum urmează: la punctul 36, sintagma "Prevederile prezentului punct nu se extind asupra persoanelor menţionate la pct. 36^2) şi la 36^3)" se exclude; punctul 36 se completează, în final cu următorul text: " , precum şi activitatea permanentă desfăşurată în cadrul formelor de organizare a activităţii prevăzute de lege de către avocat, avocat-stagiar, notar public, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator, expert judiciar în cadrul biroului de expertiză judiciară, dar şi exercitarea independentă a profesiunii de medic în una dintre formele de organizare a activităţii profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătăţii nr. 411/1995." *punctele 36^2) şi 36^3) se exclud.*	În partea ce ține de propunerea la Art.I pct.2 din proiectul de lege, ce vizează unificarea reglementărilor aferente activităților profesionale, nu se susține, deoarece, actualmente, categoriile de activități specificate la art.5 pct.36) din Codul fiscal (ingineri, arhitecți, etc.) pot fi practicate de persoana fizică fără ca aceasta să se înregistreze într-o formă organizatorico-juridică, fără drept de deducere a cheltuielilor, cu excepția deducerilor aferente sumelor pentru primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor obligatorii în bugetul asigurărilor sociale de stat (art. 36 din Codul fiscal). Astfel, în vederea determinării corecte a obligației fiscale, în cazul desfășurării unei activități profesionale cu oferirea dreptului de deducere a cheltuielilor, implică necesitatea de înregistrare într-o formă juridică de organizare stabilită de legislație. De asemenea, menționăm că reieșind din specificul activității profesionale desfășurate în sectorul justiției, activității respective i-a fost atribuit un regim separat. Prin urmare, se consideră inoportun catalogarea activităților profesionale în sectorul justiției și în domeniul sănătății	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

termenului de prescripţie stabilit de legislaţia civilă; f) există actul respectiv al instanţei de judecată sau al executorului judecătoresc (decizie, încheiere sau alt document prevăzut de legislaţia în vigoare) potrivit căruia perceperea datoriei nu este posibilă. Calificarea datoriei drept compromisă, în cazurile specificate mai sus, are loc doar în baza documentului corespunzător prin care se confirmă apariţia circumstanţei respective de implicare într-o formă juridică în condiţiile legii. 36) *Servicii profesionale* – activităţi independente de ordin ştiinţific, literar, artistic, educativ sau pedagogic, precum şi activităţi independente ale inginerilor, arhitecţilor, auditorilor şi contabililor, desfăşurate în conformitate cu legislaţia în vigoare. Prevederile prezentului punct nu se extind asupra persoanelor menţionate la pct.36^2) şi la 36^3) 36^2) *Activitate profesională în sectorul justiţiei* – activitate permanentă desfăşurată în cadrul formelor de organizare a activităţii prevăzute de lege de către avocat, avocat-stagiar, notar public, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator, expert judiciar în cadrul biroului de expertiză judiciară. 36^3) *Activitate profesională în domeniul sănătăţii* – exercitare independentă a profesiunii de medic în una dintre formele de organizare a activităţii profesionale prevăzute de Legea ocrotirii sănătăţii nr.411/1995.			drept activităţi profesionale independente, întrucât aceste activităţi sunt similare activităţii de întreprinzător.	
Articolul 9. Administrarea fiscală Administrarea fiscală reprezintă activitatea organelor de stat împuternicite şi responsabile de asigurarea colectării depline şi la termen a impozitelor şi taxelor, a penalităţilor şi amenzilor în bugetele de toate nivelurile, precum şi de efectuarea acţiunilor de urmărire penală în caz de existenţă a unor			Se propune la Art. I. din proiect: se completează cu un punct nou, care va avea următorul cuprins: „.. Articolul 9 se completează în final cu următorul text: „În privinţa entităţilor specificate la art.162 alin. (1)	**Se susţine.**

circumstanţe ce atestă comiterea infracţiunilor fiscale.			lit. d), acţiunile de administrare fiscală se aplică pentru acestea doar în cazul în care sunt expres prevăzute de prezentul cod ."	
Articolul 19. Facilităţile impozabile acordate de patron includ: d) suma dobînzii, determinată reieşind din diferenţa pozitivă dintre rata medie ponderată (rotunjită pînă la următorul procent întreg) stabilită de Banca Naţională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune (rata dobînzii aplicată la creditele acordate cu scadenţa ce depăşeşte 12 luni – pentru împrumuturile acordate pe un termen de pînă la 5 ani; rata dobînzii la creditele la termen – pentru împrumuturile acordate pe un termen mai mare de 5 ani) şi rata dobînzii calculată pentru împrumuturile acordate de către angajator salariatului, în funcţie de termenul de acordare al acestora. Prevederile prezentei litere nu se aplică creditelor acordate de bănci angajaţilor acestora în condiţiile generale ale pieţei;	3. La articolul 19 litera d) va avea următorul cuprins: „d) suma dobânzii, determinată reieşind din diferenţa pozitivă dintre rata dobînzii aplicată la creditele noi acordate persoanelor fizice pe un termen ce depăşeşte 5 ani (rotunjită pînă la următorul procent întreg) stabilită de Banca Naţională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune şi rata dobânzii calculată pentru împrumuturile acordate de către angajator salariatului. Prevederile prezentei litere nu se aplică creditelor acordate de bănci şi organizaţii de creditare nebancare angajaţilor acestora în condiţiile la care acestea acordă credite persoanelor terţe.".	***Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** La art.19 lit.d), ultima propoziţie, urmează a fi revăzută sub aspect redacţional, întru evitarea unor tălmăciri diferite. Propunem substituirea cuvintelor „condiţiile la care" cu cuvintele „condiţii generale în".		**Se susţine** redacţional.
Articolul 20. Sursele de venit neimpozabile În venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: d) compensarea cheltuielilor salariaţilor legate de îndeplinirea obligaţiilor de serviciu: pentru aparatul Preşedintelui Republicii Moldova, Parlament şi aparatul acestuia, aparatul Guvernului, în limitele şi în modul stabilite de Preşedintele Republicii Moldova, Parlament şi, respectiv, de Guvern. Compensarea cheltuielilor salariaţilor agenţilor economici legate de îndeplinirea obligaţiilor de serviciu, în limitele stabilite de actele normative şi în modul stabilit de Guvern. Compensarea cheltuielilor salariaţilor legate de îndeplinirea obligaţiilor de serviciu în cazul depăşirii limitelor de cazare stabilite de Guvern;	4. Articolul 20: litera i) se completează în final cu textul „ , cu excepţia donaţiilor efectuate conform art.90^1 alin.(3^1) din prezentul cod."; se completează cu literele z^{15}), z^{16}) şi z^{17}) cu următorul cuprins: „z^{15}) plăţile suportate de către beneficiarii de lucrări pentru hrana şi transportarea zilierilor, în mărimea stabilită de Guvern.";	***Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** La art.20 lit.d), norma juridică în vigoare necesită a fi redactată în scop de actualizare a terminologiei utilizate, cu referire la denumirea autorităţilor de referinţă (ex. aparatul acestuia, aparatul Guvernului). Suplimentar, atenţionăm asupra necesităţii revederii conţinutului art.20 din Codul fiscal, în vederea aducerii prevederilor acestuia în corespundere cu legislaţia în vigoare, ţinînd cont de evoluţia vocabularului juridic utilizat, în vederea neadmiterii unor tălmăciri diferite şi contradictorii în procesul de aplicare în raport cu actele		**Nu se susţine.** Ajustările urmează a fi efectuate în cadrul altor exerciţii de ajustare a Codului fiscal.

i) patrimoniul primit de către persoanele fizice cetăţeni ai Republicii Moldova cu titlu de donaţie sau de moştenire;	„z[16]) compensaţia achitată din contul Fondului de compensare a investitorilor, conform Legii nr.171/2012 privind piaţa de capital."; „z[17]) venitul aferent provizioanelor neutilizate care nu s-au dedus în scopuri fiscale la momentul formării acestora.".	legislative aferente (ex. pături insuficient asigurate, social vulnerabile, Fondul de susţinere socială a populaţiei, etc.).		
Articolul 21. Reguli speciale referitoare la venit (3) În cazul efectuării operaţiunilor în valută străină: 2) Orice datorie atît a contribuabilului, cît şi faţă de contribuabil, a cărei sumă este exprimată în valută străină, se recalculează la cursul oficial al leului moldovenesc valabil pentru ultima zi a perioadei fiscale. (4) Persoana care face o donaţie sub formă de mijloace băneşti (cu excepţia donaţiilor făcute în scopuri filantropice şi de sponsorizare indicate la art.36 alin.(2)) se consideră drept persoană care a obţinut venit în mărimea sumei mijloacelor băneşti donate, cu excepţia sumei donate de persoana fizică care nu desfăşoară activitate de întreprinzător pe parcursul unei perioade fiscale în partea în care această sumă totală nu depăşeşte venitul impozabil obţinut în perioada fiscală de raportare. Prevederile prezentului alineat nu se extind asupra persoanelor care fac donaţii persoanelor care au calitatea de rudă sau afin de gradul I.	5. Articolul 21: la alineatul (3) pct.2) după textul „în valută străină," se introduce textul „cu excepţia avansurilor acordate/primite pentru procurări/livrări de active şi servicii,"; alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Persoana fizică care nu desfăşoară activitate de întreprinzător pe parcursul unei perioade fiscale se consideră drept persoană care a obţinut venit în mărimea sumei mijloacelor băneşti donate, în partea în care sumă totală depăşeşte venitul supus impozitării pe parcursul perioadei fiscale în care a fost făcută donaţia. Prevederile prezentului alineat nu se extind asupra persoanelor care fac donaţii persoanelor care au calitatea de rudă, afin de gradul I, precum și între soți."; se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Agentul economic care face o donaţie sub formă de bunuri se consideră că a vîndut bunul donat la un preţ ce reprezintă mărimea maximă dintre valoarea neamortizată în scopuri fiscale şi valoarea de piaţă la momentul donării.".	***<u>Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** La art.21 alin.(4) norma în redacţia propusă nu este suficient de accesibilă şi înţeleasă, urmînd a fi concretizată în scop de precizie juridică şi redacţională.		**<u>Se susţine</u>** redacţional şi cu excluderea cuvintelor „pe parcursul unei perioade fiscale".
Articolul 24. Deducerea cheltuielilor aferente activităţii de întreprinzător (1) Se permite deducerea cheltuielilor ordinare şi necesare, achitate sau suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale, exclusiv în cadrul activităţii de întreprinzător. (8) Nu se permite deducerea pierderilor în urma vînzării sau schimbului proprietăţii, îndeplinirii lucrărilor şi prestării serviciilor,	6. La articolul 24: alineatul (8) se completează în final cu următoarea propoziţie „În sensul prezentului alineat, pierderea reprezintă diferenţa dintre suma anuală a costului vînzărilor şi suma anuală a venitului din vînzări înregistrată în evidenţa contabilă pentru întreaga perioadă	***<u>Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament</u>*** La articolul 24: alineatul (1) din Codul Fiscal se completează, în final, cu următoarea sintagmă: " , inclusiv documentate prin intermediul documentelor electronice sau, în cazul în care ambii subiecţi sunt plătitori ai	Referitor la Art.I pct.9 din proiectul de lege, în partea ce ţine de acceptarea deducerii cheltuielilor în baza documentelor electronice, menţionăm că potrivit art.11 alin.(1) şi alin.(5) din Legea contabilităţii şi raportării financiare nr.287/2017, faptele	**<u>Nu se susţine,</u>** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

efectuate, în mod direct sau mijlocit, între persoanele interdependente. (13) Deducerea reziduurilor, deşeurilor şi perisabilităţii naturale se permite în limitele aprobate anual de către conducătorii întreprinderilor.	fiscală în relaţie cu o persoană interdependentă."; alineatul (13) după cuvîntul „întreprinderilor" se introduce textul „ , dar nu mai mult decît limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului pentru produsele din tutun stabilite la poziţia tarifară 240210000; 240220; 240290000; 2403 şi produsele din alcoolul etilic stabilite la poziţia tarifară 2207; 2208, Ministerul Economiei şi Infrastructurii pentru produsele petroliere";	T.V.A., a documentelor semnate ologrаfic, scanate şi transmise pe poşta electronică. În cazul documentelor electronice, aplicarea semnăturii electronice a persoanei responsabile este obligatorie". se completează cu un nou punct (10^1) cu următorul conţinut: "(10^1) Se permite deducerea cheltuielilor ordinare şi necesare suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale în baza bonurilor de casă emise de maşina de casă şi de control cu memorie fiscală în mărime de până la 1000 lei per bon, dar nu mai mult de 1% din venitul din vânzări, cu condiţia ca bonurile în cauză să respecte condiţiile specificate în art.11 alin.(7) din Legea cu privire la contabilitate şi raportare financiară nr.287 din 15 decembrie 2017, cu modificările şi completările ulterioare, cu excepţia lit.d) şi g).". alineatul (11) se completează, în final, cu următorul text: "cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.10^1". Acceptarea în contabilitate a bonului de casă (bonul fiscal) emis de către maşinile de casă şi control (MCC) pentru achiziţii cu plată în numerar pentru sume mici este scoaterea poverii birocratice de pe agenţi economici. Bonurile de casă sunt documente fiscale obligatorii din punct de vedere juridic şi ar trebui extinse pentru a acoperi tranzacţiile mici, de până la 1000 lei, între întreprinderi. Aceasta ar elimina factura fiscală pentru toate tranzacţiile efectuate în numerar şi primirea de bunuri în persoană. De asemenea, ar schimba în mod	economice se contabilizează în temeiul documentelor primare. Documentele primare întocmite atât pe suport de hârtie, cât şi în formă electronică au aceeaşi putere juridică. Astfel, pentru asigurarea corectitudinii deducerii cheltuielilor este necesar de respectat normele sus menţionate. Cu referire la propunerea de completare a art.24 din Codul fiscal cu alineatul (10^1) şi alineatul (11), precum şi modificarea articolului 102 alineatul (10), privind deducerea cheltuielilor la calcularea impozitului pe venit şi a deducerii sumei TVA în baza bonului echipamentelor de casă şi control, menţionăm că aceasta nu poate fi susţinută, deoarece calitatea materialelor folosite la imprimarea bonurilor nu este supusă unor cerinţe speciale, respectiv, informaţia imprimată pe bonuri nu se păstrează pe durată lungă. Astfel, este necesar de menţionat că termenul de prescripţie pentru determinarea obligaţiilor fiscale este de 4 ani, iar pentru păstrarea documentelor care justifică faptele economice termenul este 6 ani. Actualmente potrivit art.24 alin.(10) din Codul fiscal, se permite deducerea cheltuielilor ordinare şi necesare suportate de contribuabil pe parcursul perioadei fiscale, neconfirmate documentar, inclusiv suportate	

	se completează cu alineatul (19^2) cu următorul cuprins: „(19^2) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru orice plăţi efectuate angajatului sau în folosul acestuia aferent cărora au fost calculate şi/sau reţinute contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi impozit pe venit din salariu."; se completează cu alineatul (24) cu următorul cuprins: „(24) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de către beneficiarii de lucrări pentru transportarea şi hrana lucrătorilor zilieri conform modului stabilit de Guvern.";	fundamental sistemul actual prin care o companie care realizează o vânzare are mai multe procese pentru persoane juridice versus persoanele fizice – o diferenţiere care consumă foarte mult timp si energie. Pentru a nu admite, totuşi, abuzuri în utilizarea bonurilor de casă, se propune limitarea valorii totale a acestora la 1% din venitul din vânzări. Totodată, modificarea simplă în conţinutul bonului fiscal poate egala, într-o oarecare măsură, acesta cu factura fiscală, prin corespunderea acestuia cu criteriile documentelor primare de strictă evidenţă prevăzute în lege. Mai mult, prin modificarea dată se urmăreşte şi stimularea eliberării cecurilor emise de MCC şi de către persoanele ce practică activitate independentă, ceea ce va duce, pe lângă încasări suplimentare la buget din contul creşterii veniturilor contabilizate a acestei categorii de contribuabili, la fortificarea formei date de activitate drept o alternativă sănătoasă a patentelor de întreprinzător în comerţ.	în baza bonurilor fiscale în mărime de 0,2% din venitul impozabil. De asemenea, menţionăm că, în esenţă, bonul fiscal nu se conformează cerinţelor stabilite în art.11 din Legea contabilităţii şi raportării financiare nr.287/2017 şi anume nu permite identificarea cumpărătorului, ceea ce ar implica riscul evaziunii fiscale. Este de menţionat că posibilitatea deducerii cheltuielilor în baza bonului fiscal urmează a fi analizată suplimentar, după implementarea conceptului „Monitorizarea electronică a vânzărilor", care va permite stocarea datelor din bonul fiscal în sistemul informaţional al Serviciului Fiscal de Stat.	
(19^1) Se permite deducerea cheltuielilor suportate şi determinate de angajator pentru acordarea tichetelor de masă în mărimea prevăzută la art.4 alin.(1) din Legea nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă.		***Dl Andrian CANDU, deputat în Parlament*** La art. I, pct. 9, ce vizează art. 24 din Codul fiscal (nr. 1163/1997) se propunere modificarea alineatului (19^1) prin inserarea sintagmei „tuturor" după cuvântul "deducerea".	Amendamentul AC nr.18 din 05 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.9 din proiectul de lege, prin care se propunere ajustarea articolului 24 alin.(19^1) prin inserarea sintagmei „tuturor" după cuvântul „deducerea", menţionăm că modificarea respectivă nu este una necesară, în măsura în care reglementările prevăzute în alineatul respectiv stabilesc	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

			expres că vor fi permise la deducere „cheltuielile suportate şi determinate de angajator pentru orice plăţi efectuate angajatului sau în folosul acestuia aferent cărora au fost calculate şi reţinute contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi impozit pe venit din salariu datorate de angajator şi angajat".	
Articolul 54[2]. Obiectul impunerii (1) Obiect al impunerii este venitul din activitatea operaţională obţinut în perioada fiscală de declarare.	7. Articolul 54[2]: la alineatul (1) cuvintele „din activitatea operaţională" se substituie cu cuvintele „determinat conform contabilităţii financiare"; se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins: „(3) În obiectul impunerii nu se includ: a) veniturile din subvenţii; b) venituri din recuperarea prejudiciului material; c) venituri din plusurile de active imobilizate şi circulante constatate la inventariere; d) venituri din decontarea datoriilor cu termen de prescripţie expirat faţă de persoanele interdependente; e) venituri din dividende şi participaţii în alte entităţi; f) venituri din compensarea pierderilor din calamităţi şi alte evenimente excepţionale; g) veniturile rezultate din restituirea sau anularea unor dobânzi şi/sau penalităţi de întârziere, care au fost cheltuieli nedeductibile la calculul venitului impozabil în perioada aplicării regimului general; h) venituri rezultate din diferenţă de curs valutar.".	***Dl Vladimir GOLOVATIUC, deputat în Parlament*** La pct. 17 din proiect, la articolul 54[2] alineatul (3) lit.e) cuvintele „şi participaţii în alte entităţi" se exclud;	Amendamentul VG f/nr. referitor la Art.I pct.17 din proiectul de lege, ce vizează art. 54[2] alin.(3) litera e), se susţine, prin excluderea cuvintelor „şi participaţii în alte entităţi".	**Se susţine.**
Articolul 54[4]. Modul de calculare, achitare şi declarare	8. La articolul 54[4] alineatul (1) cuvintele „venitului din activitatea operaţională" se substituie cu textul „obiectului impunerii".			

(1) Calcularea impozitului pe venit se efectuează prin aplicarea cotei impozitului asupra venitului din activitatea operațională.				
Articolul 58. Reorganizarea agentului economic (3[1]) În cazul în care, în rezultatul reorganizării, mijloacele fixe se transmit de la agentul economic supus reorganizării către alt agent economic în reorganizare, baza valorică a acestor mijloace fixe la data transmiterii (valoarea de ieşire/intrare) va reprezenta baza lor valorică, înregistrată în contabilitatea agentului economic supus reorganizării la începutul perioadei de gestiune în care are loc reorganizarea.	9. La articolul 58 alineatul (3[1]) va avea următorul cuprins: „(3[1]) În cazul în care, în rezultatul reorganizării, mijloacele fixe se transmit de la agentul economic supus reorganizării către alt agent economic în reorganizare, valoarea de ieşire/intrarea a acestora va reprezenta valoarea neamortizată în scopuri fiscale a mijloacelor fixe transmise, nemijlocit înainte de reorganizare.”.			
Articolul 59. Regulile în cazul lichidării sau reorganizării agentului economic (2) În cazul reorganizării: a) baza valorică a proprietăţii agentului economic reorganizat se consideră baza valorică a acestei proprietăţi nemijlocit înainte de reorganizare;	10. La articolul 59 alineatul (2) litera a) va avea următorul cuprins: „a) valoarea de ieşire a proprietăţii agentului economic reorganizat se consideră valoarea neamortizată în scopuri fiscale a acestei proprietăţi nemijlocit înainte de reorganizare;”.	***Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** La art.59 alin.(2) se va explica şi argumenta efectul juridic a normei propuse în cazul determinării ”valorii *de ieşire* a proprietăţii agentului economic reorganizat”, întru asigurarea înţelegerii şi aplicării corecte a acesteia.		**Nu se sustine.** Modificarea are scop de concretizare. Notiunea de „baza valorica” nu mai este utilizată în cadrul normativ, prin urmare aceasta a fost substituită cu „valoarea de iesire”.
Articolul 69[12]. Modul de calculare, achitare şi declarare (2[1]) Pentru contribuabilii care încetează activitatea pe parcursul perioadei fiscale, calcularea impozitului pe venit se efectuează prin aplicarea cotei impozitului asupra venitului din activităţi independente, care nu poate constitui mai puţin de 250 de lei pentru fiecare lună în care a desfăşurat activitate.	11. La articolul 69[12] alineatul (2[1]) după cuvintele „pentru contribuabilii” se introduc cuvintele „care iniţiază sau”, iar cuvintele „în care a desfăşurat activitate” se substituie cu textul „pe parcursul cărora persoana a fost înregistrată ca subiect al impunerii potrivit art. 69[7].”.			
	12. „Capitolul 10[3] REGIMUL FISCAL AL PERSOANELOR FIZICE	***Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** **Art. I, Codul fiscal nr.1163/1997:**		**Nu se sustine.** Scopul propunerilor constă în

	CARE DESFĂŞOARĂ ACTIVITĂŢI ÎN DOMENIUL ACHIZIŢIILOR DE PRODUSE AGRICOLE DIN HORTICULTURĂ ŞI FITOTEHNIE ŞI DE OBIECTE ALE REGNULUI VEGETAL Articolul 69[14]. Sfera aplicării Prezentul regim fiscal se aplică doar activităţilor de achiziţii şi vânzare a produselor agricole din horticultură şi fitotehnie şi a obiectelor regnului vegetal, recoltate pe teritoriul Republicii Moldova. Articolul 69[15]. Subiecţii impunerii Subiecţi ai impunerii sunt persoanele fizice rezidente care, fără a constitui o formă organizatorico-juridică pentru desfăşurarea activităţii, colectează produse agricole din horticultură şi fitotehnie şi obiecte ale regnului vegetal de la persoanele fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător, în scopul vânzării ulterioare a acestora către agenţii economici. Venitul din vânzarea produselor agricole din horticultură şi fitotehnie şi a obiectelor regnului vegetal către agentul economic nu va depăşi suma de 1,2 mil. lei pe parcursul anului calendaristic. Nomenclatorul de produse agricole din horticultură şi fitotehnie şi de obiecte ale regnului vegetal se stabileşte de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului. Articolul 69[16]. Metode de evidenţă şi aplicarea acestora (1) Asupra subiectului nu se extind cerinţele privind prezentarea dărilor de seamă financiare şi statistice, ţinerea evidenţei contabile şi	La Art. I. pct. 22 art. 69[15]; pct. 28, art. 94 lit. d), în ambele cazuri; pct. 30 art. 95 alin. (1) lit. d); pct. 49, art. 111 alin. (5); pct. 50 art. 112[1], în titlul articolului şi în cuprinsul alin. (1); pct. 67, art. 162 alin. (1) lit. d) se utilizează sintagma **„forma organizatorico-juridică”**, formulare care este improprie stilului juridic. Legislaţia civilă operează cu termenul „forma juridică de organizare”. De asemenea, cuvântul ***„deţinerea”*** se va substitui cu cuvintele „a constitui o”. În ansamblu, formularea se va scrie astfel: ”fără a constitui o formă de organizare juridică”. Deşi Codul Fiscal operează cu terminologia „forma organizatorico-juridică”, această terminologie se utiliza până la adoptarea Codului civil din 2002 (a se vedea Art.IX din prezentul proiect). De asemenea, atenţionăm asupra utilizării constante a textului ***„produselor agricole din horticultură şi fitotehnie”*** în corespundere cu terminologia utilizată în Codul fiscal: „producţie din fitotehnie şi horticultură”. Această obiecţie este valabilă pentru tot textul proiectului. ***Directia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** ***La Capitolul*** 10[3] ”Regimul fiscal al *persoanelor fizice* care desfăşoară activităţi în domeniul achiziţiilor de *produse agricole din horticultură şi fitotehnie şi de obiecte ale regnului vegetal*”: Instituirea unui nou regim fiscal impune necesitatea efectuării unei analize de impact suplimentare în		substituirea bazei impozabile aferent regimului fiscal pentru agenţii economici subiecţi ai sectorului întreprinderilo r mici şi mijlocii (IVAO) din venitul operaţional în venituri totale, cu excluderea unor categorii de venituri (subvenţii, dobânzi, etc). Se propune de a lărgi sfera de aplicare a impozitului în mărime de 4% prin înlocuirea, în definiţia bazei impozabile, a venitului operaţional cu venitul total. În acest sens, obiectul de impunere va constitui venitul total obţinut în cadrul activităţii de întreprinzător. Totuşi, nu se

	financiare, efectuarea operaţiilor de casă şi a decontărilor, cu excepţia cerinţelor prevăzute la alin. (3). (2) Documentarea tranzacţiei între agentul economic achiziţionar şi subiect se realizează conform modului stabilit de Ministerul Finanţelor. (3) Documentarea cantităţii şi a locului procurării de către subiect a produselor de la persoanele fizice se efectuează conform modului stabilit de Ministerul Finanţelor. (4) Agentul economic nu poartă răspundere pentru depăşirea de către subiectul impozabil a plafonului stabilit la art. 69^{15}. Articolul 69^{17}. Obiectul impunerii Obiect al impunerii este venitul din vânzarea produselor agricole din horticultură şi fitotehnie şi a obiectelor regnului vegetal către agentul economic. Articolul 69^{18}. Cota de impozit (1) Cota impozitului pe venit constituie 5% din obiectul impunerii. (2) Agentul economic care procură de la subiecţii menţionaţi la art. 69^{15} produse agricole din horticultură şi fitotehnie şi obiecte ale regnului vegetal reţine final la sursa de plată impozitul stabilit de prezentul articol din plăţile efectuate în folosul subiectului. (3) Responsabilitatea pentru corectitudinea reţinerii, raportării şi achitării impozitului prevăzut de prezentul articol se pune în sarcina agentului economic care a achiziţionat produsele de la subiect, fiind respectate prevederile art. 92.	vederea determinării exacte a categoriilor de subiecţi, dar în principal, a obiectelor impozitării şi a procedurii şi mecanismului de aplicare. Fără a ne expune asupra importanţei sau necesităţii normelor propuse, comunicăm că, în redacţia propusă, normele Capitolul 10^{3} aduc atingere principiilor de impozitare stabilite la art.6 alin.(8) lit.b) şi lit.c) din Codul fiscal care stabilesc următoarele: "b) *certitudinea impunerii* – existenţa de norme juridice clare, care exclud interpretările arbitrare, claritate şi precizie a termenelor, modalităţilor şi sumelor de plată pentru fiecare contribuabil, permiţînd acestuia o analiză uşoară a influenţei deciziilor sale de management financiar asupra sarcinii lui fiscale; c) echitatea fiscală – tratare egală a persoanelor fizice şi juridice, care activează în condiţii similare, în vederea asigurării unei sarcini fiscale egale;" De asemenea, nu s-a ţinut cont de prevederile art.14 din Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activităţii de întreprinzător nr.235/2006, care prevede *principiul reglementării materiale şi procedurale a iniţierii, desfăşurării şi lichidării afacerii prin acte legislative*. Urmează a se preciza obiectul impunerii prin indicarea denumirii exacte a produselor/mărfurilor din horticultură, fitotehnie şi ale regnului vegetal achiziţionate de agentul economic. Considerăm că, denumirile de mărfuri avute în vedere urmează a fi		vor supune impozitării: - veniturile din subvenţii; - venituri din recuperarea prejudiciului material; - venituri din plusurile de active imobilizate şi circulante constatate la inventariere; - venituri din decontarea datoriilor cu termen de prescripţie expirat faţă de persoanele interdependente; - venituri din dividende şi participaţii în alte entităţi; - venituri din compensarea pierderilor din calamităţi şi alte evenimente excepţionale - veniturile rezultate din restituirea sau anularea unor dobânzi şi/sau penalităţi de întârziere, care au fost cheltuieli

	Articolul 69[19]. Evidența subiectului (1) Serviciul Fiscal de Stat organizează ținerea evidenței subiecților impunerii. (2) Pentru desfășurarea activității prevăzute de prezentul capitol, subiectul se înregistrează la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază de activitate se află domiciliul indicat în buletinul de identitate. (3) Înregistrarea și încetarea activității de către subiect se efectuează în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat. (4) Dovadă a înregistrării fiscale servește confirmarea luării în evidență fiscală.".	determinate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediu (elaborarea nomenclatorului) cu indicarea poziției tarifare corespunzătoare, însă nu pot fi aprobate prin ordinul ministrului. Nomenclatorul respectiv urmează a fi aprobat prin hotărîre de Guvern sau prin lege cu indicarea poziției tarifare și denumirii mărfii, conform Nomenclaturii combinate a mărfurilor, aprobată prin Legea nr.172/2014, similar altor reglementări din Codul fiscal ce stabilesc facilități fiscale acordate sau cote reduse de impozitare (în textul art.69[17], fie ca anexa la titlul II din Codul fiscal sau la Legea nr.1164/1997). Aceasta prezintă importanță în sensul reglementării normelor juridice primare prin lege, neadmiterea riscurilor de intervenire nejustificată în conținutul Nomenclatorului, precum și în cazul perfectării documentelor necesare exportului ulterior a produselor/mărfurilor respective de către agentul economic. De asemenea, urmează a se concretiza modalitatea de coordonare a normelor propuse în proiect cu reglementările legislației în vigoare în domeniile de ramură ce țin de producerea și comercializarea mărfurilor ce constituie obiectul de reglementare a Capitolului 10[3], inclusiv în scopul neadmiterii unor contradicții în reglementări (ex. frunzele de tutun, semințele, material de înmulțire și plantare a fructelor etc.) Nu este clar, de ce, spre deosebire de regimul fiscal prevăzut la Capitolul		nedeductibile la calculul venitului impozabil în perioada aplicării regimului general. Această măsură va asigura aplicarea echitabilă a impozitului pe venit asupra veniturilor obținute de agenții economici și eliminarea posibilităților de optimizare fiscală.

		10^2, în cazul regimului fiscal propus la Capitolul 10^3, care presupune o sumă a venitului maximală de 1,2 mil. lei *nu sunt* prevăzute reglementări privind: determinarea perioadei fiscale (inițierea activității, încetarea activității), de aplicare a contabilității de casă în conformitate cu prevederile art.44 alin.(2), nu este stabilit mecanismul de administrare fiscală. Normele juridice de procedură nu pot fi stabilite prin ordinul Ministerului Finanțelor, ci urmează a fi reglementate prin lege și prin hotărîre de Guvern. În cazul adoptării Capitolului 10^3, normele de trimitere la acest capitol utilizate în textul normelor de modificare propuse prin proiect urmează a fi revăzute fără enumerarea categoriilor de subiecți, întru evitarea supraaglomerării textului cu specificări inutile. ***Comisia economie, buget și finanțe*** Noțiunea utilizată în cap.10^3 „produse agricole din horticultură și fitotehnie și de obiecte ale regnului vegetal" se propune a fi după cum urmează „produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal".		**Se susține.**
Articolul 69^4. Cota de impozit Cota impozitului pe venit constituie 18% din obiectul impunerii.		***Dna Elena BACALU, deputată în Parlament*** La articolul I, după punctul 21 se introduce un punct nou cu următorul cuprins: „22. La articolul 69^4 cifra „18" se substituie cu cifra „12". *Prin aceasta se va înlătura discriminarea în partea ce ține de aplicarea cotei de impozit la impozitarea venitul impozabil*	Amendamentul EB f/nr. referitor la completarea Art.I cu pct.22, ce vizează modificarea articolului 69^4 prin substituirea cifrei „18" cu cifra „12", nu se susține, deoarece ajustarea respectivă implică modificarea parametrilor bugetari prevăzuți pentru anul 2020, prin legea bugetului de stat care a fost adoptată în	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		obținut de subiectul impunerii din desfășurarea activității profesionale în sectorul justiției în raport cu persoanele fizice, întreprinzătorii individuali și medicii de familie titulari ai practicii, care exercită activitate profesională independentă, cărora li se aplică cota în mărime de 12% din venitul anual impozabil; Punctele 22-90 vor deveni, respectiv, punctele 23-91.	prima lectură. Prin urmare, aceasta presupune diminuarea veniturilor și, respectiv cheltuielilor bugetare cu peste 35 mil. de lei. Totodată, tratamentul fiscal aplicat asupra veniturilor persoanelor care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției urmează a fi supus unei analize complexe suplimentare pe parcursul anului 2020, de comun cu părțile interesate, în contextul realizării acțiunii prevăzute în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.636/2019, în vederea stabilirii unui regim fiscal, social și medical echitabil reprezentanților profesiilor conexe justiției.	
Articolul 90. Reținerile din alte plăți efectuate în folosul rezidentului (1) Orice persoană care desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția deținătorilor de patente de întreprinzător și persoanelor care desfășoară activități independente conform cap. 10^2, orice reprezentanță conform art.5 pct.20), reprezentanță permanentă, instituție, organizație, inclusiv orice autoritate publică și instituție publică, reține, în prealabil, ca parte a impozitului, o sumă în mărime de 7% din plățile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepția deținătorilor de patente de întreprinzător, a întreprinzătorilor individuali și a gospodăriilor țărănești (de fermier), a persoanelor menționate la cap. 10^1 și 10^2, pe veniturile obținute de către aceasta conform art.18. Nu se reține în prealabil suma în mărime de 7% din plățile efectuate în folosul persoanei fizice pe veniturile obținute de către aceasta, conform art.20, 88, 89, 90^1 și	13. Articolul 90 va avea următorul cuprins: „Articolul 90. Reținerile în prealabil din alte plăți efectuate în folosul rezidentului (1) Sunt obligați să rețină impozitul pe venit la sursa de plată: a) orice persoană (contribuabil) care desfășoară activitate de întreprinzător, cu excepția deținătorilor de patente de întreprinzător și persoanelor care desfășoară activități independente conform cap. 10^2 și activități în domeniul achizițiilor de produse agricole din horticultură și fitotehnie și de obiecte ale regnului vegetal conform cap. 10^3; b) reprezentanță conform art.5 pct.20); c) reprezentanță permanentă; d) instituție; e) organizație, inclusiv orice autoritate publică și instituție publică; (2) Impozitul pe venit ce se reține, în prealabil, ca parte a impozitului, constituie 12%.	***<u>Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** *La art.90, care se propune a fi expus în redacție nouă, atenționăm asupra suprapunerii cu normele Legii nr.122/2019 pentru modificarea unor acte legislative, prevăzute la Art.I, pct.10 ce modifică art.90 alin.(1) și urmează să intre în vigoare la data de 01.01.2020*, conform art.VIII alin.(1). În cazul adoptării art.90 în redacția expusă în prezentul proiect de lege, punerea în aplicare a normelor juridice de modificare se va efectua în ordinea adoptării legilor de modificare.		**<u>Nu se susține.</u>** În cazul adoptării art.90 în redacția expusă în prezentul proiect de lege, punerea în aplicare a normelor juridice de modificare se va efectua în ordinea adoptării legilor de modificare.

91, din înstrăinarea mijloacelor de transport rutier, din înstrăinarea valorilor mobiliare, precum şi din suma arendei terenurilor agricole şi/sau înstrăinării activelor de capital ale persoanelor fizice cetăţeni ai Republicii Moldova conform contractelor de leasing, lease-back, gaj, ipotecă şi/sau în cazurile de înstrăinare forţată a activelor de capital, iar în cazul lichidării agentului economic – din plăţile la lichidare în formă nemonetară. (2) Prin derogare de la alin.(1), în cazul plăţilor la lichidare, impozitul pe venit se reţine din diferenţa dintre suma îndreptată spre achitare şi valoarea nominală a cotei de participare în capitalul social al agentului economic aflat în proces de lichidare.	(3) Reţinerea impozitului conform alin. (2) se efectuează din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia deţinătorilor de patente de întreprinzător, a întreprinzătorilor individuali şi a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), a persoanelor menţionate la cap. 10^1, 10^2 şi 10^3, pe veniturile obţinute de către aceasta conform art.18. (4) Nu se reţine impozitul conform alin.(2) din: a) plăţile efectuate în folosul persoanei fizice pe veniturile obţinute de către aceasta, conform art.20, 88, 89, 90^1 şi 91; b) înstrăinarea mijloacelor de transport rutier; c) înstrăinarea valorilor mobiliare; d) suma arendei terenurilor agricole şi/sau înstrăinării activelor de capital ale persoanelor fizice cetăţeni ai Republicii Moldova conform contractelor de leasing, lease-back, gaj, ipotecă şi/sau în cazurile de înstrăinare forţată a activelor de capital; e) din plăţile la lichidare în formă nemonetară, în cazul lichidării agentului economic. (5) Prin derogare de la alin.(3), în cazul plăţilor la lichidare, impozitul pe venit se reţine din diferenţa dintre suma îndreptată spre achitare şi valoarea de depunere a cotei de participare în capitalul social al agentului economic aflat în proces de lichidare.”.			
Articolul 90^1. Reţinerea finală a impozitului din unele tipuri de venit (3) Persoanele specificate la art.90 reţin un impozit în mărime de 10% din veniturile obţinute de către persoanele fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător, de la transmiterea în posesie şi/sau folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct) a proprietăţii mobiliare şi imobiliare, cu excepţia arendei terenurilor agricole. (3^1) Persoanele specificate la art.90 reţin şi achită la buget un impozit în mărime de:	14. Articolul 90^1: la alineatul (3) după textul „locaţiune, arendă, uzufruct” se introduce textul „superficie”; alineatul (3^1) se completează cu o liniuţă cu următorul cuprins: „ - 6% din mărimea sumei mijloacelor băneşti donate persoanelor fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător.”;	***Comisia economie, buget şi finanţe*** Modificările propuse la articolul 90^1 alineatul (3) prin care se propune ca după textul „locaţiune, arendă, uzufruct” se introduce textul „superficie” ţin şi de ajustarea alineatului (3^4) din acelaşi articol şi alineatului (13) al articolului 92 din cod.		**Se susţine.**

- 6% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, cu excepţia celor aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv; - 15% din dividende, inclusiv sub formă de acţiuni sau cote-părţi, aferente profitului nerepartizat obţinut în perioadele fiscale 2008–2011 inclusiv; - 15% din suma retrasă din capitalul social aferentă majorării capitalului social din repartizarea profitului net şi/sau altor surse constatate în capitalul propriu între acţionari (asociaţi) în perioadele fiscale 2010–2011 inclusiv, în conformitate cu cota de participaţie depusă în capitalul social; - 12% din royalty achitate în folosul persoanelor fizice. Prevederile de la liniuţele întîi şi a doua ale prezentului alineat se aplică şi în cazul dividendelor achitate prealabil pe parcursul perioadei fiscale.	alineatul (3^4): în prima propoziţie, după cuvintele „din valoarea" se introduc cuvintele „lunară a"; din propoziţia a doua, cuvintele „în a cărei rază sînt deservite" se exclud; în propoziţia a treia, după cuvintele „sau în avans" se introduc cuvintele „în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat";			
(3^4) Subiecţii impunerii persoane fizice, care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi transmit persoanelor specificate la art.54, precum şi altor persoane decît cele specificate la art.90 în posesie şi/sau în folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct) proprietate imobiliară, achită impozit în mărime de 7% din valoarea contractului. Persoanele menţionate sînt obligate, în termen de 3 zile de la data încheierii contractului, să înregistreze contractul încheiat la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază sînt deservite. Acest impozit se achită lunar cel tîrziu la data de 2 a lunii în curs, sau în avans. Dacă proprietatea imobiliară a fost transmisă în posesie şi/sau în folosinţă (locaţiune, arendă, uzufruct) după data de 2, termenul de plată în această lună va fi a doua zi din momentul încheierii contractului. Suma impozitului achitat în avans nu se va restitui din buget. În cazul neînregistrării contractului de locaţiune,	alineatul (3^5), textul „întreprinzătorilor individuali şi a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier)" se substituie cu textul „întreprinzătorilor individuali, a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) şi a persoanelor fizice ce desfăşoară activităţi în domeniul achiziţiilor de produse agricole din horticultură şi fitotehnie şi de obiecte ale regnului vegetal conform cap. 10^3".			

arendă, uzufruct al proprietăţii imobiliare şi neachitării impozitului din venitul obţinut, Serviciul Fiscal de Stat va estima venitul persoanei fizice care nu desfăşoară activitate de întreprinzător prin metode şi surse indirecte, în conformitate cu prevederile art.189 şi 225. (3^5) Persoanele specificate la art.90 reţin un impozit în mărime de 5% din plăţile efectuate în folosul persoanei fizice, cu excepţia întreprinzătorilor individuali şi a gospodăriilor ţărăneşti (de fermier), pe veniturile obţinute de către acestea aferente livrării producţiei din fitotehnie şi horticultură în formă naturală, inclusiv a nucilor şi a produselor derivate din nuci, şi a producţiei din zootehnie în formă naturală, în masă vie şi sacrificată, cu excepţia laptelui natural.				
Articolul 92. Achitarea impozitelor reţinute la sursa de plată şi prezentarea către Serviciul Fiscal de Stat şi contribuabili a documentelor privind plăţile şi/sau impozitele, primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală reţinute şi contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii calculate la sursa de plată (1) Impozitul reţinut conform art.88-91 se achită la buget de către persoana care a efectuat reţinerea pînă la data de 25 a lunii următoare lunii în care au fost efectuate plăţile. (3) Persoanele care sînt obligate să reţină impozitul în conformitate cu art.88–91 vor prezenta Serviciului Fiscal de Stat, pînă la data de 25 a lunii următoare încheierii anului fiscal, o dare de seamă, în care vor indica numele şi prenumele (denumirea), adresa şi codul fiscal al persoanei fizice sau juridice în folosul căreia au fost efectuate plăţile, precum şi suma totală a plăţii şi a impozitului pe venit reţinut. Această dare de seamă va include şi datele despre persoanele şi/sau veniturile scutite de impozitare prealabilă	15. Articolul 92: la alineatul (1), textul „art. 88–91" se substituie cu textul „art. 69^{18} și art. 88–91"; la alineatul (3), textul „art. 88–91" se substituie cu textul „art. 69^{18} și art. 88–91".	***<u>Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament</u>*** Articolul 92 alineatul (8) se completează, în final, cu următorul text: „Prevederea de la prezentul alineat se aplică și agenților economici nou-înregistrați, pe o perioadă ce nu va depăși 3 ani calendaristici consecutive." Deși în acest moment există un regim simplificat de raportare pentru întreprinzătorii individuali care au până la 3 angajați, ei trebuind să prezinte un singur raport unificat (art. 92, alin.(8) din Codul Fiscal), totuși acest lucru nu există pentru SRL-uri și alte forme de organizare. Astfel, se propune extinderea prevederii deja existente și asupra agenților economici nou-înregistrați, pe o perioadă ce nu va depăși 3 ani calendaristici consecutivi (ciclu	Amendamentul RM nr.101-R din 11 decembrie 2019 referitor la Art.1 pct.26 din proiectul de lege, privind extinderea prevederilor art.92 alin.(8) asupra agenților economici nou-înregistrați, pe o perioadă ce nu va depăși 3 ani calendaristici consecutivi nu se susține. Remarcăm că potrivit art.92 alin.(8) din Codul fiscal, întreprinzătorul individual, gospodăria țărănească (de fermier) al căror număr mediu anual de salariați, pe parcursul perioadei fiscale, nu depăşeşte 3 unități şi care nu sînt înregistrați ca plătitori de TVA prezintă, nu mai tîrziu de 25 martie al anului următor anului fiscal de gestiune, darea de seamă fiscală unificată. Darea de seamă fiscală unificată include	**<u>Nu se susține,</u>** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

conform art.90, precum şi sumele veniturilor achitate în folosul lor. În cazul în care, pe parcursul perioadei fiscale, persoanele care sînt obligate să reţină la sursă impozitul se lichidează sau se reorganizează prin dezmembrare, acestea urmează să prezinte darea de seamă menţionată în termen de 15 zile de la data aprobării bilanţului de lichidare/ repartiţie a întreprinderii în proces de lichidare sau reorganizare.		natural de maturizare a unui start-up).	raportarea obligațiilor fiscale aferente impozitului pe venit (cum ar fi Nota de informare IALS, INR etc.) și impozitelor și taxelor locale. Prevederea art.92 alin.(8) din Codul fiscal este una exhaustivă și se răsfrânge numai asupra categoriilor de contribuabili menționați, în celelalte cazuri contribuabilii urmează să raporteze informația despre plățile efectuate persoanelor fizice în termen până la 25 ianuarie după anul de gestiune. Mai mult ca atât, darea de seamă unificată este caracteristică statutului juridic al întreprinzătorilor individuali și gospodăriilor țărănești (spre exemplu beneficierea de scutiri personale) și nu poate fi aplicată societăților cu răspundere limitată.	
		Dl Vladimir GOLOVATIUC, deputat în Parlament La pct.26 din proiect, modificarea ce vizează la articolul 92 alineatul (3) va avea următorul cuprins: „la alineatul (3), textul „art. 88–91" se substituie cu textul „art. 6918 și art. 88–91, cu excepția câștigurilor de la loterii și/sau pariuri sportive în partea în care valoarea câștigurilor nu depășește scutirea personală stabilită la art.33 alin.(1)".	Amendamentul VG f/nr. referitor la Art.I pct.26 din proiectul de lege, ce vizează articolul 92 alineatul (3), se susține, prin substituirea textului „art. 88–91" cu textul „art. 69^{18} și art. 88–91, cu excepția câștigurilor de la loterii și/sau pariuri sportive în partea în care valoarea câștigurilor nu depășește scutirea personală stabilită la art.33 alin.(1)".	**Se susține.**
Articolul 93. Noţiuni generale În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noţiuni: 19) *Registrul general electronic al facturilor fiscale* – registru electronic constituit şi administrat de Serviciul Fiscal de Stat, în	16. La articolul 93 punctul 19) se abrogă.	***Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament*** Articolul 93 se completează cu un nou alineat (16^1) cu următorul conţinut:	Amendamentul RM nr.101-R din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.27 din proiectul de lege, în partea ce ține de completarea articolul 93 cu o noțiune aferentă e-	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului

care, conform regulilor stabilite de art.118[1], se înregistrează facturile fiscale;		(16[1]) *E-factura* – factura fiscală electronică generată în Sistemul informațional automatizat de creare și circulație a facturilor fiscale electronice „e-Factura"	facturii, nu se susține, deoarece noțiunea de factură fiscală expusă în art.93 pct.16) din Codul fiscal include noțiunea de e-factură, stipulând că aceasta reprezintă un formular tipizat de document primar cu regim special, pe suport de hîrtie sau în formă electronică, prezentat cumpărătorului (beneficiarului) la livrare de mărfuri, servicii. Astfel, operarea modificării propuse ar implica dublarea normelor legale existente în Codul fiscal.	Republicii Moldova.
Articolul 94. Subiecții impozabili Subiecții impozabili sînt: a) persoanele juridice şi fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător, nerezidenţii care desfăşoară activitate de întreprinzător în Republica Moldova prin intermediul reprezentanţei permanente conform art.5 pct.15), care sînt înregistraţi sau trebuie să fie înregistraţi în calitate de plătitori de T.V.A.; b) persoanele juridice şi fizice, nerezidenţii care desfăşoară activitate de întreprinzător în Republica Moldova prin intermediul reprezentanţei permanente conform art.5 pct.15), care importă mărfuri, cu excepţia persoanelor fizice care importă mărfuri de uz sau consum personal a căror valoare nu depăşeşte limita stabilită de legislaţia în vigoare; c) persoanele juridice şi fizice, cu excepţia organizaţiilor social-politice, nerezidenţii care desfăşoară activitate de întreprinzător în Republica Moldova prin intermediul reprezentanţei permanente conform art.5 pct.15), care importă servicii, indiferent de faptul dacă sînt sau nu sînt înregistraţi în calitate de plătitori de T.V.A.	17. Articolul 94 se completează cu literele d) și e) cu următorul cuprins: „d) nerezidenții ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova, ce prestează servicii prin intermediul rețelelor electronice și obțin venituri de la persoanele fizice rezidente a Republicii Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, precum și nerezidenții ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova, prin intermediul cărora are loc achitarea de către persoanele fizice rezidente a Republicii Moldova, ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, a serviciilor beneficiate prin intermediul rețelelor electronice de la alți nerezidenți, locul livrării cărora se consideră a fi Republica Moldova. e) persoanele juridice și fizice care practică activitate de întreprinzător și procură pe teritoriul Republicii Moldova proprietatea întreprinderilor înregistrate în calitate de plătitori de TVA, declarate în proces de insolvabilitate, în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr.149/2012.”;	***Directia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** **Art. I, Codul fiscal nr.1163/1997:** La Art. I. pct. 22 art. 69[15]; pct. 28, art. 94 lit. d), în ambele cazuri; pct. 30 art. 95 alin. (1) lit. d); pct. 49, art. 111 alin. (5); pct. 50 art. 112[1] , în titlul articolului și în cuprinsul alin. (1); pct. 67, art. 162 alin. (1) lit. d) se utilizează sintagma „forma organizatorico-juridică”, formulare care este improprie stilului juridic. Legislația civilă operează cu termenul „forma juridică de organizare”. De asemenea, cuvântul „***deținerea***” se va substitui cu cuvintele „a constitui o”. În ansamblu, formularea se va scrie astfel: ”fără a constitui o formă de organizare juridică”. Deși Codul Fiscal operează cu terminologia „forma organizatorico-juridică”, această terminologie se utiliza până la adoptarea Codului civil din 2002 (a se vedea Art.IX din prezentul proiect).		**Se susține** partial redacțional.

		De asemenea, atenționăm asupra utilizării constante a textului „produselor agricole din horticultură și fitotehnie" în corespundere cu terminologia utilizată în Codul fiscal: „producție din fitotehnie și horticultură". Această obiecție este valabilă pentru tot textul proiectului.		
		Dl Dumitru ALAIBA, deputat în Parlament Se propune excluderea articolului 94, punctul d). **Argumentare:** În proiectul de politică fiscală și vamală pentru anul 2020, Ministerul Finanțelor propune introducerea în Codul fiscal a unui nou mecanism de taxare a companiilor nerezidente ce prestează servicii prin intermediul rețelelor electronice și obțin venituri pe teritoriul Republicii Moldova de la persoane fizice. Pe când nu se pune la îndoială necesitatea unei administrări fiscale eficiente și echitabile, urmare a consultărilor cu Ministerul Finanțelor, conclud că nu există un mecanism clar de implementare a acestei prevederi. Astfel, nu este clar modul în care companiile nerezidente vor fi determinate să se înregistreze și să contribuie la bugetul de stat, consecințele nerespectării acestei prevederi și acțiunile ce vor fi întreprinse de instituțiile statului. De asemenea, nu sunt prezentate estimările cheltuielilor pentru măsurile care urmează a fi întreprinse de către autorități pentru a bloca sau a limita accesul la anumite servicii online, în cazul în care aceasta este intenția.	Amendamentul DA nr.49 din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.28 din proiectul de lege, cu privire la excluderea articolului 94, punctul d), nu se susține, deoarece prin prisma măsurii propuse în proiectul de lege se urmărește asigurarea concurenței loiale între prestatorii de servicii electronice naționali și internaționali prin aplicarea aceluiași tratament fiscal aferent TVA la buget. Este de menționat că analiza practicii internaționale demonstrează că tot mai multe țări implementează acest concept de aplicare a TVA asupra serviciilor electronice, cum ar fi țările Uniunii Europene, Rusia, Serbia, Belarus, Australia, Bahrain, Arabia Saudită, Japonia, Coreea de Sud, Emiratele Arabe Unite. Astfel, menționăm că, și Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (art.58) stabilește că locul de prestare a următoarelor servicii către o persoană neimpozabilă este locul unde respectiva persoană este stabilită, își are	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		De asemenea, Ministerul Finanțelor comunică faptul că astfel intenționează să colecteze suma de 100 milioane de lei la bugetul de stat, însă nu a reușit să fundamenteze această cifră. Conclud că această sumă nu e bazată pe estimări clare. Autorul a citat exemplele altor țări din UE, unde acestea colectează venituri printr-un mecanism similar. Totuși, în UE se face redistribuirea veniturilor din impozite printr-un mecanism clar de implementare și nicidecum producătorii de servicii online nu sunt obligați să se înregistreze în toate cele 28 de țări. Se propune abrogarea, pentru moment, a acestei prevederi, aprobarea ei de parlament urmând să aibă loc doar urmare a existenței unui mecanism clar de implementare. Fără a garanta venituri semnificative la stat, abordarea actuală riscă să aibă câteva sau toate din următoarele efecte: incomoditate cauzată cetățenilor prin inaccesibilitatea unor servicii online scumpirea prețurilor pentru serviciile online prestate de companiile nerezidente, care cel mai probabil vor pune TVA-ul nou de 20% pe umerii consumatorilor limitarea concurenței prin excluderea/sau blocarea unor serviciilor online. Astfel, activitatea companiilor mici care nu vor dori să se înregistreze în Moldova sau care nu vor mai avea interes pentru piața noastră, simplu va fi limitată. limitarea inovațiilor prin descurajarea adoptării ultimelor tehnologii IT în Moldova, noile	domiciliul stabil sau reședința obișnuită: - serviciile de telecomunicații; - serviciile de radiodifuziune și televiziune; - serviciile furnizate pe cale electronică, în special cele prevăzute în anexa II. Concomitent, Anexa II la Directiva respectivă include lista orientativă a serviciilor furnizate pe cale electronică, și anume: furnizarea și găzduirea de site-uri de Internet, mentenanță la distanță a programelor și echipamentelor; furnizarea de software și actualizarea acestora; furnizarea de imagini, texte și informații și punerea la dispoziție a unor baze de date; furnizarea de muzică, filme și jocuri, inclusiv de jocuri de noroc și pariuri, și de emisiuni sau de manifestări politice, culturale, artistice, sportive, științifice și de divertisment; furnizarea de servicii de învățământ la distanță. În același context, menționăm că Codul fiscal al României cuprinde prevederi aferente impozitării serviciilor electronice, de telecomunicații, de radiodifuziune sau de televiziune prestate către persoane neimpozabile. De asemenea, Rusia a stabilit noi reguli de impozitare cu TVA a serviciilor electronice care sunt realizate pe teritoriul Rusiei. Astfel, au fost prevăzute obligații aferente	

		startup-uri și companiile mici de inovație vor întâmpina mai multe dificultăți pentru a intra pe piața noastră. descurajarea investițiilor în domeniul IT riscul semnificativ de abuzuri din partea instituțiilor statului în adresa unor jucători de pe piață Riscul unor cheltuieli publice mai mari pentru produsele IT și actualizările lor care se vor scumpi sau vor fi blocate. Astfel, multe instituții publice care lucrează cu sisteme internaționale vor avea de suferit și vor trebui sau să plătească mai mult, sau să caute alternative Limitarea accesului la educație prin scumpirea sau inaccesibilitatea produselor online educaționale, care nu au alternative locale. O parte din companii online pot intra în IT Parc și achita mai puține impozite. Astfel, nu cunoaștem care sunt calculele făcute de Ministerul Finanțelor pentru această situație.	companiilor străine care nu sunt înregistrate în Rusia să achite suma TVA aferentă serviciilor care sunt prestate persoanelor fizice în formă electronică prin rețeaua de Internet. O practică similară, în acest sens este stabilită și de către Belarus, care începînd cu 1 ianuarie 2018, a prevăzut norme aferent cărora, companiile străine care prestează servicii electronice către persoanele fizice din Belarus sunt obligate să se înregistreze la organele fiscale și să achite suma TVA aferent serviciilor respective. Este de menționat că măsura propusă în proiectul de lege va asigura o concurență loială între prestatorii de servicii electronice naționali și internaționali prin aplicarea aceluiași tratament fiscal prin prisma achitării TVA la buget.	
		<u>Directia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u> La art.94, lit.e) și lit.f), art.95 alin.(1) lit.e) și lit.g), art.97 alin.(7), art.101, art.102, precum și alte norme ce se referă la livrarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, urmează a se examina și concretiza suplimentar procedura de determinare a obligației fiscale privind achitarea TVA la procurarea proprietății de la agenții economici înregistrați ca plătitori de TVA în vederea neadmiterii unor tălmăciri diferite în raport cu principiile de impozitare stabilite la art.6 alin.(8) din Codul fiscal și elementele de determinare a		<u>**Nu se susține.**</u> Proiectul prevede expres la pct.28 „proprietatea întreprinderilor înregistrate în calitate de plătitori de TVA” Dacă procurarea obiectului nu este supus cu TVA atunci acesta nu devine obiect al impunerii în

		taxelor prevăzute la alin.(9) din același articol. Nu este clar modul de aplicare dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute de Codul fiscal pentru aplicarea TVA, dacă obiectul respectiv nu este supus impozitării cu TVA dar este procurat de la plătitor de TVA, dacă cumpărătorul nu este plătitor de TVA și devine subiect al declarării TVA urmare procurării obiectului respectiv al întreprinderii declarate în proces de insolvabilitate, etc.), deoarece în redacția propusă normele au un caracter general în sensul atribuirii obiectelor proprietății în totalitatea sa la obiectele supuse TVA. Se va examina suplimentar raportul de proporționalitate la determinarea poverii fiscale între contribuabili subiecți ai raporturilor fiscale respective, în vederea neadmiterii riscului de limitare în drepturi a unor subiecți urmare punerii în aplicare a noilor reglementări. Această obiecție este valabilă în egală măsură și pentru alte norme cuprinse în proiectul de lege cu referire la raporturile juridice menționate.		sensul prevederilor respective.
Articolul 94. Subiecții impozabili	18. Articolul 94 se completează cu litera f) cu următorul cuprins: „f) persoanele juridice și fizice care practică activitate de întreprinzător și procură pe teritoriul Republicii Moldova proprietatea gajată, proprietatea ipotecată, proprietatea sechestrată de la întreprinderile înregistrate în calitate de plătitori de TVA.”.	***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** La art.94, lit.e) și lit.f), art.95 alin.(1) lit.e) și lit.g), art.97 alin.(7), art.101, art.102, precum și alte norme ce se referă la livrarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, urmează a se examina și concretiza suplimentar procedura de determinare a obligației fiscale privind achitarea TVA la procurarea proprietății de la agenții economici înregistrați ca plătitori de TVA în vederea		**Nu se susține.** Proiectul prevede expres la pct.28 „proprietatea întreprinderilor înregistrate în calitate de plătitori de TVA” Dacă procurarea obiectului nu este supus cu

		neadmiterii unor tălmăciri diferite în raport cu principiile de impozitare stabilite la art.6 alin.(8) din Codul fiscal și elementele de determinare a taxelor prevăzute la alin.(9) din același articol. Nu este clar modul de aplicare dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute de Codul fiscal pentru aplicarea TVA, dacă obiectul respectiv nu este supus impozitării cu TVA dar este procurat de la plătitor de TVA, dacă cumpărătorul nu este plătitor de TVA și devine subiect al declarării TVA urmare procurării obiectului respectiv al întreprinderii declarate în proces de insolvabilitate, etc.), deoarece în redacția propusă normele au un caracter general în sensul atribuirii obiectelor proprietății în totalitatea sa la obiectele supuse TVA. Se va examina suplimentar raportul de proporționalitate la determinarea poverii fiscale între contribuabili subiecți ai raporturilor fiscale respective, în vederea neadmiterii riscului de limitare în drepturi a unor subiecți urmare punerii în aplicare a noilor reglementări. Această obiecție este valabilă în egală măsură și pentru alte norme cuprinse în proiectul de lege cu referire la raporturile juridice menționate.		TVA atunci acesta nu devine obiect al impunerii în sensul prevederilor respective.
Articolul 95. Obiectele impozabile (1) Obiecte impozabile constituie: a) livrarea mărfurilor, serviciilor de către subiecții impozabili, reprezentînd rezultatul activității lor de întreprinzător în Republica Moldova; b) importul mărfurilor în Republica Moldova, cu excepția mărfurilor de uz sau consum personal importate de persoane fizice, a căror valoare nu depășește limita stabilită de	19. Articolul 95: alineatul (1): se completează cu literele d) și e) cu următorul cuprins: „d) livrarea serviciilor prin intermediul rețelelor electronice efectuată de către nerezidenții ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova, în adresa persoanelor fizice rezidente a	***<u>Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** **Art. I, Codul fiscal nr.1163/1997:** La Art. I. pct. 22 art. 69^{15}; pct. 28, art. 94 lit. d), în ambele cazuri; pct. 30 art. 95 alin. (1) lit. d); pct. 49, art. 111 alin. (5); pct. 50 art. 112^{1}, în titlul articolului și în cuprinsul alin. (1); pct. 67, art. 162 alin. (1) lit. d) se utilizează sintagma „**forma**		**<u>Se sustine</u>** parțial redacțional.

legislația în vigoare, importate de către persoanele fizice; c) importul serviciilor în Republica Moldova.	Republicii Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător; e) procurarea proprietății subiecților impozabili, declarate în proces de insolvabilitate, în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr.149/2012."; se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Servicii prestate prin intermediul rețelelor electronice de către subiecții impozabili, specificați în articolul 94 litera d) se consideră prestarea serviciilor prin rețelele informaționale de telecomunicații, inclusiv prin rețeaua web mondială „Internet", automatizat cu utilizarea tehnologiilor informaționale. La astfel de servicii se atribuie: a) acordarea dreptului de utilizare a programelor pentru calculatoare (inclusiv și jocuri pentru calculatoare), bazelor de date prin rețeaua „Internet", inclusiv și prin acordarea accesului la distanță la ele, precum și up-gradul lor și lărgirea posibilităților funcționale; b) acordarea serviciilor de publicitate în rețeaua „Internet", inclusiv și cu utilizarea programelor pentru calculatoare și bazelor de date, ce funcționează în rețeaua „Internet", precum și acordarea suprafețelor (spațiilor) de publicitate în rețeaua „Internet"; c) acordarea serviciilor privind plasarea ofertelor privind procurarea (comercializarea) mărfurilor (servicii, lucrări), drepturilor patrimoniale în rețeaua „Internet"; d) prestarea prin rețeaua „Internet" a serviciilor privind acordarea posibilităților tehnice, organizaționale, informaționale și altora, efectuate cu utilizarea tehnologiilor și sistemelor informaționale, pentru stabilirea contactelor și încheierea tranzacțiilor între vînzători și cumpărători (inclusiv acordarea spațiilor de comerț, ce funcționează în rețeaua „Internet" în regim on – line, pe care cumpărătorii potențiali propun prețul său prin intermediul procedurii automatizate și părțile	**organizatorico-juridică",** formulare care este improprie stilului juridic. Legislația civilă operează cu termenul „forma juridică de organizare". De asemenea, cuvântul „***deținerea***" se va substitui cu cuvintele „a constitui o". În ansamblu, formularea se va scrie astfel: "fără a constitui o formă de organizare juridică". Deși Codul Fiscal operează cu terminologia „forma organizatorico-juridică", această terminologie se utiliza până la adoptarea Codului civil din 2002 (a se vedea Art.IX din prezentul proiect). De asemenea, atenționăm asupra utilizării constante a textului „***produselor agricole din horticultură și fitotehnie***" în corespundere cu terminologia utilizată în Codul fiscal: „producție din fitotehnie și horticultură". Această obiecție este valabilă pentru tot textul proiectului. La art.94, lit.e) și lit.f), art.95 alin.(1) lit.e) și lit.g), art.97 alin.(7), art.101, art.102, precum și alte norme ce se referă la livrarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, urmează a se examina și concretiza suplimentar procedura de determinare a obligației fiscale privind achitarea TVA la procurarea proprietății de la agenții economici înregistrați ca plătitori de TVA în vederea neadmiterii unor tălmăciri diferite în raport cu principiile de impozitare stabilite la art.6 alin.(8) din Codul fiscal și elementele de determinare a taxelor prevăzute la alin.(9) din același articol. Nu este clar modul de		

	se notifică privind comercializarea prin mesajul remis ce se formează automatizat); e) asigurarea şi sau susţinerea existenţei comerciale sau personale în reţeaua „Internet", susţinerea resurselor informaţionale a utilizatorilor (site-urilor şi sau paginilor din reţeaua „Internet"), asigurarea accesului la ele a altor utilizatori ai reţelei, acordarea utilizatorilor a posibilităţilor de modificare a lor; f) stocarea şi prelucrarea informaţiei cu condiţia că persoana ce acordă această informaţie, are acces la ea prin reţeaua „Internet"; g) acordarea în regim on-line puterii computaţionale pentru plasarea informaţiei în sistemele informaţionale; h) acordarea domen-urilor, prestarea serviciilor de hosting; i) prestarea serviciilor de administrare a sistemelor informaţionale, site-urilor în reţeaua „Internet"; j) prestarea serviciilor, acordate în mod automatizat prin reţeaua „Internet" la introducerea datelor de către cumpărătorul serviciilor, prestarea serviciilor de căutare, selectare şi sortare a datelor la cerere, acordarea acestor date utilizatorilor prin reţelele informaţionale şi de telecomunicaţii (în special rapoarte de la burse în timp real, traducerea automată în timp real); k) acordarea prin reţeaua „Internet" a drepturilor de utilizare a cărţilor (ediţiilor) electronice şi altor publicaţii electronice, materialelor informaţionale, de învăţământ, prezentărilor grafice, pieselor muzicale cu text sau fără text, pieselor audiovizuale, inclusiv şi prin acordarea accesului la distanţă la ele pentru vizualizare sau ascultare; l) prestarea serviciilor de căutare şi/sau acordare beneficiarului a informaţiei privind cumpărătorii potenţiali; m) acordarea accesului la sistemele de căutare în reţeaua „Internet";	aplicare dacă nu sunt întrunite condiţiile prevăzute de Codul fiscal pentru aplicarea TVA, dacă obiectul respectiv nu este supus impozitării cu TVA dar este procurat de la plătitor de TVA, dacă cumpărătorul nu este plătitor de TVA şi devine subiect al declarării TVA urmare procurării obiectului respectiv al întreprinderii declarate în proces de insolvabilitate, etc.), deoarece în redacţia propusă normele au un caracter general în sensul atribuirii obiectelor proprietăţii în totalitatea sa la obiectele supuse TVA. Se va examina suplimentar raportul de proporţionalitate la determinarea poverii fiscale între contribuabili subiecţi ai raporturilor fiscale respective, în vederea neadmiterii riscului de limitare în drepturi a unor subiecţi urmare punerii în aplicare a noilor reglementări. Această obiecţie este valabilă în egală măsură şi pentru alte norme cuprinse în proiectul de lege cu referire la raporturile juridice menţionate.		

	n) ducerea statisticii pe site-urile din reţeaua „Internet"; o) transmisia digitală de programe radio sau TV; p) acordarea accesului la contentul audio-vizual. În scopul prezentului alineat la serviciile prestate prin intermediul reţelelor electronice, nu se atribuie următoarele operaţiuni: a) realizarea mărfurilor (serviciilor, lucrărilor) dacă la comandarea prin reţeaua „Internet" livrarea lor se efectuează fără utilizarea reţelei „Internet"; b) realizarea (transmiterea dreptului de utilizare) a produselor informaţionale pentru calculatoare (inclusiv şi a jocurilor de calculator), a bazelor de date pe suport material; c) acordarea serviciilor de consultanţă prin poşta electronică.".			
Articolul 96. Cotele T.V.A. Se stabilesc următoarele cote ale T.V.A.: a) cota-standard – în mărime de 20% din valoarea impozabilă a mărfurilor şi serviciilor importate şi a livrărilor efectuate pe teritoriul Republicii Moldova; b) cote reduse în mărime de: - 8% – la pîinea şi produsele de panificaţie (190120000, 190540, 190590300, 190590600, 190590900), la laptele şi produsele lactate (0401, 0402, 0403, 0405, 040610200), livrate pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepţia produselor alimentare pentru copii care sînt scutite de T.V.A. în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.2); - 8% – la medicamentele de la poziţiile tarifare 3001–3004, atît indicate în Nomenclatorul de stat de medicamente, cît şi autorizate de Ministerul Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale, la alcoolul etilic nedenaturat de la poziţiile tarifare 220710000 şi 220890910, destinat producerii farmaceutice şi utilizării în medicină, în		***<u>Dl Alexandru SLUSARI, deputat în Parlament</u>*** - La articolul 96 alin. b) al Codului Nr. 1163 din 24.04.1997, Codul fiscal al Republicii Moldova (Monitorul Oficial Nr. şi ediţie specială din 25.03.2019), după textul: " – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214 ", se va completa cu următorul text: ", tutunuri brute sau neprelucrate, deşeuri de tutun - producere autohtonă, de la poziţia tarifară 2401, 240110, 240110350, 240110600, 240110700, 240110850, 240110950, 240120, 240120350, 240120600, 240120700, 240120850, 240120950, 240130000, seminţe de in - producere autohtonă, de la poziţia tarifară – 120400, 120400100, 120400900, migdale - producere autohtonă, de la poziţia	Amendamentul AS nr.165 din 09 decembrie 2019 referitor la Art.I din proiectul de lege, cu privire la aplicarea cotei reduse a TVA de 8% la tutunuri brute sau neprelucrate, deşeuri de tutun - producere autohtonă, alune - producere autohtonă, şi muştar - producere autohtonă, nu se susţine, deoarece orice modificare la legislaţia fiscală şi vamală trebuie să fie efectuată în strictă conformitate cu angajamentele internaţionale asumate de Republica Moldova în cadrul Organizaţiei Mondiale a Comerţului (OMC), precum şi în baza acordurilor de comerţ liber ratificate, care expres prevăd neadmiterea discriminărilor şi a politicilor de suport pentru producătorii	**<u>Nu se susţine,</u>** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

limita volumului contingentului anual stabilit de Guvern, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi medicamentele preparate în farmacii conform prescripţiilor magistrale, cu conţinut de ingrediente (substanţe medicamentoase) autorizate; - 8% – la mărfurile, importate şi/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare 3005, 300610, 300620000, 300630000, 300640000, 300660000, 300670000, 370790, 380894, 382100000, 382200000, 4014, 401511000, 481890100, 900110900, 900130000, 900140, 900150, 901831, 901832, 901839000; - 8% – la gazele naturale şi gazele lichefiate de la poziţia tarifară 2711, atît la cele importate, cît şi la cele livrate pe teritoriul Republicii Moldova, precum şi la serviciile de transport şi de distribuţie a gazelor naturale; - 8% – la producţia din zootehnie în formă naturală, masă vie, fitotehnie şi horticultură în formă naturală, produsă, importată şi/sau livrată pe teritoriul Republicii Moldova, de la poziţiile tarifare: 010221, 010231000, 010290200, 010310000, 010410100, 010420100, ex.0105 – pui vii de reproducţie, 060210, 060220, 0701, 07020000, 0703, 0704, 0705, 0706, 070700, 0708, 070920000, 070930000, 070940000, 070951000, 070959100, 070959300, 070960, 070970000, 070993100, 070999100, 070999400, 070999500, 070999600, ex.070999900 – mărar şi pătrunjel, 0713, 071420100, 080231000, 080610, 080711000, 080719000, 080810, 080830, 080840000, 0809, 08101000, 081020, 081030, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1201, 1205, 120600, 1209, ex.121291 – sfeclă de zahăr proaspătă sau refrigerată, 121300000, 1214;		tarifară – 080211, 080211100, 080211900, 080212, 080212100, 080212900, alune - producere autohtonă, de la poziţia tarifară – 080221000, 080222000, 080231000, 080232000, muştar - producere autohtonă. *Argumentare* Multiplele adresări cu referinţă la susţinerea producătorilor agricoli în vederea extinderii şi aplicării cotelor reduse la TVA de 8 % pentru seminţele de in, muştar, tutun, migdale, alune - produse care necesită a fi competitive în raport cu produsele analogice parvenite din import pe piaţa de desfacere internă.	autohtoni în detrimentul produselor importate. La aceasta, este indispensabil să menţionăm că, potrivit art.152 din Acordul de Asociere, se acordă tratament naţional mărfurilor celeilalte Părţi în conformitate cu articolul III din Acordul General pentru Tarife Vamale şi Comerţ (în continuare - GATT 1994), inclusiv notele sale interpretative. Astfel, art.III din GATT 1994 reglementează principiul tratamentului naţional în materie de impozitare şi reglementări interne, care stabileşte că fiecare membru al OMC acordă produselor altui membru tratament fiscal nu mai puţin favorabil decât tratamentul acordat produselor naţionale. Prin urmare, un produs importat, care a trecut frontiera după plata taxelor vamale şi a altor taxe, trebuie să beneficieze de un tratament egal cu cel aplicat produselor autohtone, fapt ce nu se respectă în cazul propunerii înaintate spre examinare. În acest sens, TVA trebuie să fie aplicată faţă de toţi agenţii economici, indiferent de originea produselor, atât cele de import, cât şi produsele autohtone. În acelaşi timp, menţionăm că modificarea mecanismului de aplicare a TVA pentru producţia agricolă în scopul de a stimula dezvoltarea sectorului respectiv constituie	

- 8% – la zahărul din sfeclă de zahăr, produs, importat şi/sau livrat pe teritoriul Republicii Moldova; - 8% – la biocombustibilul solid destinat producerii energiei electrice, energiei termice şi apei calde livrat pe teritoriul Republicii Moldova, inclusiv la materia primă livrată în scopul producerii biocombustibilului solid, sub formă de produse din activitatea agricolă şi silvică, reziduuri vegetale agricole şi forestiere, reziduuri vegetale provenite din industria alimentară, reziduuri de lemn, precum şi la energia termică produsă din biocombustibil solid, livrată instituţiilor publice; - 10% – la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalou, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanţă sau tabără de vacanţă, prestate de către agenţii economici a căror activitate se atribuie la secţiunea I a Clasificatorului Activităţilor din Economia Moldovei; - 10% – la produsele alimentare, băuturi, cu excepţia mărfurilor supuse accizelor, livrate de către agenţii economici în cadrul desfăşurării activităţilor de cazare şi/sau alimentaţie publică conform secţiunii I a Clasificatorului Activităţilor din Economia Moldovei.			o prioritate, iar identificarea celor mai bune soluții în acest sens urmează a fi realizată cu participarea tuturor părților vizate, atât autoritățile publice, cât şi reprezentanții mediului de afaceri, pe parcursul primului semestru al anului 2020.	
Articolul 97. Valoarea impozabilă a livrării impozabile (1) Valoarea impozabilă a livrării impozabile, reprezintă valoarea livrării achitate sau care urmează a fi achitată (fără T.V.A.). (2) Dacă plata pentru livrare este, în totalitate sau parţial, achitată în expresie naturală, valoarea impozabilă a livrării impozabile constituie valoarea ei de piaţă, care se determină în conformitate cu art.5 pct.26) şi art.99. (3) Valoarea impozabilă a livrării impozabile include suma totală a tuturor impozitelor şi	20. Articolul 97: se completează cu alineatele (6) şi (7) cu următorul cuprins: „(6) Valoarea impozabilă pentru serviciile prestate prin intermediul rețelelor electronice de către subiecții impozabili, specificați în articolul 94 litera d) al prezentului cod, reprezintă valoarea achitată de cumpărători, fără TVA. (7) Valoarea impozabilă la procurarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, în conformitate cu prevederile Legii insolvabilității nr.149/2012,	***<u>Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** La art.94, lit.e) şi lit.f), art.95 alin.(1) lit.e) şi lit.g), art.97 alin.(7), art.101, art.102, precum şi alte norme ce se referă la livrarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, urmează a se examina şi concretiza suplimentar procedura de determinare a obligației fiscale privind achitarea TVA la procurarea proprietății de la agenții economici înregistrați ca		**<u>Nu se susține.</u>** Proiectul prevede expres la pct.28 „proprietatea întreprinderilor înregistrate în calitate de plătitori de TVA” Dacă procurarea obiectului nu

taxelor care urmează a fi achitate, cu excepţia T.V.A. (3[1]) În cazul aplicării metodelor şi surselor indirecte de estimare a sumei obligaţiei fiscale, valoarea impozabilă a livrării impozabile se consideră valoarea estimată în conformitate cu art.225. (5) Valoarea impozabilă a livrării impozabile a activelor care au fost sau sînt supuse amortizării de către furnizor reprezintă valoarea cea mai mare din valoarea lor contabilă şi valoarea de piaţă.	reprezintă valoarea procurării achitată sau care urmează a fi achitată (fără TVA) de către cumpărător.”;	plătitori de TVA în vederea neadmiterii unor tălmăciri diferite în raport cu principiile de impozitare stabilite la art.6 alin.(8) din Codul fiscal și elementele de determinare a taxelor prevăzute la alin.(9) din același articol. Nu este clar modul de aplicare dacă nu sunt întrunite condițiile prevăzute de Codul fiscal pentru aplicarea TVA, dacă obiectul respectiv nu este supus impozitării cu TVA dar este procurat de la plătitor de TVA, dacă cumpărătorul nu este plătitor de TVA și devine subiect al declarării TVA urmare procurării obiectului respectiv al întreprinderii declarate în proces de insolvabilitate, etc.), deoarece în redacția propusă normele au un caracter general în sensul atribuirii obiectelor proprietății în totalitatea sa la obiectele supuse TVA. Se va examina suplimentar raportul de proporționalitate la determinarea poverii fiscale între contribuabili subiecți ai raporturilor fiscale respective, în vederea neadmiterii riscului de limitare în drepturi a unor subiecți urmare punerii în aplicare a noilor reglementări. Această obiecție este valabilă în egală măsură și pentru alte norme cuprinse în proiectul de lege cu referire la raporturile juridice menționate.		este supus cu TVA atunci acesta nu devine obiect al impunerii în sensul prevederilor respective.
Articolul 101. Modul de calculare şi achitare a T.V.A. (1) Subiecţii impozabili stipulaţi la art.94 lit.a) sînt obligaţi să declare, conform art.115, şi să achite la buget pentru fiecare perioadă fiscală, stabilită conform art.114, suma T.V.A., care se determină ca diferenţă dintre sumele T.V.A. achitate sau ce urmează a fi achitate de către cumpărători (beneficiari)	21. Articolul 101: alineatul (1), după textul „art.94 lit.a)” se introduce textul „și e)”;	***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** La art.94, lit.e) și lit.f), art.95 alin.(1) lit.e) şi lit.g), art.97 alin.(7), art.101, art.102, precum și alte norme ce se referă la livrarea proprietății întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, urmează a se examina şi concretiza suplimentar		**Nu se susține.** Proiectul prevede expres la pct.28 „proprietatea întreprinderilor înregistrate în calitate de

pentru mărfurile, serviciile livrate lor şi sumele T.V.A. achitate sau ce urmează a fi achitate furnizorilor la momentul procurării valorilor materiale, serviciilor (inclusiv T.V.A. la valorile materiale importate) folosite pentru desfăşurarea activităţii de întreprinzător în perioada fiscală respectivă, ţinîndu-se cont de dreptul de deducere conform art.102. (3) Dacă suma T.V.A. la valorile materiale şi la serviciile procurate de către întreprinderile ce produc pîine şi produse de panificaţie, exploataţiile de producţie a laptelui şi întreprinderile ce prelucrează lapte şi produc produse lactate depăşeşte suma T.V.A. la livrările de pîine, produse de panificaţie, lapte şi produse lactate, diferenţa se restituie din buget în limitele diferenţei dintre cota-standard şi cea redusă, înmulţită cu valoarea livrării ce se impozitează la cota redusă. T.V.A. se restituie în modul stabilit de Guvern, într-un termen ce nu va depăşi 45 de zile. (5) Dacă depăşirea sumei T.V.A. la valorile materiale, serviciile procurate se datorează faptului că subiectul impozabil a efectuat o livrare care se scuteşte de T.V.A. cu drept de deducere, acesta are dreptul la restituirea sumei achitate cu care a fost depăşită T.V.A. la valorile materiale, serviciile procurate şi/sau la stingerea sumelor din contul restituirii impozitelor, în conformitate cu prevederile prezentului articol, ale art.103 alin.(3) şi ale art.125, în limitele cotei-standard a T.V.A., stabilite la art.96 lit.a), sau cotei reduse a T.V.A., stabilite la art.96 lit.b), înmulţite cu valoarea livrării, ce se scuteşte de T.V.A. cu drept de deducere. Restituirea T.V.A. se efectuează în modul stabilit de Guvern, într-un termen care nu depăşeşte 45	alineatul (3) se completează în final cu textul „Pentru contribuabilii care au depus dezacord împotriva actului de control, restituirea se efectuează în termen ce nu va depăşi 60 de zile de la data depunerii cererii de restituire."; se completează cu alineatul (4^1) cu următorul cuprins: „(4^1) Subiecţii impozabili menţionaţi la articolul 94 lit.e) calculează TVA pentru procurările indicate la art.95 alin.(1) lit.e) prin aplicarea cotei corespunzătoare a impozitului, stabilită pentru proprietatea procurată, la valoarea procurării lor."; la alineatul (5) după textul „nu depăşeşte 45 de zile" se introduce textul „ , iar în cazul contribuabililor care au depus dezacord împotriva actului de control, în termen ce nu va depăşi 60 de zile de la data depunerii cererii de restituire"; alineatul (6) se completează în final cu textul „Pentru contribuabilii care au depus dezacord împotriva actului de control, restituirea se	procedura de determinare a obligaţiei fiscale privind achitarea TVA la procurarea proprietăţii de la agenţii economici înregistraţi ca plătitori de TVA în vederea neadmiterii unor tălmăciri diferite în raport cu principiile de impozitare stabilite la art.6 alin.(8) din Codul fiscal şi elementele de determinare a taxelor prevăzute la alin.(9) din acelaşi articol. Nu este clar modul de aplicare dacă nu sunt întrunite condiţiile prevăzute de Codul fiscal pentru aplicarea TVA, dacă obiectul respectiv nu este supus impozitării cu TVA dar este procurat de la plătitor de TVA, dacă cumpărătorul nu este plătitor de TVA şi devine subiect al declarării TVA urmare procurării obiectului respectiv al întreprinderii declarate în proces de insolvabilitate, etc.), deoarece în redacţia propusă normele au un caracter general în sensul atribuirii obiectelor proprietăţii în totalitatea sa la obiectele supuse TVA. Se va examina suplimentar raportul de proporţionalitate la determinarea poverii fiscale între contribuabili subiecţi ai raporturilor fiscale respective, în vederea neadmiterii riscului de limitare în drepturi a unor subiecţi urmare punerii în aplicare a noilor reglementări. Această obiecţie este valabilă în egală măsură şi pentru alte norme cuprinse în proiectul de lege cu referire la raporturile juridice menţionate.		plătitori de TVA" Dacă procurarea obiectului nu este supus cu TVA atunci acesta nu devine obiect al impunerii în sensul prevederilor respective.

de zile. La exportul mărfurilor supuse accizelor, fabricate din materia primă supusă accizului, limita valorii maxime a T.V.A. apreciate spre restituire se majorează cu suma ce se apreciază prin înmulţirea cotei standard a T.V.A. la valoarea accizelor achitate furnizorilor la procurarea materiei prime utilizate la producerea mărfurilor exportate. (6) Dacă suma T.V.A. la valorile materiale şi/sau la serviciile procurate de către întreprinderile ce desfăşoară activitate de leasing depăşeşte suma T.V.A. la livrările de bunuri sau servicii efectuate în cadrul contractelor de leasing financiar şi/sau operaţional, diferenţa se restituie din buget în limitele cotei-standard a T.V.A. înmulţite cu valoarea acestor livrări de bunuri sau servicii. T.V.A. se restituie în modul stabilit de Guvern, într-un termen ce nu va depăşi 45 de zile.	efectuează în termen ce nu va depăşi 60 de zile de la data depunerii cererii de restituire."; se completează cu alineatul (9) cu următorul cuprins: „(9) Subiecţii impozabili stipulaţi la art.94 lit.d) sînt obligaţi să declare și să achite la buget pentru fiecare perioadă fiscală, stabilită conform art.114 alin.(1^1), suma TVA care se include în valoarea achitată de cumpărători".			
Articolul 101. Modul de calculare şi achitare a T.V.A. (1) Subiecţii impozabili stipulaţi la art.94 lit.a) sînt obligaţi să declare, conform art.115, şi să achite la buget pentru fiecare perioadă fiscală, stabilită conform art.114, suma T.V.A., care se determină ca diferenţă dintre sumele T.V.A. achitate sau ce urmează a fi achitate de către cumpărători (beneficiari) pentru mărfurile, serviciile livrate lor şi sumele T.V.A. achitate sau ce urmează a fi achitate furnizorilor la momentul procurării valorilor materiale, serviciilor (inclusiv T.V.A. la valorile materiale importate) folosite pentru desfăşurarea activităţii de întreprinzător în perioada fiscală respectivă, ţinîndu-se cont de dreptul de deducere conform art.102.	22. Articolul 101 alineatul (1), textul „art.94 lit.a) şi e)" se substituie cu textul „art.94 lit.a), e) şi f)„	***<u>Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** Pct.37 şi pct.38 urmează a fi comasate deoarece normele de modificare se referă la art.101 alin.(1) şi alin.(4^1) şi se prevăd a fi puse în aplicare de la 01.01.2021, conform Art.IV din proiect.		**<u>Se susţine.</u>**
		<u>Dl Angel AGACHE, deputat în Parlament</u> Art. 101, se completează cu un nou alineat (4) cu următorul conţinut:	Cu referinţă la propunerea ce ţine de înlocuirea accizelor aplicate la vămuirea autoturismelor cu o plată TVA, şi la Amendamentul AA nr.26	**<u>Nu se susţine,</u>** reieşind din argumentele invocate în avizul

		„(4) Pentru autoturismele importate, suma TVA, urmează a fi achitată, în cazul devamării, ținând cont de valoarea materială la momentul procurării."	din 05 decembrie 2019 referitor la Art.1 pct.36 din proiectul de lege aferentă aceluiași subiect, menționăm că aceasta nu se susține, și urmează a fi analizată pe termen mediu și lung. Totodată, menționăm că mecanismul de impozitare actual, are o funcție de susținere a protecției mediului ambiant, prin aplicarea unei accize progresive în dependență de capacitatea cilindrică și termenul de exploatare a mijlocului de transport, ceea ce nu va mai putea fi asigurat odată cu schimbarea principiului de impozitare.	Guvernului Republicii Moldova.
Articolul 101. Modul de calculare şi achitare a T.V.A. (4[1]) Subiecţii impozabili menționați la articolul 94 lit.e) calculează TVA pentru procurările indicate la art.95 alin.(1) lit.e) prin aplicarea cotei corespunzătoare a impozitului, stabilită pentru proprietatea procurată, la valoarea procurării lor.	23. La articolul 101 alineatul (4[1]) după textul „lit.e)" se introduce textul „și lit.f)".	***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** Pct.37 și pct.38 urmează a fi comasate deoarece normele de modificare se referă la art.101 alin.(1) și alin.(4[1]) și se prevăd a fi puse în aplicare de la 01.01.2021, conform Art.IV din proiect.		**Se susține.**
Articolul 101[1]. Restituirea T.V.A. la investiţii (cheltuieli) capitale (2) Subiecţii impozabili stipulaţi la alin.(1) şi (1[1]) care au o depăşire a sumei T.V.A. achitate sau ce urmează a fi achitată la procurarea valorilor materiale, serviciilor faţă de suma T.V.A. achitată sau ce urmează a fi achitată de către cumpărători (beneficiari) pentru mărfurile, serviciile livrate lor au dreptul la restituirea depăşirii date. Suma pasibilă restituirii nu poate fi mai mare decît suma T.V.A. achitată pentru valorile materiale, serviciile ce ţin de investiţiile (cheltuielile) capitale efectuate conform alin.(1) şi (1[1]). Restituirea T.V.A. se efectuează în modul stabilit de Guvern, într-	24. La articolul 101[1] alineatul (2), după textul „nu depăşeşte 45 de zile din data depunerii cererii" se introduce textul „ , iar în cazul contribuabililor care au depus dezacord împotriva actului de control, în termen ce nu va depăși 60 de zile".			

un termen ce nu depăşeşte 45 de zile din data depunerii cererii. Restituirea T.V.A. se efectuează în limitele depăşirii sumei T.V.A. achitate sau ce urmează a fi achitată la procurarea valorilor materiale, serviciilor faţă de suma T.V.A. achitată sau ce urmează a fi achitată de către cumpărători (beneficiari) pentru mărfurile, serviciile livrate lor, care este reflectată în declaraţia privind T.V.A. pentru ultima perioadă fiscală.				
Articolul 102. Deducerea sumei T.V.A. pentru mărfurile, serviciile procurate (1) În cazul achitării T.V.A. la buget, subiecţilor impozabili, înregistraţi în calitate de plătitori ai T.V.A., li se permite deducerea sumei T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată furnizorilor plătitori ai T.V.A., pe valorile materiale, serviciile procurate (inclusiv transmise în cadrul realizării contractului de comision) pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfăşurării activităţii de întreprinzător. Se permite deducerea sumei T.V.A. la mărfurile, serviciile importate, procurate de către subiecţii impozabili pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfăşurării activităţii de întreprinzător numai în cazul achitării T.V.A. la buget pentru mărfurile, serviciile menţionate în conformitate cu art.115. (4) Mărimea deducerii sumei T.V.A. se determină lunar prin aplicarea proratei faţă de suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care sînt utilizate pentru efectuarea livrărilor impozabile, precum şi celor scutite de T.V.A. fără drept de deducere. Prorata lunară se aproximează, conform regulilor matematice, pînă la un semn după virgulă şi se determină prin aplicarea următorului raport: b) la numitor se indică valoarea totală a livrărilor impozabile (fără T.V.A.) şi a	25. La articolul 102: alineatul (1): din ultima propoziţie, textul „ , serviciile” se exclude; se completează în final cu textul „Pentru serviciile importate, procurate de către subiecţii impozabili pentru efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfăşurării activităţii de întreprinzător, deducerea TVA se permite numai în cazul achitării TVA la buget în conformitate cu art.109 şi pentru perioada fiscală pentru care ea a fost achitată.”; alineatul (4) litera b) cuvintele „pînă la un semn după virgulă” se substituie cu cuvintele „pînă la două semne după virgulă”;	***<u>Dl Vladimir GOLOVATIUC, deputat în Parlament</u>*** La pct.40 din proiect, articolul 102 în textul care completează alineatul (1): textul „numai în cazul achitării TVA la buget în conformitate cu art.109 şi pentru perioada fiscală pentru care ea a fost achitată„ se substituie cu textul „pentru sumele TVA achitate sau care urmează a fi achitate la buget”;	Amendamentul VG f/nr. referitor la Art.I pct.40 din proiectul de lege, ce vizează ajustarea textului care completează articolul 102 alineatul (1), se susţine, prin substituirea textului „numai în cazul achitării TVA la buget în conformitate cu art.109 şi pentru perioada fiscală pentru care ea a fost achitată” cu textul „pentru sumele TVA achitate sau care urmează a fi achitate la buget”.	**<u>Se sustine.</u>**

livrărilor scutite de T.V.A. fără drept de deducere, cu excepţia avansurilor primite, pentru a căror efectuare se utilizează valorile materiale, serviciile în cauză. Prorata definitivă se determină în modul descris mai sus şi se aproximează, conform regulilor matematice, pînă la un semn după virgulă la completarea declaraţiei privind T.V.A. pentru ultima perioadă fiscală a anului şi se bazează pe indicatorii anuali ai livrărilor. Diferenţa dintre suma T.V.A. dedusă în perioadele fiscale precedente şi suma T.V.A. determinată drept urmare a aplicării proratei definitive se reflectă în declaraţia pentru ultima perioadă fiscală a anului.	la alineatul (5) text „d) şi f)" se substituie cu textul „d), f) și g);			
(5) Deducerea sumei T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care sînt folosite pentru efectuarea livrărilor ce nu constituie obiecte impozabile cu T.V.A. în conformitate cu art.95 alin.(2) lit.c), d) şi f) se efectuează similar livrărilor impozabile. Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care sînt folosite pentru efectuarea livrărilor ce nu constituie obiecte impozabile cu T.V.A. în conformitate cu art.95 alin.(2) lit.a) şi b) nu se deduce şi se raportează la costuri sau la cheltuieli.	alineatul (8) se completează în final cu textul „Suma TVA, achitată sau care urmează a fi achitată pentru produsele din tutun clasificate la poziţiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403 şi pentru produsele din alcool etilic, clasificate la poziţiile tarifare 2207, 2208 ce au constituit deşeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului, pentru produsele petroliere ce au constituit deşeuri sau perisabilităţi naturale peste limitele stabilite de Ministerul Economiei şi Infrastructurii nu se deduce şi se raportează la costurile sau cheltuielile perioadei.";			
(8) Suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate care nu sînt folosite pentru desfăşurarea activităţii de întreprinzător, pe mărfurile procurate care, în procesul activităţii de întreprinzător, au fost sustrase sau au constituit deşeuri şi perisabilităţi naturale peste limitele lunare stabilite de conducător, precum şi pe valoarea care nu a fost supusă amortizării mijloacelor fixe casate, nu se deduce şi se raportează la costurile sau cheltuielile perioadei.	alineatul (10) se completează cu literele a^1) cu următorul cuprins: „a^1) de documentul de plată care confirmă achitarea TVA la buget pentru procurarea proprietăţii întreprinderilor declarate în proces de insolvabilitate, în conformitate cu prevederile Legii insolvabilităţii nr.149/2012;			

(10) Subiectul impozabil are dreptul la deducerea sumei T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate dacă dispune: a) de factura fiscală la valorile materiale, serviciile procurate pentru care a fost achitată ori urmează a fi achitată T.V.A.; sau b) de documentul, eliberat de organul vamal, care confirmă achitarea T.V.A. la mărfurile importate; c) de documentul care confirmă achitarea T.V.A. pentru serviciile importate.	alineatul (11) va avea următorul cuprins: „(11) Subiecții menționați la articolul 94 lit.e) înregistrați ca plătitori ai TVA au dreptul la deducere sumei TVA achitată la buget pentru mărfurile procurate."; alineatul (16) se abrogă.			
(11) Dacă, după vînzarea valorilor materiale gajate de către creditorul gajist sau de către persoana desemnată de acesta, debitorul gajist nu emite factura fiscală în termen de 15 zile de la vînzare, subiectul impozabil are dreptul la deducerea sumei T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, în baza ordinului de plată privind achitarea valorii, inclusiv T.V.A. pentru valorile materiale gajate.				
(16) La apariţia condiţiilor stabilite la art.118^1, subiectul impozabil este în drept să deducă suma T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată furnizorului, pe mărfurile, serviciile procurate pe teritoriul ţării numai în cazul în care factura fiscală este înregistrată în Registrul general electronic al facturilor fiscale. În cazul în care furnizorul mărfurilor, serviciilor nu a înregistrat factura fiscală eliberată în Registrul general electronic al facturilor fiscale sau a înregistrat-o cu depăşirea termenului stabilit la art.118^1 alin.(1^1), cumpărătorul (beneficiarul) va avea dreptul la deducerea				

sumei T.V.A. în condiţiile stabilite de prezentul articol, cu informarea Serviciului Fiscal de Stat, în modul şi în termenul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat, despre nerespectarea de către furnizor a prevederilor art.118[1].				
Articolul 102. Deducerea sumei T.V.A. pentru mărfurile, serviciile procurate (10) Subiectul impozabil are dreptul la deducerea sumei T.V.A., achitată sau care urmează a fi achitată, pe valorile materiale, serviciile procurate dacă dispune: a) de factura fiscală la valorile materiale, serviciile procurate pentru care a fost achitată ori urmează a fi achitată T.V.A.; sau b) de documentul, eliberat de organul vamal, care confirmă achitarea T.V.A. la mărfurile importate; c) de documentul care confirmă achitarea T.V.A. pentru serviciile importate.	26. La articolul 102 alineatul (10) se completează cu litera a[2]) cu următorul cuprins: „a[2]) de documentul de plată care confirmă achitarea TVA la buget pentru procurarea proprietăţii gajate, proprietăţii ipotecate, proprietăţii sechestrate.”;	***Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament*** La articolul 102: alineatul (10) litera a) va avea următorul cuprins: ”a) de factura fiscală la valorile materiale, serviciile procurate pentru care a fost achitată ori urmează a fi achitată T.V.A. cu excepţia situaţiilor stipulate în lit d); se completează cu lit d) cu următorul cuprins: ”d) de bon de casă pentru valorile materiale, serviciile procurate prin numerar în valoare ce nu depăşeşte 1000 lei fără TVA cu condiţia că bonurile în cauză să respecte condiţiile specificate în art.11 alin.(7) din Legea cu privire la contabilitate şi raportare financiară nr.287/2017, cu modificările şi completările ulterioare, cu excepţia lit.d) şi g)”; se completează cu un alineat nou (19) cu următorul conţinut: ”(19) În cazul în care e-factura ori factura fiscală în formă electronică pentru livrarea serviciilor este recepţionată şi semnată de către cumpărător (beneficiar) până la data de 25 inclusiv a lunii următoare celei în care a avut loc livrarea documentată prin e-factura ori factura fiscală în formă electronică, subiectul impozabil are dreptul la deducerea sumei T.V.A. achitată sau care urmează a fi achitată, pentru serviciile menţionate utilizate la	În ceea ce priveşte semnătura aplicată pe documente, aceasta este necesară să fie olografă sau electronică, fiind unicele modalităţi acceptate de legislaţie. Documentul scanat poate implica riscuri de realizare a unor tranzacţii fictive. Cu referire la propunerea de modificarea articolului 102 alineatul (10), privind deducerea cheltuielilor la calcularea impozitului pe venit şi a deducerii sumei TVA în baza bonului echipamentelor de casă şi control, menţionăm că aceasta nu poate fi susţinută, deoarece calitatea materialelor folosite la imprimarea bonurilor nu este supusă unor cerinţe speciale, respectiv, informaţia imprimată pe bonuri nu se păstrează pe durată lungă. Astfel, este necesar de menţionat că termenul de prescripţie pentru determinarea obligaţiilor fiscale este de 4 ani, iar pentru păstrarea documentelor care justifică faptele economice termenul este 6 ani. Amendamentul RM nr.101-R din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.40 din proiectul de lege, ce vizează completarea articolului 102 cu alineatul (19), menţionăm că	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		efectuarea livrărilor impozabile în procesul desfășurării activității de întreprinzător în luna în care a avut loc livrarea acestora." *Argumentare* Prevederea va permite entităților plătitoare de TVA să trimită facturile fiscale semnate și scanate pe email și acestea să fie acceptate ca dovadă contabilă. Pe lângă timpul economisit, această măsură va ajuta mulți antreprenori să facă tranziția mai ușor la sistemul E-factura. Este important de precizat că în acest moment legislația națională nu exclude în mod direct această practică, dar a fost introdusă această prevedere în cadrul normativ ca să nu existe interpretări	propunerea respectivă nu se susține, deoarece în cazul dat cumpărătorul va deduce sumele aferente TVA cu o lună înainte ca vînzătorul să achite suma TVA aferentă livrării respective la buget.	
Articolul 103. Scutirea de T.V.A. (1) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere: 4) instituţiile preşcolare, sanatoriile şi alte obiecte cu destinaţie social-culturală şi de locuit, precum şi drumurile, reţelele şi substaţiile electrice, reţelele de gaz, instalaţiile pentru extragerea apelor subterane şi alte obiecte similare transferate gratuit autorităţilor publice (sau, în baza deciziei lor, întreprinderilor specializate care folosesc şi exploatează obiectele respective conform destinaţiei), precum şi cele transmise întreprinderilor, organizaţiilor şi instituţiilor de către autorităţile publice; proprietatea de stat transferată gratuit, la decizia autorităţilor publice, de la bilanţul unei întreprinderi de stat la bilanţul altei întreprinderi de stat sau de la bilanţul unei întreprinderi municipale la bilanţul altei întreprinderi municipale; lucrările de expertiză tehnică, de prospecţiuni, de proiectare, de construcţie şi de restaurare, cu atragerea mijloacelor băneşti donate de către persoane fizice şi	27. La articolul 103: alineatul (1): punctul 4), după cuvintele: „rețelele de gaz" se introduce textul: „sistemele de alimentare cu apă și de canalizare, de energie termică,"; punctul 10), după cuvintele: „aprobate de Guvern" se introduce textul: „scaune cu rotile (poziția tarifară 8713), iar textul „mijloacele tehnice, inclusiv transportul auto, folosit" se substituie cu cuvintele „mijloacele tehnice folosite";";	***Comisia economie, buget și finanțe*** În scop de concretizare la art.103 alineatul (1) punctul 4) se propune ca cuvintele „de energie termică" să fie substituite cu cuvintele „sisteme centralizate de alimentare cu energie termică" ***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** Articolul 103: alineatul (6) va avea următorul cuprins: „(6) Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere plasarea și comercializarea mărfurilor în magazinele duty-free. Mărfurile străine plasate în destinația magazinul duty-free amplasat în zona intrării pe teritoriul Republicii Moldova, în magazinul duty-free pentru deservirea corpului diplomatic, după comercializare, la încheierea destinației vamale sînt plasate sub regimul vamal de import	Amendamentul f/nr. din decembrie 2019 referitor la Art.I pct.44 din proiectul de lege, referitor la articolul 103 alin.(6) se susține, în condițiile substituirii cuvîntului „străine" cu cuvintele „supuse accizelor".	**Se susține.** **Se susține**, în condițiile avizului Guvernului Republicii Moldova.

juridice, la obiectele incluse în lista aprobată de Parlament; 10) serviciile medicale, cu excepţia celor cosmetice, serviciile de ambulanţă medicală aeriană; materia primă medicamentoasă, materialele, articolele, ambalajul primar şi secundar utilizate la prepararea şi producerea medicamentelor, autorizate de Ministerul Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale, cu excepţia alcoolului etilic, mijloacelor cosmetice, conform listei aprobate de Guvern; articolele şi aparatele ortopedice şi de protezare (poziţia tarifară 9021); biletele de tratament (inclusiv cele fără cazare) şi de odihnă în staţiunile balneoclimaterice, pachetele de servicii turistice; mijloacele tehnice, inclusiv transportul auto, folosit exclusiv în scopuri legate de profilaxia dizabilităţii şi reabilitarea persoanelor cu dizabilităţi; (3) Mărfurile plasate în regimul vamal de perfecţionare activă, exceptînd mărfurile supuse accizelor, carnea de bovine, proaspătă sau refrigerată (poziţia tarifară 0201), carnea de bovine congelată (poziţia tarifară 0202), carnea de porcine, proaspătă, refrigerată sau congelată (poziţia tarifară 0203), carnea de ovine sau caprine, proaspătă, refrigerată sau congelată (poziţia tarifară 0204), organele comestibile de bovine, porcine, ovine, caprine, cai, măgari, catîri, asini, proaspete, refrigerate sau congelate (poziţia tarifară 0206), carnea şi organele comestibile ale păsărilor de la poziţia tarifară 0105, proaspete, refrigerate sau congelate (poziţia tarifară 0207), slănină fără carne slabă, grăsimea de porc şi de pasăre, netopită, nici altfel extrasă, proaspătă, refrigerată, congelată, sărată sau în saramură, uscată sau afumată (poziţia tarifară 0209), laptele şi smîntîna din lapte, concentrate sau cu adaos de zahăr sau alţi îndulcitori (edulcoranţi) (poziţia tarifară 0402), feculele de cartofi	la alineatul (9^3) cuvintele „valoarea în vamă" se substituie cu cuvintele „valoarea intrinsecă"; alineatul (9^7) cuvintele „mărfuri cu valoarea în vamă„ se substituie cu cuvintele „mărfuri cu valoarea intrinsecă", iar textul „şi care nu include cheltuielile prevăzute la art.11 alin.(1) lit.a) din Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, cu condiţia ca aceste cheltuieli să fie distincte" se exclude;	cu perceperea drepturilor de import."; ***Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament*** La articolul 103 alineatul (1), punctul 20) va avea următorul conţinut: „20) producţia de carte şi publicaţiile periodice (cu excepţia celor cu caracter publicitar şi erotic) de la poziţiile tarifare 4901, 4902, 490300000, 490400000 şi 4905, precum şi serviciile de editare a producţiei de carte şi a publicaţiilor periodice, serviciile referitoare la obiectele dreptului de autor şi ale drepturilor conexe utilizate la producţia de carte, cu excepţia celor cu caracterul menţionat;"" *Argumentare* În activitatea editorială, este foarte frecventă situaţia privind încheierea unor contracte de acordare a dreptului de autor pentru editarea producţiei de carte. Drepturile de autor pot fi acordate editurii atât de către nerezidenţi, cât şi de către rezidenţi, acestea reprezentând venitul impozabil din care sunt calculate şi achitate royalty. Totodată, potrivit art.93 punctul 4) în noţiunea de *livrare (prestare) de servicii* se include şi transmiterea cu plată sau gratuit a drepturilor privind folosirea oricăror mărfuri, obiecte ale proprietăţii industriale şi obiecte ale dreptului de autor şi ale drepturilor conexe fapt pentru care se calculează şi se achită TVA la bugetul de stat. Avînd în vedere, că în activitatea editorială în partea ce ţine de editarea producţiei de carte pentru	Amendamentul IM f/nr. din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.44 din proiectul de lege, aferent completării articolului 103 alineatul (1), punctul 20) cu prevederi în baza cărora se va aplica scutirea de TVA la serviciile referitoare la obiectele dreptului de autor şi ale drepturilor conexe utilizate la producţia de carte, nu se susţine, deoarece va afecta veniturile bugetare, astfel încât, o eventuală acceptare şi implementare a acesteia ar determina necesitatea replanificării veniturilor şi cheltuielilor bugetare, în contextul în care art.131 alin.(6) din Constituţia Republicii Moldova prevede că nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanţare. De asemenea, precizăm că norma propusă ar presupune aplicarea scutirii de TVA fără drept de deducere şi asupra importurilor, fapt care va dezavantaja producţia autohtonă, în contextul în care suma TVA aferentă procurărilor se va include în costul producţiei.	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

(poziţia tarifară 1108 13 000), grăsimile de animale din specia bovină, ovină sau caprină, altele decît cele de la poziţia tarifară 150300 (poziţia tarifară 1502) şi zahărul brut (poziţia tarifară ex.1701), se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere. T.V.A. achitată pentru mărfurile plasate în regimul vamal de perfecţionare activă, la care se aplică T.V.A., se restituie, în conformitate cu modul stabilit de Serviciul Vamal, într-un termen ce nu va depăşi 30 de zile. (6) Se scuteşte de T.V.A. fără drept de deducere plasarea şi comercializarea mărfurilor în magazinele, barurile şi restaurantele duty-free. (9^3) Se scutesc de T.V.A. fără drept de deducere mărfurile importate de către persoane juridice în scopuri necomerciale dacă valoarea în vamă a acestor mărfuri nu depăşeşte suma de 100 de euro. În cazul în care valoarea în vamă a mărfurilor depăşeşte limita neimpozabilă indicată, T.V.A. se calculează pornind de la valoarea mărfurilor în vamă, iar limita neimpozabilă menţionată nu micşorează valoarea impozabilă a acestora. (9^7) Se scuteşte de T.V.A. fără drept de deducere importul mostrelor de mărfuri cu valoarea în vamă care nu depăşeşte 22 euro pentru un import şi care nu include cheltuielile prevăzute la art.11 alin.(1) lit.a) din Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, cu condiţia ca aceste cheltuieli să fie distincte. În cazul în care valoarea mostrelor de mărfuri depăşeşte limita neimpozabilă indicată, T.V.A. se calculează pornind de la valoarea în vamă a mostrelor de mărfuri, iar limita neimpozabilă menţionată nu micşorează valoarea impozabilă a acestora. Pentru a beneficia de scutire, mostrele de mărfuri trebuie să fie de nefolosit prin rupere, perforare sau marcare clară şi permanentă sau prin alte procedee, cu		obiectele dreptului de autor şi ale drepturilor conexe se calculează şi se achită TVA, acestea devin mai scumpe decît cele din import, astfel, fiind dezavantajate din punct de vedere concurențial. În acest sens, în vederea promovării activității editoriale în Republica Moldova se propune acordarea scutirii TVA şi la serviciile referitoare la obiectele dreptului de autor şi ale drepturilor conexe utilizate la producția de carte.		

condiția ca această operațiune să nu le distrugă caracterul de mostre. Scutirea de T.V.A. nu se aplică produselor alcoolice de la pozițiile tarifare 220300, 2204, 2205, 220600, 2207, 2208, parfumurilor și apelor de toaletă de la poziția tarifară 330300, tutunului și produselor pe bază de tutun de la pozițiile tarifare 2401, 2402 și 2403.				
Articolul 104. Livrările scutite de T.V.A. cu drept de deducere Se scutesc de T.V.A. cu drept de deducere: h) mărfurile livrate în magazinele, barurile și restaurantele duty-free;		***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** La articolul 104, litera h) va avea următorul cuprins: „h) mărfurile livrate în magazinele duty-free amplasate în zona plecării de pe teritoriul Republicii Moldova”;	Propunerea aferentă articolului 104, litera h), se susține.	**Se susține** în următoarea redacție: „h) mărfurile livrate în magazinele duty-free”.
	28. Se completează cu articolul 109^1 cu următorul cuprins: „Articolul 109^1. Data obligației fiscale pentru serviciile prestate prin intermediul rețelelor electronice de către nerezidenți persoanelor fizice rezidente. Pentru serviciile prestate de subiecții impozabili stabiliți la art. 94 lit. d) termenul obligației fiscale se consideră data efectuării plății, inclusiv a plății în prealabil.”.	***Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament*** Cerem extinderea cu 1 an a propunerilor de aplicare a TVA la serviciile electronice prestate de către companii străine nerezidente în RM. Aceasta se explică prin absența unui mecanism corespunzător de implementare a fiscalizării acestor servicii și riscurile asociate cu posibile răspunsuri, care ar putea afecta consumatorii și businessul din acest domeniu. Considerăm nerealiste estimările de colectare a 100 mln lei din această impunere fiscală și reținem atenția asupra condițiilor care pot face Codul Fiscal al RM atractiv pentru ca aceste companii să se înregistreze legal pe viitor.	Amendamentul IM nr.42 din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I din proiectul de lege, propunerea ce vizează extinderea termenului de intrare în vigoare a prevederilor ce ține de impozitarea serviciilor electronice prestate de către nerezidenți, se susține parțial, prin amînarea intrării în vigoare a termenului respectiv pînă la data de 1 aprilie 2020.	**Se susține partial** prin amînarea intrării în vigoare a termenului respectiv pînă la data de 1 aprilie 2020.
Articolul 111. Locul livrării serviciilor	29. Articolul 111 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Locul livrării serviciilor menționate la articolul 95 alin.(1^1), prestate de nerezidenți ce desfășoară activitate de întreprinzător, fără deținerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova, persoanelor fizice rezidente a Republicii Moldova ce nu	***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** **Art. I, Codul fiscal nr.1163/1997:** La Art. I. pct. 22 art. 69^{15}; pct. 28, art. 94 lit. d), în ambele cazuri; pct. 30 art. 95 alin. (1) lit. d); pct. 49, art. 111 alin. (5); pct. 50 art. 112^1, în titlul articolului și în cuprinsul alin.		**Se susține partial** redacțional.

	desfăşoară activitate de întreprinzător se consideră Republica Moldova dacă: a) reşedinţa persoanei fizice este Republica Moldova; b) sediul instituţiei financiare, în care este deschis contul, utilizat pentru achitarea serviciilor, sau a operatorului de mijloace financiare electronice, prin intermediul căruia are loc achitarea este Republica Moldova; c) adresa în reţea (IP) a dispozitivului, utilizat de către cumpărător pentru procurarea serviciilor, este Republica Moldova; d) prefixul ţării a numărului de telefon, utilizat pentru procurarea sau achitarea serviciilor, este atribuit Republicii Moldova.".	(1); pct. 67, art. 162 alin. (1) lit. d) se utilizează sintagma „forma organizatorico-juridică", formulare care este improprie stilului juridic. Legislaţia civilă operează cu termenul „forma juridică de organizare". De asemenea, cuvântul „***deţinerea***" se va substitui cu cuvintele „a constitui o". În ansamblu, formularea se va scrie astfel: "fără a constitui o formă de organizare juridică". Deşi Codul Fiscal operează cu terminologia „forma organizatorico-juridică", această terminologie se utiliza până la adoptarea Codului civil din 2002 (a se vedea Art.IX din prezentul proiect). De asemenea, atenţionăm asupra utilizării constante a textului „***produselor agricole din horticultură şi fitotehnie***" în corespundere cu terminologia utilizată în Codul fiscal: „producţie din fitotehnie şi horticultură". Această obiecţie este valabilă pentru tot textul proiectului.		
Articolul 112[1]. Înregistrarea subiecţilor impozabili care efectuează investiţii (cheltuieli) capitale	30. Articolul 112[1] va avea următorul cuprins: „Articolul 112[1]. Înregistrarea ca subiecţi impozabili a nerezidenţilor ce desfăşoară activitate de întreprinzător fără deţinerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova (1) Nerezidentul ce desfăşoară activitate de întreprinzător fără deţinerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova şi prestează servicii prin intermediul reţelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente a Republicii Moldova ce nu desfăşoară activitate de întreprinzător, sau prin intermediul căruia are loc achitarea de către persoanele fizice rezidente a Republicii Moldova, ce nu desfăşoară activitate de	***<u>Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** **Art. I, Codul fiscal nr.1163/1997:** La Art. I. pct. 22 art. 69[15]; pct. 28, art. 94 lit. d), în ambele cazuri; pct. 30 art. 95 alin. (1) lit. d); pct. 49, art. 111 alin. (5); pct. 50 art. 112[1], în titlul articolului şi în cuprinsul alin. (1); pct. 67, art. 162 alin. (1) lit. d) se utilizează sintagma „**forma organizatorico-juridică"**, formulare care este improprie stilului juridic. Legislaţia civilă operează cu termenul „forma juridică de organizare".		**<u>Se susţine parţial</u>** redacţional.

	întreprinzător, a serviciilor beneficiate prin intermediul rețelelor electronice de la alți nerezidenți, se consideră înregistrat ca plătitor a T.V.A. din ziua în care i-a fost atribuit cod fiscal în conformitate cu art.163 alin.(7[1]) al prezentului cod.".	De asemenea, cuvântul „***deținerea***" se va substitui cu cuvintele „a constitui o". În ansamblu, formularea se va scrie astfel: "fără a constitui o formă de organizare juridică". Deși Codul Fiscal operează cu terminologia „forma organizatorico-juridică", această terminologie se utiliza până la adoptarea Codului civil din 2002 (a se vedea Art.IX din prezentul proiect). De asemenea, atenționăm asupra utilizării constante a textului „***produselor agricole din horticultură și fitotehnie***" în corespundere cu terminologia utilizată în Codul fiscal: „producție din fitotehnie și horticultură". Această obiecție este valabilă pentru tot textul proiectului.		
Articolul 117[1]. Cazuri speciale de eliberare a facturilor fiscal (11) În cazul în care valoarea impozabilă a livrării impozabile de mărfuri se formează în momentul primirii acestora de către cumpărător ca rezultat al determinării calității, masei şi calităților de consum ale mărfurilor, la expedierea acestora se eliberează factura fiscală/avizul de însoțire a mărfurilor fără completarea indicatorilor obligatorii care, la momentul expedierii mărfurilor, nu sînt indicați. După stabilirea valorii impozabile a livrării respective, în baza avizului de însoțire a mărfurilor, furnizorul prezintă cumpărătorului factura fiscală, în care se reflectă numerele şi seriile avizelor de însoțire a mărfurilor, şi informația despre livrările efectuate. La efectuarea multiplă a unor astfel de livrări în decursul unei luni, furnizorul, în baza avizelor de însoțire a mărfurilor, eliberează cel puțin o dată pe lună		***<u>Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament</u>*** La articolul 117[1]: Alineatul (11) se completează, în final, cu următorul text: "În cazul utilizării e-facturii ori facturii fiscale în formă electronică, data eliberării facturii fiscale nu poate depăși 10 zile a lunii următoare celei în care a avut loc livrarea." se completează cu trei alineate noi, (14), (15) și (16), cu următorul conținut: "(14) La efectuarea livrărilor impozabile, factura fiscală poate fi eliberată cu aplicarea semnăturii electronice."; "(15) În cazul utilizării e-facturii ori facturii fiscale în formă electronică la efectuarea livrărilor de mărfuri, în cazul în care acestea se transportă, e-factura ori factura fiscală în formă	Amendamentul RM nr.101-R din 11 decembrie 2019 referitor la Art.1 din proiectul de lege, în partea ce ține de propunerea aferentă termenului eliberării facturii fiscale în formă electronică, care nu poate depăși 10 zile a lunii următoare celei în care a avut loc livrarea nu se susține, deoarece eliberarea facturii fiscale peste 10 zile din data livrării va afecta dreptul cumpărătorului la deducerea sumelor TVA. Referitor la propunerea ce vizează articolul 117[1] alineatul (14) cu privire la eliberarea facturii fiscale cu aplicarea semnăturii electronice, nu se susține, pentru că cadrul normativ actual stabilește deja prevederi obligatorii în ceea ce	**<u>Nu se susține,</u>** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

factura fiscală pe valoarea livrărilor efectuate.		electronică se eliberează în perioada până la 3 zile înainte de data la care începe transportul, dar nu mai târziu de data la care începe transportul lor, cu excepția cazurilor specificate la alin.(11) și (13). (16) La efectuarea livrărilor de servicii, furnizorii, în cazul utilizării facturii fiscale în forma electronică ori a e-facturii, eliberează factura fiscală în termen ce nu poate depăși 10 zile din data livrării de servicii.". *Argumentare* Neutilizarea pe larg e-facturilor este cauzată și de neajunsurile din punct de vedere legislativ. Comparativ cu documentul pe hârtie, documentul electronic conține întotdeauna data exactă a creării documentului, ceea ce înseamnă că documentul electronic poate fi emis numai la data livrării, ceea ce creează incomoditatea în utilizarea e-facturii, în special în cazul produselor ușor alterabile care se livrează către grădinițe, școli, sau spitale. Propunerile noastre au scopul să introducă mai multă flexibilitate în timpul emiterii e-facturii; această să poată fi emisă timp de 3 zile până la livrare în cazul mărfurilor și la 10 zile după livrare în cazul serviciilor. De asemenea, se introduce mai multă flexibilitate la deducerea sumei TVA pentru mărfurile/serviciile procurate, și anume, se permite ca în cazul livrării produsele și serviciile achiziționate într-o anumită lună, e-facturile să poată fi acceptate de cumpărător până la data de 25 a lunii următoare. Este o prevedere utilă în special pentru serviciile de	privește semnătura aplicată pe documente, aceasta fiind olografă sau electronică. În partea ce ține de propunerea prevăzută la articolul 117^1 alineatul (15), menționăm că aceasta nu se susține, deoarece reglementarea unor norme care ar permite eliberarea facturilor fiscale pe o perioada de până la 3 zile înainte de data la care începe transportul, urmează a fi examinată suplimentar inclusiv prin prisma funcționalității SIA „E-factura".	

		telecomunicație, facturile cărora vin la sfârșit de lună. Adițional, pentru a introduce claritate în utilizarea facturilor fiscale în format electronic și facturilor fiscale electronice (e-factura), se propune introducerea definiției "e-factura" în art. 93 din Codul fiscal.		
Articolul 118[1]. Registrul general electronic al facturilor fiscale (1) Factura fiscală eliberată se supune înregistrării obligatorii de către furnizorul subiect al impunerii cu T.V.A. în Registrul general electronic al facturilor fiscale, în forma și în modul stabilit de Serviciul Fiscal de Stat, în cazul în care totalul valorii impozabile a livrării impozabile cu T.V.A., inclusiv al valorii impozabile ajustate în condițiile art.98, depășește suma de 100000 lei. (1[1]) Factura fiscală eliberată urmează să fie înregistrată în Registrul general electronic al facturilor fiscale în termen de 10 zile lucrătoare de la data eliberării. (2) Cumpărătorul are dreptul să verifice corespunderea datelor din factura fiscală eliberată de furnizor cu datele din Registrul general electronic al facturilor fiscale. (3) Prevederile prezentului articol nu se aplică față de facturile fiscale electronice.	31. Articolul 118[1] se abrogă.			
Articolul 119. Noțiuni În sensul prezentului titlu, se definesc următoarele noțiuni: 1) *Acciză* – impozit de stat care se percepe, direct sau indirect, asupra următoarelor mărfuri de consum: a) alcool etilic și băuturi alcoolice; b) tutun prelucrat; c) petrolul și derivatele lui; d) caviar și înlocuitori de caviar; e) parfumuri și apă de toaletă; f) îmbrăcăminte din blană;		***Dl Angel AGACHE, deputat în Parlament*** Articolul 119, lit. g) se abrogă.	Cu referință la propunerea ce ține de înlocuirea accizelor aplicate la vămuirea autoturismelor cu o plată TVA, și la Amendamentul AA nr.26 din 05 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.36 din proiectul de lege aferentă aceluiași subiect, menționăm că aceasta nu se susține, și urmează a fi analizată pe termen mediu și lung. Totodată, menționăm că	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

g) mijloace de transport de la poziția tarifară 8703; h) alte mărfuri specificate în anexa nr.1 la prezentul titlu.			mecanismul de impozitare actual, are o funcție de susținere a protecției mediului ambiant, prin aplicarea unei accize progresive în dependență de capacitatea cilindrică și termenul de exploatare a mijlocului de transport, ceea ce nu va mai putea fi asigurat odată cu schimbarea principiului de impozitare.	
Articolul 123. Modul de calculare și termenele de achitare a accizelor (1) Subiecții impunerii specificați la art.120 lit.a), care expediază (transportă) mărfuri supuse accizelor din antrepozitul fiscal: a) calculează accizele pornind de la volumul mărfurilor în expresie naturală sau de la valoarea acestora (în dependență de cotă – în sumă absolută sau *ad valorem* în procente); b) achită accizele la momentul expedierii (transportării) mărfurilor din antrepozitul fiscal conform cotelor stabilite în anexa nr.1 la prezentul titlu. (2) În cazul transmiterii mărfurilor supuse accizelor cu plată sau cu titlu gratuit, inclusiv în contul salariului, angajaților antrepozitarului autorizat, altor persoane, în cazul atribuirii mărfurilor de către	32. Articolul 123: din denumirea articolului, cuvintele „și termenele de achitare" se exclud; alineatul (1) va avea următorul cuprins: „(1) Subiecții impunerii specificați la art.120 lit.a), care expediază (transportă) mărfuri supuse accizelor din antrepozitul fiscal calculează accizele pornind de la volumul mărfurilor în expresie naturală sau de la valoarea acestora (în dependență de cotă – în sumă absolută sau ad valorem în procente)."; la alineatul (2) textul „precum și în cazul deplasării în alt mod a mărfurilor din antrepozitul fiscal," se substituie cu textul „în cazul deplasării în alt mod a mărfurilor din antrepozitul fiscal, precum și în cazul pierderilor și perisabilităților produselor din	***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** Articolul 123: alineatul (6), litera c) va avea următorul cuprins: „c) mărfurile supuse accizelor, plasate în regimurile vamale tranzit, antrepozit vamal, admitere temporară, magazin duty-free." ***Dl Angel AGACHE, deputat în Parlament*** Articolul 123 alin. (10), precum și poziția tarifară 8703 din Anexa 2, Capitolul 5,	Amendamentul f/nr. din decembrie 2019 referitor la Art.I pct.56 din proiectul de lege, cu privire la articolul 123 alineatul (6), litera c), se susține. Amendamentul AA nr.26 din 05 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.56 din proiectul de lege, privind abrogarea articolului 123 alin. (10), precum și a poziției tarifare 8703 din Anexa 2, Capitolul 5, art. 119, lit. g), nu se susține, în măsura în care aceasta a fost încadrată în parametrii bugetari prevăzuți în legea bugetului de stat, iar abrogarea acesteia va condiționa micșorarea veniturilor și respectiv a cheltuielilor preconizate pentru anul 2020, cu aproximativ 60 mln. lei.	**Se susține.** **Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

antrepozitarul autorizat sau de către membrii familiei acestuia, precum şi în cazul deplasării în alt mod a mărfurilor din antrepozitul fiscal, achitarea accizelor se efectuează în modul specificat la alin.(1). (6) Nu sînt marcate obligatoriu cu "Timbru de acciz": a) vinurile spumoase şi spumante, divinurile în sticle de suvenire cu capacitatea de pînă la 0,25 litri, de 1,5 litri, de 3 litri şi de 6 litri; b) producţia alcoolică cu conţinutul de alcool etilic de pînă la 7% în volum şi berea; c) mărfurile supuse accizelor, plasate în regimurile vamale tranzit, antrepozit vamal, admitere temporară, magazin, bar şi restaurant duty free; d) mărfurile supuse accizelor, fabricate pe teritoriul Republicii Moldova şi expediate de către producător pentru export; e) alcoolul etilic nedenaturat (poziţiile tarifare 2207 şi 2208) utilizat în scopuri medicale. (10) Pentru autoturismele de lux, accizele se calculează ca sumă a accizei determinate conform cotei accizei stabilite în funcţie de termenul de exploatare şi capacitatea cilindrică şi a accizei în mărime de 2% din valoarea în vamă a autoturismului importat. Prin autoturism de lux se înţelege autoturismul a cărui valoare în vamă constituie 1,5 milioane de lei şi mai mult.	tutun clasificate la poziţiile tarifare 240210000, 240220, 240290000, 2403 şi a produselor din alcool etilic, clasificate la poziţiile tarifare 2207, 2208 peste limitele stabilite de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale şi Mediului,"; alineatul (6) se completează cu litera (d^1) cu următorul cuprins: (d^1) mărfurile pentru care nu se achită sau nu urmează a fi achitat accizul; la alineatul (10) textul „în mărime de 2% din" se substituie cu cuvintele „suplimentare aplicate la", iar textul „1,5 milioane" se substituie cu textul „600 mii".			
Articolul 124. Înlesniri la plata accizelor (10^1) Nu sînt supuse accizelor livrările de mărfuri supuse accizelor efectuate în interiorul zonei economice libere, precum şi livrările de mărfuri supuse accizelor efectuate de către agenţii economici dintr-o zonă economică liberă în altă zonă economică liberă.	33. La articolul 124: la alineatul (10^1): după textul „interiorul zonei economice libere," se introduce textul „în interiorul Portului Internaţional Liber "Giurgiuleşti", în interiorul Aeroportului Internaţional Liber "Mărculeşti,";	***Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** La art.124 alin.(18) norma de completare cu un nou subalineat ce prevede micşorarea cotei accizului cu 25% pentru autoturismele de la subpoziţiile tarifare enumerate, necesită a fi explicată suplimentar în vederea determinării scopului exact		**Nu se susţine,** deoarece modificările efectuate prin proiectul nr.239/2019 face referinţă ca pentru pozitiile tarifare

	se completează în final cu textul „şi cele efectuate între rezidenţii Portului Internaţional "Giurgiuleşti", rezidenţii zonelor economice libere ale Republicii Moldova şi rezidenţii Aeroportului Internaţional Liber, unul altuia.”;	al acesteia şi pentru a nu permite interpretări diferite. Dacă se are în vedere micşorarea cotei accizului cu 25% de la cota generală a accizului, norma respectivă urmează a fi propusă la alin.(18^1) al art.124, fiind separată de alin.(18).		870340, 870350, 873060, 870370 cota accizului se stabileşte potrivit art.124 alin.(18). Prin urmare, dacă schimbăm la alineatul (18^1) vom avea discordanţe a prevederilor.
(11^2) Se scuteşte de accize importul mostrelor de mărfuri cu valoarea în vamă care nu depăşeşte 22 euro pentru un import şi care nu include cheltuielile prevăzute la art.11 alin.(1) lit.a) din Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, cu condiţia ca aceste cheltuieli să fie distincte. În cazul în care valoarea mostrelor depăşeşte limita neimpozabilă indicată, accizul se calculează pornind de la valoarea în vamă a mostrelor de mărfuri, iar limita neimpozabilă menţionată nu micşorează valoarea impozabilă a acestora. Pentru a beneficia de scutire, mostrele trebuie să fie de nefolosit prin rupere, perforare sau marcare clară şi permanentă sau prin alte procedee, cu condiţia ca această operaţiune să nu le distrugă caracterul de mostre. Scutirea de acciz nu se aplică produselor alcoolice de la poziţiile tarifare 220300, 2204, 2205, 220600, 2207, 2208, parfumurilor şi apelor de toaletă de la poziţia tarifară 330300, tutunului şi produselor pe bază de tutun de la poziţiile tarifare 2401, 2402, 2403. (18) Cota accizului se micşorează cu 50% pentru autoturismele cu motor hibrid de la poziţia tarifară 8703.	la alineatul (11^2) cuvintele „mărfuri cu valoarea în vamă„ se substituie cu cuvintele „mărfuri cu valoarea intrinsecă”, iar textul „şi care nu include cheltuielile prevăzute la art.11 alin.(1) lit.a) din Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal, cu condiţia ca aceste cheltuieli să fie distincte” se exclude; alineatul (18) se completează în final cu textul „de tip plug-in Hybrid (PHEV), cu motor electric ca motor pentru propulsie, care poate fi încărcat prin conectarea la o sursă externă de energie electrică. Cota accizului se micşorează cu 25% pentru autoturismele de la poziţiile tarifare 870340, 870350000, 870360, 870370000, cu motor electric ca motor pentru propulsie. Scutirea în mărime de 25 % din cota accizului, nu se aplică vehiculelor de tip „micro hibrid„ şi „mild hibrid”. se completează cu alineatul (19) cu următorul cuprins: „(19) În cazul produselor de la subpoziţia tarifară 240311000, cota accizului se stabileşte în mărimea procentului de tutun din compoziţia produsului stabilită de producător, dar nu mai puţin de 20 % din cota accizului stabilită pentru anul de gestiune la poziţia tarifară 2403”.	***<u>Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** Cu referire la alin.(19), atenţionăm că art.124 deja conţine un alin.(19) care prevede: "Se scutesc de acciză berea, vinul de la poziţia tarifară 2205 şi băuturile fermentate produse de persoana fizică care nu desfăşoară activitate de întreprinzător şi consumate de către aceasta şi membrii familiei sale, cu condiţia să nu fie comercializate." Astfel, dacă nu se prevede expunerea acestei norme în redacţie nouă articolul poate fi completat cu alin.(19^1). Atenţionăm că Nota Informativă la proiect nu conţine argumentarea necesităţii modificărilor la art.124 din Codul fiscal în redacţia propusă, lipsind calculele economico-financiare şi analiza de impact pentru aceste intervenţii legislative, care ar permite determinarea oportunităţii de adoptare. Autorii urmează să asigure prezentarea informaţiilor menţionate. ***<u>Comisia economie, buget şi finanţe</u>***		<u>Se susţine</u> redacţional. <u>Se sutine.</u>

		În scop de racordare cu proiectul de lege nr.239/2019 se propune ca alineatul (18) să fie expus după cum urmează : „alineatul (18) se completează în final cu textul „Cota accizului se micşorează cu 25% pentru autoturismele de la poziţiile tarifare 870340, 870350000. Scutirea în mărime de 25 % din cota accizului, nu se aplică vehiculelor de tip „micro hibrid„ şi „mild hibrid"".”		
		Dl Lilian CARP, deputat în Parlament La **Art .I, pct. 57** Articolul 124 la alineatul 18 - propoziţia "Cota accizului se micşorează cu 25% pentru autoturismele de la poziţiile tarifare 870340, 870350000, 870360, 870370000, cu motor electric ca motor pentru propulsie. Scutirea în mărime de 25% din cota accizului, nu se aplică vehiculelor de tip" micro hibrid" şi „mild hibrid"" de exclus. La **Art .I, pct. 57** Articolul 124 la alineatul 18 - se adaugă următoarea prevedere „Cota accizului se stabileşte similar poziţiilor tarifare 870340, 870350000, 870360, 870370000 în funcţie de termenul de exploatare şi capacitate cilindrică, în condiţile art. 124 alin. (18)". ***Argumentare:*** Modificarea Legii prin micşorarea cotei accizului cu 25 % în cazul automobilelor hibride comparativ cu 50 % cum exista anterior, va avea un impact negativ pe piaţa automobilelor şi în special un impact negativ asupra mediului. Aceasta va duce la o creştere de preţuri pe piaţa automobilelor rulate a vehiculelor hibride, transformându-le în mai	Amendamentul L.C. nr.21 din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.57 din proiectul de lege, aferent completării articolului 124 alineatul (18) şi excluderii prevederilor ce reglementează acordarea unui reduceri în mărime de 25% din valoarea accizei standard, precum şi amendamentul L.V. nr.108 din 10 decembrie 2019 referitor la Art.I pct.57 din proiectul de lege ce vizează substituirea cifrei de "25%" cu "50%", nu se susţine. Este de menţionat că practica statelor Uniunii Europene demonstrează că acestea stimulează importul mijloacelor de transport cu motor electric şi de tip plug-in hibrid, care sunt mai ecologice şi elimină un nivel scăzut de emisii de dioxid de carbon (CO2). Totodată, măsura respectivă are drept scop, acordarea facilităţilor fiscale pentru mijloacele de transport, utilizarea cărora are un impact mai puţin dăunător asupra mediului ambiant. Prin urmare,	**<u>Nu se susţine,</u>** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		puţin competitive cu automobilele dotate cu motoare turbo diesel şi pe benzină, iar impactul asupra mediului va exista prin riscul creşterii cantităţii de emisii CO2 aruncate în atmosferă. Aplicarea prevederilor privind micşorarea cotei accizului cu 25 % cum exista anterior în cazul automobilelor hibride comparativ cu modelele de autoturisme bazate pe sistemul plug-in hibrid şi mild hibrid reprezintă şi o inechitate deoarece automobilele cu sistem de propulsie plug-in hibrid ar fi mai atractive din punct de vedere a accizului, însă puţini sunt cei care vor avea posibilitatea să importe asemenea automobile la mâna a doua din moment ce acestea au un preţ mai mare pe piaţă în comparaţie cu sistemele hibrid de propulsie. Importatorii auto vor fi nevoiţi să crească preţurile automobilelor dotate cu sistem hibrid, iar sub incidenţa acestor prevederi vor cădea o gamă largă de modele. *În toată Uniunea Europeană automobilele de tip hibrid sunt mai ieftine la înregistrare deoarece din punct de vedere ecologic cetăţenii sunt încurajaţi să înregistreze aceste automobile cu o taxă mai mică.* ***Dl Liviu VOVC, deputat în Parlament*** La Art. I, pct. 57. Articolul 124, alineatul (18), se substituie cifra de "25%" cu "50%" din cota accizului. *Argumentare:* Principala caracteristică a utilizării vehiculelor cu propulsie hibridă este capacitatea de a proteja mediul înconjurător. Unul din cele mai	se propune acordarea scutirii de la plata accizei în mărime de 100% pentru mijloacele de transport cu motor electric, 50% pentru mijloacele de transport de tip plug-in hibrid (PHEV), cu motor electric ca motor pentru propulsie, care poate fi încărcat prin conectare la o sursă externă de energie electrică şi 25% pentru mijloacele de transport de tip hibrid simplu. Astfel, la compararea a 3 categorii de autovehicule (acelaşi model) după gradul de emisie de dioxid de carbon (CO) constatăm că, autovehiculul electric elimină 0g/km, autovehiculul plug-in de 29 g/km, autovehiculul hibrid simplu 85 g/km, autovehiculul non-hibrid benzină 139 g/km. În partea ce ţine de vehiculele de tip „micro hibrid" şi „mild hibrid" menţionăm că potrivit Regulamentului (CE) nr.715/2007 al Parlamentului European şi al Consiliului, privind omologarea de tip a autovehiculelor în ceea ce priveşte emisiile provenind de la vehiculele uşoare pentru pasageri şi de la vehiculele uşoare comerciale (Euro 5 şi Euro 6) şi privind accesul la informaţiile referitoare la repararea şi întreţinerea vehiculelor, vehicul hibrid înseamnă un vehicul cu cel puţin doi convertori de energie diferiţi şi două sisteme de stocare de energie (amplasate	

		importante avantaje ale tehnologiei hibrid este coeficientul scăzut al emisiilor de dioxid de carbon. Datorită pornirii şi rulării la viteze mici cu propulsia electrică acest sistem reduce semnificativ cantitatea de emisii CO2, mai ales în timpul deplasării în oraşe. Piaţa auto este într-o continuă creştere în ceea ce priveşte dezvoltarea tehnologiilor hibrid, o tehnologie a viitorului. În timp ce ţările europene vin în întâmpinarea celor care aleg să conducă maşini hibride, încurajându-i prin anumite facilităţi, prezenta modificare face exact contrariul, demotivând cetăţenii Republicii Moldova în a investi într-un automobil cu propulsie hibridă. Micşorarea cotei accizului cu 25 % în cazul automobilelor hibride va duce spre o creştere de preţ pe piaţa automobilelor rulate a acestor vehicule, transformându-le în mai puţin competitive cu automobilele dotate cu motoare turbo-diesel şi benzină, astfel existând un risc de creştere a cantităţii de emisii CO2 aruncate în atmosferă de automobilele ce circulă pe teritoriul Republicii Moldova.	la bord) diferite care asigură propulsia vehiculului. La aceasta, menţionăm că atît „micro hibrid-ul" cît şi „mild hibrid-ul", nu conţine un motor electric predestinat pentru propulsoarea mijlocului de transport. Prin urmare, măsura dată reprezintă un instrument de stimulare a importurilor mijloacelor de transport cu un nivel scăzut de emisii de dioxid de carbon (CO2), mărimea facilităţii fiscale acordate fiind raportată la eficienţa ecologică a acestora.	
		<u>Dl Oleg LIPSKII, deputat în Parlament</u> La punctul 57 din art.I din proiectul de lege ce ţine articolul 124 alineatul (18), textul „870360, 870370000" se propune de exclus. ***Argumentare*** În proiectul de lege, la punctul 57 ce ţine de articolul 124 alineatul (18) din Codul fiscal este menţionat faptul că „Cota accizului se micşorează cu 25% pentru vehicule	Amendamentul O.L. f/nr. referitor la Art.I pct.57 din proiectul de lege, se susţine, prin excluderea textului „870360, 870370000" din prevederile articolului 124 alineatul (18).	**<u>Se susţine.</u>**

		de la poziţiile tarifare 870340, 870350000, 870360, 870370000."". Avînd în vedere că poziţiile tarifare 870360, 870370000 potrivit articolului 124 alineatul (18) din Codul fiscal cota accizului se micşorează cu 50% se propune a stabili expres că pentru vehiculele de la poziţiile tarifare 870340, 870350000 cota accizului se micşorează cu 25%, iar pentru vehiculele de la poziţiile tarifare 870360, 870370000 cota accizului se micşorează cu 50%.		
Articolul 124: (5) Accizele nu se achită la plasarea, livrarea de pe teritoriul vamal în magazinele, barurile şi restaurantele duty-free şi comercializarea de către acestea a mărfurilor supuse accizelor, precum şi la introducerea mărfurilor supuse accizelor pe teritoriul vamal şi plasarea acestora sub regimurile vamale de tranzit, transformare sub control vamal, antrepozit vamal, sub destinaţiile vamale de distrugere, abandon în folosul statului. (9) Suma accizelor achitată la introducerea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor străine supuse accizelor în regim vamal de import se restituie la scoaterea acestora de pe teritoriul vamal, la plasarea lor sub destinaţie vamală magazin, bar şi restaurant duty-free, la plasarea lor sub destinaţie vamală zonă liberă, în modul stabilit de Guvern.		***<u>Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament</u>*** Articolul 124: alineatul (5) va avea următorul cuprins: „(5) Accizele nu se achită la plasarea, livrarea de pe teritoriul vamal în magazinele duty-free şi comercializarea de către acestea a mărfurilor supuse accizelor, precum şi la introducerea mărfurilor supuse accizelor pe teritoriul vamal şi plasarea acestora sub regimurile vamale de tranzit, transformare sub control vamal, antrepozit vamal, sub destinaţiile vamale de distrugere, abandon în folosul statului. Mărfurile străine plasate în destinaţia magazinul duty-free amplasat în zona intrării pe teritoriul Republicii Moldova, în magazinul duty-free pentru deservirea corpului diplomatic, după comercializare, la încheierea destinaţiei vamale sînt plasate sub regimul vamal de import cu perceperea drepturilor de import." alineatul (9) va avea următorul cuprins:	Amendamentul f/nr. din decembrie 2019 referitor la Art.I pct.57 din proiectul de lege, aferent articolului 124 alineatul (5) din Codul fiscal, se susţine, cu luarea în considerare a modificării ce vizează substituirea cuvîntului „străine" cu cuvintele „supuse accizelor". Propunerea aferentă articolului 124 alineatul (9) se susţine.	<u>**Se susţine.**</u>

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>„(9) Suma accizelor achitată la introducerea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor străine supuse accizelor în regim vamal de import se restituie la scoaterea acestora de pe teritoriul vamal, la plasarea lor sub destinaţie vamală magazin duty-free amplasat în zona plecării de pe teritoriul Republicii Moldova, la plasarea lor sub destinaţie vamală zonă liberă, în modul stabilit de Guvern.”</td>
<td></td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>Anexa nr.2
Cota accizului pentru mijloacele de transport</td>
<td>34. La Anexa nr.2 la Titlul IV al Codului fiscal:
textul „
<table><tr><td>8703</td><td>Autoturism de lux</td><td>Suma cotei accizei în funcţie de termenul de exploatare şi capacitatea cilindrică şi a cotei accizei în mărime de 2% din valoarea în vamă</td></tr></table>
se substituie cu textul „
<table><tr><td>8703</td><td>Autoturism de lux</td><td>Suma cotei accizei în funcţie de termenul de exploatare şi capacitatea cilindrică şi a accizei suplimentare aplicate la valoarea în vamă, după cum urmează :
<table><tr><td colspan="2">Valoarea în vamă a autoturismelor (lei)</td></tr><tr><td>Minimum</td><td>Maximum</td></tr><tr><td>600 000</td><td>700 000</td></tr><tr><td>700 001</td><td>800 000</td></tr><tr><td>800 001</td><td>900 000</td></tr><tr><td>900 001</td><td>1 000 000</td></tr><tr><td>1 000 001</td><td>1 200 000</td></tr><tr><td>1 200 001</td><td>1 400 000</td></tr></table></td></tr></table></td>
<td><u>Comisia economie, buget şi finanţe</u>
În scop de rigoare redacţională textul „ Suma cotei accizei în funcţie de termenul de exploatare şi capacitatea cilindrică şi a accizei suplimentare aplicate la valoarea în vamă, după cum urmează :” se porpune a fi substituit cu textul „ Suma cotei accizei suplimentare aplicată la valoarea în vamă, după cum urmează :”</td>
<td></td>
<td><u>Se susţine.</u></td>
</tr>
</table>

			1 400 001	1 600 000	8%			
			1 600 001	1 800 000	9%			
			1 800 001		10%			
						Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament Considerăm echitabil ca 10% din accizele colectate de la vânzarea produselor de tutungerie, băuturi alcoolice să fie îndreptată ca venituri proprii la completarea bugetului asigurărilor medicale. Acest lucru derivă din faptul că produsele accizate în acest domeniu cauzează daune care se răsfrâng ulterior asupra costurilor pentru servicii medicale garantate oferite cetățenilor de către stat.	Amendamentul IM nr.42 din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I din proiectul de lege, cu referință la propunerea ce vizează redistribuirea veniturilor colectate din accizul aferent produselor accizabile, nu se susține, deoarece propunerea respectivă contravine principiului universalității, care prevede că resursele bugetelor componente ale bugetului public național sînt destinate finanțării tuturor cheltuielilor prevăzute în bugetele respective, fără a stabili relații între anumite tipuri de resurse și cheltuieli.	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.
						Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament Propunem înlocuirea accizelor aplicate la devamarea de autoturisme cu o plată TVA. Astăzi există câteva sute de accize aplicate diferențiat la autoturismele importate de cetățeni prin punctele de trecere și doar un singur acciz, care-i de cca 16 ori mai mic, la autoturismele de lux cumpărate în saloanele auto.	Cu referință la propunerea ce ține de înlocuirea accizelor aplicate la vămuirea autoturismelor cu o plată TVA, menționăm că aceasta nu se susține, și urmează a fi analizată pe termen mediu și lung. Totodată, menționăm că mecanismul de impozitare actual, are o funcție de susținere a protecției mediului ambiant, prin aplicarea unei accize progresive în dependență de capacitatea cilindrică și termenul de exploatare a mijlocului de transport, ceea ce nu va mai putea fi asigurat odată cu schimbarea principiului de impozitare.	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

Articolul 132³. Conducerea Serviciului Fiscal de Stat (2) Ocuparea funcţiei publice vacante de director al Serviciului Fiscal de Stat se face prin concurs. (3) Directorul Serviciului Fiscal de Stat se numeşte în funcţie de către ministrul finanţelor pe un termen de 5 ani. (4) Directorul Serviciului Fiscal de Stat poate fi destituit din funcţie de către ministrul finanţelor pînă la expirarea termenului de 5 ani în una dintre următoarele situaţii: (6) Nu poate candida la funcţia de director al Serviciului Fiscal de Stat persoana care are antecedente penale pentru infracţiuni grave, deosebit de grave şi excepţional de grave săvîrşite cu intenţie, precum şi persoana care are antecedente penale pentru săvîrşirea infracţiunilor contra bunei desfăşurări a activităţii în sfera publică, chiar dacă au fost stinse antecedentele penale ori persoana a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de graţiere. (7) Numirea în funcţie a directorului Serviciului Fiscal de Stat în urma desfăşurării concursului, modificarea, suspendarea şi încetarea raporturilor de serviciu ale directorului se efectuează de către ministrul finanţelor, în condiţiile legii.	35. La articolul 132³: alineatul (2) se abrogă; alineatul (3) va avea următorul cuprins: „Prin derogare de la prevederile Legii nr.158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public, directorul Serviciului Fiscal de Stat se numeşte în funcţie de către ministrul finanţelor."; la alineatul (4) textul „pînă la expirarea termenului de 5 ani" se exclude; se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: „(4¹) Acţiunea Legii nr.158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public se extinde asupra raporturilor de serviciu ale Directorului Serviciului Fiscal de Stat în măsura în care acestea nu sînt reglementate prin prezentul cod.". la alineatul (6) cuvintele „candida la" se substituie cu cuvintele „fi numit în"; alineatul (7) va avea următorul cuprins: „(7) Modificarea, suspendarea şi încetarea raporturilor de serviciu ale directorului se efectuează de către ministrul finanţelor, în condiţiile legii.".	***Dl Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament*** Cu referire la punctul 64 din art. I (referitor la art.132³ din Codul fiscal) și art. X din proiect (care prevăd anularea concursurilor pentru funcțiile de director al Serviciului Fiscal și cel al Serviciului Vamal), propun excluderea acestora. În primul rând, amendamentele menționate contravin conceptual legii-cadru în materie de funcționari publici – Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Or, în condițiile în care directorul Serviciului Vamal și cel al Serviciului Fiscal rămân în categoria de funcționar public de conducere – fie chiar și cu statut special așa cum rezultă din dispozițiile legilor de organizare și funcționare a acestor entități coroborate cu art.4 alin.(2) din Legea nr.158/2008 –, desemnarea acestor conducători urmează a se realiza conform modalităților prevăzute de legea-cadru. Spre deosebire de funcționarii publici, în cazul deținătorilor de funcții de demnitate publică atât legislația națională – Legea nr.199/2010 –, cât și standardele internaționale/legislația altor state, prevăd posibilitatea numirilor directe în aceste poziții, evitând astfel o procedură transparentă și meritocratică. Dar deoarece funcțiile de director al Serviciului Vamal și al Serviciului Fiscal rămân a fi în categoria de funcții publice, o altă modalitate de accedere în aceste	Amendamentul SL nr.67 din 11 decembrie 2019 în partea ce ține de art.132³ din Codul fiscal și art. X din proiect, nu se susține. Considerăm important numirea în funcțiile de conducere a autorităților administrative din subordinea ministerului de către ministrul finanțelor. Ministrul Finanțelor este responsabil de gestiunea finanțelor publice în speță administrarea fiscală și vamală, fapt pentru care este important de a atribui dreptul în formarea echipei de management a autorității publice din subordinea Ministerului Finanțelor. Prin acestă modificare, Ministrul Finanțelor i se atribuie un drept dar și o responsabilitate în numirea persoanelor profesioniști, astfel în cît să asigure o administrare fiscală și vamală eficientă, domeniu față de care poartă responsabilitate directă.	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		funcţii decât cele statuate în legea-cadru nu pot exista. ***<u>Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** Cu referire la modificările propuse ***la art.132[3]***, atenţionăm că atît norma de abrogare a alin.(2), cît şi normele de derogare de la prevederile Legii cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public nr.158/2008, conduc la încălcarea principiilor fundamentale ale serviciului public stabilite la art.5 din Legea menţionată care prevede următoarele: *"Serviciul public se bazează pe principiile egalităţii şi nondiscriminării legalităţii, profesionalismului, transparenţei, imparţialităţii, independenţei, responsabilităţii, stabilităţii şi loialităţii.".* Normele menţionate, nu pot fi acceptate spre examinare în cadrul proiectului de lege supus avizării, deoarece nu fac parte din obiectul de reglementare a acestuia, iar Nota Informativă nu conţine nici o argumentare şi explicare a necesităţii acestora, contrar prevederilor Legii nr.100/2017. Normele juridice respective, nu sunt justificate şi acoperite prin modificările prevăzute la Art.X şi XII din proiect. Instituirea unor norme juridice de derogare de la prevederile Legii nr.158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public, precum şi abrogarea normei art.8 alin.(3) din Legea menţionată nu asigură legalitatea şi constituţionalitatea acestora, fiind încălcate principiile de drept comun al egalităţii şi nediscriminării, reglementate la		

		art.8 din Codul muncii şi garantate de art.16 din Constituţie. A se vedea în acest sens şi obiecţiile expuse Art.X şi Art.XII din prezentul aviz. Considerăm că aceste norme urmează a fi revăzute şi reexaminate suplimentar, separat de prezentul proiect de lege, sub aspect conceptual şi constituţional.		
Articolul 144[1]. Eliberarea şi retragerea certificatului de înregistrare în calitate de centru de asistenţă tehnică pentru maşinile de casă şi de control (1) Furnizorii de maşini de casă şi de control şi centrele de asistenţă tehnică pentru maşinile de casă şi de control (în continuare – *CAT MCC*) sînt în drept să iniţieze activitatea doar după înregistrarea la Serviciul Fiscal de Stat şi obţinerea certificatului de înregistrare în calitate de centru de asistenţă tehnică pentru maşinile de casă şi de control (în continuare – *certificat CAT MCC*). (2) Modul de solicitare, acordare, suspendare şi retragere a certificatului CAT MCC se stabileşte de Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător în partea în care nu este reglementat de prezenta lege. (3) Certificatul CAT MCC se eliberează gratis, pe un termen de 3 ani. (4) Solicitantul depune cererea şi următoarele acte la Serviciul Fiscal de Stat: a) copia ordinului de numire a persoanelor (numele, prenumele, IDNP-ul, numărul şi data-limită de valabilitate a legitimaţiei) responsabile de domeniul pentru care se solicită înregistrarea (adresa pentru corespondenţă, inclusiv e-mail, telefon, fax); b) copiile autorizaţiilor de funcţionare a unităţilor structurale unde se prestează serviciile sau copiile notificărilor şi înştiinţărilor de recepţionare respective; c) copiile contractelor de colaborare cu furnizorul de maşini de casă şi de control în	36. La articolul 144[1]: în textul articolului cuvintele „maşina de casă şi de control", la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „maşina de casă şi de control/imprimanta fiscală" la forma gramaticală corespunzătoare, iar textul „CAT MCC" se substituie cu textul „CAT MCC/IF";	***Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** La art.144[1] din Codul fiscal, reieşind din *pct.1 a Art.I* din proiect, urmează a se argumenta exceptarea de la modificare a cuvintelor „maşina de casă şi de control", la orice formă gramaticală, prin substituirea acestora cu cuvintele „echipamentul de casă şi de control", la forma gramaticală corespunzătoare.		**Nu se susţine,** normele propuse au ca scop ajustarea Codului fiscal la legile adoptate anterior.

care, în mod expres, sînt enumerate modelele de maşini de casă şi de control care vor fi deservite (domeniul de certificare pentru solicitanţii de certificat CAT MCC); d) preavizul furnizorului concret de maşini de casă şi de control despre acordul de a elibera sigiliile de protecţie pentru maşinile de casă şi de control (sigiliile furnizorului); e) lista angajaţilor specialişti (numele, prenumele, IDNP-ul, numărul şi data-limită de valabilitate a legitimaţiei) care efectuează instalarea, repararea şi deservirea tehnică a maşinilor de casă şi de control. (5) Serviciul Fiscal de Stat examinează documentele depuse şi, în termen de 10 zile lucrătoare de la data depunerii acestora, eliberează certificatul CAT MCC sau refuză motivat eliberarea acestuia. (6) Despre refuzul înregistrării în calitate de CAT MCC, Serviciul Fiscal de Stat informează solicitantul, în scris, în termen ce nu depăşeşte 10 zile lucrătoare de la data depunerii cererii, indicînd temeiurile refuzului. (7) După înlăturarea cauzelor ce au servit drept temei pentru refuzul înregistrării în calitate de CAT MCC, solicitantul poate depune o nouă cerere, care se examinează în modul stabilit. (8) Informaţia privind eliberarea certificatelor CAT MCC se plasează pe portalul unic al serviciilor publice (www.servicii.gov.md) şi pe pagina web oficială a Serviciului Fiscal de Stat (www.fisc.md). (9) În cazul în care se solicită operarea modificărilor în certificatul CAT MCC sau în anexe, la cerere se anexează certificatul CAT MCC cu anexele eliberate anterior. Certificatul CAT MCC reperfectat se eliberează pe acelaşi formular sau, după caz, pe un formular nou, ţinîndu-se cont de modificările indicate în cerere. Modificările se operează în termen de 10 zile lucrătoare.	la alineatul (8) textul „unic al serviciilor publice (www.servicii.gov.md)" se substituie cu textul „guvernamental al datelor deschise (www.date.gov.md)", iar textul „(www.fisc.md)" se substituie cu textul „(www.sfs.md).".			

(10) Temeiuri pentru reperfectarea certificatului CAT MCC sînt: schimbarea denumirii solicitantului, modificarea unor altor date reflectate în acesta, fără a căror actualizare nu poate fi identificată legătura dintre certificatul CAT MCC, obiectul certificatului şi solicitant. (11) La apariţia temeiurilor pentru reperfectarea certificatului CAT MCC, solicitantul este obligat ca, în termen de 10 zile lucrătoare, să depună la Serviciul Fiscal de Stat, conform procedurii stabilite, o cerere de reperfectare a certificatului CAT MCC, împreună cu actul care necesită reperfectare şi cu documentele (sau copiile de pe acestea, cu prezentarea originalelor pentru verificare) ce confirmă modificările. (12) Termenul de valabilitate a certificatului CAT MCC reperfectat nu poate depăşi termenul de valabilitate indicat în certificatul CAT MCC care se reperfectează. (13) În perioada examinării cererii de reperfectare a certificatului CAT MCC, solicitantul îşi poate continua activitatea în baza declaraţiei pe propria răspundere, depusă la Serviciul Fiscal de Stat concomitent cu cererea de reperfectare. (14) Temei pentru respingerea cererii de reperfectare a certificatului CAT MCC este depistarea de către Serviciul Fiscal de Stat a unor date neveridice în informaţia prezentată sau declarată de solicitant. (15) Dacă solicitantul intenţionează să desfăşoare activitatea indicată în certificatul CAT MCC după expirarea termenului de valabilitate, acesta va repeta procedura prevăzută pentru eliberarea acestuia, depunînd o cerere la Serviciul Fiscal de Stat cu cel puţin 30 de zile înainte de expirarea termenului de valabilitate de 3 ani. (16) După expirarea termenului stabilit pentru emiterea certificatului CAT MCC şi în lipsa unui refuz scris din partea Serviciului Fiscal de Stat de eliberare a acestuia, actul				

solicitat se consideră acordat prin aprobare tacită. (17) Titularul nu este în drept să transmită unei alte persoane, pentru desfăşurarea activităţii, certificatul CAT MCC sau copia de pe el. (18) Serviciul Fiscal de Stat retrage certificatul CAT MCC în următoarele cazuri: a) la solicitarea titularului; b) la stabilirea încălcărilor legislaţiei ce ţin de activitatea în domeniul instalării, reparaţiei, deservirii tehnice a maşinilor de casă şi de control de către Serviciul Fiscal de Stat.				
Articolul 162. Atribuirea codului fiscal (1) În conformitate cu prezentul cod, se atribuie cod fiscal: a) oricărei persoane juridice, oricărui întreprinzător individual, oricărei gospodării ţărăneşti (de fermieri), precum şi oricărei persoane fizice care desfăşoară activitate de întreprinzător sau practică activitate profesională licenţiată ori autorizată, reglementată de legislaţia de specialitate; b) oricărei persoane fizice – cetăţean al Republicii Moldova, cetăţean străin sau apatrid – care dispune de obiecte impozabile sau care are obligaţii fiscale, conform legislaţiei fiscale, sau care a obţinut dreptul de a exercita o anumită activitate în baza patentei de întreprinzător; c) oricărei persoane juridice sau organizaţii cu statut de persoană fizică nerezidente care dispune de obiecte impozabile pe teritoriul Republicii Moldova sau care are obligaţii fiscale în conformitate cu legislaţia fiscală.	37. Articolul 162 alineatul (1) se completează cu litera d) cu următorul cuprins: „d) nerezidentului ce desfăşoară activitate de întreprinzător fără deţinerea formei organizatorico-juridice în Republica Moldova şi prestează servicii prin intermediul reţelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente a Republicii Moldova ce nu desfăşoară activitate de întreprinzător.”.	***<u>Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** **Art. I, Codul fiscal nr.1163/1997:** La Art. 1. pct. 22 art. 69^{15}; pct. 28, art. 94 lit. d), în ambele cazuri; pct. 30 art. 95 alin. (1) lit. d); pct. 49, art. 111 alin. (5); pct. 50 art. 112^{1}, în titlul articolului şi în cuprinsul alin. (1); pct. 67, art. 162 alin. (1) lit. d) se utilizează sintagma „forma organizatorico-juridică”, formulare care este improprie stilului juridic. Legislaţia civilă operează cu termenul „forma juridică de organizare”. De asemenea, cuvântul „***deţinerea***” se va substitui cu cuvintele „a constitui o”. În ansamblu, formularea se va scrie astfel: ”fără a constitui o formă de organizare juridică”. Deşi Codul Fiscal operează cu terminologia „forma organizatorico-juridică”, această terminologie se utiliza până la adoptarea Codului civil din 2002 (a se vedea Art.IX din prezentul proiect). De asemenea, atenţionăm asupra utilizării constante a textului „***produselor agricole din horticultură şi fitotehnie***” în		**<u>Se susţine parţial</u>** redacţional. Totodată, termenul de intrare in vigoare a fost extins. Intrarea în vigoare va fi din 1 aprilie 2020.

		corespundere cu terminologia utilizată în Codul fiscal: „producție din fitotehnie și horticultură". Această obiecție este valabilă pentru tot textul proiectului. *La pct.67-pct.70, pct.73* cu referire la art.162 alin.(1) lit.d), art.163 alin.(6^1) și alin.(7^1), art.164 alin.(2), art.171 alin.(7) și art.187 alin.(2) lit.h) urmează a se preciza procedura de administrare fiscală în sensul asigurării aplicabilității normelor respective, precum și a modalităților de responsabilizare a subiecților nerezidenți specificați în normele proiectului de lege în cazul nerespectării legislației fiscale naționale a Republicii Moldova. Totodată, atenționăm că intrarea în vigoare a normelor menționate, potrivit art.IV din proiect este 1 ianuarie 2020. Faptul dat nu oferă posibilitatea nerezidenților ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei juridice de organizare în Republica Moldova și prestează servicii prin intermediul rețelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente din Republica Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător de a se conforma noilor cerințe stabilite de Codul fiscal. Or, termenul oferit pentru înregistrarea subiecților în cauză nu este rezonabil, în cele din urmă fiind afectate interesele persoanelor fizice rezidente beneficiare. Respectiv, termenul de punere în aplicare a modificărilor ce vizează înregistrarea prestatorilor de servicii on-line urmează a fi revăzut și concretizat în vederea asigurării aplicabilității legii, ținînd cont de		

		prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017.		
Articolul 163. Locul, termenele şi modul de atribuire a codului fiscal	38. Articolul 163 se completează cu alineatele (6^1) şi (7^1) cu următorul cuprins: „(6^1) Codul fiscal al persoanelor indicate la art.162 alin.(1) lit.d) reprezintă codul de identificare din ţara de reşedinţă a acestora. (7^1) În termen de 3 zile din momentul prestării serviciilor electronice persoanele indicate la art.162 alin.(1) lit.d) vor depune cererea prin intermediul serviciului electronic pus la dispoziţie de către Serviciul Fiscal de Stat.”.	***Dl Vladimir GOLOVATIUC, deputat în Parlament*** La pct.68 din proiect, articolul 163 alineatul (7^1) va avea următorul cuprins: „(7^1) Persoanele indicate la art.162 alin.(1) lit.d) vor depune cererea prin intermediul serviciului electronic pus la dispoziţie de către Serviciul Fiscal de Stat, pe parcursul primei perioade fiscale în care survine obligaţia de calculare şi achitare a TVA, pînă la prezentarea declaraţiei.”. *Argumentarea* Modificarea este necesară în vederea extinderii termenului de înregistrare – 3 zile a agenţilor economici nerezidenţi prestatori de servicii electronice, în vederea acordării unui termen rezonabil şi suficient pentru conformarea acestora. Astfel, agenţii economici care prestează servicii electronice începînd cu 01 ianuarie 2020 vor avea obligaţia de a se înregistra ca şi subiect al impunerii cu TVA pînă la 25 aprilie 2020. ***Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** *La pct.67-pct.70, pct.73* cu referire la art.162 alin.(1) lit.d), art.163 alin.(6^1) şi alin.(7^1), art.164 alin.(2), art.171 alin.(7) şi art.187 alin.(2) lit.h) urmează a se preciza procedura de administrare fiscală în sensul asigurării aplicabilităţii normelor respective, precum şi a modalităţilor de responsabilizare a subiecţilor nerezidenţi specificaţi în normele proiectului de lege în cazul	Amendamentul VG f/nr. referitor la Art.I pct.68 din proiectul de lege, se vizează o nouă redacţie a articolul 163 alineatul (7^1), se susţine.	**Se susţine.** **Se susţine.** Termenul de intrare în vigoare a fost extins. Intrarea în vigoare va fi din 1 aprilie 2020.

		nerespectării legislației fiscale naționale a Republicii Moldova. Totodată, atenționăm că intrarea în vigoare a normelor menționate, potrivit art.IV din proiect este 1 ianuarie 2020. Faptul dat nu oferă posibilitatea nerezidenților ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei juridice de organizare în Republica Moldova și prestează servicii prin intermediul rețelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente din Republica Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător de a se conforma noilor cerințe stabilite de Codul fiscal. Or, termenul oferit pentru înregistrarea subiecților în cauză nu este rezonabil, în cele din urmă fiind afectate interesele persoanelor fizice rezidente beneficiare. Respectiv, termenul de punere în aplicare a modificărilor ce vizează înregistrarea prestatorilor de servicii on-line urmează a fi revăzut și concretizat în vederea asigurării aplicabilității legii, ținînd cont de prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017.		
Articolul 164. Registrul fiscal de stat (2) Codurile fiscale ale persoanelor indicate la art.162 alin.(1) lit.a) şi c) sînt trecute în Registrul fiscal de stat la data eliberării către contribuabil a certificatului de atribuire a codului fiscal. Codurile fiscale care reprezintă numărul de identificare de stat sînt trecute în Registrul fiscal de stat din Registrul de stat al persoanelor juridice, Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali şi din Registrul de stat al organizaţiilor necomerciale. Codurile fiscale ale persoanelor fizice rezidente, precum şi ale cetăţenilor Republicii Moldova nerezidenţi	39. La articolul 164 alineatul (2) după textul „Codurile fiscale ale cetăţenilor străini şi ale apatrizilor nerezidenţi sînt înscrise în Registrul fiscal de stat la momentul depunerii cererii de înregistrare în calitate de contribuabil" se introduce textul „Codurile fiscale ale persoanelor indicate la art.162 alin.(1) lit.d) sînt trecute automat în Registrul fiscal de stat la data depunerii cererii prin intermediul serviciului electronic pus la dispoziție de către Serviciul Fiscal de Stat.".	**<u>Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>** *La pct.67-pct.70, pct.73* cu referire la art.162 alin.(1) lit.d), art.163 alin.(6^1) și alin.(7^1), art.164 alin.(2), art.171 alin.(7) și art.187 alin.(2) lit.h) urmează a se preciza procedura de administrare fiscală în sensul asigurării aplicabilității normelor respective, precum și a modalităților de responsabilizare a subiecților nerezidenți specificați în normele proiectului de lege în cazul		**<u>Se sustine.</u>** Termenul de intrare în vigoare a fost extins. Intrarea în vigoare va fi din 1 aprilie 2020.

sînt trecute în Registrul fiscal de stat din Registrul de stat al populaţiei. Codurile fiscale ale cetăţenilor străini şi ale apatrizilor nerezidenţi sînt înscrise în Registrul fiscal de stat la momentul depunerii cererii de înregistrare în calitate de contribuabil. Trecerea codului fiscal în Registrul fiscal de stat confirmă actul luării persoanei la evidenţă fiscală.		nerespectării legislației fiscale naționale a Republicii Moldova. Totodată, atenționăm că intrarea în vigoare a normelor menționate, potrivit art.IV din proiect este 1 ianuarie 2020. Faptul dat nu oferă posibilitatea nerezidenților ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei juridice de organizare în Republica Moldova și prestează servicii prin internediul rețelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente din Republica Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător de a se conforma noilor cerințe stabilite de Codul fiscal. Or, termenul oferit pentru înregistrarea subiecților în cauză nu este rezonabil, în cele din urmă fiind afectate interesele persoanelor fizice rezidente beneficiare. Respectiv, termenul de punere în aplicare a modificărilor ce vizează înregistrarea prestatorilor de servicii on-line urmează a fi revăzut și concretizat în vederea asigurării aplicabilității legii, ținînd cont de prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017.		
Articolul 171. Stingerea obligaţiei fiscale prin achitare	40. Articolul 171 se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins: „(7) Stingerea obligaţiei fiscale de către persoanele indicate la art.162 alin.(1) lit.d) se efectuează în monedă naţională sau în valută străină EURO/USD, conform procedurii stabilite de Ministerul Finanţelor.”.	**<u>Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>** *La pct.67-pct.70, pct.73* cu referire la art.162 alin.(1) lit.d), art.163 alin.(6^1) și alin.(7^1), art.164 alin.(2), art.171 alin.(7) și art.187 alin.(2) lit.h) urmează a se preciza procedura de administrare fiscală în sensul asigurării aplicabilității normelor respective, precum și a modalităților de responsabilizare a subiecților nerezidenți specificați în normele proiectului de lege în cazul		**<u>Se susține.</u>** Termenul de intrare în vigoare a fost extins. Intrarea în vigoare va fi din 1 aprilie 2020.

		nerespectării legislației fiscale naționale a Republicii Moldova. Totodată, atenționăm că intrarea în vigoare a normelor menționate, potrivit art.IV din proiect este 1 ianuarie 2020. Faptul dat nu oferă posibilitatea nerezidenților ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei juridice de organizare în Republica Moldova și prestează servicii prin intermediul rețelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente din Republica Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător de a se conforma noilor cerințe stabilite de Codul fiscal. Or, termenul oferit pentru înregistrarea subiecților în cauză nu este rezonabil, în cele din urmă fiind afectate interesele persoanelor fizice rezidente beneficiare. Respectiv, termenul de punere în aplicare a modificărilor ce vizează înregistrarea prestatorilor de servicii on-line urmează a fi revăzut și concretizat în vederea asigurării aplicabilității legii, ținînd cont de prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017.		
Articolul 187. Prezentarea dării de seamă fiscale (2^1) Darea de seamă fiscală se prezintă utilizînd, în mod obligatoriu, metode automatizate de raportare electronică, în forma şi în modul reglementat de Serviciul Fiscal de Stat, după cum urmează: b) începînd cu 1 ianuarie 2013 – de către subiecţii înregistraţi în calitate de plătitori ai T.V.A.; c) începînd cu 1 iulie 2016 – de către subiecţii care au, conform numărului scriptic de salariaţi înregistrat în anul precedent, mai	41. La articolul 187 alineatul (2^1) se completează cu litera h) cu următorul cuprins: „h) în cazul persoanelor indicate la art.162 alin.(1) lit.d) - din data luării la evidență fiscală (atribuirii codului fiscal) indiferent de numărul de angajați.”.	**<u>Directia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>** *La pct.67-pct.70, pct.73* cu referire la art.162 alin.(1) lit.d), art.163 alin.(6^1) și alin.(7^1), art.164 alin.(2), art.171 alin.(7) și art.187 alin.(2) lit.h) urmează a se preciza procedura de administrare fiscală în sensul asigurării aplicabilității normelor respective, precum și a modalităților de responsabilizare a subiecților nerezidenți specificați în normele proiectului de lege în cazul		**<u>Se susține.</u>** Termenul de intrare în vigoare a fost extins. Intrarea în vigoare va fi din 1 aprilie 2020.

mult de 10 persoane angajate prin contract individual de muncă ori prin alte contracte; d) începînd cu 1 ianuarie 2017 – de către contribuabilii care la situaţia din 1 ianuarie 2016 aveau angajaţi mai mult de 5 salariaţi; e) începînd cu 1 ianuarie 2017, pentru perioadele fiscale începînd cu anul 2017 – de către subiecţii care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei; f) începînd cu 1 ianuarie 2017 – de către rezidenţii parcurilor pentru tehnologia informaţiei; g) începînd cu 1 ianuarie 2019 – de către contribuabilii care au 5 şi mai mulţi angajaţi.		nerespectării legislației fiscale naționale a Republicii Moldova. Totodată, atenționăm că intrarea în vigoare a normelor menționate, potrivit art.IV din proiect este 1 ianuarie 2020. Faptul dat nu oferă posibilitatea nerezidenților ce desfășoară activitate de întreprinzător fără deținerea formei juridice de organizare în Republica Moldova și prestează servicii prin intermediul rețelelor electronice în adresa persoanelor fizice rezidente din Republica Moldova ce nu desfășoară activitate de întreprinzător de a se conforma noilor cerințe stabilite de Codul fiscal. Or, termenul oferit pentru înregistrarea subiecților în cauză nu este rezonabil, în cele din urmă fiind afectate interesele persoanelor fizice rezidente beneficiare. Respectiv, termenul de punere în aplicare a modificărilor ce vizează înregistrarea prestatorilor de servicii on-line urmează a fi revăzut și concretizat în vederea asigurării aplicabilității legii, ținînd cont de prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017.		
Articolul 260. Nerespectarea modului de întocmire, de prezentare a dării de seamă fiscale şi a facturii fiscale, precum şi neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale (4) Neprezentarea facturii fiscale în termenele prevăzute la art.117 şi 117[1] se sancţionează cu o amendă de la 3000 la 3600 de lei pentru fiecare factură fiscală neprezentată, dar nu mai mult de 72000 lei pentru toate facturile fiscale neprezentate în termenele stabilite. (4[1]) Neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor	42. La Articolul 260 din titlul articolului şi din alin.(4[1]) cuvintele ,, ,precum şi neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale" se exclud.	***Comisia economie, buget şi finanţe*** Propunerea de modificare nu este clară din care considerente se propune a fi expusă în felul următor: „La articolul 260 din titlul articolului cuvintele ,, , precum şi neînregistrarea facturii fiscale în Registrul general electronic al facturilor fiscale" se exclud. alineatul (4[1]) se abrogă.		**Se susține.**

fiscale se sancţionează cu o amendă de la 3000 la 3600 de lei pentru fiecare factură fiscală neînregistrată, dar nu mai mult de 72000 lei pentru toate facturile fiscale neînregistrate în termenele stabilite.				
Articolul 283. Scutirea de impozit (1) De impozitul pe bunurile imobiliare sînt scutiţi: a) autorităţile publice şi instituţiile finanţate de la bugetele de toate nivelurile; b) societăţile orbilor, surzilor şi invalizilor şi întreprinderile create pentru realizarea scopurilor statutare ale acestor societăţi; c) întreprinderile penitenciarelor; d) Centrul Republican Experimental pentru Protezare, Ortopedie şi Reabilitare al Ministerului Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale; e) obiectivele de protecţie civilă; f) organizaţiile religioase – pentru bunurile imobiliare destinate riturilor de cult; g) misiunile diplomatice şi oficiile consulare acreditate în Republica Moldova, precum şi reprezentanţele organizaţiilor internaţionale acreditate în Republica Moldova, în baza principiului reciprocităţii, în conformitate cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte; h) persoanele de vîrstă pensionară, persoanele cu dizabilităţi severe şi accentuate, persoanele cu dizabilităţi din copilărie, persoanele cu dizabilităţi medii (participanţi la acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi independenţei Republicii Moldova, participanţi la acţiunile de luptă din Afghanistan, participanţi la lichidarea consecinţelor avariei de la C.A.E. Cernobîl), precum şi persoanele supuse represiunilor şi ulterior reabilitate); i) familiile participanţilor căzuţi în acţiunile de luptă pentru apărarea integrităţii teritoriale şi independenţei Republicii Moldova şi persoanele care au fost întreţinute de aceştia;		***Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament*** Punctul 85 se modifică şi se expune într-o redacţie nouă, cu următorul cuprins: 85. Articolul 283: la alineatul (1) cuvîntul „sînt'' se substituie cu cuvintele „pot fi"; alineatele (2) şi (2^1) se exclud; la alineatul (4) cuvântul „sînt" se substituie prin cuvintele „pot fi"; articolul se completează cu un nou alineat (4^1) cu următorul cuprins: „(4^1) Categoriile prevăzute de prezentul articol sunt scutite în baza deciziei autorităţii deliberative şi reprezentative a administraţiei publice locale, cu consultarea prealabilă a entităţilor şi colectivităţii locale". 2.punctul 85 din proiect devine, respectiv 86. *Argumentare* Taxele locale reprezintă una din sursele bugetelor locale. Mai mult ca atât taxa este o sursă exclusivă şi integrală de venit propriu al bugetelor locale, respectiv APL trebuie să dispună de competenţe depline în domeniu, exceptând cazurile când nivelul central asigură acoperirea pierderilor legate de modificarea legislaţiei. Situaţia actuală în care Parlamentul/Guvernul scuteşte anumite categorii de cetăţeni/agenţi economici de plata taxelor locale FĂRĂ a COMPENSA pierderile bugetelor locale este contrară	Amendamentul IM nr.41 din 11 decembrie 2019 referitor la Art.1 pct.85 din proiectul de lege, ce vizează modificarea articolului 283 şi articolului 295 din Codul fiscal, nu se susţine, deoarece acordarea scutirilor în baza prevederilor articolului respectiv se realizează pe principii de reciprocitate, inclusiv în baza unor angajamente naţionale prin prisma tratatelor internaţionale la care Republica Moldova este parte (misiuni diplomatice, reprezentanţe internaţionale). Prin urmare, nu poate fi acceptată reglementarea acestora la nivel de autoritate publică locală. Astfel, împuternicirea autorităţilor locale cu dreptul de a reglementa aplicarea facilităţilor fiscale oferite prin prisma articolelor respective, fără asigurarea unui caracter cert a normelor nu corespunde principiului previzibilităţii.	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

j) familiile militarilor căzuţi în acţiunile de luptă din Afghanistan şi persoanele care au fost întreţinute de aceştia; k) familiile care au copii cu dizabilităţi în vîrstă de pînă la 18 ani şi membrii familiilor care au la întreţinere şi îngrijire permanentă persoane cu dizabilităţi; l) familiile persoanelor decedate în urma unor boli cauzate de participarea lor la lucrările de lichidare a consecinţelor avariei de la C.A.E. Cernobîl şi persoanele care au fost întreţinute de acestea; m) instituţiile medico-sanitare publice, cabinetele individuale ale medicului de familie şi centrele medicilor de familie, prevăzute la art.36[5] din Legea ocrotirii sănătăţii nr.411/1995, finanţate din fondurile asigurării obligatorii de asistenţă medicală; n) Compania Naţională de Asigurări în Medicină şi agenţiile ei teritoriale; o) Banca Naţională a Moldovei; p) proprietarii sau deţinătorii bunurilor rechiziţionate în interes public, pe perioada rechiziţiei, conform legislaţiei; s) organizaţiile necomerciale care corespund cerinţelor art.52, în cadrul cărora funcţionează instituţiile de asistenţă socială. (2) Categoriile de persoane indicate la alin.(1) lit.h)–l) beneficiază de scutire de plata impozitului pe bunurile imobiliare pentru obiectele impunerii cu destinaţie locativă, unde acestea şi-au înregistrat domiciliul (în lipsa domiciliului – reşedinţa), în limita valorii (costului) stabilite de autoritatea administraţiei publice locale, precum şi pentru terenurile neevaluate de către organele cadastrale teritoriale care sînt ocupate de locuinţe, pentru loturile de pămînt de pe lîngă casă (inclusiv terenurile atribuite de către autorităţile administraţiei publice locale ca loturi de pămînt de pe lîngă casă şi distribuite în extravilan din cauza insuficienţei de terenuri în intravilan).		principiilor autonomiei locale şi NECONSTITUŢIONALĂ Impozitul pe imobil/funciar, în majoritatea țărilor UE cu un sistem de administrație publică locală dezvoltat reprezintă o sursă centrală de completare a bugetelor locale. Acest impozit este și o sursă exclusivă și integrală de venituri propriii la formarea bugetelor locale, ceea ce susține cerința legitimă a autorităților publice locale din RM de a dispune de competența deplină în acest domeniu, exceptând cazurile în care administrația centrală asigură integral toate cazurile în care aceste neîncasări sunt acoperite din partea statului, în condițiile expres prevăzute de lege.		

(2[1]) Prin derogare de la alin.(2), pînă la stabilirea de către autoritatea administraţiei publice locale a scutirii de plata impozitului pe bunurile imobiliare, persoanelor indicate la alin.(1) lit.h)–l) li se acordă această scutire în limita valorii (costului) imobilului-domiciliu (în lipsa acestuia – reşedinţă), conform anexei la prezentul titlu. (4) De impozitul pe bunurile imobiliare (terenuri, loturi de pămînt) sînt scutiţi proprietarii şi beneficiarii ale căror terenuri şi loturi de pămînt: a) sînt ocupate de rezervaţii, parcuri dendrologice şi naţionale, grădini botanice; b) sînt destinate fondului silvic, în cazul în care nu sînt antrenate în activitatea de întreprinzător, cu excepţia întreprinderilor silvice la efectuarea tăierilor de reconstrucţie ecologică, a celor de conservare şi a celor secundare, la efectuarea amenajamentului silvic, a lucrărilor de cercetare şi de proiectare pentru necesităţile gospodăriei silvice, de lichidare a efectelor calamităţilor naturale, precum şi la efectuarea altor lucrări silvice legate de îngrijirea pădurilor; b[1]) sînt destinate fondului apelor în cazul în care nu sînt antrenate în activitatea de întreprinzător; c) sînt folosite de organizaţiile ştiinţifice şi instituţiile de cercetări ştiinţifice cu profil agricol şi silvic în scopuri ştiinţifice şi instructive; d) sînt ocupate de plantaţii multianuale pînă la intrarea pe rod; e) sînt ocupate de instituţiile de cultură, de artă, de cinematografie, de învăţămînt, de ocrotire a sănătăţii; de complexele sportive şi de agrement (cu excepţia celor ocupate de instituţiile balneare), precum şi de monumentele naturii, istoriei şi culturii, a căror finanţare se face de la bugetul de stat sau din contul mijloacelor sindicatelor;				

f) sînt atribuite permanent căilor ferate, drumurilor auto publice, porturilor fluviale şi pistelor de decolare; g) sînt atribuite zonelor frontierei de stat; h) sînt de uz public în localităţi; i) sînt atribuite pentru scopuri agricole, la momentul atribuirii fiind recunoscute distruse, dar ulterior restabilite – pe o perioadă de 5 ani; j) sînt supuse poluării chimice, radioactive şi de altă natură dacă Guvernul a stabilit restricţii privind practicarea agriculturii pe aceste terenuri. (5) De impozitul pe bunurile imobiliare (terenuri, loturi de pămînt) sînt scutite administraţiile zonelor economice libere pe perioada aflării în gestiunea acestora a bunurilor imobiliare respective.				
Articolul 291. Obiectele impunerii şi baza impozabilă (1) Obiectul impunerii îl constituie: a) la taxa pentru amenajarea teritoriului – numărul mediu scriptic trimestrial al salariaţilor şi, suplimentar: – în cazul întreprinderilor individuale şi gospodăriilor ţărăneşti (de fermier) – fondatorul întreprinderii individuale, fondatorul şi membrii gospodăriilor ţărăneşti (de fermier); – în cazul persoanelor care desfăşoară activitate profesională în sectorul justiţiei – numărul de persoane abilitate prin lege pentru desfăşurarea activităţii profesionale în sectorul justiţiei; e) la taxa pentru unităţile comerciale şi/sau de prestări servicii – unităţile care, conform Clasificatorului Activităţilor din Economia Moldovei, corespund activităţilor expuse în anexa nr.1 la Legea nr.231 din 23 septembrie 2010 cu privire la comerţul interior;		***<u>Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament</u>*** Punctul 86 se modifică şi se expune într-o redacţie nouă, cu următorul cuprins: 86. Articolul 291: la articolul 291 alineatul (1) litera a) va avea următorul cuprins: "taxa pentru amenajarea teritoriului – venitul din vânzări (cifra de afaceri)"; litera e) va avea următorul cuprins: "e) la taxa pentru unităţile comerciale şi/sau de prestări servicii - unităţile sau suprafaţa unităţilor care, conform Clasificatorului activităţilor din economia RM, corespund activităţilor respective; *Argumentare* Pct. 86 din Proiect ar fi necesar să fie substituit după cum urmează, deoarece prin el se instituie noi scutiri pentru persoanele fizice din horticultură şi fitotehnie, pe seama veniturilor bugetelor locale, adică le cauzează pierderi. Aceste scutiri nu	Cu referinţă la propunerea aferentă articolului 291, în partea ce ţine de prevederile alineatului (1) litera a), precum şi cu referinţă la propunerea ce vizează modificarea Anexei la Titlul VII din Codul fiscal litera a), menţionăm că aceasta nu se susţine, deoarece prin modificarea principiului de aplicare a taxei pentru amenajarea teritoriului pe venitul din vânzări (cifra de afaceri) aceasta va deveni un impozit similar taxei pe valoarea adăugată.	**<u>Nu se susţine,</u>** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		au fost convenite cu autoritățile locale.		
Articolul 295. Scutirea de taxe Se scutesc de plata: a) tuturor taxelor locale – autoritățile publice și instituțiile finanțate de la bugetele de toate nivelurile; b) tuturor taxelor locale – misiunile diplomatice și oficiile consulare acreditate în Republica Moldova, precum și reprezentanțele organizațiilor internaționale acreditate în Republica Moldova, în baza principiului reciprocității, în conformitate cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte; c) tuturor taxelor locale – Banca Națională a Moldovei; d) taxei de organizare a licitațiilor și loteriilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale – organizatorii licitațiilor desfășurate în scopul asigurării rambursării datoriilor la credite, acoperirii pagubelor, achitării datoriilor la buget, vînzării patrimoniului de stat și patrimoniului unităților administrativ-teritoriale; e) taxei de plasare (amplasare) a publicității (reclamei) – producătorii și difuzorii de publicitate socială și de publicitate plasată pe trimiterile poștale; f) taxei pentru amenajarea teritoriului – fondatorii gospodăriilor țărănești (de fermier) care au atins vîrsta de pensionare; g) taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii – persoanele care practică activități de pompe funebre și acordă servicii similare, inclusiv care confecționează sicrie, coroane, flori false, ghirlande; g[1]) taxei pentru amenajarea teritoriului și taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii – persoanele fizice care desfășoară activități independente în cadrul piețelor create în condițiile art.12 din Legea nr.231/2010 cu privire la comerțul interior;	43. Articolul 295 se completează cu litera j) cu următorul cuprins: „j) tuturor taxelor locale – subiecții care desfășoară activități conform cap. 10^3 din titlul II al prezentului cod.”.	***Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament*** Punctul 87 se modifică și se expune într-o redacție nouă, cu următorul cuprins: La articolul 295 alineatul unic devine alineatul (1), iar cuvintele „se scutesc” se substituie cu cuvintele „pot fi scutite”; articolul se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Categoriile prevăzute de prezentul articol sunt scutite în baza deciziei autorității deliberative și reprezentative a administrației publice locale, cu consultarea prealabilă a entităților și colectivității locale”. Articolul se completează cu litera j) cu următorul cuprins: „j) tuturor taxelor locale-subiecții care desfășoară activități conform cap.10^3 din titlul II al prezentului cod.”	Amendamentul lM nr.41 din 11 decembrie 2019 referitor la Art.1 pct.85 din proiectul de lege, ce vizează modificarea articolului 283 și articolului 295 din Codul fiscal, nu se susține, deoarece acordarea scutirilor în baza prevederilor articolului respectiv se realizează pe principii de reciprocitate, inclusiv în baza unor angajamente naționale prin prisma tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte (misiuni diplomatice, reprezentanțe internaționale). Prin urmare, nu poate fi acceptată reglementarea acestora la nivel de autoritate publică locală. Astfel, împuternicirea autorităților locale cu dreptul de a reglementa aplicarea facilităților fiscale oferite prin prisma articolelor respective, fără asigurarea unui caracter cert a normelor nu corespunde principiului previzibilității. În partea ce ține de completarea articolului 295 cu litera j) în baza căreia se vor acorda scutiri de la plata taxelor locale-subiecții care desfășoară activități conform cap.10^3 din titlul II al prezentului cod, menționăm că aceasta nu se susține, deoarece aplicarea facilităților fiscale pentru o anumită categorie de activitate va determina aplicarea neechitabilă a	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

g[2]) taxei pentru unităţile comerciale şi/sau de prestări servicii – persoanele care practică activităţi declarate prin lege ca activităţi ce constituie monopol de stat; locale – proprietarii sau deţinătorii bunurilor rechiziţionate în interes public, pe perioada rechiziţiei, conform legislaţiei.			legislației fiscale în raport cu alte tipuri de activități.	
		Dl Alexandru SLUSARI, deputat în Parlament La articolul 295 alin. e) din titlul VII al Codului Nr. 1163 din 24.04.1997, Codul fiscal al Republicii Moldova (Monitorul Oficial Nr. și ediție specială din 25.03.2019), textul "taxei de plasare(amplasare) a publicității (reclamei)– producătorii și difuzorii de publicitate social și de publicitate plasată pe trimiterile poștale" va fi înlocuit cu următorul text: "taxei de plasare (amplasare) a publicității (reclamei) - plasarea (amplasare) publicității (reclamei) sociale și a publicității plasate pe trimiterile poștale". *Argumentare* Modificarea alin. e) al articolului 295 din Codul Nr. 1163 din 24.04.1997, Codul fiscal al Republicii Moldova (Monitorul Oficial Nr. și ediție specială din 25.03.2019), constă în excluderea subiectului impunerilor fiscale și includerea obiectului impunerilor fiscale cu referință la taxa de plasare(amplasare) a publicității (reclamei), ceea ce va permite evitarea funcționării unui "rai fiscal" pentru subiecții impunerilor fiscal, care difuzează în cote minime publicitate socială, dar care beneficiază de scutiri pentru întreaga activitate, în special pentru difuzarea publicității comerciale.	Amendamentul AS nr.165 din 09 decembrie 2019 referitor la Art.I din proiectul de lege, ce vizează articolul 295 lit. e) din Codul fiscal, nu se susține, măsura urmează a fi examinată suplimentar, prin prisma analizei impactului de reglementare.	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		Textul alin. e) al articolului 295: „taxei de plasare(amplasare) a publicității (reclamei)– producătorii și difuzorii de publicitate social și de publicitate plasată pe trimiterile poștale" va fi înlocuit cu următorul text: "taxei de plasare (amplasare) a publicității (reclamei) - plasarea (amplasare) publicității (reclamei) sociale și a publicității plasate pe trimiterile poștale". În urma modificărilor propuse, încasările din taxa de (plasare) amplasare a publicității va reveni la media de 10 mln lei anual, ceea ce va permite exercitarea mai eficientă a funcției administrative la capitolul gestiune bugetară de către autoritățile publice locale, inclusiv Consiliului Municipal Chișinău, prin creșterea și valorificarea veniturilor bugetare proprii.		
		Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament Anexa la Titlul VII din Codul fiscal: litera a) se expune în următoarea redacție: a) Taxă pentru amenajarea teritoriului | venitul din vânzări (cifra de afaceri) | % | Lunar, către data de 3 a lunii următoare litera e) coloana 3 cuvintele "lei anual pentru fiecare unitate de comerț și/sau de prestări servicii" se substituie cu cuvintele "lei anual pentru fiecare metru pătrat de suprafață a obiectului de comerț și/sau de prestări servicii menționată în autorizațiile/notificările/ coordonările corespunzătoare eliberate de către autoritatea	În partea ce ține de propunerea de aplicare a taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii reieșind din suprafața unităților, precum și cu referință la propunerea ce vizează modificarea Anexei la Titlul VII din Codul fiscal litera e), menționăm că, potrivit articolului 297 alineatul (6) din Codul fiscal, autoritatea publică locală poate stabili taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii – în funcție de genul de activitate desfășurat, tipul de obiecte ale impunerii, locul amplasării, suprafața ocupată de unitățile de comerț și/sau de prestare a serviciilor, categoria mărfurilor comercializate și a serviciilor prestate, regimul de	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		administrației publice competente".” *Notă de argumentare* Mecanismul actual de aplicare a taxei pe amplasarea unităților comerciale și a taxei pe amenajarea teritoriului este depășit ca prevederi legale și ineficient ca instrument fiscal. Datorită economiei informale foarte largi, în RM numărul mediu scriptic trimestrial al salariaților și/sau fondatorii întreprinderilor NU asigură echitatea și obiectivitatea în procesul de stabilire și aplicare a taxei locale de amenajare și de amplasare a unităților comerciale sunt create discrepanțe mari între agenții economici locali. Această situație impune ca măsuri urgente modificarea bazei impozabile în cazul taxei pentru amenajarea teritoriului, cât și a taxei pentru amplasarea unităților comerciale. Astfel, drept bază de calcul pentru taxa de amenajare a teritoriului să fie folosită *cifra de afaceri (venituri din vânzări)* în loc de numărul mediu scriptic trimestrial al salariaților și/sau fondatorii întreprinderilor. Iar pentru taxa de amenajare a teritoriului să fie aplicată drept bază de calcul – *unitatea de suprafață* și nu "unitatea de comerț". Acest model face aplicarea instrumentelor de impozitare mai obiectivă și mai echitabilă la nivel local, diminuând semnificativ riscul unor evaziuni fiscale sau tranzacții susținute în beneficiul economiei gri (tenebre). Datele financiare descriu evoluțiile nefaste înregistrate în domeniul veniturilor proprii ale autorităților publice locale, care, în perioada	activitate, prin urmare modificarea propusă, nu se susține.	

		2015-2018 au scăzut ca pondere în total venituri ale autorităților publice locale de nivel 1 de la 16% cât a fost în 2015 la doar 12% în 2018. Notez că RM este țara cu cea mai proastă performanță în partea ce ține de autonomia financiară, pentru regiunea Europei de sud-est[1].		
Articolul 338. Obiectul impunerii (1) Obiect al impunerii sînt autovehiculele înmatriculate permanent sau temporar în Republica Moldova: motociclete, autoturisme, autocamioane, autovehicule pentru utilizări speciale pe şasiu de autoturism sau de microbuz, autovehicule pentru utilizări speciale pe şasiu de autocamion, autoremorchere, remorci, semiremorci, microbuze, autobuze, tractoare, orice alte autovehicule cu autopropulsie. (2) Nu constituie obiect al impunerii: a) tractoarele şi remorcile folosite în activitatea agricolă; b) autovehiculele pentru transportul în comun pe fir electric; c) autovehiculele din dotarea forţei militare străine, în conformitate cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.		***Dl Oleg LIPSKII, deputat în Parlament*** La art.I din proiectul de lege ce ține de Codul fiscal se propune de completat cu textul: „..Articolul 338 alineatul (2) se completează cu litera d) cu următorul cuprins: „d) autovehiculele de colecție de interes istoric sau etnografic.”” ***Argumentare*** Domeniul de interes a colecționarilor de autovehiculele de colecție de interes istoric sau etnografic în Republica Moldova este unul relativ nou care este subdezvoltat în comparație cu țările europene. Aceste autovehicule care în prezent numără circa 120 de unități posedă certificate emise de organul central de specialitate care confirmă originalitatea și valoarea istorică a acestora. Astfel, ținîndu-se cont de faptul că aceste autovehicule circulă pe drumuri publice foarte puțin și anume ca regulă doar cînd participă la expoziții sau evenimente istorice organizate de către organele publice centrale și locale se propune scutirea acestora de taxa pentru folosirea	Amendamentul O.L. f/nr. referitor la Art.I din proiectul de lege, ce vizează completarea articolul 338 alineatul (2) cu prevederi în baza cărora se va acorda scutirea de taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele de colecție de interes istoric sau etnografic, nu se susține, măsura urmează a fi examinată suplimentar pe termen mediu, prin prisma includerii taxei respective în accizul aplicat asupra carburanților.	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		drumurilor de către autovehiculele înregistrate în Republica Moldova.		
Articolul 348. Înlesniri (1) Prevederile prezentului capitol nu se aplică autovehiculelor înmatriculate în statele cu care Republica Moldova are încheiate acorduri bilaterale sau multilaterale privind transportul rutier fără achitarea taxelor rutiere. (2) Acordarea scutirilor în conformitate cu prezentul articol este condiţionată de acordarea unor drepturi reciproce de către statele respective. (3) În cazul în care în statele cu care Republica Moldova are încheiate acorduri bilaterale sau multilaterale privind transportul rutier fără achitarea taxelor rutiere sînt percepute taxe rutiere contrar prevederilor acordurilor încheiate, pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova de către autovehiculele înmatriculate în statele respective se percep taxe conform normelor general stabilite. (4) Ministerul Economiei şi Infrastructurii va informa Serviciul Vamal şi Poliţia de Frontieră despre statele în care se percep taxe pentru folosirea drumurilor contrar acordurilor încheiate.		***Dna Galina SAJIN, deputată, în Parlament*** Art. 348 se modifică precum urmează: Denumirea articolului va avea următorul conţinut: „Înlesniri şi facilităţi"; Articolul se completează cu trei alineate noi, cu următorul conţinut: „(5) Se permite, intrarea pe teritoriul Republicii Moldova, a persoanelor fizice cetăţeni ai Republicii Moldova, posesoare de autovehicule neînmatriculate în Republica Moldova, clasificate la poziţia tarifară 8703, fără achitarea taxei pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova (vinieta), în următoarele perioade: a) pe perioada sărbătorilor Pascale (perioada cuprinsă între prima zi lucrătoare a săptămânii de pînă la ziua de Paşte conform calendarului bisericesc, şi 10 zile calendaristice ulterioare acestei date, inclusiv), b) pe perioada lunii august a fiecărui an calendaristic (perioada cuprinsă între datele de 01 şi 31 august inclusiv), (6) Facilitatea stabilită la alin. (5) se acordă în cazul respectării următoarelor condiţii: a) persoanele fizice să fie posesoare ale autovehiculelor cu care intră pe teritoriul Republicii Moldova; b) autovehiculele respective să nu fie înmatriculate în Republica Moldova; c) facilitatea se acordă în exclusivitate pentru perioadele indicate;	Amendamentul GS nr.23 din 11 decembrie 2019 referitor la Art.I din proiectul de lege, ce vizează modificarea art.348, nu se susţine, exonerarea parţială de la taxa pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova va avea ca efect diminuarea încasărilor la buget. Estimările efectuate în acest sens, arată o diminuare a veniturilor cu aproximativ 15-20 mil.lei. Totodată, un aspect important care necesită a fi luat în considerare este crearea dificultăţilor în administrarea procesului de procurare, evidenţă şi raportare a vinietelor. Suplimentar, evidenţiem că, propunerile respective contravin principiului echităţii fiscale, în contextul în care o parte din subiecţii impunerii, vor fi scutiţi de plata taxei rutiere (vinieta) – sursa de finanţare a infrastructurii drumurilor, chiar dacă toate autovehiculele utilizează infrastructura drumurilor în mod egal. În contextul celor expuse, precum şi reieşind din situaţia economică actuală a Republicii Moldova, menţionăm că, promovarea unor astfel de modificări necesită o examinare mai amplă, luând în considerare posibilitatea acordării unor măsuri	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		d) facilitatea se acordă numai în cazul în care mijlocul de transport este scos de pe teritoriul Republicii Moldova de către aceiaşi persoană care l-a introdus, în condiţiile prezentei legi. (7) În cazul în care persoana fizică, posesoare a autovehiculului neînmatriculat în Republica Moldova, a intrat pe teritoriul Republicii Moldova la o dată anterioară celor indicate în alin. (5), sau s-a aflat pe teritoriul Republicii Moldova pe o perioadă mai mare decât datele respective, aceasta este obligată să achite taxa pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova (vinieta), în mod exclusiv pentru perioada de până la sau pentru perioada care depăşeşte datele indicate, conform cotelor stabilite de Anexa nr. 2 la Titlul IX al Codului fiscal nr.1163/1997." ***Dna Galina SAJIN, deputată, în Parlament*** Anexa nr. 2 la titlul IX „Taxele rutiere" cu modificările ulterioare, se modifică precum urmează: Pct. 1 va avea următorul cuprins: <table><tr><th>Nr. crt.</th><th>Obiectul impunerii</th><th>Perioada, zile</th><th>Taxa, euro</th></tr><tr><td rowspan="6">1</td><td rowspan="6">Autovehiculele clasificate la poziţia tarifară 8703 şi remorcile</td><td>7</td><td>3</td></tr><tr><td>30</td><td>7</td></tr><tr><td>90</td><td>13</td></tr><tr><td>180</td><td>20</td></tr><tr><td>12 luni</td><td>28</td></tr></table>	alternative pentru cetăţenii plecaţi peste hotarele ţării, cum ar: îmbunătăţirea calităţii infrastructurii drumurilor de care vor beneficia atât ei la revenire în ţară precum şi familiile acestora care locuiesc în Republica Moldova, crearea unor condiţii favorabile pentru investiţii în businessul mic şi mijlociu, oferirea unor cadouri simbolice în perioada revenirii acestora în Republica Moldova, etc. Amendamentul GS nr.23 din 11 decembrie 2019 referitor la Anexa nr. 2 la titlul IX „Taxele rutiere" din proiectul de lege, nu se susţine, deoarece la nivel internaţional analiza plăţilor pentru folosirea drumurilor de către autovehicule străine denotă o aplicare neuniformă a acestor plăţi în dependenţă de tipul autovehiculului, perioada şi timpul traversării, distanţa parcursă, precum şi alţi factori care influenţează direct mărimea vinietei. De asemenea, existenţa taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

			atașate la acestea		

Pct. 2 se abrogă.

Argumentare

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

În partea ce tine de facilitățile la achitarea taxei pentru folosirea drumurilor ce se propune a fi acordate cetățenilor din diasporă specific faptul că unele dintre obiectivele de bază reliefate în Strategia Națională „Diaspora - 2025" aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 200/2016, rezidă în asigurarea drepturilor diasporei și consolidarea încrederii, mobilizarea, valorificarea și recunoașterea potențialului uman al diasporei, precum și implicarea directă și indirectă a diasporei în dezvoltarea economică durabilă a Republicii Moldova.

Sute de mii de moldoveni trăiesc astăzi în străinătate, majoritatea dintre aceștia mai păstrează încă legături strânse cu localitatea de origine, unde le-au rămas rudele.

Or, diaspora este o forță puternică de dezvoltare pentru tara de origine, prin remitențe, transferul de cunoștințe și tehnologii, prin promovarea comerțului, a investițiilor, a cercetării și inovării.

Dezideratele respective pot fi realizate inclusiv prin instituirea unor prevederi normative ce ar motiva, cel puțin moral, cetățenii Republicii Moldova să revină acasă, prin stabilirea unor mecanisme ce ar demonstra grija și respectul statului pentru cetățenii săi, or, inserarea unor mecanisme motivatorii, va semnifica menținerea/revigorarea

neînmatriculate (vinieta) se argumentează prin asigurarea unei echități fiscale în raport cu contribuabilii care, pe lângă taxa pentru folosirea drumurilor, achită și alte plăți, precum acciza la importul autovehiculelor, or existența unor dezechilibre majore în partea ce ține de taxele și impozitele achitate per autovehicul, ar favoriza utilizarea unui regim fiscal mai avantajos.

Stabilirea cuantumului taxei respective are loc în contextul specific al fiecărui stat, legat de finanțarea infrastructurii rutiere, starea mediului ambiant, obiectul impunerii (autovehiculele înmatriculate și/sau neînmatriculate), perioada de ședere, precum și cadrul normativ național.

		relațiilor cu familiile conaționalilor noștri, păstrarea conexiunii dintre cetățenii plecați și localitățile de origine și, eventual, mobilizarea acestora la revenirea acasă. În acest scop, a fost inițiată elaborarea prezentului proiect de act normativ, ale cărui obiective rezidă în stabilirea facilităților privind permisiunea de a intra pe teritoriul Republicii Moldova, a persoanelor fizice cetățeni ai Republicii Moldova, posesoare de autovehicule neînmatriculate în Republica Moldova, clasificate la poziția tarifară 8703, fără achitarea taxei pentru folosirea drumurilor Republicii Moldova (vinieta), în următoarele perioade: - pe perioada sărbătorilor Pascale (perioada cuprinsă între prima zi lucrătoare a săptămânii de pînă la ziua de Paște conform calendarului bisericesc, și 10 zile calendaristice ulterioare acestei date, inclusiv); - și pe perioada lunii august a fiecărui an calendaristic (perioada cuprinsă între datele de 01 și 31 august inclusiv). Anume în perioadele de referință, frecvența intrărilor în țară a cetățenilor Republicii Moldova, posesori de autovehicule neînmatriculate în Republica Moldova, clasificate la poziția tarifară 8703, este mai sporită. Amendamentul înaintat stabilește expres condițiile privind acordarea facilității respective, acestea fiind: - persoanele fizice să fie posesoare ale autovehiculelor cu care intră pe teritoriul Republicii Moldova;		

		- autovehiculele respective să nu fie înmatriculate în Republica Moldova; - facilitatea se acordă în exclusivitate pentru perioadele indicate; - facilitatea se acordă numai în cazul în care mijlocul de transport este scos de pe teritoriul Republicii Moldova de către aceiași persoană care l-a introdus, în condițiile prezentei legi. Implementarea proiectului de legi va avea impact asupra încasărilor la bugetul de stat, însă acesta fiind nesemnificativ. În partea ce ține de micșorarea taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele neînmatriculate în Republica Moldova (vinieta), amendamentul înaintat reprezintă, de facto, o ajustare a taxelor la unele practici internaționale, iar ca punct de reper sunt taxele percepute în statul vecin, România. Este notoriu faptul că drumurile din Republica Moldova sunt de o calitate net inferioară celor din statele UE, inclusiv România, dar taxa pentru folosirea drumurilor este practic cea mai mare din regiune. Pe teritoriul Uniunii Europene conducătorii auto sunt taxați prin intermediul a două sisteme: pentru utilizarea anumitor segmente de drum, din 100 în 100 de km; prin vinietă valabilă între șapte zile și un an. Sectoarele de drum cu costuri foarte mari de întreținere (tuneluri, poduri sau treceri montane) se plătesc suplimentar, în locuri special amenajate.		

		Sumele respective sunt exagerate atât pentru cetățenii Republicii Moldova din diasporă care se reîntorc acasă pe o anumită perioadă de timp, în afara celor specificate în prezentul amendament pentru care se propune acordarea anumitor facilități, cit și pentru cetățenii străini care vizitează Republica Moldova și sunt nedumeriți pentru ce se achită o , vinietă în astfel de cuantum majorat, în situația în care calitatea drumurilor este atât de proastă?!. Din motivele indicate, este înaintat prezentul amendament, iar ca variantă de compromis, precum a fost specificat, s-a luat ca reper taxele achitate în România.		
Legea nr.1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I şi II ale Codului fiscal **Articolul 24.** Dispoziţii tranzitorii (7) Nu se impozitează, pînă la 1 ianuarie 2020, dobînzile persoanelor fizice rezidente, cu excepţia celor înregistrate într-o formă de organizare juridică a activităţii de întreprinzător, de la depozitele bancare; valorile mobiliare corporative sub formă de obligaţiuni şi valorile mobiliare, care sînt instrumente ale pieţei monetare, cum ar fi certificatele bancare de depozit şi cambiile bancare; depunerile membrilor pe conturile de economii personale în asociaţiile de economii şi împrumut ale cetăţenilor amplasate pe teritoriul Republicii Moldova. (31) Pentru perioada fiscală 2018, agenţii economici pot alege modul de calcul al amortizării şi cheltuielilor pentru reparaţia proprietăţii conform art.26 şi 27 sau art.26[1] din Codul fiscal.	**Art.II.** – Articolul 24 din Legea nr.1164/1997 pentru punerea în aplicare a titlurilor I şi II ale Codului fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 8 februarie 2007), cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează: la alineatul (7) textul „pînă la 1 ianuarie 2020" se substituie cu textul „pînă la 1 ianuarie 2021."; alineatul (31) va avea următorul cuprins: „(31) Pentru perioada fiscală 2018-2019, agenţii economici pot alege modul de calcul al amortizării şi cheltuielilor pentru reparaţia proprietăţii conform art.26 şi 27 din Codul fiscal în vigoare la 31.12.2018 sau conform	***<u>Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** În contextul art.1 pct.24 din proiect, care prevede expunerea în redacţie nouă a art.90 din Codul fiscal, urmează a fi examinată necesitatea modificării alin.(23) art.24 din Legea nr.1164/1997. La fel, în contextul modificării art.90[1] alin.(5) din Codul fiscal, urmează a fi reexaminat şi concretizat alin.(32) al art.24 din Legea menţionată, cu referire la subiecţii Capitolului 10[3]. ***<u>Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament</u>*** Eliminarea scutirii generale pentru toate veniturile din dobânzile bancare a persoanelor fizice. Chiar dacă admitem că punerea în aplicare a titlurilor I și II ale Codului Fiscal	Amendamentul IM nr.42 din 11 decembrie 2019, în partea ce vizează impunerea unei taxe de stat de 1% la toate dobânzile care depășesc 5000 lei anual, prin care se estimează acumularea a cca 120 mil. lei anual, nu se susține,	**<u>Se susţine.</u>** Art.II din proiectul de lege, după modificarea de la alin.(7) se completează cu o modificare ce vizează alin.(23), după cum urmează: „la alineatul (23) cifra „7" se substituie cu cifra „12"; **<u>Nu se susţine,</u>** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

Alegerea regimului fiscal se realizează prin indicarea lui în politica de contabilitate a agentului economic pînă la data de 25 aprilie, iar pentru subiecții care s-au înregistrat pe parcursul perioadei fiscale de declarare – pînă la data de 25 a lunii următoare trimestrului de înregistrare.	art.26[1] din Codul fiscal în vigoare la 31.12.2019. Alegerea regimului fiscal se realizează prin indicarea lui în politica de contabilitate a agentului economic.".	regimul netaxabil pentru dobânzile persoanelor fizice rezidente, cu excepția celor înregistrate într-o formă de organizare juridică a activității de întreprinzător, considerăm că această scutire trebuie să se aplice doar acelor persoane care ridică dobânzi în limitele unui salariu mediu pe economie (1000 – 5000 lei) din depozitele ținute în bănci, care reprezintă cca 95% din toți deponenții actuali. Totuși considerăm inechitabil ca persoanele cu venituri mari din depozitele deținute în bănci (de la 5000 lei la milioane de lei anual) să primească aceleași scutiri. Propunem impunerea unei taxe de stat de 1% la toate dobânzile care depășește 5000 lei anual. Estimăm acumularea a cca 120 mln lei anual.	modificarea regimului de impozitare urmînd a fi realizat pe parcursul anului 2020, prin identificarea celei mai bune soluții. Concomitent, evidențiem că estimările prezentate sunt incorecte, suma de 120 mil. lei fiind una eronată. La aceasta, precizăm că în conformitate cu estimările efectuate de Ministerul Finanțelor în baza datelor publicate de Banca Națională a Moldovei, suma totală a dobânzilor bancare aferente depozitelor persoanelor fizice atât în monedă națională, cât și în valută străină la situația din octombrie 2019 constituie aproximativ 1 435,7 mil. lei. Respectiv, aplicarea unui impozit de 1% aferent sumei respective care vizează suma totală a dobânzilor generează un impact mult mai mic decât cel prezentat de circa 120 mil. lei.	
Legea cu privire la tariful vamal nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997	**Art.III.** – Legea nr.1380-XIII din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:			
	1. Pe întreg textul legii, textul „declarația pe factură/", la orice formă gramaticală, se exclude.	***Comisia economie, buget și finanțe*** Pe întreg textul legii, textul „declarația pe factură/" sau textul „declarația pe factură a mărfii/", la orice formă gramaticală, se exclude.		**Se susține.**
	2. Se completează cu articolul 24[3] cu următorul cuprins: „Articolul 24[3]. Atestatul de origine (1) Atestatul de origine este o dovadă de origine întocmită de exportatorul mărfurilor, în	***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** În contextul completării Legii nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal cu art.24[3] și art.24[4] privind		**Nu se susține.** Prin proiect se propune excluderea noțiunii de

	cadrul Sistemului Generalizat de Preferințe acordat Republicii Moldova, prin care acesta confirmă pe propria răspundere originea mărfurilor. (2) Atestatul de origine poate fi emis de către persoanele juridice exportatori, ca urmare a înregistrării acestora în sistemul exportatorilor înregistrați – sistemul REX. (3) Înregistrarea exportatorilor în sistemul REX se efectuează de către Serviciul Vamal. Procedura de înregistrare în sistemul REX se stabilește de către Serviciul Vamal.”.	implementarea unui nou mecanism de certificare a originii preferențiale a mărfurilor - „ *Atestatul de origine*” în calitate de dovadă de origine preferențială a mărfurilor exportate precum și instituirea „*declarației furnizorului/declarația pe termen lung a furnizorului*” reținem că Nota informativă nu descrie norme și proceduri detaliate aferente dispozițiilor reglementate în proiect (ce documente justificative urmează să dețină exportatorii pentru a fi înregistrați în sistemul exportatorilor înregistrați, care este termenul de valabilitate a atestatului de origine, etc.).		declarație pe factură, reieșind din Decizia Comitetului Mixt CEFTA nr.3/2015 din 26.11.2015, prin care Anexa 4 la Acordul CEFTA a fost înlocuită cu Protocolul privind definirea noțiunii de ”produse originare” și metodele de cooperare administrative din Apendicele I la Convenția regională cu privire la regulile de origine preferențială pan-euro-mediteraneene (Convenția PEM), în conținutul căreia nu se regăsește termenul de ”declarație pe factură”, ci doar termenul de ”declarație de origine”. Prin urmare, este necesar de a exclude termenul

				"declarația pe factură".
	3. Se completează cu articolul 24^4 cu următorul cuprins: „Articolul 24^4. Declarația furnizorului/declarația pe termen lung a furnizorului (1) Declarația furnizorului este întocmită de furnizor, prin care acesta oferă exportatorului informațiile necesare pentru a determina caracterul originar al mărfurilor în scopul dispozițiilor care reglementează schimburile comerciale preferențiale între Republica Moldova și anumite țări sau teritorii. (2) Cu excepția cazurilor menționate la alin.(5), furnizorul întocmește o declarație separată pentru fiecare livrare de mărfuri. (3) Furnizorul atașează declarația la documentul comercial privind trimiterea respectivă, în care descrierea mărfurilor este suficient de detaliată pentru a permite identificarea lor. (4) Furnizorul poate întocmi declarația în orice moment, chiar și după livrarea mărfurilor. (5) În cazul în care un furnizor livrează regulat mărfuri de același tip unui exportator iar caracterul originar al acestora este același, furnizorul poate întocmi o singură declarație pentru livrările ulterioare denumită declarația pe termen lung a furnizorului. Aceasta poate fi întocmită pentru o perioadă de valabilitate de până la doi ani de la data eliberării. (6) O declarație pe termen lung a furnizorului poate fi întocmită cu efect retroactiv pentru mărfurile livrate înainte de întocmirea declarației. O astfel de declarație pe termen lung a furnizorului poate fi întocmită pentru o perioadă de valabilitate de până la un an înainte de data eliberării. Perioada de valabilitate se încheie la data la care a fost întocmită declarația pe termen lung a furnizorului. (7) Furnizorul informează imediat exportatorul sau comerciantul vizat în cazul în care declarația pe termen lung a furnizorului nu este	***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** În contextul completării Legii nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal cu art.24^3 și art.24^4 privind implementarea unui nou mecanism de certificare a originii preferențiale a mărfurilor - „ *Atestatul de origine*" în calitate de dovadă de origine preferențială a mărfurilor exportate precum și instituirea „*declarației furnizorului/declarația pe termen lung a furnizorului*" reținem că Nota informativă nu descrie norme și proceduri detaliate aferente dispozițiilor reglementate în proiect (ce documente justificative urmează să dețină exportatorii pentru a fi înregistrați în sistemul exportatorilor înregistrați, care este termenul de valabilitate a atestatului de origine, etc.).		**Nu se sustine.** Prin proiect se propune excluderea noțiunii de declarație pe factură, reieșind din Decizia Comitetului Mixt CEFTA nr.3/2015 din 26.11.2015, prin care Anexa 4 la Acordul CEFTA a fost înlocuită cu Protocolul privind definirea noțiunii de "produse originare" și metodele de cooperare administrative din Apendicele I la Convenția regională cu privire la regulile de origine preferențială pan-euro-mediteraneene (Convenția PEM), în conținutul căreia nu se regăsește termenul de "declarație pe factură", ci doar

	valabilă pentru unele sau pentru toate trimiterile de mărfuri livrate și care urmează a fi livrate. (8) Modelul declarației furnizorului/declarației pe termen lung a furnizorului este stabilit de Guvern.".			termenul de "declarație de origine". Prin urmare, este necesar de a exclude termenul "declarația pe factură".
Notă la Anexa nr.2:	4. Notă la Anexa nr.2: la pct.1 după textul „în regim de import, " se introduce textul „în magazin duty free," ; se completează cu punctul 14 cu următorul cuprins: „14. Taxa pentru efectuarea procedurilor vamale la export nu se percepe pentru mărfurile expediate prin intermediul trimiterilor poștale internaționale a căror valoare intrinsecă nu depășește 1 000 EUR.".	***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** La pct.5 Art. III din proiect ce presupune modificarea Anexei nr.2 din Legea cu privire la tariful vamal nr.1380/1997, semnalăm asupra neclarității normei. Or, potrivit textului redat în proiect, se face referință la Nota Anexei nr.2 (pct.1 și 14) pe când la pct. 1 din anexa vizată nu se regăsește textul "*în regim de import*„ și nota respectivă conține doar 12 puncte. În această situație se impune reexaminarea acesteia în vederea concretizării și corespunderii redacției actuale a actului normativ care se propune spre modificare. ***Dl Vladimir CEBOTARI, deputat în Parlament*** La Art. III, pct. 5 se propune excluderea completărilor operate la pct. 14 cu următorul cuprins : „14. Taxa pentru efectuarea procedurilor vamale la export nu se percepe pentru mărfurile expediate prin intermediul trimiterilor poștale internaționale a căror valoare intrinsecă nu depășesc 1 000 EUR.". *Argumentare* Deși propunerea respectivă ar părea că poate crea premize pentru stimularea activităților economice de trimiteri poștale internaționale, lucru care este binevenit și mult	Amendamentul VC f/nr. din 09 decembrie 2019 referitor la Art.III pct.5 din proiectul de lege, se susține.	**Se susține** redacțional. **Se susține.**

		apreciat, propunerea este efectuată în lipsa unei evaluari a impactului asupra bugetului, inclusiv a Serviciului Vamal dar lipsește și o evaluare a impactului economic. Evaluarea cuantumului taxelor pentru efectuarea procedurilor vamale de care vor fi scutite mărfurile expediate prin intermediul trimiterilor poștale, cu siguranța, vor lipsi Serviciul Vamal de un anumit volum de mijloace financiare, care le permitea acoperirea unui șir de costuri și în acest sens, ele vor trebui suplinite din alte surse. Nu sunt cunoscute nici sursele din care se vor suplini aceste. La Art. XIV urmează a fi modificat după cum urmează : înainte de cuvintele "pct. 29" se introduc cuvintele "pct. 28", după cuvintele "pct. 29" se introduce cuvintele "pct. 30".		
Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal	**Art. IV.** – Articolul 4 din Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), se completează cu alineatul (13^8) cu următorul cuprins: „(13^8) Se scutește de TVA fără drept de deducere importul și/sau achiziția mărfurilor, articole de completare și/sau a serviciilor de prelucrare a materiei prime destinate pentru producerea pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor care cad sub incidenta art.103, punctul 27^1) din Codul fiscal, de către agenții economici producători ai tehnicii agricole. Lista mărfurilor și articolelor de completare, precum și lista producătorilor de tehnică agricolă se stabilesc de Guvern.”.	***Dl Vladimir GOLOVATIUC, deputat în Parlament*** La Art. IV. din proiect se propune următoarele: La art.4 din Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal, alineatul (13^8) va avea următorul cuprins: „(13^8) Agenții economici care sînt înregistrați în calitate de subiecți ai TVA și care importă și/sau achiziționează mărfuri, articole de completare, utilizate ca materie primă sau materiale la producerea pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor care cad sub incidenta art.103, alineatul (1) punctul 27^1) din Codul fiscal, au dreptul la restituirea sumei TVA aferente acestor importuri și/sau achiziții, achitată furnizorului sau organului	Amendamentul VG f/nr. referitor la Art.IV din proiectul de lege, ce vizează modificarea alineatului (13^8) a articolului 4 din Legea nr.1417/1997 pentru punerea în aplicare a Titlului III al Codului fiscal, se susține.	**Se susține.**

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>vamal prin intermediul contului bancar, cu condiția reflectării valorii materie prime sau materialelor utilizate, la costul mărfii fabricate de la art.103, alineatul (1) punctul 27¹) din Codul fiscal. Restituirea TVA se efectuează în modul stabilit de Guvern.".
Argumentare
Prevederea respectivă are drept scop susținerea producătorilor autohtoni de tehnică agricolă care sunt defavorizați la capitolul TVA în comparație cu importatori de tehnică agricolă, în măsura în care importul tehnici agricole este scutit de TVA. Din acest motiv tehnica produsă în Republica Moldova este mai scumpă de cât tehnica importată. Aplicarea mecanismului de restituire a TVA ar stimula creșterea competitivității și eficientizării activității întreprinderilor producătoare de echipamente agricole.</td>
<td></td>
<td></td>
</tr>
<tr>
<td>Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale</td>
<td>Art.V. - În anexa nr. 1 la Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 1–4, art. 2), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:</td>
<td><u>Dna Elena BACALU, deputată în Parlament</u>
La articolul V, punctul 2:
<u>la punctul 1.7</u> cuvintele „avocați care au înregistrată una dintre formele de organizare a activității de avocat în condițiile legii" se exclud.
Anexa nr.1 se completează în final cu un punct nou cu următorul cuprins:
<table>
<tr>
<td>1.11 Avocați care au înregistrată una din formele de organizare a</td>
<td>18% la</td>
<td>Taxa fixă în conformitate cu legea bugetului i asigurărilor sociale</td>
<td>Lunar, cîte 1/12 din suma anuală, pînă la data de 25 a lunii următoa</td>
<td>Pensia pentru limită de vîrstă și ajutorul de deces</td>
</tr>
</table>
</td>
<td>Amendamentul EB f/nr. referitor la Art.V pct.2 din proiectul de lege, ce vizează modificarea punctului 1.7. din anexa nr.1 la Legea 489/1999, nu se susține, deoarece propunerea respectivă va fi supusă unei analize complexe pe parcursul anului 2020, de comun cu părțile interesate, în contextul realizării acțiunii prevăzute în Planul anual al Guvernului pentru anul 2020-2023, în vederea stabilirii unui regim fiscal, social și medical echitabil reprezentanților profesiilor conexe justiției.</td>
<td><u>Nu se susține,</u> reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.</td>
</tr>
</table>

		activităţi de avocat în condiţiile legii şi avocaţii stagiari pe perioada efectuării stagierii, conform opţiunilor din contractul de asigurări sociale încheiat pe anul respectiv. / venitul declarat al titularului practicii / de stat anuală 6% la venitul titularului practicii / re lunii de gestiune Lunar, pînă la data de 25 a lunii următoare lunii de gestiune / Toate tipurile de prestaţii de asigurări sociale de stat *Prin această modificare se vor stabili condiţii mai echitabile de calcul a contribuţiei de asigurări sociale, concomitent va spori gradul de protecţie socială a avocaţilor prin accesul la toate tipurile de prestaţii de asigurări sociale.*		
Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149/2000	**Art.VI.** – Codul vamal al Republicii Moldova nr.1149/2000 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediţie specială din 1 ianuarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:			
	1. Pe întreg textul legii, textul „declaraţia pe factură/", la orice formă gramaticală, se exclude.			
Articolul 30. Dispoziţii comune regimurilor vamale cu impact economic (6) Se interzice plasarea alcoolului etilic nedenaturat (poziţia tarifară 2207), ţigărilor de foi, trabucurilor (subpoziţia tarifară 240210000), ţigărilor din tutun (subpoziţia tarifară 2402 20), benzinei, motorinei şi derivatelor lor (subpoziţiile tarifare 270710100, 270720100, 270730100,		***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** La articolul 30 alineatul (6), după sintagma „lit.d)" se completează cu sintagma „ , e)";	Se susţine.	**Se sustine.**

270750, 270900100, 271012110-271019290, 271019310-271019480, 290124000, 290129000, 290211000, 290219000, ex.290220000, 290230000, 290244000, 290290000, 290511000 – 290513000, 290514, 290516, ex.290519000, 2909, 381400900, 381700500, 381700800), gazului de sondă şi a altor hidrocarburi gazoase (subpoziţiile tarifare 271112, 271113, 271114000, 271119000) sub regimurile vamale antrepozit vamal, perfecţionare activă şi admitere temporară, cu excepţia situaţiilor prevăzute la art.50 alin.(2) lit.d), introducerii sau scoaterii acestora pentru prezentarea sau utilizarea lor la expoziţii, tîrguri şi la alte manifestări similare.				
Articolul 50. Dispoziţii generale (1) Antrepozit vamal este locul aprobat de organul vamal şi aflat sub supravegherea acestuia, unde pot fi depozitate mărfurile specificate la alin.(2). (2) Regimul de antrepozit vamal permite depozitarea într-un antrepozit: a) a mărfurilor străine, fără aplicarea drepturilor de import şi măsurilor de politică economică; b) a mărfurilor autohtone destinate exportului; c) a mărfurilor autohtone necesare pentru operaţiunile efectuate cu mărfurile plasate sub regimul de antrepozit vamal prevăzute la art.56 şi destinate introducerii pe teritoriul ţării; d) a mărfurilor destinate plasării şi/sau scoaterii din destinaţia vamală prevăzută la capitolul II secţiunea a 14-a, fără aplicarea drepturilor de import şi a măsurilor de politică economică.		***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** Articolul 50, alineatul (2) se completează cu litera e) cu următorul cuprins: „e) a mărfurilor pentru comercializare sau în cazul în care nu sau comercializat, din/în destinaţia vamală prevăzută la capitolul II secţiunea a 14-a, fără aplicarea drepturilor de import şi a măsurilor de politică economică.”	Se susține.	**Se susține.**
Articolul 93. Dispoziţii generale (1) Magazinul duty-free constă în comercializarea mărfurilor sub supraveghere vamală, fără aplicarea măsurilor de politică economică, în locuri special amenajate,		***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** Articolul 93: la alineatul (1) cuvintele „şi porturile”, „şi navelor” se exclud;	Se susține.	**Se susține.**

amplasate în aeroporturile internaţionale, la bordul aeronavelor sau la punctele internaţionale de trecere a frontierei de stat, precum şi în locurile specificate la art.97 alin.(1). (2) Plasarea şi comercializarea mărfurilor în magazinul duty-free se efectuează fără perceperea drepturilor de import. (3) În magazinele duty-free (cu excepţia celor pentru deservirea corpului diplomatic), mărfurile se comercializează contra lei moldoveneşti şi contra valută străină (în numerar şi în cecuri de călătorie), precum şi cu utilizarea cardurilor bancare, exclusiv persoanelor care pleacă în străinătate şi au trecut controlul vamal, controlul actelor de identitate şi al biletelor de călătorie, cu excepţia cazurilor prevăzute la art.95[1] alin.(1[1]) şi art.97 alin.(1) şi cu condiţia respectării restricţiilor şi facilităţilor stabilite prin Legea nr.1569-XV din 20 decembrie 2002 cu privire la modul de introducere şi scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice.		alineatul (1[1]) se abrogă; la alineatul (3), textul „ , precum şi persoanelor care se află în străinătate - în cazul navelor" se exclude;		
Articolul 94. Condiţiile plasării mărfurilor în magazinul duty-free „(3[1]) Mărfurile străine plasate pentru comercializare în magazinul duty-free amplasat în zona intrării pe teritoriul Republicii Moldova, în magazinul duty-free pentru deservirea corpului diplomatic sînt plasate sub regimul vamal de import cu perceperea drepturilor de import.		***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** La articolul 94, alineatul (3[1]) va avea următorul cuprins: „(3[1]) Mărfurile străine plasate în destinaţia magazinul duty-free amplasat în zona intrării pe teritoriul Republicii Moldova, în magazinul duty-free pentru deservirea corpului diplomatic, după comercializare, la încheierea destinaţiei vamale sînt plasate sub regimul vamal de import cu perceperea drepturilor de import."	Amendamentul f/nr. din decembrie 2019 referitor la Art.VI din proiectul de lege, ce vizează propunerile aferente ajustării Codului vamal, se susţine, în următoarele condiţii: la art.94 alin.(3[1]) din amendament, cuvîntul „străine" se substituie cu cuvintele „supuse accizelor"; proiectul se completează cu un punct nou, cu următorul cuprins: „.. La articolul 94, alineatul (3[2]) se abrogă".	**Se susţine,** cu propunerile invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.
Articolul 95[1]. Condiţiile de licenţiere a magazinului duty-free Notă: Se declară neconstituţionale prevederile alineatelor (1[2]), (1[3]) din articolul		***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** Articolul 95[1]: alineatele (1[2]) şi (1[3]) se abrogă;	Se susţine.	**Se susţine.**

95[1], conform Hot. Curţii Constituţionale nr.23 din 10.10.2019, în vigoare 10.10.2019 Notă: Se declară neconstituţională litera f) din alineatul (3) din articolul 95[1], conform Hot. Curţii Constituţionale nr.23 din 10.10.2019, în vigoare 10.10.2019 Notă: Se declară neconstituţional textul din alineatul (3[1]) „precum şi pentru activitatea barurilor şi restaurantelor duty-free la bordul navelor, pentru comercializarea produselor alimentare gata cu consumare în local, vânzarea băuturilor cu consumare în local, cu sau fără program distractiv" din articolul 95[1], conform Hot. Curţii Constituţionale nr.23 din 10.10.2019, în vigoare 10.10.2019		la alineatul (3), litera f) se abrogă; la alineatul (3[1]), textul „precum şi pentru activitatea barurilor şi restaurantelor duty-free la bordul navelor, pentru comercializarea produselor alimentare gata cu consumare în local, vânzarea băuturilor cu consumare în local, cu sau fără program distractive." se exclude. Temeiul modificărilor derivă din prevederile Hotărîrii Curţii Constituţionale pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi din Legea nr.172 din 27 iulie 2018 pentru modificarea unor acte legislative şi din Legea nr.288 din 15 decembrie 2017 cu privire la modificarea şi completarea unor acte legislative (sesizările nr.142a/2018 şi nr.155a/2018) nr.23 din 10.10.2019 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr.338-343, art.206). Astfel, sunt declarate neconstituţionale prevederile din Codul vamal, adoptat prin Legea nr.1149 din 20 iulie 2000, în redacţia Legii nr.288 din 15 decembrie 2017, după cum urmează: - cuvintele „şi porturile", „şi navele" din articolul 93 alineatul (1); - cuvintele „bar şi restaurant", declinate în funcţie de categoria gramaticală, din articolele 1 punctul 22 şi 32, din denumirea secţiunii a 14-a, din denumirile articolelor 94, 95 şi 95[1], din articolele 93 alineatele (2) şi (3), 94 alineatele (1), (3) şi (4), 95 alineatele (1) şi (2), 95[1] alineatele (3) lit.d), (4), (6) şi (9), 96 şi 185 alineatul (1) litera f); - prevederile alineatului (1[1]) şi textul din alineatul (3) „precum şi		

		persoanelor care se află în străinătate – în cazul navelor" din articolul 93; - prevederile alineatelor (1^2), (1^3) şi litera f) din alineatul (3) şi textul din alineatul (3^1) „precum şi pentru activitatea barurilor şi restaurantelor duty-free la bordul navelor, pentru comercializarea produselor alimentare gata cu consumare în local, vânzarea băuturilor cu consumare în local, cu sau fără program distractiv" din articolul 95^1. În conformitate cu articolul 69 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 „Actele normative sau dispoziţiile acestora declarate neconstituţionale se aduc în concordanţă cu hotărîrile Curţii Constituţionale în modul stabilit de Codul jurisdicţiei constituţionale nr.502/1995 şi Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituţională."		
		Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament Cuvintele „bar şi restaurant", declinate în funcţie de categoria gramaticală, din articolele 1 punctul 22 şi 32, din denumirea secţiunii a 14-a, din denumirile art.94, 95 şi 95^1, din art.93 alineatele (2) şi (3), art.94 alineatele (1), (3) şi (4), art.95 alineatele (1) şi (2), art.95^1 alineatele (3) lit.d), (4), (6) şi (9), art.96 şi art.185 alineatul (1) litera f), se exclud;	Se susţine.	**Se susţine.**
Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova	**Art. IX. -** Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr.66-75, art.133) cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:			
Art.24. –	1. La articolul 24, alineatul (4), după textul „Dispoziţiile prezentului articol" se			

(4) Dispoziţiile prezentului articol nu se aplică în cazul în care terenul aparţine statului sau unităţii administrativ-teritoriale.	completează cu textul „şi ale articolului 658 alineatul (2) din Codul civil".			
Art.29. – (2) Superficiarul care deţine superficie legală în temeiul alin.(1) lit.d) sau e) este obligat să achite în bugetul de stat sau, după caz, în bugetul local o redevenţă anuală în mărime egală cu chiria pentru locaţiunea terenului statului, prevăzută de legea anuală a bugetului de stat. Categoriile de persoane scutite de plata redevenţei anuale se specifică în legea anuală a bugetului de stat. Această obligaţie incumbă şi dobînditorului subsecvent al bunului înregistrat separat şi al dreptului de superficie.	2. Articolul 29: alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Superficiarul care deţine superficie legală în temeiul alin.(1) lit.d) sau e) este obligat să achite în bugetul de stat sau, după caz, în bugetul local o redevenţă anuală determinată în modul stabilit de Guvern pentru terenul care aparţine statului şi de autoritatea publică locală – pentru terenul unităţii administrativ-teritoriale, dar care nu va fi mai mică decît plata anuală minimă de arendă a terenurilor proprietate publică, stabilită conform art. 10 alin. (11) din Legea nr.1308/1997 privind preţul normativ şi modul de vînzare-cumpărare a pămîntului. Această obligaţie incumbă şi dobînditorului subsecvent al bunului înregistrat separat şi al dreptului de superficie." articolul se completează cu alineatul (2^1) cu următorul cuprins: „(2^1) Se scutesc de plata redevenţei anuale, prevăzută de alineatul (2): a) autorităţile/ instituţiile bugetare finanţate de la bugetul de stat, autorităţile/ instituţiile publice la autogestiune fondate de autorităţile publice centrale, întreprinderile de stat şi societăţile comerciale cu capital integral de stat – în privinţa terenurilor proprietate a statului pe care sunt amplasate imobilele acestor subiecţi. b) autorităţile/ instituţiile bugetare finanţate de la bugetul local, autorităţile/ instituţiile publice la autogestiune fondate de autorităţile publice locale, întreprinderile municipale şi societăţile comerciale cu capital integral al unităţii administrativ-teritoriale – în privinţa terenurilor proprietate a unităţii administrativ-teritoriale pe care sunt amplasate imobilele acestor subiecţi. c) asociaţiile de coproprietari în condominiu, cooperativele de construcţie a locuinţelor, asociaţiile proprietarilor locuinţelor privatizate, cultele religioase şi părţile lor componente,	***<u>Directia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** **Art. IX, Legea nr.1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil** La Art. 29: 1) alin. (2), pentru un spor de precizie normativă, înaintea sintagmei „unităţii administrativ-teritoriale" utilizat la al doilea caz gramatical, se vor introduce cuvintele „ce aparţine"; 2) alin. (2^1) : - lit. a): - pentru precizia normei, sintagma „autorităţile publice centrale" se va substituit cu sintagma „autorităţile administraţiei publice centrale"; - cu referire la utilizarea sintagmei „întreprinderi de stat", reţinem că în conformitate cu art.19 alin.(3) lit.b) din Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat, Guvernul a fost împuternicit ca în termen de până la 24 de luni de la intrarea în vigoare a Legii să iniţieze reorganizarea întreprinderilor de stat în alte forme de organizare juridică. Ţinând cont, că termenul de implementare a prevederilor art.19 alin.(3) lit.b) din această Lege expiră la **22.12.2019,** se va revedea formularea „întreprinderi de stat"; - lit.c), sintagma „asociaţiile proprietarilor locuinţelor privatizare" se va substitui cu sintagma „asociaţiilor de proprietari de locuinţe privatizate", fiind astfel în unison cu terminologia utilizată în Legea nr.1324/1993 privatizării fondului de locuinţe.		**<u>Se sustine</u>** redacţional.

	administratorii cimitirelor – în privința terenurilor proprietate a statului sau unității administrativ-teritoriale asupra cărora acestea au un drept de posesie sau folosință. d) proprietarii locuințelor (încăperilor) din blocurile locative; a caselor de locuit cu mai multe apartamente privatizate, care nu constituie blocuri; a caselor de locuit (casă individuală, casă de vacanță), anexelor gospodărești și grădinilor - în privința terenurilor proprietate a statului sau unității administrativ-teritoriale pe care sunt amplasate imobilele acestor subiecți."			
Legea nr.302/2017 cu privire la Serviciul Vamal	**Art. X.** – Legea nr.302/2017 cu privire la Serviciul Vamal (Monitorul Oficial al R. Moldova din 02.03.2018), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:	***Dl Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament*** Cu referire la punctul 64 din art. I (referitor la art.132[3] din Codul fiscal) și art. X din proiect (care prevăd anularea concursurilor pentru funcțiile de director al Serviciului Fiscal și cel al Serviciului Vamal), propun excluderea acestora. În primul rând, amendamentele menționate contravin conceptual legii-cadru în materie de funcționari publici – Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public. Or, în condițiile în care directorul Serviciului Vamal și cel al Serviciului Fiscal rămân în categoria de funcționar public de conducere – fie chiar și cu statut special așa cum rezultă din dispozițiile legilor de organizare și funcționare a acestor entități coroborate cu art.4 alin.(2) din Legea nr.158/2008 –, desemnarea acestor conducători urmează a se realiza conform modalităților prevăzute de legea-cadru. Spre deosebire de funcționarii publici, în cazul deținătorilor de	Amendamentul SL nr.67 din 11 decembrie 2019 în partea ce ține de art.132[3] din Codul fiscal și art. X din proiect, nu se susține. Considerăm important numirea în funcțiile de conducere a autorităților administrative din subordinea ministerului de către ministrul finanțelor. Ministrul Finanțelor este responsabil de gestiunea finanțelor publice în speță administrarea fiscală și vamală, fapt pentru care este important de a atribui dreptul în formarea echipei de management a autorității publice din subordinea Ministerului Finanțelor. Prin acestă modificare, Ministrul Finanțelor i se atribuie un drept dar și o responsabilitate în numirea persoanelor profesioniști, astfel în cît să asigure o administrare fiscală și vamală eficientă, domeniu față de care poartă responsabilitate directă.	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		funcţii de demnitate publică atât legislaţia naţională – Legea nr.199/2010 –, cât şi standardele internaţionale/legislaţia altor state, prevăd posibilitatea numirilor directe în aceste poziţii, evitând astfel o procedură transparentă şi meritocratică. Dar deoarece funcţiile de director al Serviciului Vamal şi al Serviciului Fiscal rămân a fi în categoria de funcţii publice, o altă modalitate de accedere în aceste funcţii decât cele statuate în legea-cadru nu pot exista.		
Articolul 6. Conducerea Serviciului Vamal (2) Ocuparea funcţiei publice vacante de director al Serviciului Vamal (în continuare – *director*) se face prin concurs, organizat şi desfăşurat în baza unui regulament aprobat de către ministrul finanţelor. (4) Nu poate candida la funcţia de director persoana care are antecedente penale pentru infracţiuni grave, deosebit de grave şi excepţional de grave, săvîrşite cu intenţie, precum şi persoana care are antecedente penale pentru săvîrşirea de infracţiuni contra bunei desfăşurări a activităţii în sfera publică, chiar dacă antecedentele penale respective au fost stinse ori persoana a fost absolvită de răspundere penală printr-un act de amnistie sau de graţiere. (5) Directorul este numit în funcţie de către ministrul finanţelor pe un termen de 5 ani. (6) Directorul poate fi destituit din funcţie de către ministrul finanţelor înainte de expirarea termenului de 5 ani în una dintre următoarele situaţii: (7) Numirea în funcţie a directorului ca urmare a promovării concursului, de asemenea, modificarea, suspendarea şi încetarea raporturilor de serviciu ale	1. Articolul 6: alineatul (2) se abrogă; la alineatul (4) cuvîntul „candida la" se substituie cu „fi numit în"; alineatul (5) va avea următorul cuprins: „Prin derogare de la prevederile Legii nr.158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public, directorul este numit în funcţie de către ministrul finanţelor."; la alineatul (6) textul „înainte de expirarea termenului de 5 ani în" se exclude; alineatul (7) va avea următorul cuprins: „(7) Modificarea, suspendarea şi încetarea raporturilor de serviciu ale directorului se efectuează de către ministrul finanţelor, în condiţiile legii.".	***<u>Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** Cu referinţă la conceptul privind excluderea mecanismului de accedere în funcţia publică vacantă a funcţionarilor publici de conducere de nivel superior în bază de concurs prevăzută la ***Art. X şi Art. XII*** din proiectul prenotat expunem că Nota Informativă a proiectului de lege nu conţine careva informaţii referitoare la necesitatea operării acestor modificări. De altfel, nici nu corespunde cu scopul urmărit de politica fiscală şi vamală- *obţinerea veniturilor necesare finanţării cheltuielilor publice, redistribuirea veniturilor populaţiei precum şi asigurarea unui suport pentru creşterea economică* contrar prevederilor Legii nr. 100/2017. Definit de Legea nr. 158/2008 ca una din modalităţile de ocupare a funcţiei publice vacante, ***concursul*** se organizează în scopul atragerii către autoritatea publică a candidaţilor şi selectării din rândul acestora a celui mai potrivit, respectând principiile competiţiei/participare deschise,	Considerăm important numirea în funcţiile de conducere a autorităţilor administrative din subordinea ministerului de către ministrul finanţelor. Ministrul Finanţelor este responsabil de gestiunea finanţelor publice în speţă administrarea fiscală şi vamală, fapt pentru care este important de a atribui dreptul în formarea echipei de management a autorităţii publice din subordinea Ministerului Finanţelor. Prin acestă modificare, Ministrul Finanţelor i se atribuie un drept dar şi o responsabilitate în numirea persoanelor profesionişti, astfel în cît să asigure o administrare fiscală şi vamală eficientă, domeniu faţă de care poartă responsabilitate directă.	**<u>Nu se susţine,</u>** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

directorului se efectuează în condiţiile legii de către ministrul finanţelor.		competenţă şi merit profesional, egalitate a accesului la funcţia publică şi transparenţă. În această ordine de idei, urmează a se argumenta, în ce măsură norma propusă va avea ca rezultat sporirea calităţii managementului entităţilor vizate. Mai mult ca atât, amendarea dată nu este în acord cu eforturile statului în realizarea programului de activitate a Guvernului din noiembrie 2019 [2], şi nu coincide cu obiectivele imediate vizate la Capitolul *ADMINISTRAŢIA PUBLICĂ* ce propune că *una dintre măsurile rapide şi determinate pentru a asigura guvernarea eficientă este* ***angajarea pe principii de profesionalism şi meritocraţie a conducătorilor de instituţii publice, inclusiv în cazul Serviciului Vamal.*** Este important de menţionat că, serviciul public existent în Republica Moldova a fost construit în baza principiilor SIGMA, aplicată în majoritatea ţărilor UE şi ţările parteneriatului estic. Fiind o categorie specială de funcţionari publici (*funcţionari publici de conducere de nivel superior*), au şi un mecanism diferit de angajare decât alte categorii de funcţionari. Or, abrogarea normei propuse la acest capitol instituie o procedură similară de recrutare care nu se va deosebi de a altor funcţionari publici şi nu justifică punerea într-o categorie aparte. În concluzie expunem că: *aplicarea altor mecanisme de recrutare, nu va asigura accesul egal al tuturor*		

		potențialilor candidați, care se încadrează în condițiile speciale și dețin competentele potrivite.		
Articolul 54. (3) Directorul Serviciului Vamal aflat în funcţie la momentul intrării în vigoare a prezentei legi îşi va exercita mandatul de director general pînă la data numirii în funcţie a noului director al Serviciului Vamal ca urmare a concursului, fără a fi limitat în drepturi, atribuţii şi responsabilităţi.	2. La articolul 54 alineatul (3) cuvintele „ca urmare a concursului" se exclud.			
Legea nr.278/2007 **Articolul 19.** Prezentarea produselor din tutun (1) Etichetarea şi prezentarea pachetelor unitare, a ambalajelor exterioare şi a produselor din tutun nu trebuie să includă elemente sau caracteristici care: a) promovează produsul din tutun prin mijloace false, înşelătoare sau care pot crea impresii eronate despre caracteristicile, efectele asupra sănătăţii, riscurile şi emisiile acestuia sau creează similitudini cu denumirile anatomice ale părţilor corpului uman; b) sugerează că un anumit produs din tutun este mai puţin dăunător decît altele, inclusiv utilizînd calificative precum light, medium, ultra, extra şi altele asemenea, ori că un produs din tutun are efecte vitalizante, energizante, vindecătoare, de întinerire, naturale, organice, alte efecte benefice asupra sănătăţii sau modului de viaţă; c) se referă la miros, gust, prezenţa sau absenţa aromelor sau a altor aditivi.		***Dl Eugeniu NICHIFORCIUC, deputat în Parlament*** **„Art...** – Articolul 19 din Legea nr.278/2007 privind controlul tutunului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr.258–261, art.489), cu modificările ulterioare, la alineatul (1) după textul „produselor din tutun" se completează cu textul „ , cu excepția celor comercializate în magazinele duty-free și a țigărilor din tutun tăiat cu capete tăiate sau mușțiuc"." *Argumentare* Potrivit art.19 al Legii nr.278/2007 privind controlul tutunului etichetarea şi prezentarea pachetelor unitare, a ambalajelor exterioare şi a produselor din tutun nu trebuie să includă elemente sau caracteristici care sugerează că un anumit produs din tutun este mai puţin dăunător decît altele, inclusiv utilizînd calificative precum light, medium, ultra, extra şi altele asemenea, ori că un produs din tutun are efecte vitalizante, energizante, vindecătoare, de întinerire, naturale, organice, alte efecte benefice asupra sănătăţii sau modului de viaţă și se referă la miros, gust, prezenţa sau absenţa aromelor sau a altor aditivi.		**Se susține.**

		Astfel, avînd în vedere faptul că magazinele duty-free constă în comercializarea mărfurilor sub supraveghere vamală, fără aplicarea măsurilor de politică economică produsele din tutun ce se comercializează în acestea nu trebuie să fie supuse acestei condiții. Totodată, țigările din tutun tăiat cu capete tăiate sau mușțiuc nu au o pondere esențială în consumul pe piața internă, din care considerente se propune exceptarea acestora de la obligația respectivă.		
Articolul 14. Măsurile de protecţie socială a veteranilor de război (7) Cheltuielile legate de acordarea, în cadrul asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală, a prestaţiilor prevăzute la alin.(1) lit.f) pentru veteranii pensionari, şomeri care beneficiază de ajutorul de şomaj, persoane cu dizabilităţi neangajate, vor fi suportate de la bugetul de stat.		***<u>Dna Elena BACALU, deputată în Parlament</u>*** După articolul X se introduce un articol nou cu următorul cuprins: „**Art. XI.** Legea nr.190 din 08.05.2003 cu privire la veterani (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.84-86, art.392), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: la articolul.14, alin.(7), cuvîntul „pensionari" se exclude." *Prin această modificare se va permite veteranilor de război de a beneficia de asistență medicală și în cazul dacă nu au dreptul la pensie.*	Amendamentul EB f/nr. referitor la completarea proiectului cu Art.XI, ce vizează modificarea articolului 14, alin.(7) din Legea nr.190 din 08.05.2003 cu privire la veterani, nu se susține, propunerea înaintată contravine prevederilor articolului 4 alineatul (4) din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.	**<u>Nu se susține,</u>** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.
Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008	**Art. XI**. - Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78–84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:			
	1. se completează cu articolul 263^2 cu următorul cuprins: „Articolul 263^2. Desfășurarea ilegală a activităților de către persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător (1) Desfășurarea ilegală a activității profesionale în sectorul justiției sau în domeniul sănătății de către persoanele fizice,	***<u>Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** 1. Art.263^2 în redacția propusă nu poate fi acceptat și urmează a fi revăzut și concretizat prin prisma contravențiilor deja reglementate de Codul contravențional, în vederea excluderii de dublare a acestora pentru practicarea ilegală a		**<u>Se susține,</u>** excluderea din proiect a art.263^2.

	fără a deține actele permisive eliberate de organele competente se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale. (2) Desfășurarea ilegală de către persoanele fizice rezidente a activităților independente, fără înregistrare la Serviciul Fiscal de Stat conform legislației în vigoare ori cu act de înregistrare declarat nevalabil se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale. (3) Desfășurarea activității de achiziții și vânzare a produselor agricole din horticultură și fitotehnie și a obiectelor regnului vegetal fără înregistrare la Serviciul Fiscal de Stat conform legislației în vigoare ori cu act de înregistrare declarat nevalabil se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale.”;	activităților profesionale. Deși contravențiile propuse rezultă din prevederile Codului fiscal și a regimurilor stabilite pentru anumite categorii de contribuabili, în lipsa unor concretizări și norme de trimiteri, sensul acestora se modifică și nu va conduce la atingerea scopului propus de autori. Noțiunile definite și utilizate în sensul Codului fiscal la art.5 pct.36^1) - 36^3) capătă un alt sens în cadrul Codului contravențional. Nu este clar determinat obiectul contravenției (neînregistrarea la SFS, în cazul alin.(1) și alin.(2)) și/sau subiectul contravenient (persoană fizică, în cazul alin.(3)). Astfel, contravenția (acțiunea ilicită) prevăzută la norma alin.(1) este reglementată de ***articolul 54[1] ”Practicarea fără drept a unei profesii sau a unei activități”,*** precum și art.77 ”Practicarea ilicită a activității medicale și farmaceutice”, art.263 ”Desfășurarea ilegală a activității de întreprinzător” alin.(2) din Codul contravențional. Nu este clar care acte permisive (licență, autorizație, certificare, etc) se au în vedere la alin.(1). În dispoziția alin.(2) nu este clar cine va declara actul de înregistrare nevalabil, dacă asemenea act nu se prevede a fi eliberat potrivit art.69^{13} din Codul fiscal care prevede că ”Dovadă a înregistrării fiscale servește *confirmarea* luării în evidență fiscală.” La alin.(3) nu este clar determinat subiectul contravenient ce desfășoară activități de achiziții și		

		vînzare (persoana fizică sau persoana juridică). Nu este clar cum va fi aplicată dispoziția în cazul în care subiectul persoana fizică desfășoară concomitent activități reglementate de Capitolul 10^2 din Codul fiscal și activitatea de achiziție și vînzare a altor produse agricole, fără a depăși suma maximă de venit, fiind deja înregistrată la Serviciul Fiscal de Stat. La fel, nu este clar, cine va declara actul de înregistrare nevalabil. Considerăm că normele de modificare la Codul contravențional urmează a fi omise din textul proiectului de lege, în scopul reexaminării, îmbunătățirii cu implicare specialiștilor în domeniu, cu examinarea ulterioară a acestora în cadrul unui proiect de lege separat, ce are obiect de reglementare modificarea Codului contravențional.		
Articolul 293[1]. Încălcarea regulilor de exploatare a maşinilor de casă şi control (1) Exploatarea maşinilor de casă şi control fără memorie fiscală, defectate, nesigilate /neînregistrate de /la Serviciul Fiscal de Stat sau în lipsa contractului valid de asistenţă tehnică cu prestatorul autorizat se sancţionează cu amendă de la 18 la 30 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere. (2) Deteriorarea sau distrugerea premeditată a maşinii de casă şi control ori înlocuirea premeditată a memoriei fiscale sau a programului de aplicaţie al maşinii de casă şi control se sancţionează cu amendă de la 45 la 90 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere.	2. La articolul 293[1], cuvintele „mașinilor de casă și control" se substituie cu cuvintele „echipamentelor de casă și control" la forma gramaticală corespunzătoare.	***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului*** 2. În contextul normei de modificare prevăzute la Art.I pct.1 din proiect, care prevede substituirea în textul Codului Fiscal a cuvintelor „mașina de casă și de control", la orice formă gramaticală, cu cuvintele „echipamentul de casă și de control", la forma gramaticală corespunzătoare urmau a fi prevăzute modificările de rigoare la art.293[1] din Codul contravențional.		**Se susține,** modificările propuse prevăd modificarea art.293[1] din Codul contravențional.

(3) Degradarea, pierderea, nimicirea, lipsa registrului maşinii de casă şi control, legalizat în modul stabilit, pentru înregistrarea cronologică a datelor fiscale stocate în memoria fiscală ori completarea lui neregulată sau incompletă (inadecvată) se sancţionează cu amendă de la 18 la 30 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere. (4) Lipsa maşinii de casă şi control sau efectuarea decontărilor cu consumatorii fără utilizarea maşinii de casă şi control sau emiterea (perfectarea) bonului de casă (bonului de plată în cazurile prevăzute de actele normative) fără toate elementele obligatorii, sau emiterea (perfectarea) bonului de casă (bonului de plată în cazurile prevăzute de actele normative) de o valoare ce nu corespunde sumei achitate real, sau nepredarea premeditată a bonului de casă (bonului de plată în cazurile prevăzute de actele normative) consumatorului, înlocuirea bonului de casă sau predarea premeditată a altui document consumatorului, precum aviz de plată în numerar, factură, bon de comandă-livrare, notă de plată, buletin de schimb valutar se sancţionează cu amendă de la 18 la 42 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 90 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 60 la 120 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice. (5) Existenţa excedentului sau deficitului de mijloace băneşti în caseta (sertarul) pentru bani a maşinii de casă şi control sau în alt loc special destinat primirii şi păstrării temporare a mijloacelor băneşti din activitatea curentă, ce depăşeşte o unitate convenţională, se sancţionează cu amendă de la 18 la 30 de unităţi convenţionale.				

(6) Neimprimarea benzilor de control sau nimicirea lor pînă la expirarea termenului de păstrare (arhivare) se sancţionează cu amendă de la 48 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere. (7) Lipsa la vedere a anunţului prin care se atenţionează consumatorul despre dreptul de a cere bonul de casă (de forma şi conţinutul stabilit) şi obligaţia de a-l prezenta la examinarea eventualei reclamaţii se sancţionează cu amendă de la 30 la 45 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere. (8) Degradarea, pierderea, nimicirea, lipsa cărţii tehnice (paşaportului) sau a cartelei de înregistrare, sau a registrului de evidenţă a serviciilor de asistenţă tehnică pentru maşina de casă şi control se sancţionează cu amendă de la 18 la 30 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere. (9) Desfăşurarea activităţilor de instalare, reparare, deservire tehnică a maşinilor de casă şi control fără a deţine certificatul de înregistrare în calitate de centru de asistenţă tehnică pentru maşinile de casă şi de control cu memorie fiscală respectivă sau desfăşurarea activităţilor de instalare, reparare, deservire tehnică cu certificatul de înregistrare cu termenul de valabilitate expirat, sau perfectarea incompletă (inadecvată) a registrului de evidenţă a serviciilor de asistenţă tehnică pentru maşina de casă şi control se sancţionează cu amendă de la 42 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 45 la 90 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere. (10) Exploatarea (inclusiv asistenţa tehnică) a maşinilor de casă şi control excluse din Registrul unic al maşinilor de casă şi control,				

precum şi a celor scoase de la evidenţă (înregistrare) la Serviciul Fiscal de Stat se sancţionează cu amendă de la 50 la 100 de unităţi convenţionale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unităţi convenţionale aplicată persoanei cu funcţie de răspundere, cu amendă de la 200 la 300 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice.				
Articolul 295. Încălcarea regulilor de organizare şi de ţinere a contabilităţii, de întocmire şi prezentare a rapoartelor financiare	3. Articolul 295 se completează cu alineatul (3^1) cu următorul cuprins: „(3^1) Neîntocmirea actului de achiziţionare a produselor agricole din horticultură şi fitotehnie şi a obiectelor regnului vegetal şi/sau includerea în acesta a datelor neveridice se sancţionează cu amendă de la 20 la 60 de unităţi convenţionale aplicată persoanei juridice şi persoanei responsabile de întocmirea, semnarea şi prezentarea actului.”.			
Articolul 402. Autorităţi administrative din subordinea Ministerului Finanţelor (1) Contravenţiile prevăzute la art.263, art.266 alin.(6), art.272^1 alin. (1), (2), (4)–(6) şi (12), art.273 pct.5) şi 5^1), art.275 alin.(2), art.277 alin.(2), (3), (6), (8) şi (9), art.277^1 alin.(1), (2) şi (4), art.288, 289, 290, 291, 293^1, 293^2 alin.(1), (2) şi (3), art.295^1, 297, 297^1, 298, 299, 301^1, 311, 330 se examinează conform competenţei, de către autoritatea administrativă de inspectare financiară din subordinea Ministerului Finanţelor sau de către Serviciul Fiscal de Stat. Contravenţiile prevăzute la art.293, 295, 349 alin.(1) se examinează de către autoritatea administrativă de inspectare financiară sau, după caz, de Serviciul Fiscal de Stat, în funcţie de organul care le-a constatat.	4. La articolul 402 alineatul (1) textul „prevăzute la art. 263,” se substituie cu textul „prevăzute la art.263, 263^2,”.	***Comisia economie, buget şi finanţe*** Avînd în vedere că a fost propusă de către DGJ excluderea art.263^2, se propune excluderea punctului 4 ce ține de art.402 alineatul (1) din proiect ca fiind de prisos.		**Se susţine.**
Legea nr.158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public **Articolul 8.** Funcţionarii publici de conducere de nivel superior (1) Funcţionarii publici de conducere de nivel superior realizează managementul nivelului superior în autorităţile publice.	**Art. XII.** - La articolul 8 din Legea nr.158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.230-840, art.840), cu modificările ulterioare, alineatul (3) se abrogă;	***Dl Igor VREMEA, deputat în Parlament*** Art.XII se va expune în următoarea redacţie: „**Art.XII.** – Legea nr.158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public (Monitorul		**Nu se susţine.** Modificarea propusă în proiectul de lege nu are drept scop excluderea

(2) Categoria funcţionarilor publici de conducere de nivel superior include persoanele care sînt numite în una din următoarele funcţii publice de conducere de nivel superior: c) secretar general adjunct al Guvernului, secretar general al ministerului, adjunct al conducătorului autorităţii administrative; d) conducător şi adjunct al conducătorului aparatului autorităţii publice (Parlamentul, Preşedintele Republicii Moldova, Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Constituţională, Curtea Supremă de Justiţie, Consiliul Superior al Procurorilor, Procuratura Generală, Curtea de Conturi, Centrul Naţional Anticorupţie, Oficiul Avocatului Poporului). (3) Ocuparea funcţiei publice de conducere de nivel superior vacante se face prin concurs. (6) Pentru ocuparea prin concurs a funcţiilor prevăzute la alin.(2) lit.c) se instituie o comisie permanentă/comisii permanente formată/formate din 7 membri, reprezentanţi ai societăţii civile şi specialişti cu activitate şi experienţă remarcabilă în administraţia publică, desemnaţi de către Guvern. Şedinţele comisiei/comisiilor de desfăşurare a concursului se transmit în direct prin intermediul mijloacelor de informare în masă, iar procesele-verbale se publică pe pagina web oficială a autorităţii publice respective. (8) Pentru ocuparea prin concurs a funcţiilor prevăzute la alin.(2) lit.d) se instituie comisii de concurs conform prevederilor actelor normative adoptate de autorităţile publice respective. **Articolul 28.** Ocuparea funcţiei publice (1) Ocuparea funcţiei publice vacante sau temporar vacante se face prin: a) concurs; b) promovare; c) transfer; d) detaşare;		Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr.230-232, art.840), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. La articolul 8, alineatul (3), (6)-(8) se abrogă. 2. La articolul 28, alineatul (1) se completează cu litera d^1) cu următorul cuprins: „d^1) numirea în condiţiile art. 8 alin. (5);". *Argumentare*: Amendamentul propus vine să completeze propunerea autorului referitoare la funcţia publică de conducere de nivel superior, cu posibilitatea numirii în funcţii de conducere de nivel superior. Astfel, ca urmare a propunerii de a abroga alin. (3) din art. 8 din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public, este necesar de a abroga şi alin. (6)-(8) din acelaşi articol, care prescriu modul de constituire a comisiilor de concurs. De asemenea, a apărut necesitatea completării art. 28 alin. (1) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public cu încă o formă de ocupare a funcţiei publice.		concursului, ci doar introducerea unei noi forme angajare în funcţiile publice de conducere de nivel superior, şi anume promovarea. Astfel, concursul şi respectiv comisiile de concurs, trebuie să rămână valabile în cazul în care angajarea, la decizia autorităţii se realizează prin concurs.

e) asigurare a interimatului funcţiei publice de conducere. (2) Concursul se organizează, de regulă, după aplicarea modalităţilor de ocupare a funcţiei publice specificate la alin.(1) lit.b) şi c).				
		Dl Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament Art. XII din proiect propun de a fi exclus. În primul rând, nu este justificată necesitatea extinderii modalităţilor de selectare a funcţionarilor publici de conducere de nivel superior şi la celelalte modalităţi de ocupare a funcţiilor prescrise de Legea nr.158/2008 – transfer, promovare, detaşare şi asigurare a interimatului. Obligativitatea concursului prescrisă în lege pentru această categorie de funcţionari publici survine în contextul în care, potrivit art.8 alin.(1) din Legea nr.158/2008, funcţionarii publici de conducere de nivel superior *"realizează managementul nivelului superior în autorităţile publice"*. Întrucât concursul este modalitatea cea mai transparentă şi meritocratică de selectare a titularului unei funcţii publice, probabilitatea selectării unei persoane care va fi în măsură să realizeze managementul nivelului superior în autorităţile publice creşte proporţional. Este de menţionat că mobilitatea înalţilor funcţionari publici este reglementată deja de prevederile art. 50 din Legea nr.150/2008. Potrivit acestuia, funcţionarii publici de conducere de nivel superior pot fi transferaţi în interesul serviciului în funcţiile publice prevăzute la art.8 alin.(2), cu respectarea prevederilor art.8 alin.(4), transferul în interesul	Amendamentul SL nr.67 din 11 decembrie 2019 referitor la excluderea Art.XII din proiectul de lege, nu se susţine, deoarece propunerea respectivă nu exclude utilizarea concursului în procesul de selectare a candidaţilor. Totodată, utilizarea metodelor de promovare în calitate de secretar adjunct al Guvernului a persoanelor, va stimula promovarea corpului de funcţionari publici în bază de meritocraţie, ceea va determina majorarea gradului de motivare, interes şi dedicaţie a angajaţilor, şi nu în ultimul rînd asigurînd păstrarea memoriei instituţionale.	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

		serviciului realizându-se în cazul în care: a) este necesară coordonarea unor activităţi complexe de către un funcţionar public de conducere de nivel superior cu o anumită calificare, specializare şi experienţă sau de natura celor care intră în atribuţiile funcţionarului public de conducere de nivel superior; b) este necesară coordonarea unor proiecte sau programe de importanţă majoră. Aceste prevederi permit mobilitatea înalților funcționari publici, însă doar cu condiția în care aceştia au intrat prin concurs în corpul înalților funcționari publici; de vreme ce a promovat concursul, funcționarul public de conducere de nivel superior poate fi încadrat în orice funcție din această categorie. Spre deosebire de această abordare, amendamentele propuse sunt de natură să permită trecerea chiar și a funcționarului public de execuție în funcție de conducere de nivel superior fără a urma în acest sens un concurs sau examen. În condițiile în care în susținerea propunerii legislative nu au fost prezentate argumente relevante și pertinente, putem presupune că scopul promovării acestui amendament este acela de a crea premize juridice pentru a numi în funcțiile publice de nivel superior – funcții publice și nu politice – persoane din sistemul serviciului public în primul rând pe baza principiilor de loialitate politică și personală și, totodată, prin eludarea procedurilor transparente și meritocratice de selecție. ***Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului***		

		Cu referință la conceptul privind excluderea mecanismului de accedere în funcția publică vacantă a funcționarilor publici de conducere de nivel superior în bază de concurs prevăzută la ***Art. X și Art. XII*** din proiectul prenotat expunem că Nota Informativă a proiectului de lege nu conține careva informații referitoare la necesitatea operării acestor modificări. De altfel, nici nu corespunde cu scopul urmărit de politica fiscală și vamală- *obținerea veniturilor necesare finanțării cheltuielilor publice, redistribuirea veniturilor populației precum și asigurarea unui suport pentru creșterea economică* contrar prevederilor Legii nr. 100/2017. Definit de Legea nr. 158/2008 ca una din modalitățile de ocupare a funcției publice vacante, ***concursul*** se organizează în scopul atragerii către autoritatea publică a candidaților și selectării din rândul acestora a celui mai potrivit, respectând principiile competiției/participare deschise, competență și merit profesional, egalitate a accesului la funcția publică și transparență. În această ordine de idei, urmează a se argumenta, în ce măsură norma propusă va avea ca rezultat sporirea calității managementului entităților vizate. Mai mult ca atât, amendarea dată nu este în acord cu eforturile statului în realizarea programului de activitate a Guvernului din noiembrie 2019 [3], și nu coincide cu obiectivele imediate vizate la		

		Capitolul *ADMINISTRAȚIA PUBLICĂ* ce propune că *una dintre măsurile rapide și determinate pentru a asigura guvernarea eficientă este* ***angajarea pe principii de profesionalism și meritocrație a conducătorilor de instituții publice, inclusiv în cazul Serviciului Vamal.*** Este important de menționat că, serviciul public existent în Republica Moldova a fost construit în baza principiilor SIGMA, aplicată în majoritatea țărilor UE și țările parteneriatului estic. Fiind o categorie specială de funcționari publici (*funcționari publici de conducere de nivel superior*), au și un mecanism diferit de angajare decât alte categorii de funcționari. Or, abrogarea normei propuse la acest capitol instituie o procedură similară de recrutare care nu se va deosebi de a altor funcționari publici și nu justifică punerea într-o categorie aparte. În concluzie expunem că: *aplicarea altor mecanisme de recrutare, nu va asigura accesul egal al tuturor potențialilor candidați, care se încadrează în condițiile speciale și dețin competentele potrivite.*		
Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică	**Art. XIII.** - Articolul 12 din Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.194-196, art.637), cu modificările ulterioare, se completează cu alineatul (1^1) cu următorul cuprins: „(1^1) Prin derogare de la prevederile alin.(1), persoana care deține funcția de secretar de stat are dreptul de a exercita activitate remunerată în cadrul consiliului de administrație al întreprinderii de stat și în cadrul consiliului	***Dl Sergiu LITVINENCO, deputat în Parlament*** Propun excluderea articolului XIII din proiect. Prin acest articol, se renunță la interdicția legală ca secretarii de stat – care au statut de persoane cu funcții de demnitate publică – să nu poată desfășura activități remunerate în consiliile întreprinderilor de stat și ale societăților de acțiuni cu capital de stat. O interdicție de genul celei existente la moment în lege este	Amendamentul SL nr.67 din 11 decembrie 2019 referitor la excluderea Art.XIII din proiectul de lege, nu se susține. Prin Legea nr.63/2019 pentru modificarea unor acte legislative, a fost modificat statutul secretarilor de stat prin excluderea acestora din categoria funcționarilor publici și atribuirea la categoria persoanelor cu funcții de demnitate publică.	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

	societăţii pe acţiuni în care statul deţine o cotă parte din capitalul social.".	justificată prin faptul că secretarii de stat sunt demnitari publici, adică deținători de funcții politice. Pentru demnitarii publici legea nu prevede cerințe speciale pentru accederea în aceste funcții, ci doar condiții generale. Aceasta înseamnă că în posturile date pot fi încadrate persoane chiar şi fără pregătirea necesară pentru exercitarea atribuțiilor aferente acestor demnități publice. Cu atât mai mult, aceste persoane nu vor deține cunoștințele, competențele și abilitățile necesare pentru exercitarea în mod corespunzător a obligațiilor care decurg din calitatea lor de membri în consiliile întreprinderilor de stat și ale societăților de acțiuni cu capital de stat. În afară de aceasta, prin acest amendament de facto se deschide calea promovării deschise a clientelei politice în conducerea companiilor de stat, fapt care, dincolo de urmările negative asupra calității managementului acestor structuri de stat, poate determina finanțări ilicite ale partidelor care reprezintă la moment majoritatea parlamentară ce susține executivul. Acest lucru este de natură să creeze premize juridice pentru deturnarea caracterului liber și corect al viitoarelor scrutine electorale ce vor fi organizate în Republica Moldova. ***<u>Direcția generală Juridică a Secretariatului Parlamentului</u>*** La Art. XIII, Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică Analizând cadrul legal relevant prin prisma vulnerabilității regimului	Avînd în vedere prevederile art.12 alin.(1) din Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcţii de demnitate publică, modificarea respectivă a exclus posibilitatea exercitării de către secretarii de stat a funcțiilor de reprezentare a statului în consiliile de administrație a întreprinderilor de stat şi a societăților pe acțiuni, în care statul deține o cotă parte din capitalul social. Este de menționat că, anterior, prin art.XII din Legea nr.64/2014 pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost completat art.12 din Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcţii de demnitate publică cu alin. (1^1), potrivit căruia persoana care deține funcția de viceministru are dreptul de a exercita activitate remunerată în cadrul consiliului de administrație al întreprinderii de stat şi în cadrul consiliului societății pe acțiuni în care statul deține o cotă parte din capitalul social. Norma respectivă a fost exclusă prin Legea nr.134/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, întrucât aceasta a devenit caducă la etapa reformei administrației publice centrale prin care funcția de viceministru (persoană cu funcție de demnitate publică) a fost substituită cu funcția de	

		juridic al incompatibilităților menționăm că intervenția propusă la Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică de modificare a art. 12 este o normă cu caracter derogatoriu, care anterior a fost abrogată prin Legea nr.153/2017 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative în contextul reformei administrației publice centrale. Totodată, este important de menționat că conceptul respectiv a fost promovat pentru a asigura punerea în aplicare a noii Legi cu privire la Guvern pentru a nu intra în colizie cu noile norme juridice ce reglementează modul de organizare și funcționare a Guvernului. În aceste condiții semnalăm despre încălcarea principiului *stabilității și predictibilității normei juridice* reglementate de art.3 alin.(1) din Legea nr.100/2017, or modificarea permanentă a normelor juridice sau crearea de norme juridice cu un sens obscur este o sursă sigură de dezechilibru social și stare de insecuritate juridică, care generează lipsa de încredere a cetățeanului în autoritățile publice ale statului și în normele pe care acestea le edictează. Relațional, reglementarea unei excepții în privința secretarilor de stat, care prin norma propusă vor putea exercita activitate remunerată în cadrul consiliului de administrație al întreprinderii de stat și în cadrul consiliului societății pe acțiuni în care statul deține o cotă parte din capitalul social comportă riscuri de integritate pentru demnitarii publici și pot genera promovarea intereselor personale și discriminare față de alte	secretar de stat (funcționar public). În acest sens, se propune reintroducerea prevederii legislative, prin care secretarii de stat, în calitate de persoane cu funcții de demnitate publică, să dispună de dreptul de a exercita funcții de reprezentare a statului în consiliile de administrație a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni, în care statul deține o cotă parte din capitalul social. Această modificare va determina sporirea eficienței managementului întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni în care statul deține o cotă parte din capitalul social, prin implicarea secretarilor de stat, care vor contribui cu cunoștințele și experiența profesională și personală la promovarea și implementarea eficientă, profesionistă și operativă a politicilor de administrare a proprietății publice.	

		categorii de demnitari menționați în Anexa Legii nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică. De altfel, esența stabilirii acestor incompatibilități constă în faptul importanței funcției pe care o exercită și necesitatea de a se dedica exercitării atribuțiilor de serviciu. Concluzionând abordarea relatată și având în vedere conceptul enunțat în Nota informativă expunem că: *excluderea unei incompatibilități prin modificarea statutului funcției de demnitate publică nu se încadrează în conceptul de reglementare al proiectului supus avizării*. Prin urmare, se recomandă excluderea normei derogatorii propuse la art.12 alin.(1) din Legea nr. 199/2010.		
Articolul 41. Manualele şcolare (1) În instituţiile de învăţământ general se utilizează manuale şcolare, elaborate în baza Curriculumului naţional, selectate şi editate prin concurs, în baza unui regulament aprobat de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării. (2) În instituţiile de învăţământ general se pot utiliza şi manuale alternative, elaborate în baza Curriculumului naţional, selectate pe bază de concurs şi recomandate de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării. (3) Elevii din învăţământul primar sînt asiguraţi cu manuale şcolare în mod gratuit. (4) Elevii claselor V–XII sînt asiguraţi cu manuale şcolare conform schemei de închiriere aprobate de Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării.		***Dl Adrian LEBEDINSCHI, deputat în Parlament*** Articolul 41 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319–324, art.634), se modifică după cum urmează: Alineatele (3) și (4) vor avea următorul cuprins: „(3) Elevii din învățământul primar și învățământul gimnazial sânt asigurați cu manuale școlare în mod gratuit" „(4) Elevii claselor X-XII sânt asigurați cu manuale școlare conform schemei de închiriere aprobate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării"	Amendamentul AL f/nr. referitor la modificarea articolul 41 alineatele (3) și (4) din Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, nu se susține. Se recomandă ca propunerea de modificare a Codului educației nr.152/2014 să fie examinată de o manieră complexă și într-un proces distinct, care să cuprindă aducerea în concordanță a tuturor prevederilor ce țin de asigurarea elevilor cu manuale școlare gratuite, în special art.140, lit.v) conform căruia, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării asigură, în mod gratuit, elevii din învățământul primar cu manuale școlare.	**Nu se susține,** reieșind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.
Articolul 13. Finanţare instituţională		***Dl Adrian LEBEDINSCHI, deputat în Parlament***	Amendamentul AL f/nr. referitor la articolul 13	**Nu se susține,** reieșind din

(1) *Finanţare instituţională* – finanţare acordată din bugetul de stat organizaţiilor de drept public din domeniile cercetării şi inovării, inclusiv instituţiilor de învăţămînt superior de stat, pentru menţinerea şi dezvoltarea infrastructurii publice din domeniile cercetării şi inovării şi pentru cheltuielile de personal aferente, în baza metodologiei de finanţare instituţională aprobate de Guvern. (2) Metodologia de finanţare instituţională se bazează pe următoarele principii: a) evaluarea rezultatelor obţinute în urma cercetării ştiinţifice, precum şi a impactului economic şi social al acestora; b) ponderea limitată a finanţării instituţionale în totalul fondurilor obţinute de instituţie; c) predictibilitatea finanţării instituţionale, realizarea acesteia după criterii făcute publice cu cel puţin un an înainte de punerea lor în aplicare; d) încurajarea iniţiativelor de consolidare organizaţională atît în interiorul categoriilor de organizaţii de drept public din domeniile cercetării şi inovării, cît şi între diferite categorii de astfel de organizaţii. (3) Mijloacele financiare destinate finanţării instituţionale a organizaţiilor de drept public din domeniile cercetării şi inovării de interes naţional se alocă anual, prin legea bugetului de stat, şi se distribuie de către organul central de specialitate al statului care asigură elaborarea politicii naţionale în domeniile cercetării şi inovării. (4) Accesul la infrastructura publică din domeniile cercetării şi inovării este asigurat oricărui cercetător ştiinţific, aceasta utilizîndu-se pentru implementarea proiectelor în cadrul mecanismului naţional de cercetare şi inovare, stabilit de prezentul cod.		Codul cu privire la ştiinţă şi inovare al Republicii Moldova nr. 259/2004, (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 58-66, 2018, art. 131), se modifică după cum urmează: La articolul 13: alineatul (1), după textul „pentru cheltuielile de personal aferente", se completează cu textul „personal de conducere, personal ştiinţific de bază, personal auxiliar";	alineatul (1) din Codul cu privire la ştiinţă şi inovare nr.259/2014, nu se susţine. Propunerea de a include în finanţarea instituţională salarizarea personalului de conducere, ştiinţific de bază şi auxiliar va afecta conceptual modul de finanţare a proiectelor din domeniile cercetării şi inovării, care se efectuează în baza rezultatelor concursului naţional. Astfel, nu este clar în ce va consta competitivitatea dintre instituţiile din domeniile cercetării şi inovării, în contextul în care asigurarea remunerării personalului va fi efectuată indiferent dacă instituţia respectivă a câştigat sau nu concursul de proiecte. Pe de altă parte, în situaţia în care o instituţie nu va fi declarată câştigătoare, activitatea acesteia urmează a fi sistată, ce va duce atât la degradarea patrimoniului, cât şi la demiterea din funcţie a personalului.	argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.
Legea cu privire la contabilitate şi raportare financiară nr.287 din 15 decembrie 2017		***Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament***	Amendamentul RM nr.101-R din 11 decembrie 2019 referitor la articolul 12 din	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele

Articolul 12. Documente primare cu regim special (1) Documentele primare cu regim special se întocmesc conform formularelor tipizate şi se utilizează în cazul: a) înstrăinării activelor cu transmiterea dreptului de proprietate, cu excepţia valorilor mobiliare; b) prestării serviciilor, cu excepţia serviciilor financiare prestate de către instituţiile financiare, organizaţiile de microfinanţare, asociaţiile de economii şi împrumut; c) transportării activelor în afara entităţii fără transmiterea dreptului de proprietate; d) achiziţionării activelor şi serviciilor de locaţiune de la furnizori cetăţeni; e) transmiterii activelor în leasing, arendă, locaţiune sau cu drept de uzufruct. (2) Modul privind editarea, eliberarea, procurarea, păstrarea, evidenţa şi utilizarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special, precum şi nomenclatorul acestora se stabilesc de către Guvern. (3) Pentru operaţiunile prevăzute la alin.(1) care au caracter internaţional, drept documente primare pot servi documentele aplicate în practica internaţională sau cele prevăzute de contract.		Articolul 12 din Legea cu privire la contabilitate şi raportare financiară nr.287 din 15 decembrie 2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.1-6, art.22), cu modificările şi completările ulterioare completează cu un nou alineat (4) cu următorul conţinut: "(4) În cazul întocmirii documentului primar cu regim special în formă electronică, element obligatoriu îl reprezintă aplicarea semnăturii electronice a persoanei responsabile." Art.III. –(1) Guvernul, în termen de 6 luni din momentul publicării, va aduce actele sale normative în concordanţă cu prezenta lege.	Legea contabilităţii şi raportării financiare nr.287/2017 cu prevederea „În cazul întocmirii documentului primar cu regim special în formă electronică, element obligatoriu îl reprezintă aplicarea semnăturii electronice a persoanei responsabile", remarcăm că potrivit prevederilor Legii nr.91/2014 privind semnătura electronică şi documentul electronic, semnătura electronică a semnatarului este un element obligatoriu al documentului electronic, prin urmare amendamentul nu se susţine.	invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.
Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori **Articolul 2.** Domeniul de reglementare (1) Domeniul de reglementare al prezentei legi sînt contractele de credit pentru consumatori. (2) Prezenta lege nu se aplică următoarelor tipuri de contracte: a) contracte de închiriere sau de leasing operaţional, în cazul cărora obligaţia de cumpărare a obiectului contractului nu este stabilită nici prin respectivul contract, nici prin vreun contract separat; se consideră că există o astfel de obligaţie în cazul în care creditorul decide acest lucru în mod unilateral;		***Dl Radu MARIAN, deputat în Parlament*** Art.I. – Articolul 2 din Legea nr. 202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori (Monitorul Oficial, 2013, nr.191-197 art.619), cu modificările şi completările ulterioare, se completează cu alin. (7) cu următorul cuprins: „(7) În cazul contractelor de credit pentru entităţi micro şi mici clasificate conform Legii contabilităţii şi raportării financiare 287/2017, se aplică art.1–3, şi art. 10–23."	Amendamentul RM nr.102-R din 11 decembrie 2019 referitor la completarea articolul 2 din Legea nr.202/2013 privind contractele de credit pentru consumatori cu alineatul (7) nu se susţine, deoarece aceasta excede obiectul de reglementare al Legii nr.202/2013 - contractele de credit pentru consumator. Potrivit art.3 al Legii prenotate, consumator reprezintă persoană fizică care intenţionează să comande ori	**Nu se susţine,** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

b) contracte de credit sub forma unei facilităţi de tip "descoperit de cont" (overdraft) şi în baza cărora creditul trebuie rambursat în termen de o lună; c) contracte de credit în baza cărora creditul este acordat fără dobîndă şi fără alte costuri; d) contracte de credit cu termen de rambursare de 3 luni şi pentru care sînt de plătit numai costuri ce prevăd plata unei dobînzi ce nu depăşeşte rata de bază a dobînzii stabilite de către Banca Naţională la data acordării creditului; e) contracte de credit acordate de către un angajator angajaţilor săi cu titlu accesoriu, fără dobîndă sau cu o dobîndă anuală efectivă mai mică decît cea practicată pe piaţă şi care nu se oferă altor persoane, ci numai angajaţilor; f) contracte de credit încheiate cu o societate de investiţii cu scopul de a permite unui investitor să efectueze o tranzacţie cu unul sau mai multe instrumente financiare în conformitate cu legislaţia privind piaţa de capital; g) contracte de credit care sînt rezultatul unei hotărîri pronunţate de o instanţă judecătorească sau de o altă autoritate instituită conform legii; h) contracte de credit privind amînarea, cu titlu gratuit, a plăţii unei datorii existente; i) contracte de credit referitoare la creditele acordate unui public restrîns în baza unei dispoziţii legale de interes general, la o rată a dobînzii mai mică decît cea practicată în mod obişnuit pe piaţă sau fără dobîndă, sau în condiţii care sînt mai avantajoase pentru consumator decît cele obişnuite de pe piaţă şi cu dobînzi mai mici decît cele practicate în mod obişnuit pe piaţă; j) contracte de credit încheiate de o asociaţie de economii şi împrumut. (3) În cazul contractelor de credit sub forma facilităţii de tip "descoperit de cont" (overdraft), conform cărora creditul trebuie		Art.IV. –(1) Guvernul, în termen de 6 luni din momentul publicării, va aduce actele sale normative în concordanţă cu prezenta lege. *Notă de argumentare* Acest amendament vine ca reacţie la multiplele adresări din partea agenţilor economici privind problemele ce le întâmpină aceştia la desfăşurarea activităţii de întreprinzător. 6. Simplificarea accesului la finanţare pentru IMM. Problema comună a întreprinderilor micro şi mici este accesul la finanţare. Conform statisticei Băncii Naţionale a Moldovei, precum şi partenerilor internaţionali, imaginea accesului la finanţare la nivel macroeconomic este văzut de obicei foarte bine. Băncile au lichidităţi, ba chiar se plâng că nu acordă suficiente credite. La nivel microeconomic totul este mult diferit. Politicile abuzive, normele şi standardele confuze fac procesul de creditare foarte descurajator. Exemple de abuz / probleme sunt după cum urmează: Negocierea unei rate de dobândă şi aflarea ulterioară că aceasta a crescut sub formă de penalitate exprimată în contract fără nici o notificare. Tactici agresive de a impune proprietarii de afaceri să ia împrumuturi în calitate de persoane fizice, riscându-şi astfel proprietatea lor şi făcându-i direct responsabili de credit. Cerinţe excesive de garanţie (până la 150%). Fiecare proprietar de afaceri aude poveştile celor care semnează şi sunt apoi forţaţi să nu-şi onoreze	să procure sau care comandă, procură ori foloseşte produse şi servicii pentru necesităţi nelegate de activitatea de antreprenor sau cea profesională. Totodată, semnalăm că legea precitată a avut drept scop armonizarea legislaţiei naţionale cu legislaţia Uniunii Europene, iar potrivit art.3 lit.(a) al Directivei 2008/48/CE a Parlamentului European şi a Consiliului UE din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori şi de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului UE, „consumator" înseamnă o persoană fizică care, în cadrul operaţiunilor reglementate de prezenta directivă, acţionează în scopuri care se află în afara activităţii sale comerciale sau profesionale".	

rambursat la cerere sau într-o perioadă de 3 luni, se aplică art.1–3, art.4 alin.(1) şi (2) lit.a)–c) şi alin.(4), art.6 alin.(1)–(3), art.7–9, art.10 alin.(1) şi (3), art.16, art.19, art.21 şi art.23–27. (4) În cazul contractelor de credit sub forma facilităţii de tip "descoperit de cont" (overdraft) cu aprobare tacită, se aplică art.1–3, art.22, art.24, art.26 şi art.27. (5) Art.1–4, art.6, art.7, art.9, art.10 alin.(1) şi alin.(3) lit.a)–i), l) şi r), art.11, art.17, art.20 şi art.22–27 se aplică în cazul contractelor de credit care prevăd acordul creditorului cu consumatorul asupra unor formalităţi privind amînarea la plată sau metodele de rambursare, în cazul în care consumatorul şi-a încălcat deja obligaţiile cuprinse în contractul de credit iniţial şi dacă: a) astfel de formalităţi ar fi susceptibile de a elimina necesitatea unor acţiuni în instanţa de judecată în legătură cu respectiva încălcare; b) consumatorul nu ar fi, prin aceasta, obligat să respecte clauze contractuale mai puţin favorabile decît cele din contractul de credit iniţial. (6) În cazul în care contractul de credit menţionat la alin.(5) se înscrie în domeniul de aplicare al alin.(3), se aplică numai dispoziţiile alin.(3).		obligaţiunile deoarece banca câştigă mai mulţi bani pe lipsa sau întârzierea obligaţiunilor decât plăţile la timp. Termeni şi condiţii extrem de neclare - cu taxe ascunse adesea printr-un text neclar care pot creşte rata dobânzii declarată mai mult de 15%. Băncile ascund informaţii despre programele guvernamentale de garantare a împrumuturilor pentru IMM-uri, fie din ignoranţă, fie din alte motive. Mai mult ca atât, în timp ce există reglementări moderate pentru bănci, pentru OCN nu există nici o reglementare. Adoptarea proiectului în cauză nu atrage după sine alocarea de mijloace financiare. Astfel, se propune extinderea prevederii deja existente şi asupra agenţilor economici nou-înregistraţi, pe o perioadă ce nu va depăşi 3 ani calendaristici consecutivi (ciclu natural de maturizare a unui start-up). Implementarea acestor amendamente nu necesită alocarea unor mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat.		
Legea cu privire la tichetele de masă nr.166/2017 **Articolul 2.** Noţiunile de bază În sensul prezentei legi, următoarele noţiuni de bază semnifică: *tichet de masă pe suport de hîrtie* – bon de valoare emis de către operator în condiţiile prezentei legi, acordat de către angajator salariaţilor, pentru a fi folosit ca instrument de plată în scopul procurării produselor alimentare în unităţile comerciale/de alimentaţie publică care au încheiat un		***Dl Vladimir GOLOVATIUC, deputat în Parlament*** **Proiectul se completează cu un articol nou, cu următorul cuprins:** **Art...**- Legea cu privire la tichetele de masă nr.166/2017 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 364-370, art. 618), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: În tot textul legii cuvintele „pe suport electronic" se exclud.	Amendamentul VG f/nr. privind introducerea în proiectul de lege a modificărilor aferente Legii nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă, se susţine, cu luarea în considerare a următoarei propunerii: - la articolul 5 alineatul (4) cuvintele „pe suport electronic" se exclud.	**Se susţine**, în condiţiile propunerilor invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

contract de prestare a serviciilor cu operatorul; **Articolul 4.** Valoarea nominală a tichetelor de masă (1) Valoarea nominală deductibilă în scopuri fiscale a unui tichet de masă pentru o zi lucrătoare trebuie să fie cuprinsă între 35 şi 45 de lei. **Articolul 5.** Numărul şi valoarea tichetelor de masă (1) Numărul total al tichetelor de masă pe suport de hîrtie acordate salariatului pe parcursul lunii trebuie să fie egal cu numărul zilelor lucrate efectiv de acesta pe parcursul lunii precedente. (4) Numărul total al tichetelor de masă pe suport de hîrtie acordate pe parcursul lunii salariatului ce desfăşoară munca în schimburi trebuie să fie egal cu numărul total de ore lucrate pe parcursul lunii precedente împărţit la opt. În cazul tichetelor de masă pe suport electronic, valoarea totală transferată pe cardul de plată al salariatului trebuie să fie egală cu numărul total de ore lucrate pe parcursul lunii precedente împărţit la opt, înmulţit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului. Rezultatul se aproximează, conform regulilor matematice, pînă la un semn după virgulă. **Articolul 9.** Licenţierea operatorului (5) Operatorii care solicită licenţă pentru activitatea de operare cu tichetele de masă pe suport de hîrtie trebuie să facă dovada faptului că dispun de un ansamblu de măsuri de securitate care să garanteze buna funcţionare a sistemului tichetelor de masă, şi anume: a) asigurarea cu personal, angajat de către operator şi/sau de furnizorii acestuia, dotarea cu software şi echipament hardware, precum şi alte instrumente deţinute sau utilizate de către operator şi/sau de către furnizorii acestuia, necesare pentru emiterea tichetelor de masă pe suport de hîrtie;		1. La articolul 2 noţiunea „tichet de masă pe suport de hîrtie – bon de valoare emis de către operator în condiţiile prezentei legi, acordat de către angajator salariaţilor, pentru a fi folosit ca instrument de plată în scopul procurării produselor alimentare în unităţile comerciale/de alimentaţie publică care au încheiat un contract de prestare a serviciilor cu operatorul" se abrogă; 2. La articolul 4 alin.(1) cifra „45" se substituie cu cifra „55"; 3. La articolul 5: alineatul (1) se abrogă; alineatul (4) va avea următorul cuprins: „Valoarea totală a tichetelor de masă pe suport electronic transferată pe cardul de plată al salariatului ce desfăşoară munca în schimburi trebuie să fie egală cu numărul total de ore lucrate pe parcursul lunii precedente împărţit la opt, înmulţit cu valoarea nominală a tichetului acordat salariatului. Rezultatul se aproximează, conform regulilor matematice, pînă la un număr întreg.". 4. La articolul 9 alineatul (5) se abrogă; 5. La articolul 10 alineatul (1) se abrogă; 6. La articolul 14 literele b), d) şi e) se abrogă; 7. La articolul 17 cuvintele „a tichetelor de masă pe suport de hîrtie şi" se exclud.	- la articolul 9 la alineatul (6) litera c) cuvintele „suporturilor electronice ale" se exclud; - alineatul (7) se abrogă. - la articolul 10 alineatul (1)-(3) se abrogă; la alineatul (4): literele e) şi f) cuvintele „a suportului electronic" se exclud; la litera g) cuvîntul „ELECTRONIC" şi cuvintele „pe rectoul suportului electronic„ se exclud.	

b) utilizarea de suport tehnic special (hîrtie pentru imprimat) cu particularităţi distincte care să nu permită falsificarea tichetelor de masă pe suport de hîrtie (cel puţin, utilizarea cernelii fluorescente care îşi schimbă culoarea în cazul în care tichetul de masă este fotocopiat, a microliniei care nu se distinge la fotocopiere, a bandei cu reflexe variabile, a codului de bare al operatorului, ce conţine cel puţin următoarele elemente: seria tichetului, data emiterii şi valoarea nominală a acestuia); c) existenţa spaţiilor separate necesare pentru producerea, depozitarea, ambalarea, rambursarea valorii tichetelor de masă pe suport de hîrtie şi distrugerea acestora, în cazul în care activitatea se desfăşoară la sediul operatorului. Activitatea în aceste spaţii trebuie să se desfăşoare în condiţii de siguranţă (cel puţin, dotare cu mijloace tehnice de supraveghere a spaţiilor de producere şi de depozitare, mijloace tehnice de siguranţă, sisteme de alarmă); d) ţinerea evidenţei tehnico-operative şi contabile a tichetelor de masă în conformitate cu legislaţia în vigoare; e) utilizarea mijloacelor tehnice necesare (reţea de calculatoare), care să permită urmărirea informatizată a fiecărui tichet de masă pe suport de hîrtie pe tot circuitul acestuia (emitere, păstrare, eliberare şi utilizare), inclusiv a celor ce urmează să fie distruse, astfel încît să se poată evita sustragerea şi utilizarea frauduloasă a acestora; f) asigurarea transportului tichetelor de masă pe suport de hîrtie utilizate şi neutilizate, în condiţii de securitate, de către operator şi/sau de către furnizorii acestuia. **Articolul 10.** Tichetul de masă (1) Tichetul de masă pe suport de hîrtie emis de către operator trebuie să conţină următoarele elemente obligatorii: a) seria numerică într-o ordine crescătoare, corespunzătoare numărului de tichete de				

masă comandat de către angajator în baza contractului de achiziţionare a tichetelor de masă; b) denumirea, sediul şi codul fiscal al angajatorului; c) valoarea nominală a tichetului de masă (cu cifre şi cu litere); d) perioada de valabilitate a tichetului de masă; e) numele şi prenumele, precum şi codul numeric personal al salariatului beneficiar; f) denumirea şi sediul operatorului; g) spaţiul destinat pentru semnul distinctiv, conform contractului încheiat între unitatea comercială/de alimentaţie publică şi operator, prin care unitatea comercială/de alimentaţie publică confirmă utilizarea tichetului de masă. **Articolul 14.** Acceptarea tichetelor de masă Unităţile comerciale/de alimentaţie publică sînt obligate să accepte tichetele de masă emise de către operatorii cu care au încheiat contractele de prestare a serviciilor conform prezentului articol, precum şi să execute următoarele obligaţii: a) să respecte interdicţiile stabilite la art.6 din prezenta lege; b) să solicite actul de identitate al salariatului în cazul prezentării tichetelor pe suport de hîrtie; c) să elibereze salariaţilor produse alimentare, în limita valorii nominale a tichetului de masă prezentat, în baza preţurilor de vînzare afişate, fără a aplica la acestea vreun adaos sau a diminua valoarea nominală a tichetului cu eventualele sume datorate operatorului; d) să nu acorde rest de bani la tichetul de masă pe suport de hîrtie în cazul în care valoarea produselor alimentare solicitate de către salariat este mai mică decît valoarea nominală a tichetului de masă; e) să aplice un semn distinctiv pe tichetul de masă pe suport de hîrtie ce ar confirma faptul				

că a fost utilizat şi, concomitent, să indice pe tichet data prezentării acestuia ca instrument de plată; f) să implementeze sisteme şi procese organizaţionale care să permită verificarea eligibilităţii produselor alimentare achiziţionate de salariaţi; g) să respecte şi alte obligaţii stabilite de legislaţie şi de contractul încheiat cu operatorul. **Articolul 17.** Utilizarea mijloacelor obţinute de operator Soldul conturilor bancare ale operatorului trebuie să fie cel puţin egal cu valoarea nominală a tichetelor de masă pe suport de hîrtie şi a tichetelor de masă pe suport electronic, aflate în circulaţie. Tichetele de masă aflate în circulaţie sînt emise de către operator şi nu sînt rambursate de către acesta.				
Articolul 7. Regimul fiscal şi cel aferent altor plăţi obligatorii la bugetul public naţional în cadrul raporturilor dintre operatori, angajatori şi unităţi comerciale/de alimentaţie publică (1) În cadrul procesului de emitere, acordare, acceptare şi rambursare a valorii tichetelor de masă, potrivit prezentei legi, controlul asupra respectării legislaţiei fiscale, precum şi a legislaţiei cu privire la contribuţiile de asigurări sociale de stat obligatorii şi primele de asigurare obligatorie de asistenţă medicală, este exercitat de către Serviciul Fiscal de Stat. (2) Valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă acordate de către angajator salariaţilor, potrivit prezentei legi, reprezintă un venit din care nu se calculează contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi impozit pe venit din salariu, cu excepţia cazului în care valoarea nominală depăşeşte limita stabilită la art.4 alin.(1). (3) Valoarea nominală totală a tichetelor de masă achitată operatorului de către angajatori nu reprezintă obiect impozabil cu T.V.A.		***<u>Dl Andrian CANDU, deputat în Parlament</u>*** După Art. XIII se propune completarea unui noi art. XIV cu următorul conţinut, iar Art. XIV din proiect va deveni Art. XV. „Art. XIV. Articolul 7 alin. (2) din Legea 166/2017 cu privire la tichetele de masă, va avea următorul conţinut: „(2) Valoarea nominală deductibilă a tichetelor de masă acordate de către angajator salariaţilor, potrivit prezentei legi, reprezintă un venit din care nu se calculează contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorie de asistenţă medicală şi impozit pe venit din salariu, cu excepţia cazului în care valoarea nominală depăşeşte limita stabilită la art.4 alin.(1)." *Argumente:* *Prin prezentul amendament se propun revenirea la regimul juridic*	Amendamentul AC nr.18 din 05 decembrie 2019 referitor la completarea proiectului de lege cu Art.XIV ce vizează articolul 7 alin. (2) din Legea 166/2017 cu privire la tichetele de masă, nu se susţine, deoarece modificarea conceptului de impozitare aplicat tichetelor de masă a fost adoptată la data de 22.07.2019 prin Legea nr.122/2019 cu privire la modificarea unor acte legislative, care urmează să intre în vigoare la 01 ianuarie 2020. Prin urmare, măsura adoptată a fost încadrată deja în parametrii bugetari stabiliţi pentru anul 2020 care au fost coordonaţi cu partenerii de dezvoltare. Totodată, conştientizăm impactul asupra sectorului tichetelor de masă în urma măsurilor ce se propun a	**<u>Nu se sustine,</u>** reieşind din argumentele invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova.

Obligaţia privind plata T.V.A. este calculată, în conformitate cu prevederile legislaţiei în vigoare, pentru plata pentru imprimarea tichetelor de masă (cu excepţia valorii nominale), precum şi pentru plata serviciilor prestate de către operator, conform contractelor încheiate cu angajatorii şi unităţile comerciale/de alimentaţie publică. (4) Cheltuielile aferente acordării tichetelor de masă salariaţilor, suportate de către angajator, conform legii, sînt deductibile în limitele stabilite la art.4 alin.(1) în scopul calculării impozitului pe venit din activitatea de întreprinzător.		*anterior, prin care tichetele de masă să nu fie impozitate, astfel valoarea acestora să fie deductibilă complet, şi să nu se impună cu contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii, prime de asigurare obligatorii de asistenţă medicală şi impozitul pe venit.*	fi implementate. În acelaşi timp, măsurile în cauză vin să soluţioneze constrângerile bugetare actuale precum şi asigurarea unei evoluţii social-economice propice. De asemenea, necesităţii impozitării tichetelor de masă nu are la bază doar premise de acumulare a veniturilor bugetare ci şi asigurarea unei protecţii sociale mai puternice a populaţiei. Totodată, existenţa acestor facilităţi care permit valorificarea doar în prezent a beneficiilor obţinute subminează din protecţia socială a angajatului per viitor. În acelaşi timp în condiţiile în care Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat înregistrează un dezechilibru şi este tot mai mult dependent de transferurile de la Bugetul de Stat, necesitatea impozitării tichetelor de masă este o intervenţie argumentată ce va asigura protecţia socială a angajaţilor.	
Articolul 5. Comitetele sectoriale (1^1) Prin derogare de la alin.(1), comitetele sectoriale din industria prelucrătoare nu dispun de personalitate juridică şi se constituie printr-un acord de asociere a unei asociaţii patronale şi uneia sindicale la nivel de ramură. (2) Prin derogare de la prevederile Legii nr.837/1996 cu privire la asociaţiile obşteşti, comitetele sectoriale au statut de utilitate publică în temeiul prezentei legi, cu excepţia comitetelor sectoriale din industria prelucrătoare. **Articolul 6.** Modul de constituire a comitetelor sectoriale		***Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament*** **„Art.....** – Legea nr. 244/2017 cu privire la comitetele sectoriale pentru formare profesională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.441–570, art.748), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: **1.** Articolul 5: alineatul (1^1) se abrogă; la alineatul (2) textul „ , cu excepţia comitetelor sectoriale din industria prelucrătoare” se exclude; **2.** Articolul 6:		**Se sustine.**

(5) Comitetul sectorial dobîndeşte personalitate juridică din momentul înregistrării în Registrul de stat al persoanelor juridice, cu excepţia comitetelor sectoriale din industria prelucrătoare. (5[1]) Exercitarea funcţiilor şi atribuţiilor comitetelor sectoriale din industria prelucrătoare, în calitate de persoană juridică, va fi realizată de către asociaţia patronală parte a acordului de asociere, înregistrată în modul stabilit de Legea nr.837/1996 cu privire la asociaţiile obşteşti.		la alineatul (5) textul „ , cu excepţia comitetelor sectoriale din industria prelucrătoare" se exclude; alineatul (5[1]) se abrogă. *Notă de argumentare* Esența modificărilor propuse constă în abrogarea unor norme derogatorii introduse în Legea cu privire la comitetele sectoriale pentru formarea profesională ce se referă la domeniul industriei prelucrătoare, potrivit cărora comitetele se creează, fără personalitate juridică, pe baza unui acord între asociațiile patronale și cele sindicale. Avînd în vedere faptul că pînă la momentul de față nu există un mecanism de implementare a normelor privind modul de constituire, funcționare și atribuțiile acestor comitete, din care cauză Asociația Patronală din Industria Prelucrătoare se confruntă cu imposibilitatea desfășurării activității se propune modificarea Legii nr.244/2017 cu privire la comitetele sectoriale pentru formare profesională în sensul revenirii la normele generale ce prevăd tratare echitabilă pentru toate ramurile economiei naționale.		
Articolul 1592. Contractul privind pachetul de servicii de călătorie (3) În sensul prezentei secţiuni, serviciu de călătorie înseamnă: a) transportul de pasageri; b) cazarea care nu face parte intrinsecă din transportul de pasageri şi care este realizată în alt scop decît cel rezidenţial; c) închirierea de autoturisme, de alte autovehicule sau de motociclete care necesită permis de conducere de categoria A;		***Dl Igor MUNTEANU, deputat în Parlament*** **Art...** – La articolul 1592 din Codul civil al Republicii Moldova nr.1107/2002 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.82–86, art.661), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: Alineatul (3): litera b) va avea următorul cuprins:		**Se sustine.**

d) orice alt serviciu turistic care nu este parte intrinsecă a unui serviciu de călătorie în sensul lit.a), b) sau c). (4) Serviciile care, de fapt, fac obiectul unor alte servicii de călătorie nu se consideră servicii de călătorie în sensul alin.(3). (5) O combinaţie de servicii de călătorie în care unul dintre serviciile de călătorie menţionate la alin.(3) lit.a), b) sau c) este combinat cu unul sau mai multe servicii turistice menţionate la alin.(3) lit.d) nu se consideră un pachet dacă aceste din urmă servicii turistice: a) nu reprezintă o proporţie semnificativă a valorii combinaţiei, nu sînt prezentate ca fiind o caracteristică esenţială a combinaţiei şi nu reprezintă în alt fel o asemenea caracteristică; sau b) sînt selectate şi achiziţionate doar după începerea prestării unui serviciu de călătorie menţionat la alin.(3) lit.a), b) sau c).		„b) cazarea care este realizată în alt scop decît cel rezidenţial;" se completează cu literele c^1) şi c^2) cu următorul cuprins: „c^1) asigurarea medicală de călătorie peste hotare; c^2) servicii de consultanţă/asistenţă în perioada aflării în străinătate;". La alineatul (5) textul „a), b) şi c)" se modifică cu textul „a) - c^2)". *Notă de argumentare* Propunerea în cauză este condiţionată de faptul, că de regulă e problematic de delimitat cazurile când cazarea este parte componentă a transportului de pasageri, care la rândul sau în majoritatea cazurilor la fel e parte a serviciilor turistice, exceptând cazurile când cazarea e de ordin rezidenţial. Completările în cauză considerăm că vor îmbunătăţi calitativ pachetului de servicii turistice, accentuând oportunitatea şi necesitatea asigurării riscurilor aferente călătoriilor turistice precum şi informarea turiştilor despre anumite facilităţi sau impedimente legale, care pot surveni în dependenţă de locaţia, tradiţiile şi alţi factori naţionali şi internaţionali ce pot influenţa buna prestare a serviciilor turistice.		
Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174 din 08.11.2018 **Articolul 66.** Publicitatea şi teleshoppingul (1) Publicitatea şi teleshoppingul trebuie să fie clar identificabile şi separate de conţinutul editorial şi de alte părţi ale serviciului media audiovizual prin mijloace optice, acustice şi/sau spaţiale. (2) Publicitatea şi teleshoppingul pot fi inserate în programele audiovizuale doar în cazul în care nu este afectată integritatea		***Dl Adrian LEBEDINSCHI, deputat în Parlament*** „ Art. XIV. Articolul 66 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr.174 din 08.11.2018 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova 2018, nr. 462-466, art. 766) se completează cu alineatul (7) cu următorul cuprins: „(7) Distribuitorii de servicii media audiovizuale nu au dreptul să		**Se sustine.**

acestora, luîndu-se în considerare pauzele din cadrul programelor respective, durata şi natura acestora şi fără a fi afectate drepturile de autor şi drepturile conexe. (3) Difuzarea filmelor concepute pentru televiziune (cu excepţia serialelor, foiletoanelor şi a documentarelor), a operelor cinematografice şi a programelor audiovizuale de ştiri poate fi întreruptă de publicitate şi/sau de teleshopping o singură dată la un interval de cel puţin 30 de minute. Difuzarea programelor audiovizuale pentru copii poate fi întreruptă de publicitate şi/sau de teleshopping o singură dată la un interval de cel puţin 30 de minute, cu condiţia că durata programată a programului respectiv depăşeşte 30 de minute. Nu este permisă inserarea publicităţii sau a teleshoppingului în programele audiovizuale cu caracter religios. (4) Furnizorii publici de servicii media nu au dreptul de a difuza teleshopping. (5) Furnizorii publici de servicii media pot difuza publicitate doar în cadrul programelor audiovizuale ce reflectă evenimente de interes major. (6) Prevederile prezentului articol nu se aplică serviciilor media audiovizuale dedicate exclusiv publicităţii şi teleshoppingului.		plaseze publicitate sau teleshoping în serviciile media audiovizuale retransmise şi vor acoperi publicitatea şi teleshopingul din serviciile media audiovizuale străine retransmise". Argumentare: Urmare a studierii efectelor cauzate de plasare publicităţii şi a teleshopingului de către distribuitorii de servicii media audiovizuale se denotă existenţa unor efecte negative asupra pieţei de publicitate şi afectează considerabil activitatea furnizorilor de servicii media (în mod special a celor aflaţi sub jurisdicţia Republicii Moldova). Furnizorii de servicii media aflaţi sub jurisdicţia Republicii Moldova se dezvoltă, inclusiv datorită resurselor obţinute din plasarea publicităţii şi respectiv se formează conţinutul audiovizual care este la dispoziţia distribuitorilor pentru a fi retransmis. Respectiv, ultimii dispun de oportunitate de preluare a produsului dat şi, suplimentar, de venituri din taxele achitate de consumătorii finali.		
Legea nr. 160/22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător, 34 | Autorizaţie de electrician pentru amenajarea a instalaţiilor noi şi | | Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică | | Gratuit | 3 ani		***Dl Serghei SÎRBU, deputat în Parlament*** **Art. I.** Legea nr. 160/22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător, se modifică după cum urmează: În Anexa nr. 1 la Lege, compartimentul III „Actele permisive care se încadrează în categoria certificatelor", poziţia 34 "Autorizaţie de electrician pentru amenajarea instalaţiilor noi şi reconstruite" se exclude.		**Nu se susţine,** deoarece toate propunerile ce vizează blocul energetic urmează a fi subiectul unei iniţitive legislative separate.

	reconstruite								
Legea 107/27.05.2016 cu privire la energia electrică **Articolul 2.** Noţiuni principale În sensul prezentei legi, următoarele noţiuni principale semnifică: *act de corespundere* – act permisiv, emis de către organul supravegherii energetice de stat în urma examinării unei instalaţii electrice noi sau existente ori a unei centrale electrice noi sau existente, ce confirmă, fără a se limita, corespunderea instalaţiei electrice executate sau a centralei electrice construite avizului de racordare, documentaţiei de proiect, cerinţelor de securitate; *racordare* – realizare de către operatorul sistemului de transport sau de către operatorul sistemului de distribuţie a instalaţiei de racordare a unui solicitant potenţial consumator final şi/sau punere sub tensiune a instalaţiei de utilizare sau a centralei electrice în condiţiile în care a fost emis actul de corespundere a instalaţiei electrice sau a centralei electrice; *energie electrică de echilibrare* – energie electrică necesară pentru echilibrarea sistemului electroenergetic în vederea acoperirii complete a cererii de energie electrică, suplimentar celei planificate şi confirmate, care asigură acoperirea curbei reale de sarcină; *piaţă a energiei electrice de echilibrare* – piaţă angro organizată, destinată vînzării şi procurării energiei electrice pentru acoperirea necesităţilor de echilibrare a sistemului electroenergetic; *parte responsabilă pentru echilibrare* – participant la piaţa energiei electrice, înregistrat de operatorul sistemului de transport, care este responsabil de a-i notifica acestuia un program echilibrat de producere, de vînzare, de cumpărare şi de consum al		***<u>Dl Serghei SÎRBU, deputat în Parlament</u>*** **Art. II.** Legea 107/27.05.2016 cu privire la energia electrică, se modifică după cum urmează: 2. La articolul 2: - din noţiunea *act de corespundere* urmează a fi exclus cuvântul „permisiv"; - noţiunea *racordare* se expune în redacţie nouă cu următorul conţinut: „conectarea la reţeaua electrică a operatorului de sistem şi punerea sub tensiune de către operatorul de sistem a instalaţiei de racordare, în condiţiile în care instalaţia electrică de utilizare sau centrala electrică a fost admisă în exploatare conform cerinţelor legale; - noţiunea *energie de echilibrare* se expune în redacţie nouă cu următorul conţinut: „energia care este utilizată de operatorul sistemului de transport pentru a realiza echilibrarea şi care este furnizată operatorului sistemului de transport de un furnizor de servicii de echilibrare; - noţiunea *dezechilibru* se expune în redacţie nouă cu următorul conţinut: „cantitatea de energie electrică calculată pentru o parte responsabilă cu echilibrarea şi care reprezintă diferenţa dintre cantitatea de energie electrică atribuită respectivei părţi responsabile cu echilibrarea şi poziţia finală a respectivei părţi responsabile cu echilibrarea, inclusiv orice ajustare a dezechilibrului aplicată respectivei părţi responsabile cu echilibrarea,		<u>**Nu se susţine,**</u> deoarece toate propunerile ce vizează blocul energetic urmează a fi subiectul unei iniţitive legislative separate.

energiei electrice în intervalul de timp pentru care se calculează dezechilibrele şi care îşi asumă responsabilitatea financiară pentru dezechilibrele rezultate ca abateri de la programul notificat operatorului sistemului de transport şi acceptat de acesta; **Articolul 4.** Competenţa Guvernului (1) Pentru asigurarea funcţionării şi dezvoltării durabile a sectorului electroenergetic, Guvernul: o) aprobă documentele normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare şi de exploatare a centralelor electrice, a reţelelor electrice şi a instalaţiilor electrice ale consumatorilor finali, elaborate de organul supravegherii energetice de stat; **Articolul 7.** Atribuţiile Agenţiei (1) În domeniul reglementării activităţilor din sectorul electroenergetic supuse reglementării prin licenţiere şi autorizare, Agenţia: j) eliberează, prelungeşte, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizaţii pentru linii electrice directe, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele şi condiţiile stabilite în prezenta lege şi în Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător, de asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizaţiilor pentru linii electrice directe; k) eliberează, prelungeşte, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizaţiile pentru sisteme de distribuţie închise, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele şi condiţiile stabilite în prezenta lege şi în Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător, de asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizaţiilor pentru sisteme de distribuţie închise; **Articolul 19.** Principiile generale de producere a energiei electrice		într-un anumit interval de decontare a dezechilibrului"; - noţiunea *piaţă a energiei electrice de echilibrare* se expune în redacţie nouă cu următorul conţinut: „piaţă angro organizată, destinată procurării de către operatorul de sistem a energiei electrice de echilibrare pentru acoperirea necesităţilor de echilibrare a sistemului electroenergetic de la furnizorii de servicii de echilibrare şi plata de către părţile responsabile cu echilibrarea pentru dezechilibrele provocate"; - noţiunea *parte responsabilă cu echilibrarea* se expune în redacţie nouă cu următorul conţinut: „un participant al pieţei sau reprezentantul desemnat al acestuia, care va fi responsabil cu dezechilibrele sale"; - noţiunea *furnizor de servicii de echilibrare* se expune în redacţie nouă cu următorul conţinut: „un participant al pieţei cu unităţi de furnizare a rezervelor sau cu grupuri de furnizare a rezervelor, capabil să furnizeze servicii de echilibrare operatorului sistemului de transport". - se completează cu o nouă noţiune după cum urmează: „document normativ-tehnic - document normativ ce include norme şi reguli cu caracter obligatoriu, a căror respectare asigură exploatarea în siguranţă şi condiţii de securitate a instalaţiilor electrice". 3. La art. 4, alin. (1) se propune excluderea prevederii indicate la lit. o). 4. Articolul 7 alin. (1) se modifică după cum urmează:		

(5) Producătorul participă la piaţa energiei electrice dacă respectă cerinţele tehnice de racordare la reţeaua electrică, iar calitatea energiei electrice livrate în reţelele electrice corespunde parametrilor de calitate stabiliţi. **Articolul 30.** Funcţiile şi obligaţiile operatorului sistemului de transport (5) În conformitate cu licenţa pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, operatorul sistemului de transport este responsabil pentru echilibrarea sistemului electroenergetic, cu respectarea principiului eficienţei maxime la costuri minime. Regulile utilizate de operatorul sistemului de transport în acest scop se stabilesc în actele normative de reglementare aprobate de Agenţie, în conformitate cu art.84, şi trebuie să fie obiective, transparente şi nediscriminatorii, inclusiv regulile privind metoda de calcul şi modul de aplicare a plăţilor pentru prestarea serviciului de echilibrare utilizatorilor de sistem în cazul provocării dezechilibrelor în reţeaua electrică de transport. **Articolul 32.** Prezentarea datelor şi a informaţiilor de către operatorul sistemului de transport (7) Operatorul sistemului de transport este obligat să elaboreze şi să prezinte, pînă la 31 martie, organului central de specialitate al administraţiei publice în domeniul energeticii şi Agenţiei un raport anual, care să cuprindă informaţii cu privire la activitatea desfăşurată în anul precedent, cu privire la echilibrul între ofertă şi cerere pe piaţa energiei electrice, prognoza cererii şi a capacităţilor de producţie (centrale electrice) planificate sau aflate în construcţie, calitatea serviciului de transport al energiei electrice şi nivelul de întreţinere a reţelei electrice de transport, măsurile de acoperire a sarcinii de vîrf, punerea în aplicare a Normelor tehnice ale reţelelor electrice şi a Codului reţelelor electrice, la nivelul consumului tehnologic şi		- după lit f) se include o nouă literă cu următorul conţinut: " f^1) elaborează şi aprobă Regulamentul cu privire la modul de eliberare, prelungire, suspendare, reluarea valabilităţii şi retragerea autorizaţiilor eliberate de Agenţie"; - după lit. g) se completează cu lit. g^1) – g^3) în următoarea redacţie: "g^1) elaborează şi aprobă Normele de securitate la exploatarea instalaţiilor electrice şi monitorizează respectarea acestora; g^2) elaborează şi aprobă Normele de exploatare a instalaţiilor electrice ale consumatorilor noncasnici şi monitorizează respectarea acestora"; g^3) elaborează şi aprobă Normele de exploatare a centralelor şi reţelelor electrice"; - la lit. j), sintagma: "Legea nr. 160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător" se substituie cu sintagma: "Regulamentul aprobat de Agenţie"; - la lit. k), sintagma: "Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător" se substituie cu sintagma: " Regulamentul aprobat de Agenţie". - după lit. k) se completează cu lit. k^1)- k^4) în următoarea redacţie: "k^1) eliberează, suspendă sau retrage autorizaţiile de electrician autorizat şi monitorizează activitatea electricienilor autorizaţi în baza unui Regulament aprobat de Agenţie; k^2) eliberează, suspendă sau retrage autorizaţiile cu privire la laboratoarele electrotehnice şi monitorizează activitatea laboratoarelor electrotehnice, în		

al pierderilor de energie electrică în reţelele electrice de transport, precum şi cu privire la securitatea aprovizionării cu energie electrică, inclusiv acţiunile care trebuie întreprinse în caz de reducere a cantităţilor furnizate de unul sau de mai mulţi furnizori. Raportul se publică pe pagina electronică a operatorului sistemului de transport. **Articolul 49.** Linii electrice directe (6) Eliberarea, prelungirea valabilităţii, reperfectarea, suspendarea şi reluarea valabilităţii sau retragerea autorizaţiei pentru linia electrică directă, precum şi eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condiţiile stabilite în prezentul articol şi în conformitate cu Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător. **Articolul 50.** Sisteme de distribuţie închise (10) Eliberarea, prelungirea valabilităţii, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilităţii sau retragerea autorizaţiei pentru sistemul de distribuţie închis, precum şi eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condiţiile stabilite în prezentul articol şi în conformitate cu Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător. **Articolul 52.** Normele tehnice ale reţelelor electrice (1) În scopul asigurării funcţionării sigure, inofensive şi stabile a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie, în vederea creării condiţiilor necesare pentru prestarea utilizatorilor de sistem a serviciului de transport al energiei electrice, a serviciului de distribuţie a energiei electrice în mod continuu, fiabil şi eficient, operatorii de sistem planifică, dezvoltă, modernizează, întreţin şi exploatează reţelele electrice cu respectarea cerinţelor minime de ordin tehnic şi organizatoric stabilite în Normele tehnice ale reţelelor electrice. (2) Obiectivele de bază ale Normelor tehnice ale reţelelor electrice sînt:		baza unui Regulament aprobat de Agenţie; k[3]) verifică, la solicitare, cunoştinţele personalului agenţilor economici, al întreprinderilor electroenergetice şi termice şi al agenţilor economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice, cu acordarea grupei de securitate electrică şi eliberarea talonului de autorizare în baza unui Regulament aprobat de Agenţie." k[4]) verifică, la solicitare, cunoştinţele membrilor comisiilor de verificare a cunoştinţelor, desemnate prin ordinul administratorului, cu acordarea grupei de securitate electrică şi eliberarea talonului de autorizare, din cadrul: - agenţilor economici, întreprinderilor electroenergetice şi termice; - agenţilor economici care prestează servicii de deservire a obiectelor energetice; - instituţiilor şi centrelor de instruire din domeniul electroenergetic. Comisia de verificare a cunoştinţelor verifică cunoştinţele, acordă grupă de securitate şi eliberează talon de autorizare doar personalului din cadrul entităţii din care a fost desemnată şi celui instruit în cazul instituţiilor şi centrelor de instruire din domeniul electroenergetic." 5. La art. 19, alin. (5) după textul, „cerinţele tehnice de racordare la reţeaua electrică" de completat cu textul: „ stabilite în Regulamentul privind racordarea şi Normele tehnice ale reţelelor electrice"		

a) stabilirea unui set de reguli pentru dirijarea prin dispecer a fluxurilor din reţelele electrice, inclusiv din interconexiuni; b) stabilirea procedurilor de dirijare prin dispecer a grupurilor generatoare sau a consumatorilor întreruptibili; c) stabilirea cerinţelor tehnice pentru grupurile generatoare racordate la reţelele electrice; d) asigurarea interoperabilităţii în cadrul sistemului electroenergetic pe criterii obiective şi nediscriminatorii; e) stabilirea unui set de reguli tehnice pentru asigurarea accesului utilizatorilor de sistem la reţelele electrice de transport şi de distribuţie; f) stabilirea responsabilităţilor şi a obligaţiilor operatorilor de sistem şi ale utilizatorilor de sistem; g) specificarea parametrilor tehnici ce urmează a fi respectaţi la funcţionarea reţelelor electrice de transport şi de distribuţie; h) stabilirea principiilor de planificare, dezvoltare, interconectare, modernizare, întreţinere şi exploatare a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie; i) stabilirea interfeţelor şi a fluxurilor informaţionale între operatorii de sistem, precum şi între operatorii de sistem şi utilizatorii de sistem; j) stabilirea procedurilor de exploatare a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie în regim normal, în condiţii excepţionale, de avarii, de evenimente de forţă majoră şi în alte situaţii de exploatare. (3) Schimbul de informaţii dintre operatorii de sistem, precum şi dintre operatorii de sistem şi utilizatorii de sistem, se desfăşoară în conformitate cu procedura privind colectarea şi circulaţia datelor între participanţii la piaţa energiei electrice, cu respectarea altor norme în domeniu. (4) Operatorul sistemului de transport care deţine licenţă pentru conducerea centralizată		6. Articolul 30, alin. (5) se expune în redacţie nouă, după cum urmează: „(5) În conformitate cu licenţa pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, operatorul sistemului de transport este responsabil pentru echilibrarea sistemului electroenergetic, cu respectarea principiului eficienţei maxime la costuri minime. Regulile utilizate de operatorul sistemului de transport în acest scop se stabilesc în Regulile pieţei energiei electrice, aprobate de Agenţie şi trebuie să fie obiective, transparente şi nediscriminatorii, inclusiv regulile privind metoda de calcul şi modul de aplicare a plăţilor pentru prestarea serviciului de echilibrare de către furnizorii serviciilor de echilibrare şi a plăţii pentru dezechilibrele provocate în reţeaua electrică de transport de către părţile responsabile cu echilibrarea." 7. La articolul 32, alin. (7) sintagma: "Codul reţelelor electrice" se substituie cu sintagma: "Codurile reţelelor electrice". 8. Articolul 48, după alin. (8), se completează cu un nou alineat (8^1) cu următorul cuprins: "În cazurile admiterii în exploatare a instalaţiilor şi centralelor electrice de către organul supravegherii energetice de stat, emiterea actului de corespundere are loc în baza Regulamentului de admitere în exploatare a instalaţiilor electrice, aprobat de Agenţie". 9. La articolul 49, alin. (6) sintagma: "Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător" se substituie cu		

a sistemului electroenergetic este obligat să elaboreze, în colaborare cu ceilalţi operatori de sistem, proiectul normelor tehnice ale reţelelor electrice şi să-l prezinte Agenţiei pentru examinare şi aprobare. În proiectul menţionat, operatorul sistemului de transport trebuie să includă prevederi ce stabilesc normele tehnice pentru reţelele electrice de distribuţie, elaborate şi prezentate acestuia de operatorii sistemelor de distribuţie. (5) Agenţia publică pe pagina sa web oficială proiectul normelor tehnice ale reţelelor electrice, prezentat de operatorul sistemului de transport care deţine licenţă pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, şi consultă utilizatorii de sistem, alţi participanţi la piaţa energiei electrice, precum şi autorităţile competente în conformitate cu actele normative în domeniu. Propunerile parvenite, precum şi decizia privind acceptarea sau respingerea acestora se reflectă în sinteza recomandărilor care se publică pe pagina web oficială a Agenţiei. Normele tehnice ale reţelelor electrice aprobate de Agenţie se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe pagina web oficială a Agenţiei şi pe paginile electronice ale operatorilor de sistem. **Articolul 53.** Codul reţelelor electrice (1) Pentru a asigura şi gestiona un acces eficient şi transparent la reţelele electrice, racordarea, exploatarea şi dezvoltarea reţelelor electrice în legătură cu fluxurile transfrontaliere, exploatarea reţelelor electrice se efectuează în conformitate cu Codul reţelelor electrice. (2) Codul reţelelor electrice stabileşte procedurile aplicate de operatorul sistemului de transport în scopul îndeplinirii în mod eficient a atribuţiilor ce îi revin, în special în legătură cu: a) alocarea capacităţii şi gestionarea congestiilor;		sintagma: "Regulamentul aprobat de Agenţie". 10. La articolul 50, alin. (10) sintagma: "Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător" se substituie cu sintagma: "Regulamentul aprobat de Agenţie". 11. Articolul 52 se exclude. 12. Articolul 53 se expune în redacţie nouă după cum urmează: "Articolul 53. Codurile reţelelor electrice: (1) În scopul asigurării funcţionării sigure, inofensive şi stabile a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie, în vederea creării condiţiilor necesare pentru prestarea utilizatorilor de sistem a serviciului de transport al energiei electrice, a serviciului de distribuţie a energiei electrice în mod continuu, fiabil şi eficient, operatorii de sistem planifică, dezvoltă, modernizează, întreţin şi exploatează reţelele electrice cu respectarea cerinţelor minime de ordin tehnic şi organizatoric stabilite în Codurile reţelelor electrice. (2) Obiectivele de bază ale Codurilor reţelelor electrice sunt: stabilirea unui set de reguli pentru accesul şi racordarea la reţelele electrice a utilizatorilor de sistem; stabilirea unui set de reguli pentru dirijarea prin dispecer a fluxurilor din reţelele electrice, inclusiv din interconexiuni; stabilirea unui set de reguli pentru asigurarea securităţii operaţionale, planificarea şi programarea operaţională;		

b) cerinţele tehnice pentru funcţionarea centralelor electrice; c) asigurarea echilibrului în sistemul electroenergetic; d) accesul şi racordarea la reţelele electrice; e) securitatea operaţională; f) planificarea operaţională şi programarea; g) reglarea frecvenţei şi rezervele; h) gestionarea situaţiilor de urgenţă şi restabilirea livrării, inclusiv măsuri de limitare a consumului în caz de necesitate. (3) În contextul obligaţiilor asumate de Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunităţii Energetice, operatorul sistemului de transport care deţine licenţă pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic elaborează proiectul codului reţelelor electrice. Operatorii de sistem sînt obligaţi să colaboreze cu operatorul sistemului de transport respectiv în vederea elaborării codului reţelelor electrice. (4) Agenţia publică pe pagina sa web oficială proiectul codului reţelelor electrice, prezentat de operatorul sistemului de transport care deţine licenţă pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, şi consultă participanţii la piaţa energiei electrice, inclusiv utilizatorii de sistem, şi autorităţile competente în conformitate cu actele normative în domeniu. Propunerile parvenite, precum şi decizia privind acceptarea sau respingerea acestora se reflectă în sinteza recomandărilor care se publică pe pagina web oficială a Agenţiei. Codul reţelelor electrice aprobat de Agenţie se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe pagina web oficială a Agenţiei şi pe paginile electronice ale operatorilor de sistem. **Articolul 84.** Funcţiile şi obligaţiile participanţilor la piaţa energiei electrice în legătură cu echilibrarea (5) Furnizorii sînt responsabilii grupului de echilibrare constituit din consumatorii finali cărora le furnizează energie electrică.		stabilirea unui set de reguli pentru reglarea frecvenţei şi dimensionarea rezervelor; stabilirea cerinţelor tehnice pentru grupurile generatoare racordate la reţelele electrice; asigurarea interoperabilităţii în cadrul sistemului electroenergetic pe criterii obiective şi nediscriminatorii; stabilirea unui set de reguli tehnice pentru asigurarea echilibrului în sistemul electroenergetic; stabilirea responsabilităţilor şi a obligaţiilor operatorilor de sistem şi ale utilizatorilor de sistem; specificarea parametrilor tehnici ce urmează a fi respectaţi la funcţionarea reţelelor electrice de transport şi de distribuţie; stabilirea interfeţelor şi a fluxurilor informaţionale între operatorii de sistem, precum şi între operatorii de sistem şi utilizatorii de sistem; stabilirea procedurilor de exploatare a reţelelor electrice de transport şi de distribuţie în regim normal, în condiţii excepţionale, de avarii, de evenimente de forţă majoră şi în alte situaţii de exploatare. (3) Schimbul de informaţii dintre operatorii de sistem, precum şi dintre operatorii de sistem şi utilizatorii de sistem, se desfăşoară în conformitate cu procedura privind colectarea şi circulaţia datelor între participanţii la piaţa energiei electrice, cu respectarea altor norme în domeniu. (4) În contextul obligaţiilor asumate de Republica Moldova în cadrul Tratatului Comunităţii Energetice, operatorul sistemului de transport care deţine licenţă pentru		

(7) Metodologia de calculare a plăţilor pentru prestarea serviciului de echilibrare, elaborată şi aprobată de Agenţie, trebuie să acopere costurile operatorului sistemului de transport şi să se bazeze pe principii care să descurajeze participanţii la piaţa energiei electrice să provoace dezechilibre în reţelele electrice, fără a permite însă operatorului sistemului de transport să scoată profit din activitatea de prestare a serviciului de echilibrare. **Articolul 87.** Metodologiile de calculare, aprobare şi aplicare a preţurilor şi a tarifelor reglementate (1) Metodologiile de calculare, aprobare şi aplicare a preţurilor şi a tarifelor reglementate specificate la art.86 alin.(2) se elaborează şi se aprobă de către Agenţie în conformitate cu prezenta lege. (3) Metodologiile de calculare, aprobare şi aplicare a preţurilor şi a tarifelor reglementate trebuie să includă: a) componenţa şi modul de calculare a: – cheltuielilor aferente procurării resurselor energetice primare şi a energiei electrice, inclusiv pentru acoperirea nivelului rezonabil şi justificat al consumului tehnologic şi a pierderilor de energie electrică din reţelele electrice de transport şi de distribuţie, precum şi pentru acoperirea totală sau parţială a costurilor aferente serviciului de echilibrare; – cheltuielilor aferente consumului tehnologic şi pierderilor de energie electrică din reţelele electrice de distribuţie, al căror nivel nu-l va depăşi pe cel efectiv înregistrat în anul precedent; – cheltuielilor materiale; – cheltuielilor de personal; – cheltuielilor privind amortizarea imobilizărilor corporale şi necorporale, pentru a asigura ca activele respective să nu fie depreciate mai mult de o dată în scopuri tarifare, cu excluderea activelor care au fost obţinute gratuit, prin donaţii şi granturi;		conducerea centralizată a sistemului electroenergetic este obligat să elaboreze, în colaborare cu ceilalţi operatori de sistem, proiectele Codurilor reţelelor electrice şi să le prezinte Agenţiei pentru examinare şi aprobare. Operatorii de sistem sunt obligați să colaboreze cu operatorul sistemului de transport respectiv în vederea elaborării Codurilor reţelelor electrice. (5) Agenţia publică pe pagina sa web oficială proiectul Codurilor reţelelor electrice, prezentat de operatorul sistemului de transport care deține licență pentru conducerea centralizată a sistemului electroenergetic, şi consultă participanţii la piaţa energiei electrice, inclusiv utilizatorii de sistem, şi autorităţile competente în conformitate cu actele normative în domeniu. Propunerile parvenite, precum şi decizia privind acceptarea sau respingerea acestora se reflectă în sinteza recomandărilor care se publică pe pagina web oficială a Agenţiei. Codurile reţelelor electrice aprobate de Agenţie se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe pagina web oficială a Agenţiei şi pe paginile electronice ale operatorilor de sistem." 13. La articolul 84: - alin. (5), după cuvintele „consumatorii finali" se completează cu textul: „inclusiv consumatorii finali, deținători de centrale electrice, care produce energie electrică din surse regenerabile pentru uz propriu". - alin. (7) se expune în redacție nouă cu următorul cuprins: „Regulile		

– cheltuielilor aferente exploatării eficiente şi întreţinerii obiectelor sistemului electroenergetic; – cheltuielilor de distribuire şi administrative; – altor cheltuieli justificate şi necesare pentru desfăşurarea activităţii operaţionale; – nivelului rentabilităţii, determinat în funcţie de costurile de furnizare (pentru activitatea de furnizare reglementată a energiei electrice), în funcţie de metoda costului mediu ponderat al capitalului (pentru activităţile reglementate de producere, de transport sau de distribuţie a energiei electrice) şi în funcţie de costurile suportate în cazul operatorului pieţei energiei electrice; **Articolul 96.** Dispoziţii finale şi tranzitorii (8) Operatorul sistemului de transport, în termen de cel mult 8 luni de la primirea notificării din partea Agenţiei cu privire la preluarea de către Comunitatea Energetică a Codului reţelelor electrice al Uniunii Europene, este obligat să elaboreze şi să prezinte Agenţiei pentru aprobare Codul reţelelor electrice în conformitate cu cerinţele stabilite în prezenta lege. După intrarea în vigoare a Codului reţelelor electrice aprobat de Agenţie în conformitate cu art.53, Normele tehnice ale reţelelor electrice vor fi abrogate, iar în situaţiile în care prezenta lege face referire la Normele tehnice ale reţelelor electrice, acestea se vor substitui cu Codul reţelelor electrice.		pieței energiei electrice stabilesc modul de calculare a plăților pentru prestarea serviciului de echilibrare, care se bazează pe principiul descurajării participanților pieței energiei electrice să provoace dezechilibre în rețelele electrice și să acopere costurile operatorului sistemului de transport fără a permite însă operatorului sistemului de transport să obțină profit din activitatea de prestare a serviciului de echilibrare." 14. Articolul 87: - alin. (1) se completează la sfârșit cu o nouă propoziție în următoarea redacție: „ Prețurile pentru producerea energiei electrice și a energiei termice la centralele electrice de termoficare urbane se determină și se aprobă de către Agenție în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării."; - alin. (3), lit. a), liniuța a 5-a se expune în redacție nouă cu următorul conținut: „cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale, pentru a asigura ca valoarea activelor respective să nu fie recuperată prin tarif mai mult de o dată, cu excluderea mijloacelor fixe și imobilizărilor necorporale care au fost obținute gratuit, prin donații, granturi și a altor active finanțate de către terți;" 15. La art. 96, alin. (8) se expune în redacție nouă cu următorul cuprins: „(8) Operatorul sistemului de transport, în termen de cel mult 8 luni de la primirea notificării din partea Agenției cu privire la		

		preluarea de către Comunitatea Energetică a unui Cod de rețea al Uniunii Europene, este obligat să elaboreze și să prezinte Agenției proiectul Codului rețelelor electrice, care urmează să transpună prevederile Codului de rețea al Uniunii Europene, în conformitate cu cerințele stabilite în prezenta lege."		
Legea 108/27.05.2016 cu privire la gazele naturale **Articolul 2.** Noțiuni principale În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică: *consumator* – consumator angro, consumator final sau o întreprindere de gaze naturale ce procură gaze naturale; *consumator industrial* – consumator noncasnic care utilizează gaze naturale în procese tehnologice pentru fabricarea producției industriale și/sau a bunurilor de consum, precum și pentru producerea energiei electrice și a energiei termice; *instalație de racordare* – instalație de gaze naturale prin care se face legătura dintre rețeaua de gaze naturale și instalația de producere, depozitul de stocare sau instalația de utilizare; *punct de racordare* – punct fizic din rețeaua de gaze naturale la care se racordează, prin intermediul instalației de racordare, instalația de producere, depozitul de stocare sau instalația de utilizare; *racordare* – realizare de către operatorul sistemului de transport sau de către operatorul sistemului de distribuție a instalației de racordare a unui solicitant potențial consumator final și/sau punere sub presiune a instalației de producere, a depozitului de stocare sau a instalației de utilizare; *tarif de racordare* – tarif reglementat, achitat de solicitant operatorului sistemului de		***<u>Dl Serghei SÎRBU, deputat în Parlament</u>*** **Art. III.** Legea 108/27.05.2016 cu privire la gazele naturale, se modifică după cum urmează: 16. La art. 2 se modifică următoarele noțiuni: - noțiunea de *consumator* se completează după cuvintele "consumator final" cu sintagma "consumator industrial"; - noțiunea *consumator industrial* se completează după cuvintele: "consumator noncasnic care" cu cuvintele "procură și"; - noțiunea *instalație de racordare* se expune în redacție nouă cu următorul cuprins: "instalație de gaze naturale prin care se face legătura dintre rețeaua de gaze naturale și instalația de producere, depozitul de stocare, instalația GNCV sau instalația de utilizare". - noțiunea *punct de racordare* se expune în redacție nouă cu următorul cuprins: "punct fizic din rețeaua de gaze naturale, la care se racordează o altă rețea de gaze naturale, sau prin intermediul instalației de racordare se racordează instalația de producere, depozitul de stocare, instalația GNCV sau instalația de utilizare";		<u>**Nu se susține,**</u> deoarece toate propunerile ce vizează blocul energetic urmează a fi subiectul unei inițitive legislative separate.

transport sau operatorului sistemului de distribuţie pentru acoperirea costurilor de racordare, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică; **Articolul 7.** Atribuţiile Agenţiei (1) În domeniul reglementării activităţilor din sectorul gazelor naturale supuse reglementării prin licenţiere şi autorizare, Agenţia: m) eliberează, prelungeşte, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizaţiile pentru conductele directe de gaze naturale, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele şi condiţiile stabilite în prezenta lege şi în Legea nr.160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător, de asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizaţiilor pentru conductele directe de gaze naturale; n) eliberează, prelungeşte, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage autorizaţiile pentru sistemele de distribuţie închise, eliberează duplicate ale acestora în conformitate cu termenele şi condiţiile stabilite în prezenta lege şi în Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător, de asemenea monitorizează activitatea titularilor autorizaţiilor pentru sisteme de distribuţie închise; **Articolul 49.** Dezvoltarea reţelelor de distribuţie a gazelor naturale şi planurile de investiţii (1) Operatorul sistemului de distribuţie efectuează dezvoltarea reţelelor de distribuţie a gazelor naturale în legătură cu creşterea cererii de gaze naturale astfel încît să fie asigurate fiabilitatea şi continuitatea în aprovizionarea consumatorilor cu gaze naturale, cu respectarea prevederilor prezentei legi şi ale Regulamentului privind dezvoltarea reţelelor de distribuţie a gazelor naturale. Cheltuielile de dezvoltare a reţelelor		- noţiunea *racordare* se expune în redacţie nouă în următoarea redacţie: „realizare de către operatorul de sistem a conectării unei reţele de gaze naturale, sau realizarea instalaţiei de racordare a unui solicitant şi/sau punerea sub presiune a instalaţiei de utilizare a solicitantului potenţial consumator final"; - noţiunea *tarif de racordare* se expune în redacţie nouă după cum urmează: "tarif reglementat, achitat de solicitant operatorului sistemului de transport sau operatorului sistemului de distribuţie pentru acoperirea costurilor de racordare aferente realizării instalaţiei de racordare a unui solicitant, potenţial consumator final şi pentru punerea sub presiune a instalaţiei de utilizare stabilit conform metodologiei aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică"; - se completează cu o noţiune nouă cu următorul cuprins: „*tarif de punere sub presiune*" în următoarea redacţie: "*tarif reglementat, achitat de solicitant operatorului de sistem pentru acoperirea costurilor aferente conectării la reţeaua de gaze naturale şi punerii sub presiune a instalaţiei de utilizare, a instalaţiei de producere, a depozitului de stocare, a instalaţiei GNCV, stabilit conform metodologiei aprobate de Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică*". 17. Articolul 7 alin. (1): - după lit. l) se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins: „lit. l^1) elaborează şi aprobă Regulamentul cu privire la modul de		

de distribuţie a gazelor naturale le suportă operatorul sistemului de distribuţie. Aceste cheltuieli se iau în considerare la stabilirea tarifelor pentru serviciul de distribuţie a gazelor naturale în cazul în care s-au efectuat în conformitate cu condiţiile stipulate în licenţă, cu metodologia de calculare a tarifelor pentru serviciul de distribuţie a gazelor naturale, cu Regulamentul privind investiţiile. **Articolul 62.** Proiectarea şi executarea instalaţiilor de racordare (1) Proiectarea şi executarea instalaţiei de racordare, precum şi punerea sub presiune a instalaţiei de utilizare a unui solicitant potenţial consumator final se efectuează de operatorul de sistem după achitarea de către solicitant a costului de proiectare şi a tarifului de racordare aprobat de Agenţie în condiţiile legii. Consumatorul final potenţial este în drept să angajeze altă persoană autorizată pentru proiectarea şi executarea instalaţiei de racordare. Aceste prevederi se indică în mod obligatoriu în avizul de racordare eliberat solicitantului de operatorul de sistem. (2) Instalaţiile de racordare executate de operatorul de sistem devin proprietatea operatorului de sistem, care este responsabil de exploatarea, întreţinerea şi modernizarea acestora. Instalaţiile de racordare executate de alte persoane autorizate aparţin consumatorilor finali care sînt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului de sistem în condiţiile stabilite la alin.(3). (3) Persoanele fizice şi persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate şi forma juridică de organizare, care au în proprietate instalaţii de gaze naturale sînt în drept să le transmită, cu titlu gratuit, în proprietatea operatorului de sistem. Activele dobîndite cu titlu gratuit nu se iau în considerare la calcularea bazei de active reglementate a operatorului de sistem, iar venitul obţinut în		eliberare, prelungire, suspendare, reluarea valabilităţii şi retragerea autorizaţiilor eliberate de Agenţie". - la lit. m) sintagma: "Legea nr. 160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător" se substituie cu sintagma: "în Regulamentul aprobat de Agenţie"; - la lit. n) sintagma: "Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător" se substituie cu sintagma: "Regulamentul aprobat de Agenţie". 18. La articolul 49, prima propoziţie se completează la sfârşit cu textul "aprobat de Agenţie". 19. După articolul 61 se include articolul 61^1 cu următorul cuprins: „1). Interconectarea unei reţele de transport al gazelor naturale cu altă reţea de transport al gazelor naturale, interconectarea unei reţele de transport al gazelor naturale cu o reţea de distribuţie a gazelor naturale precum şi interconectarea a două reţele de distribuţie a gazelor naturale, se efectuează în baza condiţiilor tehnice de interconectare a reţelelor de gaze naturale. 2). Operatorul de sistem reţeaua de gaze naturale a căruia se va interconecta cu reţeaua de gaze naturale a operatorului de sistem care solicită interconectarea va elibera condiţii tehnice de interconectare a reţelelor de gaze naturale în termen de cel mult 30 de zile calendaristice de la înregistrarea cererii privind eliberarea condiţiilor tehnice de interconectare. 3). Cheltuielile de interconectare se achită de solicitant." 20. Articolul 62:		

urma primirii, cu titlu gratuit, a instalaţiilor de gaze naturale menţionate se consideră venit neimpozabil. (4) Procedura şi condiţiile de racordare la reţelele de transport sau de distribuţie a gazelor naturale a instalaţiilor de utilizare, a instalaţiilor de producere, a depozitelor de stocare se stabilesc în Regulamentul privind racordarea, elaborat de operatorul sistemului de transport desemnat de Agenţie în colaborare cu ceilalţi operatori de sistem. La elaborarea Regulamentului privind racordarea, operatorul sistemului de transport respectiv urmează să aplice prevederile art.66 alin.(4) şi (5). Regulamentul privind racordarea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe pagina web oficială a Agenţiei, pe paginile electronice ale operatorilor sistemelor de transport şi ale operatorilor sistemelor de distribuţie. **Articolul 63.** Conducte directe de gaze naturale (3) Construcţia conductelor directe de gaze naturale poate fi efectuată cu condiţia obţinerii, în prealabil, a autorizaţiei pentru conducta directă de gaze naturale, eliberată de Agenţie, şi, ulterior, a autorizaţiei de construire eliberată de autorităţile administraţiei publice locale. (5) Eliberarea, prelungirea valabilităţii, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilităţii sau retragerea autorizaţiei pentru conducta directă de gaze naturale, precum şi eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condiţiile stabilite în prezentul articol şi în conformitate cu Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător. **Articolul 64.** Sisteme de distribuţie închise (10) Eliberarea, prelungirea valabilităţii, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilităţii sau retragerea autorizaţiei pentru sistemul de distribuţie închis, precum şi eliberarea duplicatului acesteia se efectuează în condiţiile stabilite în prezentul articol şi în		- alin. (1) se completează la final cu propoziţia: "Proiectarea şi executarea reţelelor de gaze naturale se efectuează în bază de contract de către întreprinderile care dispun de personal certificat." - alin. (2) după cuvintele: "care au în proprietate" se completează cu cuvintele: "reţele şi/sau". - alin. (4) se expune în redacţie nouă, după cum urmează: „Procedura şi condiţiile de racordare la reţeaua de gaze naturale a instalaţiilor de utilizare, a instalaţiilor de producere, a depozitelor de stocare şi a instalaţiilor GNCV, se stabilesc în Regulamentul privind racordarea. Regulamentul privind racordarea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe pagina web oficială a Agenţiei, pe paginile web oficiale ale operatorilor de sistem." 21. Articolul 63: - alin. (3) se complează la început cu cuvintele: "Proiectarea şi"; - la alin. (5) textul: "Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător" se substituie cu textul: "Regulamentul aprobat de Agenţie". 22. La articolul 64 alin. (10) textul: "Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător" se substituie cu textul: "Regulamentul aprobat de Agenţie". 23. Articolul 66 se exclude, iar pe întreg parcursul textului Legii sintagma: "Regulamentul privind reţelele de gaze naturale" se substituie cu sintagma: "Codul reţelelor de gaze naturale", la cazul gramatical respectiv.		

conformitate cu Legea privind reglementarea prin autorizare a activităţii de întreprinzător. **Articolul 66.** Regulamentul privind reţelele de gaze naturale (1) În scopul asigurării funcţionării sigure, inofensive şi stabile a reţelelor de transport al gazelor naturale şi a reţelelor de distribuţie a gazelor naturale, în vederea creării condiţiilor necesare pentru prestarea utilizatorilor de sistem a serviciului de transport al gazelor naturale, a serviciului de distribuţie a gazelor naturale în mod continuu, fiabil şi eficient, operatorii de sistem planifică, dezvoltă, modernizează, întreţin şi exploatează reţelele de gaze naturale cu respectarea cerinţelor minime de ordin tehnic şi organizatoric stabilite în Regulamentul privind reţelele de gaze naturale. (2) Obiectivele de bază ale Regulamentului privind reţelele de gaze naturale sînt: a) stabilirea unui set de reguli pentru conducerea prin dispecer a fluxurilor din reţelele de gaze naturale, inclusiv din interconexiuni; b) asigurarea interoperabilităţii în cadrul sistemului de gaze naturale pe criterii obiective şi nediscriminatorii; c) stabilirea unui set de reguli pentru asigurarea accesului utilizatorilor de sistem la reţelele de transport şi de distribuţie a gazelor naturale; d) stabilirea responsabilităţilor şi a obligaţiilor operatorilor de sistem şi ale utilizatorilor de sistem; e) specificarea parametrilor tehnici ce urmează a fi respectaţi la funcţionarea reţelelor de transport şi de distribuţie a gazelor naturale; f) stabilirea principiilor de planificare, dezvoltare, interconectare, modernizare, întreţinere şi exploatare a reţelelor de gaze naturale; g) stabilirea interfeţelor şi a fluxurilor informaţionale între operatorii de sistem,		24. La articolul 80, alin. (7), se exclude cuvântul *„mari”*. 25. La articolul 81, lit. d), art. 82 lit. c), art. 87 alin. (2) lit. e), art. 87 alin. (5), (10), (11), art. 88 alin. (1) lit. d) şi alin. (4), cuvântul *„rezilieze”* se substituie cu cuvântul *„rezoluţioneze”*. 26. La art. 99, alin. (3), lit. a), liniuţa a 4-a se expune în redacţie nouă cu următorul cuprins: „cheltuielilor privind amortizarea mijloacelor fixe şi imobilizărilor necorporale, pentru a asigura ca valoarea activelor respective să nu fie recuperată prin tarif mai mult de o dată, cu excluderea mijloacelor fixe şi imobilizărilor necorporale care au fost obţinute gratuit, prin donaţii, granturi şi a altor active finanţate de către terţi;”. 27. Articolul 114: - alin. (11) se expune în redacţie nouă cu următorul cuprins: *”Obligaţia privind separarea funcţională, legală şi contabilă nu se impune operatorilor sistemelor de distribuţie, care deservesc un număr mai mic de 100 000 consumatori finali şi nu fac parte dintr-o întreprindere de gaze naturale integrată pe vertical*”; - se completează cu un alineat nou în următoarea redacţie: *„Regulamentul privind accesul la depozitele de stocare şi gestionarea congestiilor, Metodologia de calculare, de aprobare şi de aplicare a tarifelor reglementat pentru serviciul de stocare a gazelor naturale, Regulamentul privind depozitele de stocare vor fi elaborate şi aprobate de către Agenţie, după construcţia*		

precum şi între operatorii de sistem şi utilizatorii de sistem; h) stabilirea procedurilor de exploatare a reţelelor de transport şi de distribuţie a gazelor naturale în regim normal, în condiţii excepţionale, de avarii, de evenimente de forţă majoră şi în alte situaţii de exploatare. (3) Schimbul de informaţii dintre operatorii de sistem, precum şi dintre operatorii de sistem şi utilizatorii de sistem, se desfăşoară în conformitate cu procedura privind colectarea şi circulaţia datelor între participanţii la piaţa gazelor naturale, cu respectarea altor norme în domeniu. (4) Operatorul sistemului de transport desemnat de Agenţie este obligat să elaboreze, în colaborare cu ceilalţi operatori de sistem, proiectul regulamentului privind reţelele de gaze naturale şi să-l prezinte Agenţiei pentru examinare şi aprobare. În proiectul menţionat, operatorul sistemului de transport trebuie să includă prevederi ce se referă la reţelele de distribuţie a gazelor naturale, elaborate şi prezentate acestuia de operatorii sistemelor de distribuţie. (5) Agenţia publică pe pagina sa web oficială proiectul regulamentului privind reţelele de gaze naturale, prezentat de operatorul sistemului de transport desemnat, şi consultă utilizatorii de sistem, alţi participanţi la piaţa gazelor naturale, precum şi autorităţile competente. Propunerile parvenite, precum şi decizia privind acceptarea sau respingerea acestora se reflectă în sinteza recomandărilor care se publică pe pagina web oficială a Agenţiei. Regulamentul privind reţelele de gaze naturale aprobat de Agenţie se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, se plasează pe pagina web oficială a Agenţiei şi pe paginile electronice ale operatorilor de sistem. **Articolul 80.** Prevederi generale (7) Consumatorii noncasnici au dreptul de a încheia contracte de furnizare a gazelor		*depozitelor de stocare pe teritoriul Republicii Moldova".*		

naturale cu mai mulţi furnizori în acelaşi timp. În acest caz, unul dintre furnizori trebuie să-şi asume responsabilitatea de echilibrare pentru consumatorul respectiv. Condiţiile în care consumatorii noncasnici mari pot să exercite acest drept se stabilesc de către Agenţie în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. **Articolul 81.** Obligaţiile consumatorului final Consumatorul final are următoarele obligaţii: d) dacă nu mai doreşte să achiziţioneze gaze naturale de la furnizorul respectiv, să rezilieze contractul de furnizare a gazelor naturale şi să achite integral furnizorului plata pentru gazele naturale consumate şi, după caz, penalităţile aferente, în conformitate cu contractul de furnizare a gazelor naturale; **Articolul 82.** Drepturile consumatorului final Consumatorul final are următoarele drepturi: c) să solicite furnizorului încheierea, modificarea, prelungirea, suspendarea sau rezilierea contractului de furnizare a gazelor naturale; **Articolul 87.** Contractul de furnizare a gazelor naturale (2) Contractul de furnizare a gazelor naturale trebuie să conţină în mod obligatoriu următoarele: e) durata contractului, cazurile şi modalitatea de prelungire, modificare, suspendare şi reziliere a contractului de furnizare a gazelor naturale, inclusiv să prevadă expres dreptul consumatorului final de a rezilia contractul în mod unilateral şi gratuit; (5) Contractul de furnizare a gazelor naturale trebuie să fie întocmit într-un limbaj clar, inteligibil şi neechivoc. Se interzice furnizorului să oblige consumatorii finali la prezentarea de documentaţie excesivă, în legătură cu încheierea contractului, să pună în sarcina consumatorilor finali obligaţii administrative excesive, precum şi să recurgă la practici de vînzare incorecte sau				

înşelătoare. Se interzice furnizorului să introducă în contract clauze care să interzică sau să condiţioneze schimbarea furnizorului de către consumatorul final respectiv, precum şi să perceapă de la consumatorul final taxă pentru rezilierea contractului. Clauzele contractuale care conţin asemenea prevederi sînt nule de drept. (10) Furnizorul este obligat să notifice consumatorul final despre propunerea de a modifica contractul de furnizare a gazelor naturale cu cel puţin 15 zile lucrătoare înainte, precum şi despre faptul că acesta din urmă este în drept să nu accepte modificarea sau să rezilieze contractul de furnizare a gazelor naturale în caz de dezacord. Furnizorul este obligat să notifice, în mod direct, transparent şi inteligibil, consumatorii finali despre orice majorare a preţurilor nu mai tîrziu de sfîrşitul primei perioade de facturare care urmează intrării în vigoare a majorării. (11) Cu excepţia cazurilor de neachitare de către consumatorul final a facturilor pentru gazele naturale, furnizorul poate rezilia în mod unilateral contractul de furnizare a gazelor naturale cu condiţia expedierii consumatorului final a notificării prealabile cu cel puţin 30 de zile calendaristice înainte, în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. Furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligaţiilor de serviciu public stabilite la art.89 şi 90 este în drept să suspende sau să rezilieze în mod unilateral contractul de furnizare a gazelor naturale numai în cazurile stabilite şi cu respectarea termenelor şi a condiţiilor stabilite în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale. **Articolul 88.** Procedura de schimbare a furnizorului (1) Procedura de schimbare a furnizorului de către consumatorul final este reglementată prin Regulamentul privind procedura de				

schimbare a furnizorului, elaborat şi aprobat de Agenţie, care stabileşte în special: d) drepturile şi obligaţiile furnizorului actual în contextul rezilierii contractului de furnizare a gazelor naturale; (4) Furnizorul actual este obligat să furnizeze gaze naturale unui consumator final care a iniţiat procedura de schimbare a furnizorului pînă la rezilierea contractului de furnizare a gazelor naturale. Se interzice furnizorului actual, precum şi operatorului de sistem, să perceapă de la consumatorii finali plăţi pentru schimbarea furnizorului, pentru încheierea contractului de furnizare a gazelor naturale sau să împiedice în vreun mod derularea procedurii de schimbare a furnizorului de către consumatorul final. **Articolul 99.** Metodologiile de calculare, aprobare şi aplicare a preţurilor şi a tarifelor reglementate (3) Metodologiile de calculare, aprobare şi aplicare a preţurilor şi a tarifelor reglementate trebuie să includă: a) componenţa şi modul de calculare a: – cheltuielilor privind amortizarea imobilizărilor corporale şi necorporale, inclusiv în cazul reevaluării acestora, pentru a asigura ca activele respective să nu fie depreciate mai mult de o dată şi pentru a exclude activele care au fost obţinute gratuit, prin donaţii şi granturi; **Articolul 114.** Dispoziţii finale şi tranzitorii (11) Operatorii sistemelor de distribuţie care deservesc un număr mai mare de 100 000 de consumatori finali ale căror instalaţii de gaze naturale sînt racordate la reţelele de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuţie respectivi sînt obligaţi, în termen de două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, să finalizeze separarea funcţională, legală şi contabilă în conformitate cu principiile stabilite în prezenta lege. Obligaţia privind separarea funcţională, legală şi contabilă se impune şi				

operatorilor sistemelor de distribuţie care fac parte dintr-o întreprindere de gaze naturale integrată pe verticală şi care deservesc împreună un număr mai mare de 100000 consumatori finali.				
		Dl Serghei SÎRBU, deputat în Parlament **Art. IV.** Legea nr. 303/13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă şi de canalizare (Monitorul Oficial nr.60-65/123 din 14.03.2014), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 28. Articolul 9^1 se expune în redacţie nouă cu următorul cuprins: "Articolul 9^1. Efectuarea controalelor (1) Agenţia efectuează controale şi stabileşte durata de timp necesară pentru efectuarea controalelor, în funcţie de complexitate, care nu trebuie să depăşească 90 de zile calendaristice. Termenul de întocmire a raportului privind rezultatele controlului şi de prezentare a acestuia persoanelor supuse controlului nu poate depăşi 30 de zile lucrătoare de la data încheierii controlului. Rapoartele privind rezultatele controlului, întocmite de angajaţii autorizaţi ai Agenţiei, se înaintează spre examinare Consiliului de administraţie care, prin hotărîre, se expune pe marginea acestora şi dispune luarea de măsuri pentru înlăturarea abaterilor constatate şi/sau aplicarea de eventuale sancţiuni. (2) Agenţia efectuează controale planificate sau controale inopinate, din oficiu sau la cerere. Prevederile art.3 alin.(1) lit.a), g) şi j) şi ale art.4		**Nu se sustine,** deoarece toate propunerile ce vizează blocul energetic urmează a fi subiectul unei iniţitive legislative separate.

		alin.(3), (7^1), (10) şi (11) din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător nu se extind asupra controalelor efectuate de Agenţie. (3) Anual, în termen de pînă la 31 decembrie, Consiliul de administraţie aprobă planul controalelor planificate pentru anul următor, care se publică pe pagina web oficială a Agenţiei. Directorul general dispune, prin delegaţie de control, iniţierea controalelor Agenţiei indiferent de faptul că acestea sînt planificate sau inopinate. (4) Ieşirile la faţa locului ale angajaţilor Agenţiei în legătură cu verificarea cheltuielilor suportate şi a investiţiilor efectuate de întreprinderile reglementate sau a circumstanţelor expuse în reclamaţiile adresate Agenţiei nu constituie acţiune de control. (5) Pe parcursul desfăşurării acţiunii de control, angajaţii autorizaţi ai Agenţiei au dreptul: a) să aibă acces, în incintele clădirilor (sediile principale şi/sau secundare), la reţele, la instalaţii, precum şi în orice alt loc în perimetrul căruia sînt situate instalaţii, echipamente, aparate aferente activităţilor din sectoarele energeticii, precum şi la instalaţiile consumatorilor, în prezenţa persoanei supuse controlului sau a reprezentantului acesteia; b) să examineze şi să aibă acces la registrele şi documentele aflate în raport cu obiectul şi scopul controlului, inclusiv la informaţiile din conturile contabile, indiferent de		

		suportul fizic sau electronic pe care sînt păstrate; c) să ridice sau să obţină copii sau extrase, sub orice formă, din registrele şi documentele menţionate la lit.b). Ridicarea registrelor şi a documentelor se admite numai dacă asemenea măsură este necesară pentru prevenirea ascunderii, înlăturării, modificării sau distrugerii acestora sau dacă nu este posibil de a face copii de pe acestea în incinta respectivă. Registrele şi documentele ridicate pot fi reţinute cel mult 60 de zile calendaristice şi vor fi returnate persoanei supuse controlului pînă la întocmirea raportului privind rezultatele controlului; d) să solicite oricărui reprezentant sau angajat al întreprinderii energetice explicaţii asupra faptelor sau documentelor aflate în raport cu obiectul şi scopul controlului; e) alte drepturi stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător. (6) Pe parcursul desfăşurării acţiunii de control, angajaţii autorizaţi ai Agenţiei au obligaţia: a) să informeze persoana supusă controlului despre drepturile şi obligaţiile acesteia; b) să efectueze controlul în conformitate cu împuternicirile atribuite, ţinînd cont de obiectul şi scopul controlului; c) alte obligaţii stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător. (7) Pe parcursul desfăşurării acţiunii de control, întreprinderile energetice supuse controlului au dreptul:		

		a) să ia cunoştinţă de delegaţia de control în baza căreia a fost dispusă efectuarea controlului; b) să prezinte explicaţii înregistrate sub orice formă referitoare la obiectul şi scopul controlului; c) să obţină copii de pe toate registrele sau documentele ridicate pe parcursul controlului, precum şi lista registrelor şi a documentelor ridicate, semnată de angajaţii Agenţiei care sînt autorizaţi să efectueze controlul; d) alte drepturi stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător. (8) Pe parcursul desfăşurării acţiunii de control, întreprinderile energetice supuse controlului au obligaţia: a) să permită accesul angajaţilor autorizaţi ai Agenţiei, în condiţiile legii, în incintele clădirilor sau în orice alt loc în perimetrul căruia sînt amplasate reţelele, instalaţiile, echipamentele, aparatele aferente activităţilor specifice din sectoarele energeticii, precum şi la instalaţiile consumatorilor, în prezenţa persoanei supuse controlului sau a reprezentantului acesteia; b) să pună la dispoziţia angajaţilor autorizaţi ai Agenţiei, la sediul, la locul în care se desfăşoară controlul, toate documentele, evidenţele şi actele specifice solicitate, în original sau în copie, şi să permită preluarea acestora în copie. La solicitarea angajaţilor autorizaţi ai Agenţiei, copiile vor fi certificate cu menţiunea „conform cu originalul" şi vor fi semnate; c) să pună la dispoziţia angajaţilor autorizaţi ai Agenţiei un spaţiu		

		adecvat în vederea bunei desfăşurări a acţiunii de control; d) alte obligaţii stabilite în Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător. (9) Angajaţii Agenţiei autorizaţi să efectueze un control pot solicita sprijinul subdiviziunilor abilitate ale Ministerului Afacerilor Interne, care sînt obligate să acorde asistenţa necesară angajaţilor Agenţiei în exerciţiul funcţiunii, în conformitate cu Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliţiei şi statutul poliţistului. (10) Prin derogare de la Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător, Agenţia înregistrează controalele sale într-un registru propriu, pe care urmează să-l ţină cu respectarea principiilor stabilite la art.8 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător. (11) Informaţia cu privire la controalele efectuate de Agenţie pe parcursul unui an se reflectă în raportul privind activitatea desfăşurată în anul precedent, întocmit în conformitate cu art.12 alin.(7). (12) Prevederile art.9, 10–13, art.21 alin.(5), art.30, 31, art.31^1 alin.(4) şi ale art.31^2 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător nu se aplică în raport cu Agenţia, iar actele emise de aceasta în legătură cu efectuarea controalelor se supun controlului judiciar în conformitate cu prevederile Codului administrativ.		

		Dl Serghei SÎRBU, deputat în Parlament **Art. V.** Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică şi promovarea cogenerării se modifică după cum urmează: 29. La articolul 3 pct. 4) la final cuvântul „energetic", se substituie cu cuvântul „economic". 30. La articolul 5, noţiunea *energie termică,* după textul „sistemului care primeşte energie" se completează cu textul: „inclusiv pentru prepararea apei calde menajere". 31. Articolul 9 alin. (2): -la lit. a) cuvântul „metodologiile" se substituie cu cuvântul „metodologia"; - se completează cu o nouă literă cu următorul cuprins: „p) elaborează şi aprobă Regulamentul privind procedurile de prezentare şi de examinare a cererilor titularilor de licenţe privind tarifele reglementate. 32. Articolul 33 se completează cu patru alineate noi cu următorul conţinut: „(4) Titularii de licenţe sunt obligaţi să ţină evidenţa contabilă pe conturi separate pentru fiecare dintre activităţile licenţiate, aşa cum ar fi în cazul în care aceste activităţi ar fi desfăşurate de întreprinderi distincte. (5) Titularii de licenţe sunt obligaţi să ţină contabilitate separată pentru alte activităţi nereglementate de prezenta lege. (6) Titularii de licenţe vor preciza în politicile lor de contabilitate regulile de alocare a activelor şi pasivelor, a cheltuielilor şi veniturilor, precum şi a pierderilor, pe care le aplică la separarea contabilităţii pe tipuri de		**Nu se susţine,** deoarece toate propunerile ce vizează blocul energetic urmează a fi subiectul unei iniţitive legislative separate.

		activitate practicate, în conformitate cu prezenta lege, cu standardele de contabilitate şi actele normative de reglementare aprobate de Agenţie. (7) Situaţiile financiare anuale trebuie să cuprindă, în note, informaţii despre orice tranzacţie efectuată cu întreprinderile înrudite". 33. Articolul 36: - alin. (2) lit. b) se expune în redacţie nouă, cu următorul conţinut: „b) să elaboreze şi să prezinte Agenţiei spre aprobare planuri de dezvoltare privind extinderea şi dezvoltarea reţelelor termice, în corespundere cu Regulamentul elaborat de Agenţie, ţinând cont de prognoza consumului de energie termică;" - alin. (3) se expune în redacţie nouă cu următorul conţinut: „Planul de dezvoltare trebuie să conţină măsuri eficiente pentru a garanta fiabilitatea reţelelor termice, precum şi: - descrierea infrastructurii existente şi a stării actuale a acesteia; - descrierea reţelelor termice, staţiilor de pompare, punctelor termice centrale, puncte termice individuale şi alte obiecte, care necesită a fi reparate capital, construite, modernizate, reconstruite în următorii ani, cu reflectarea volumului total de investiţii şi a cantităţilor; - măsurile de eficienţă energetică şi prognoza consumului; - descrierea mijloacelor şi investiţiilor necesare pentru a satisface cererea prognozată de energie termică; - descrierea investiţiilor care au fost aprobate şi care urmează să fie		

		aprobate şi efectuate în următorii 3 ani; - obiectivele planificate a fi obținute în urma implementării planului de dezvoltare". 34. La articolul 43 alin. (1), în a treia propoziție sintagma: „celelalte categorii de consumatori", se substituie cu sintagma: „consumatorii noncasnici". ***Notă de argumentare*** Modificările rezultă din necesitatea eliminării lacunelor de reglementare identificate în procesul de implementare a cadrului normativ legal în vigoare în partea ce vizează procedura de eliberare, prelungire, reperfectare, suspendare, reluare a valabilității sau retragerii a autorizaților în sectoarele energeticii, precum şi lacune ce vizează competența aprobării actelor normativ tehnice ce vizează activitatea de supraveghere energetică de stat. În conformitate cu art 14 alin. (1) lit 1) şi m) din Legea 174/2017 cu privire la energetică, art. 49 şi art. 50 din Legea 107/2017 cu privire la energia electrică, art. 63 şi art. 64 din Legea 108/2017 cu privire la gazele naturale, prevăd în competența Agenției Naționalã pentru Reglementare în Energetică atribuții privind eliberarea, prelungirea, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității şi retragerea următoarele tipuri de autorizații: autorizațiile de electrician autorizat; autorizațiile cu privire la laboratoarele electrotehnice; autorizațiile pentru linii electrice directe; autorizațiile pentru sisteme de distribuție închise; autorizațiile		

		pentru conducta directă de gaze naturale; autorizațiile pentru sisteme de distribuție. La momentul actual, exista un vid legislativ. Legea 160/22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, în art. 6, alin. (1) prevede expres, că pentru obținerea actului permisiv, solicitantul depune la autoritatea emitentă cererea, la care anexează actele necesare, prevăzute de actul legislativ ce reglementează respectiva activitate. Însă prevederile Legii nr. 107/2017 cu privire la energia electrică și ale Legii nr. 108/2017 cu privire la gazele naturale nu conțin aceste condiții pe care urmează să le îndeplinească solicitanții (sau sunt relatate foarte vag) în acest sens, facând trimitere la Legea 160/22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Necesitatea proiectului de lege rezultă și din prevederile Anexei nr.1 al Nomenclatorului actelor permisive eliberate de către autoritățile emitente persoanelor fizice și persoanelor juridice pentru practicarea activității de întreprinzător la Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător nr. 160/2011 (Compartimentul III), potrivit căreia Agenția poate interveni în calitate de autoritate emitentă doar în cazul eliberării autorizației de electrician pentru amenajarea instalațiilor noi și reconstruite, dar nu și în cazurile altor autorizații pe care le eliberează în temeiul legilor speciale.		

		De notat că, revizuirea și optimizarea actelor permisive conform art. XII, pct. 1, alin. (2) din Legea 181/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative în domeniul reglementării prin autorizare a activității de întreprinzător a avut drept scop excluderea de sub incidența legii respective a actelor care nu se regăsesc în noțiunea de act permisiv. Astfel, reieșind din efectele juridice pe care le generează actul permisiv, este de relevat că autorizațiile de electrician eliberate de Agenție nu cad sub incidența actelor permisive în sensul Legii nr. 160 din 22.07.2011, dat fiind că acestea nu investesc solicitanții/titularii cu drepturi și obligații legate de inițierea, desfașurarea și/sau încetarea unei activități de întreprinzător sau a unor acțiuni aferente acestei activități, doar confirmând nivelul de calificare în maniera cunoștințelor minime în procesul desfășurării activităților de executare a lucrărilor de amenajare (montare) a instalațiilor electrice, cu respectarea legilor și normelor în domeniul electroenergetic. De asemenea, menționăm că potrivit art. 14 alin. (1), lit. a) din Legeanr. 174/2017 cu privire la energetică, Agenția este investită cu atribuția de elaborare și aprobare a documentelor normativ-tehnice care reglementează modul de amenajare și de exploatare a centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice ale consumatorilor finali. Totodată fiind omisă însă competența de a aproba documente		

		normativ tehnice, care reglementează modul de exploatare a instalațiilor electrice și cele de securitate la exploatarea a instalațiilor electrice ale consumatorilor finali, care sunt esențiale pentru desfășurarea corespunzătoare a activității de supraveghere energetică, care însă nu sunt prevăzute de cadrul legislativ. Astfel, prezentul proiect de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative a fost elaborat întru soluționarea vidului legislativ atât în reglementările procedurale ce țin de eliberare, suspendare și retragere a autorizațiilor eliberate de Agenție, cât și în partea ce ține de securitatea exploatare a centralelor electrice, a rețelelor electrice și a instalațiilor electrice. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene Prevederile nu contravin legislației UE, precum și reprezintă un act de armonizare a legislației naționale cu legislația UE. În contextul armonizării legislației și instituirii unui mecanism legal și eficient, care să reglementeze procedura de eliberare, prelungire, retragere a autorizațiilor respective, proiectul de lege prevede: Dreptul Agenției de Reglementare în Energetică de a elabora și aproba acte normative privind eliberarea, suspendarea și retragerea autorizațiilor; Dreptul Agenției de Reglementare în Energetică de a elabora și aproba		

		Normele de securitate a instalațiilor electrice. Excluderea poziției 34 din Anexa 1 Compartimentul Actele permisive, în categoria certificatelor din Legea 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a acti vității de întreprinzător. Totodată, majoritatea modificărilor care se regăsesc țin de ajustarea cadrului normativ legal în vigoare, dat fiind abrogarea Legii nr. 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător. Acest fapt impune necesitatea substituirii în textul actelor legislative supuse modificării prin proiectul de Lege, a trimiterilor la Legea nr. 451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător, prin indicarea Legii nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, care are incidență asupra tuturor actelor permisive. Punerea în aplicare a prevederilor nu implică suportarea costurilor suplimentare de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, deoarece în temeiul art. 12 alin. (1) lit. a) Agenția eliberează, prelungește, reperfectează, suspendă, reia valabilitatea sau retrage licențele, autorizațiile pentru destașurarca activitatilor în sectoarele energeticii, eliberează copii și duplicate ale acestora în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și legile sectoriale. La implementarea normelor nu este necesară instituirea unor noi		

		structuri, angajarea personalului adițional, respectiv nu vor fi necesare careva cheltuieli suplimentare. În același timp, implementarea prevederilor va avea ca efect eliminarea vidului legislativ existent la momentul actual în reglementările ce țin de eliberare, suspendare și retragerea de către Agenție a autorizațiilor de electrician autorizat, stabilind o procedură clară și eficientă atât pentru Agenție cât și pentru solicitanții de autorizații.		
	Art. XIV. – (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2020, cu excepția Art.I: pct.29, pct.31, pct.33, pct.35, pct.37, pct.38, pct.41-pct.43, pct.46, pct.53 și pct.54 care intră în vigoare la 1 ianuarie 2021 și cu excepția Art. XII și Art. XIII. din prezenta lege care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va aduce actele sale normative în concordanță cu aceasta. (3) Prevederile aferente abrogării plafonului de 200000 lei pentru calcularea amortizării autoturismelor în scopuri fiscale, se aplică asupra autoturismelor înregistrate în evidența contabilă a contribuabilului, începînd cu 1 ianuarie 2020. Pentru autoturismele înregistrate în evidența contabilă pînă la 31 decembrie 2019 se aplică prevederile articolului 26^1 din Codul fiscal, în vigoare la data de 31.12.2019.	***Dl Vladimir GOLOVATIUC, deputat în Parlament*** **Art. XIV** din proiect se completează cu alineatul (4) cu următorul cuprins: „(4) Tichetele de masă pe suport de hîrtie emise de către operatori pînă la 31 decembrie 2019, inclusiv, vor fi utilizate de către beneficiari și acceptate de către unitățile comerciale/de alimentație publică pînă la valorificarea acestora.	Amendamentul VG f/nr. referitor la Art.XIV din proiectul de lege, prin prisma căruia se propune completarea articolului, cu alineatul (4), se susține, cu luarea în considerare a următoarei propunerii de completarea a articolului (4) în final cu textul „ , în vigoare la 31.12.2019.”.	**Se sustine**, în următoarea redacție: „(4) Tichetele de masă pe suport de hîrtie emise de către operatori pînă la 31 decembrie 2019, inclusiv, vor fi utilizate de către beneficiari și acceptate de către unitățile comerciale/de alimentație publică pînă la valorificarea acestora, în conformitate cu prevederile Legii nr.166/2017 cu privire la tichetele de masă, în vigoare la 31.12.2019.”

		Direcţia generală Juridică a Secretariatului Parlamentului Reieşind din faptul neexecutării dispoziţiei Art.XVIII alin.(2) lit.b) din Legea nr.281/2016 cu privire la modificarea şi completarea unor acte legislative, proiectul de lege supus avizării urmează să dispună în mod repetat republicarea Codului fiscal şi a legilor de punere în aplicare a titlurilor acestuia, în temeiul art.70 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, prin analogie cu prevederile Legii menţionate, propunem expunerea Art.XIV alin.(2) în următoarea redacţie: "(2) Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi: a) va aduce actele sale normative în concordanţă cu prezenta lege; b) va dispune republicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a Codului fiscal şi a legilor de punere în aplicare a titlurilor acestuia, cu modificările şi completările ulterioare, dîndu-se o nouă numerotare a elementelor acestora.".		**Nu se sustine.** Republicarea se va face ca urmare a realizării actiunii prevazute in PAG 2020-2023 ce vizează rescrierea Codului fiscal.
		Dl Andrian CANDU, deputat în Parlament La Art. XIV alin. (1) propoziţia "[...] cu excepţia Art. I: pct. 29, pct. 31, pct. 33, pct. 35, pct. 37, pct. 38, pct. 41-pct.43, pct. 46, pct. 53 şi pct. 54 care intră în vigoare la 1 ianuarie 2021" va avea următoarea redacţie: "[...] cu excepţia Art. I: pct. 28-pct. 31, pct. 33, pct. 35, pct. 37, pct. 38, pct. 41-pct.43, pct. 46, pct. 49, pct. 53, pct. 54 şi pct. 67 care intră în vigoare la 1 ianuarie 2021" *Argumente:*	Amendamentul AC nr.18 din 05 decembrie 2019, cu referinţă la propunerea aferentă Art. XIV alineatul (1) din proiect, precum şi cu referinţă la amendamentul VC f/nr. din 09 decembrie 2019 referitor la Art.XIV din proiectul de lege, ce vizează intrarea în vigoare a prevederilor prevăzute la pct.28 şi pct.30 din proiectul de lege, menţionăm despre susţinerea parţială, prin	**Se sustine partial,** în condiţiile propunerilor invocate în avizul Guvernului Republicii Moldova. Totodată, avînd în vedere de punctele şi articolele noi introduse în

		Prin prezentul amendament se propune ca tot ce este legat de prevederile ce stabilesc impozitarea cu TVA a serviciilor prestate prin rețelele informaționale, prestate de nerezidenți, să fie aplicate doar din 1 ianuarie 2021, pentru ca autoritățile Republicii Moldova să pregătească logistica necesară pentru aplicarea cu succese a acestora.	intrarea în vigoare a normelor la data de 1 aprilie 2020. În acest sens Art. XIV, alineatul (1) din proiectul de lege va avea următorul cuprins: „– (1) Prin derogare de la prevederile art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2020, cu excepția : - Art.I: pct.28 lit.d), pct.30 lit.d), alin.(1^1), pct.34 alin.(6), pct.36 alin.(9), pct.48, pct.49, pct.50, pct.51, pct.52 alin.(1^2), (2^1), pct.67, pct.68, pct.69, pct.70, pct.73 care intră în vigoare la 1 aprilie 2020. - Art.I: pct.29, pct.31, pct.33, pct.35, pct.37, pct.38, pct.41-pct.43, pct.46, pct.53 și pct.54 care intră în vigoare la 1 ianuarie 202I și cu excepția Art. XII și Art. XIII. din prezenta lege care intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.	textul proiectului, în procesul redactării se va renumerota punctele și articolele.

Vladimir GOLOVATIUC,
Președintele Comisiei